

ningen utförda vapenvärderingar, sjömålsutredningen, legat till grund för det val av vapen och vapenbärare som av chefen för marinen föreslagits i marinplan 60. Vidare kan nämnas att inom arméledningen utförda vapenvärderingar beaktats vid beslut om anskaffning av luftvärnsrobotsystemet Hawk.

Hittills utförda arbeten har skett inom försvarsgrenarnas områden. Försvarsfunktionernas inbördes betydelse måste studeras inom krigsmaktens ram. Erfarenheterna rörande operationsanalytiska metoder för dylika värderingar har först helt nyligen gjort det möjligt att påbörja värderingar av olika försvarsfunktioner och olika vapensystem inom en gemensam ram, s. k. samstudier.

De resultat som efter hand kan komma fram av pågående utredningsarbete inom krigsmakten kan antas komma att bli av väsentlig betydelse för statsmakternas ställningstaganden i fråga om krigsmaktens anpassning till dess uppgifter. Enligt vad kommittén inhämtat är det icke realistiskt att förvänta sig att man på kort tid skulle kunna erhålla tillräckligt underlag för en slutgiltig bedömning av frågor rörande avvägning mellan olika försvarsfunktioner, val av vapen och vapensystem m. m. Utrednings- och studiearbetet är av den art att det måste pågå ständigt. Det kan således icke sägas vara avslutat vid någon bestämd tidpunkt. Om ett till två år bör man dock enligt vad kommittén inhämtat från sina militära experter kunna räkna med att på grundval av då verkställda utredningar bättre underlag för en bedömning i avvägningsfrågorna kommer att föreligga. En fortlöpande studieverksamhet bör dessutom kunna ge underlag för successiva beslut rörande anpassningen av krigsmaktens materiella och personella resurser. Försvarskommittén finner det angeläget, att utrednings- och planeringsarbetet fortskrider med sikte på att klarlägga de militära utgångspunkterna för statsmakternas ställningstaganden.

Som framgått av det föregående kräver avvägningen mellan försvarsgrenarna ingående överväganden, varvid pågående samstudier och målutredningar (systemutredningar) måste beaktas. Försvarskommittén anser, att utredning av delta spörsmål bör bedrivas så att tillräckligt underlag för ställningstagande föreligger innan försvarsbeslut för budgetåret 1963/64 aktualiseras. I samband härmed bör enligt kommittén även komma till stånd nya överväganden rörande försvarets totalkostnader efter 1962/63 samt rörande storleken av tillägget för teknisk fördyring (enligt 1958 års försvarsbeslut 2,5 %).

Vid en fortsatt tillämpning under budgetåren 1961/62 och 1962/63 av 1958 års försvarsbeslut skulle kostnaderna under fjärde huvudtiteln, beräknade i prisläget maj 1960 och med beaktande av beslutad lönehöjning för statsanställda från och med den 1 januari 1961, bli 3 035 respektive 3 110 miljoner kronor. Vid oförändrad kapitalbudget skulle för vardera budgetåret tillkomma 170 miljoner kronor. Om nuvarande tillägg för tek-

nisk fördyring beräknas även på kapitalbudgeten, skulle de sammanlagda kostnaderna för det militära försvaret bli 3 209 miljoner kronor för budgetåret 1961/62 och 3 288 miljoner kronor för budgetåret 1962/63. Med hänsyn till vad försvarskommittén anfört rörande medelsbehovet för civilförsvaret och osäkerheten i bedömningen av luftförsvarets framtida utformning, föreslår försvarskommittén, att de nyss angivna beloppen reduceras med 35 miljoner kronor för budgetåret 1961/62 och med 50 miljoner kronor för budgetåret 1962/63. Ramen för utgifterna för det militära försvaret bör alltså i enlighet med vad sålunda anförts enligt kommittén upptagas till 3 174 miljoner kronor för budgetåret 1961/62 och till 3 238 miljoner kronor för budgetåret 1962/63, beloppen hänförliga till förut angivet pris- och löneläge. Angivna belopp bör liksom hittills förändras med hänsyn till eventuella löne- och prisförändringar.

När det gäller frågan hur för det militära försvaret avsedda medel skall utnyttjas inom fastställd kostnadsram, är enligt försvarskommittén den militära uppfattningen av väsentlig betydelse. Som framhållits i det föregående pågår militära utredningar som först framdeles kan ge underlag för ställningstagande i frågor om avvägning mellan olika försvarsfunktioner. Försvarskommittén har, ehuru kommittén vid främmandet av kostnadsramar för de båda närmaste budgetåren beaktat osäkerheten i bedömningen av luftförsvarets framtida utformning, saknat tillräckligt underlag för ett nytt ställningstagande i avvägningsfrågan. Kommittén vill därvid understryka vikten av att effekten i invasionsförsvaret vidmakthålles.

Enligt sina direktiv skulle försvarskommittén jämväl överväga den av innevarande års riksdag resta frågan om avstämning mellan anslag och kostnadsram för marinens fartygsbyggnader, särskilt de hinder för beställningsramens utnyttjande som skapades av likviditetssvårigheter. Kommittén har inhämtat, att de olikviderade beställningsbemyndiganden, som vid utgången av budgetåret 1957/58 utgjorde drygt 475 miljoner kronor, under de senaste budgetåren successivt har nedgått så att de vid utgången av innevarande budgetår utgör cirka 165 miljoner kronor. Då de årliga betalningsanslagen icke reducerats i tillnärmelsevis samma omfattning, torde enligt kommittén likviditetssvårigheterna få anses vara av övergående natur. Försvarskommittén understryker att det vid en omställningsprocedur av det slag marinen genomgått under de senaste budgetåren svårligen kan undvikas att likviditetssvårigheter uppstår under en övergångstid. Såvitt försvarskommittén kunnat finna har en likviditetsförbättring redan åstadkommits och en ytterligare förbättring torde vid planenlig anslagsutveckling inträda under kommande budgetår.

Genom särskild föredragning har försvarskommittén tagit närmare del av innehållet i marinplan 60 samt studerat de ekonomiska förutsättningarna för planens realiserande. Försvarskommittén kan ansluta sig till tidi-

gare gjorda bedömningar, att den inriktning av marinen som angives i marinplanen bör ge en god grund för bestämmandet av det materiella innehållet i materielanskaffningsplanerna för marinen. Försvarskommittén kan icke tillstyrka, att beslut nu fattas om marinplanens genomförande inom av marinechefen förutsatt tidrymd. Inom fastställd totalram bör det emellertid, anför försvarskommittén, prövas huruvida möjligheter finnes att utan föregripande av kommande avvägningar successivt öka materielanskaffningarna för marinen. Försvarskommittén anser överbefälhavarens förut omnämnda förslag om höjning med 20 miljoner kronor av marinens kostnadsram för budgetåret 1961/62 i princip stå i överensstämmelse med vad sålunda anförts. Enligt kommittén vore det nämligen tillfredsställande om utrymme funnes för en viss höjning. I sammanhanget erinras om att i samband med 1958 års försvarsbeslut föreslogs en mindre förskjutning till marinens förmån i förhållande till alternativet Adam. Denna borde enligt vad som därvid uttalades komma kustartilleriet till godo i sådan utsträckning att icke effekten vid delta vapen nedgick så mycket att målsättningen för invasionsförsvaret allvarligt påverkades.

Försvarskommittén erinrar om att 1955 års försvarsberedning framhöll i sitt utlåtande, att den tekniska utvecklingen särskilt beträffande robotar och kärnvapen inom några år skulle påverka vårt försvar och dess utformning i växande grad. I anslutning härtill anför försvarskommittén följande.

Anskaffningen av kärnvapen angavs i 1957 års ÖB-utredning som den viktigaste åtgärden för att motverka en alltför kraftig minskning av försvarets effekt i förhållande till en angripare. I de riktlinjer för krigsmaktens utveckling som framlades i nämnda utredning förutsattes, att kärnvapen skulle komma att tillföras vårt försvar. Försvarsorganisationen utformades enligt 1958 års beslut i huvudsaklig överensstämmelse med det i nämnda utredningar redovisade alternativet Adam. Statsmakterna tog dock icke ställning i kärnvapenfrågan. Ej heller har forskning inriktad på framtagande av tekniskt och ekonomiskt underlag för ett framtida ställningstagande till frågan om konstruktion av kärnvapen kommit till stånd. Från militärt håll har betonats, att en omprövning av riktlinjerna för försvarets utformning måste ske, om kärnladdningar icke skulle komma att tillföras försvaret. Det har samtidigt uttalats, att kostnaderna måste bli högre än om sådana vapen kan tillföras försvaret. Försvarskommittén har emellertid icke haft att taga ställning i kärnvapenfrågan.

Möjligheterna till köp av robotar utomlands borde enligt vad som anfördes år 1958 särskilt uppmärksammas. Anskaffning av utländska robotar har i flera fall förekommit. Sålunda har beslut fattats om anskaffning av det amerikanska luftvärnsrobotsystemet Hawk. Försvarskommittén, som ägnat uppmärksamhet åt robotärendenas administration, finner det önskvärt att man söker bibehålla en central överblick över viktigare robotprojekt. Det är enligt kommittén också viktigt att tillse att anskaffnings- och underhållstjänsten i fråga om robotar icke onödigtvis uppsplittras på

olika försvarsgrenar. En enhetlig underhållsorganisation i fråga om likartade robotsystem anses betydelsefull icke minst ur ekonomisk synpunkt.

Den nedräkning av kostnadsramen som föreslagits för de två närmaste budgetåren bör enligt försvarskommittén icke utgöra hinder för att materielanskaffningen alltjämt bedrivs med tillämpning av de långsiktiga materielanskaffningsplaner som för närvarande finnes fastställda för den viktigare tekniska materielen vid samtliga försvarsgrenar. Den utveckling materielplanerna undergått under de senaste åren och som inneburit att bestämning skett i första hand av den ekonomiska ramen för materielplanerna finner försvarskommittén betydelsefull. Kommittén understryker, att god likviditet ofta är en förutsättning för ekonomiskt tillfredsställande anskaffningar. Försvarskommittén anser det mot denna bakgrund naturligt om de ansvariga myndigheterna eftersträvar att ständigt ha tillgång till likvida medel. En viss reservationsmedelsbehållning är också en förutsättning för att förskjutningar i behovet av betalningsmedel skall kunna bemästras utan allvarligare rubbningar i anskaffningsverksamheten.

Den tekniska utvecklingen beträffande materielen bör, anför försvarskommittén, inte undanskymma betydelsen av ständig tillgång till välutbildad och vid mobilisering snabbt disponibel personal. Med de utvecklingstendenser mot ytkrig som för närvarande kan iakttagas måste enligt kommittén skärpt uppmärksamhet ägnas åt att landets personella resurser utnyttjas på ändamålsenligaste sätt.

Departementschefen

Försvarsbeslutet av år 1958 innebar, att den ekonomiska ramen för utgifterna under huvudtiteln för budgetåret 1958/59 fastställdes till 2 700 miljoner kronor. Med denna utgångspunkt skulle huvudtiteln från och med budgetåret 1959/60 dels ökas med 2,5 % årligen för teknisk utveckling dels ock justeras med hänsyn till löne- och prisförändringar. Vid 1959 års riksdag antogs närmare regler för beräkning m. m. av pris- och löneförändringar på försvarshuvudtiteln.

Försvarsbeslutet byggde på en överenskommelse mellan de demokratiska partierna. Beslutet syftade till att ernå och vidmakthålla en bestämd försvarseffekt. Det grundades på ingående överväganden rörande förutsättningarna för vårt militära försvar med hänsyn till de utrikespolitiska, militärpolitiska, militärtekniska, samhällsekonomiska och statsfinansiella förhållandena.

Vid antagandet av 1958 års försvarsbeslut angavs dess giltighetstid till de närmaste tre å fyra budgetåren. När jag i statsverkspropositionen föregående år anmälde utgifterna under fjärde huvudtiteln, uttalade jag att 1958 års överenskommelse gällde budgetåren 1958/61 samt att förden-skull nya överläggningar om i första hand den ekonomiska ramen för

driftbudgeten samt vissa principer för dess fortsatta utveckling borde komma till stånd under år 1961. Riksdagen, som lämnade mitt konstaterande rörande överenskommelsens giltighetstid utan erinran, hemställde, att en parlamentarisk utredning måtte komma till stånd för bedömande av de av mig angivna frågorna.

Med anledning av vad sålunda förevarit utverkade jag, som förut nämnts, Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla en utredning rörande försvarets fortsatta kostnadsram m. m. Jag har i det föregående redogjort för de förslag som framlagts av denna utredning, 1960 års försvarskommitté.

Huvudpunkterna i försvarskommitténs förslag vill jag sammanfatta sålunda. De allmänna grunder för det militära försvaret som fastställdes i 1958 års försvarsbeslut har i princip visat sig tillfredsställande. Planering och inriktning skall alltjämt fullföljas i överensstämmelse med detta beslut. Försvarskommittén förutsätter i enlighet härmed dels att tillägg skall utgå för teknisk fördyring (enligt 1958 års försvarsbeslut 2,5 %) dels ock att justering skall ske för löne- och prisförändringar. Försvarskommittén föreslår, att nyss angivna regler fortsättningsvis skall gälla jämväl i fråga om försvarsdepartementets kapitalbudget. Kommittén konstaterar, att avvägningen mellan försvarsgrenarna kräver ingående överväganden. Utredning härav bör vara fullföljd innan försvarsbeslut för budgetåret 1963/64 aktualiseras. I samband därmed bör nya överväganden göras rörande försvarets totalkostnader efter budgetåret 1962/63. Försvarskommittén har beräknat, att vid tillämpning av 1958 års riktlinjer på försvarshuvudtiteln och försvarsdepartementets kapitalbudget skulle utgifterna under dessa budgetar — i prisläget maj 1960 och med beaktande av beslutade lönehöjningar för statsanställda från den 1 januari 1961 — sammanlagt uppgå till 3 209 miljoner kronor för budgetåret 1961/62 och 3 288 miljoner kronor för budgetåret 1962/63. Med hänsyn till att ett avsevärt medelsbehov föreligger för att genomföra nödvändig upprustning av civilförsvaret och då kommittén funnit betydande osäkerhet i bedömningen av luftförsvarets framtida utformning, har kommittén reducerat de nyss angivna beloppen för det militära försvaret med 35 miljoner kronor för budgetåret 1961/62 och med 50 miljoner kronor för budgetåret 1962/63. Som framgått av det sagda förutsätter kommittén en gemensam ram för utgifter för det militära försvaret under såväl driftbudgeten som kapitalbudgeten. Förskjutningar mellan dessa budgetar förutsättes kunna ske från år till år. I fråga om civilförsvaret förutsätter försvarskommittén, i avvaktn på närmare prövning, att ett belopp av omkring 20 miljoner kronor användes för förstärkning under budgetåret 1961/62.

Försvarskommitténs förslag — som innebär en icke obetydlig reell höjning av försvarsanslagen — är enhälligt. I fråga om storleken av utgiftsramen för det militära försvaret och huvudprinciperna för dennas beräk-

ning under de två närmaste budgetåren föreligger alltså enighet mellan de demokratiska partierna i vårt land. Denna enighet rörande grunderna för vårt lands försvarspolitik är i sig själv en tillgång, icke minst därigenom att den utåt ådagalägger vårt folks orubbade föresats att värna sin frihet och sitt oberoende.

Enigheten i försvarskommittén är också ett uttryck för insikten om att kontinuitet och fasthet måste eftersträvas i anslagstilldelningen, när en liten nation som vår helt av egen kraft skall vidmakthålla ett verkningsfullt försvar. Att den totala anslagsramen anges för längre tid än ett budgetår samtidigt som det uttalas att planering och inriktning alltjämt skall fullföljas i enlighet med 1958 års riksdagsbeslut ger fortsatta möjligheter till långsiktspanering. Denna är ett villkor för att till förfogande ställda anslag skall ge största möjliga försvarseffekt. Planeringen underlättas också av fasta regler för beräkning av prisförändringar liksom av systemet med beställningsbemyndiganden.

Försvarskommittén har som grund för sina förslag redovisat bedömanden av de senaste årens utrikespolitiska, militärpolitiska och militärtekniska utveckling samt de samhällsekonomiska och statsfinansiella förändringarna under samma tid. I väsentliga hänseenden kan kommittén konstatera att bedömningarna blir desamma som år 1958. Det allmänna världspolitiska läget har icke förbättrats. Den militärtekniska utvecklingen fortskrider i oförminskat tempo. Den samhällsekonomiska expansionen kan antagas fortsätta i åtminstone samma takt som förutsattes 1958. Vad åter gäller den statsfinansiella utvecklingen torde nu möjligheterna att bedöma framtidsutsikterna vara något bättre än vid försvarsbeslutets tillkomst; för de närmaste åren tenderar utgifterna att öka snabbare än inkomsterna, varför en restriktiv utgiftspolitik är påkallad.

Försvarskommittén förutsätter icke någon ändring i målsättningen för det militära försvaret sådan denna angivits genom beslut vid 1948 och 1958 års riksdagar. Kommittén, som angivit den allmänna strategiska bakgrunden för totalförsvarets uppgifter, har icke funnit det möjligt att härutöver nu precisera någon gemensam målsättning för totalförsvaret, vilken enligt direktiven skulle tagas till utgångspunkt vid avvägningen mellan det militära försvarets och civilförsvarets kostnader. För egen del vill jag i anslutning härtill anföra följande.

För det militära försvaret bör målsättningen alltjämt vara, att det skall vara så sammansatt — inom given kostnadsram — samt kunna tillämpa en sådan strategi och taktik att vi pressar upp en angriparens beräknade minsta insats för att besätta svenskt territorium till att bli så stor som möjligt. Härigenom vinnes den starkaste avhållande effekten på eventuellt förekommande aggressiva planer gentemot vårt land. Icke minst angeläget är härvid att beakta tidsfaktorns betydelse. Vidare måste vår krigsmakt kunna avvisa neutralitetskränkningar i ett läge då i vår omvärld

pågår krig, i vilket vi icke indragits. Det finns enligt min mening anledning att betona angelägenheten av att frågor som rör totalförsvaret och dess utformning bedömes med utgångspunkt i en gemensam målsättning för våra försvarsansträngningar och en enhetlig strategisk grundsyn. Vårt totala försvar måste med utnyttjande av hela folkets värnkraft vara i stånd att ge uttryck åt folkets levande försvarsvilja.

Jag kan ansluta mig till den bedömning försvarskommittén gjort beträffande de grundläggande förutsättningarna vid bestämmandet av våra försvarsutgifter. Jag kan också förorda, att en utgiftsram för det militära försvaret under budgetåren 1961/63 bestämmes i enlighet med de riktlinjer försvarskommittén framlagt. Det bör understrykas, att detta innebär att arbetet på modernisering av krigsmakten samt höjd materiell och personell kvalitet fortsättes enligt de riktlinjer som angavs år 1958. En viss begränsning i fråga om materielanskaffningen blir dock erforderlig till följd av de minskningar med 35 respektive 50 miljoner kronor, som i enlighet med kommitténs förslag sker vid fastställandet av kostnadsramarna för budgetåren 1961/62 och 1962/63.

Försvarskommitténs förslag avser, såsom anförts, budgetåren 1961/63. Frågan om försvarets kostnadsram från och med budgetåret 1963/64 samt de budgetprinciper som då skall tillämpas anser kommittén böra bli föremål för nya överväganden. Kommittén framhåller att under överbefälhavarens ledning pågående samstudier och målutredningar bör bedrivas så att resultaten kan tjäna som underlag vid denna prövning. Jag anser detta mycket angeläget. Utvecklingen av krigsmakten med anpassning till den vapentekniska utvecklingen i vår omvärld måste härvid ske med beaktande av vårt försvars uppgifter, av vilka några huvuddrag antytts i det föregående. Det gäller först och främst att åstadkomma ett realistiskt underlag för den prioritering som en begränsad kostnadsram ofrånkomligen framtvingar. För överskådlig tid finns det ingen anledning räkna med en radikalt annorlunda utformning av vårt försvar än den som nu är riktgivande. Ifrågakommande förändringar måste emellertid med hänsyn till den nödvändiga kontinuiteten i våra försvarsansträngningar bedömas få långsiktiga verkningar. Detta framhäver betydelsen av att besluten grundas på noggrann analys av hur största försvarseffekt erhålles inom en given kostnadsram. Anpassningen måste ske med denna effekt som enda rimliga riktpunkt.

I försvarskommitténs uppdrag ingick, såsom redan nämnts, att överväga kostnaderna för civiltförsvaret i samband med kostnadsramen för det militära försvaret. Kommittén — som erinrar om att totalförsvarets högsta ledning är under utredning — har icke ansett några påtagliga fördelar vara att vinna, i varje fall ej för närvarande, genom en gemensam utgiftsram för krigsmakten och för civiltförsvaret. Från mera allmänna utgångspunkter har kommittén emellertid funnit det befogat att under den när-

maste tiden göra en viss förskjutning från krigsmakten till civilt försvar. Mot försvarskommitténs förslag i denna del har jag icke någon erinran.

Att såsom försvarskommittén föreslagit konstruera en utgiftsram som omfattar utgifterna för det militära försvaret under såväl driftbudgeten som kapitalbudgeten är enligt min mening ändamålsenligt. Sannolikt är också, såsom såväl besparingsutredningen för försvaret som försvarskommittén antagit, en dylik åtgärd ägnad att medföra besparingar. Uppenbart är emellertid att om planering skall ske inom en gemensam totalram skärper detta kraven på ett intimt samarbete mellan de olika enheterna inom krigsmaktens högsta ledning. Av kommittén föreslagna åtgärder som uteslutande avser verksamheten under kapitalbudgeten behandlar jag vid anmälan av frågor rörande utgifterna under kapitalbudgeten (bil. 26).

De principiella riktlinjer försvarskommittén angivit för hur ändrade uppgifter och besparingar till följd av rationaliseringar bör påverka utgiftsramen för det militära försvaret kan jag ansluta mig till. Såvitt på mig ankommer skall jag verka för att kommitténs intentioner i dessa hänseenden fullföljes. Jag återkommer härtill i samband med frågan om bestämmandet av ramen för nästa budgetår. I detta sammanhang vill jag dock erinra om att Kungl. Maj:t på mitt förslag uppdragit åt försvarets prisregleringsdelegation att dels överarbeta riklinjerna för prisregleringar med hänsyn till inrättandet av en gemensam ram för drift- och kapitalbudgeten, dels ock förutsättningslöst pröva frågan om mätning av förändringar i storleken av den fast anställda och den värnpliktiga personalens kontanta förmåner m. m.

Vad försvarskommittén föreslagit beträffande försvarsutgifternas anpassning till konjunkturpolitiken ger jag min anslutning. Jag vill erinra om att, i enlighet med vad jag uttalade vid anmälan av utgifterna under försvarshuvudtiteln till 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 30), Kungl. Maj:t under innevarande budgetår förbehållit sig att pröva åtskilliga anskaffningsfrågor genom att beställningsbemyndiganden som medgivits av riksdagen hållits till Kungl. Maj:ts disposition. Jag förutsätter, att en dylik ordning skall tillämpas även fortsättningsvis. Nyss angivna åtgärder har visserligen betingats av andra skäl än konjunkturpolitiska, men det synes naturligt att även dessa skäl beaktas vid Kungl. Maj:ts prövning. Jag avser att låta närmare undersöka i vilken ordning detta bör ske samt vilka andra åtgärder som kan påkallas för att tillgodose behovet av konjunkturpolitisk rörlighet.

Enligt sina direktiv har försvarskommittén haft att pröva de förslag och påpekanden som framförts av 1959 års besparingsutredning för försvaret i dess betänkande I (SOU 1960: 23). Försvarskommittén har funnit, att besparingsutredningens förslag är av sådan natur att de i flertalet fall kräver ytterligare detaljutredningar för att kunna genomföras. Försvarskommittén har därför inte ansett sig kunna ta hänsyn till dem vid be-

dömandet av kostnadsramen för försvaret. I den mån det visar sig, att besparingsförslagen efter ytterligare prövning kan genomföras utan menliga återverkningar på försvarseffekten, är de nettobesparingar som därvid kan uppkomma dock av sådan natur att de enligt försvarskommitténs mening bör medföra motsvarande nedskärning av gällande kostnadsram.

Beträffande innehållet i besparingsutredningens förslag må följande anföras.

De försvarskostnader som kan bli föremål för besparingsåtgärder inskränker sig enligt utredningen i huvudsak till de med materielhantering och administration sammanhängande kostnaderna samt till utbildningskostnaderna, i den mån antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga kan minskas utan att den allmänna målsättningen för försvaret ändras. I förhållande till de totala försvarsutgifterna är — anför utredningen — möjligheterna till besparingar icke stora om försvarseffekt och målsättning skall bibehållas.

Utredningen har i första etappen av sitt arbete inriktat sig på att söka besparingsmöjligheter inom två huvudområden, nämligen värnpliktsutbildningen samt förvaltningsverksamheten på tyg- och intendenturområdena. Därjämte föreslår utredningen en omläggning av finansieringen av försvarets kapitalinvesteringar, innebärande att försvarets kapitalbudget avskaffas och att medel för investeringar fortsättningsvis anvisas på driftbudgeten över försvarshuvudtiteln. Utredningens sistnämnda förslag har behandlats av 1960 års försvarskommitté i samband med dess av mig biträdda förslag rörande gemensam utgiftsram för det militära försvarets driftbudget och kapitalbudget.

I fråga om värnpliktsutbildningen ifrågasätter utredningen om icke tiden för första tjänstgöringen kan utan minskning av utbildningseffekten avkortas med 30 dagar bland annat genom att övningsuppehållet i anslutning till julhelgen förkortas. Vidare bör enligt utredningen tiden för repetitionsövningarna kunna jämkas nedåt med 5 dagar för varje övning — beträffande den tredje repetitionsövningen anses möjligheterna för en avkortning med 15 dagar böra undersökas. Ett genomförande av utredningens förslag i denna del beräknas av utredningen medföra årliga besparingar om sammanlagt 22 miljoner kronor.

Vad beträffar förvaltningsverksamheten innebär utredningens förslag i huvudsak följande. De centrala tygförvaltningsverken sammanslås. Sammanslagningen jämte andra i sammanhanget framlagda förslag beträffande tygförvaltningstjänsten beräknas av utredningen medföra besparingar (redan efter omläggningen) om 10—20 miljoner kronor per år. — Nuvarande centrala intendenturförvaltningsorgan sammanslås till en för försvaret gemensam intendenturförvaltning. Respektive marinkommandos och örlogsvarvs intendenturorgan sammanföres till en enhet. De centrala intendenturanstalterna slopas i stort sett. Den s. k. funktionella förråds-

hållning vid de regionala intendenturorganen, som försöksvis påbörjats inom marinen, genomföres och liknande åtgärder bör övervägas för arméns och flygvapnets del. Vissa förändringar i fråga om förrådsredovisningen och kontrollen av densamma inom intendenturförvaltningstjänsten genomföres. Sålunda avskaffas nuvarande upphördsmannaansvar och ersättes med vanligt tjänsteansvar. De främst för marinen gällande föreskrifterna om särskilt värderegleringsförfarande vid utlämning av viss materiel från förråd slopas. De föreslagna rationaliseringsåtgärderna inom intendenturförvaltningstjänsten beräknas av utredningen möjliggöra en sammanlagd årlig besparing på omkring 9,3 miljoner kronor.

Besparingsutredningens betänkande har remissbehandlats. Därvid har — från såväl militärt som civilt håll — med hänsyn till försvarseffekten ifrågasatts lämpligheten av att förkorta utbildningstiden för de värnpliktiga. Förslaget om sammanslagning av tygförvaltningstjänsten har i allmänhet inte kunnat godtagas. Däremot har förslaget om ett gemensamt centralt intendenturförvaltningsverk tillstyrkts av flertalet remissmyndigheter, som uttalat sig i denna fråga.

För prövning av, bland annat, de av besparingsutredningen aktualiserade frågorna rörande värnpliktsutbildningen har jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en särskild sakkunnig. Det har emellertid ansetts angeläget att en försöksverksamhet sker rörande den av besparingsutredningen aktualiserade frågan om avkortning av repetitionsövningarna. Jag vill erinra om att begränsade försök av denna art utförts redan under innevarande budgetår i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 26 februari 1960. För att kunna ernå tillförlitliga resultat bör emellertid försök bedrivas med samtliga repetitionsövningsförband vid armén och kustartilleriet. Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter och samråd med utredningsmannen har jag därför funnit att repetitionsövningarna vid armén och kustartilleriet under nästa budgetår bör försöksvis begränsas från 30 till 25 dagar. Beträffande flygvapnet torde av organisatoriska skäl försöksverksamhet i huvudsak icke vara aktuell och vid flottan förekommer ej repetitionsövningar. Då Kungl. Maj:t ej äger befogenhet att föreskriva en begränsning av angiven art avser jag att hemställa hos Kungl. Maj:t att föreslå riksdagen att antaga en särskild lag i ämnet. En begränsning av repetitionsövningsverksamheten på förslaget sätt medför, att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga nedgår med cirka 400 000. Såsom besparingsutredningen förutsatt torde en minskning av repetitionsövningarnas längd ej medföra begränsning av medelsbehoven under anslag till övningar samt intendentur- och tygmateriel m. m. Även när det gäller utgifterna under övriga värnpliktsberoende anslag torde — bland annat med hänsyn till att begränsningen kan förutsättas omfatta en lördag och en söndag — finnas anledning att beräkna besparingseffekten försiktigt och det synes enligt min mening icke realistiskt att räkna med

nåmnvärda besparingar under andra anslag än för värnpliktsavlöningar, mathållning och familjebidrag. Besparingarna under dessa anslag uppskattar jag till ett avrundat belopp av 5 miljoner kronor.

Åtskilliga av de av besparingsutredningen i övrigt föreslagna åtgärderna förtjänar också att närmare övervägas. I vissa fall berör förslagen områden som är eller varit föremål för utredningar i andra sammanhang. Detta gäller t. ex. frågan om gemensam tygförvaltningstjänst, som faller inom försvarsledningsutredningens område och behandlats i dess betänkande den 22 december 1960. Frågan om ändrad organisation av intendenturförvaltningen inom försvaret har under år 1960 aktualiserats — förutom av försvarsledningsutredningen och besparingsutredningen — av 1958 års försvarsledningskommitté och 1954 års utredning angående vissa personalkårer inom försvaret. I anslutning till utredningsförslagen har jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en sakkunnig för att verkställa utredning rörande den organisatoriska utformningen av ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk. Frågan om sammanslagning av respektive marinkommandos och örlogsvarvs intendenturorgan har behandlats i samband med frågan om omorganisation av örlogsvarven (prop. 1960: 184). I det sammanhanget har även upplagits frågan om s. k. funktionell förrådshållning såvitt avser örlogsvarven. Denna fråga bör i övrigt komma under bedömande i anslutning till frågan om det centrala intendenturförvaltningsverkets organisation och uppgifter. I likhet med besparingsutredningen anser jag, att det ålderdomliga särskilda uppbördsmanansvaret om möjligt bör avskaffas. En översyn av aktuella författningsbestämmelser har igångsatts i detta syfte. Jag vill i detta sammanhang även anmäla, att jag i fortsättningen vid behandlingen av 1957 års sakslagsutredning kommer att upptaga frågan om slopande av förrådstitelredovisningen vid centrala flygmaterielförrådet i Arboga samt om vissa förenklingar i övrigt beträffande redovisning. I sammanhanget må också nämnas att Kungl. Maj:t beslutit avveckling av ett centralförråd för intendenturmateriel. — Jag har nu berört besparingsutredningens förslag endast på vissa viktigare punkter. Beredningen av utredningens förslag är emellertid ännu ej avslutad. Detaljförslag, som framlagts av utredningen och för vilka här ej redogjorts, torde som regel vara av beskaffenhet att erforderliga åtgärder kan vidtagas av Kungl. Maj:t eller vederbörande myndighet. Möjligheterna och lämpligheten av att realisera utredningens förslag måste givetvis noggrant prövas. Jag räknar med att efter hand anmäla av utredningen aktualiserade frågor för Kungl. Maj:t.

Då jag förordar, att 1960 års försvarskommittés förslag lägges till grund för statsmakternas beslut innebär detta, att utgångspunkten för bestämmandet av de militära utgifterna för nästa budgetår är det av kommittén angivna beloppet, 3 174 miljoner kronor i prisläget maj 1960 och med beaktande av beslutade lönehöjningar för statsanställda från och med den 1

januari 1961. Med hänsyn till den korta tid som stått till buds sedan kommitténs förslag offentliggjordes har det för nästa budgetår ej ansetts aktuellt med någon förskjutning mellan driftbudget och kapitalbudget. Utgångspunkterna vid budgetarbetet har alltså varit 3 000 miljoner kronor för driftbudgeten och 174 miljoner kronor för kapitalbudgeten.

I fråga om utgifterna under driftbudgeten har jag vid fixeringen av utgiftsramen för nästa budgetår tagit hänsyn till den förut nämnda besparingen om 5 miljoner kronor till följd av begränsningen av repetitionsövningarnas längd. Vidare har beaktats att förräntningskravet på statens kapitalfonder höjts från och med den 1 juli 1960 från $4\frac{1}{2}$ till $4\frac{3}{4}$ %, vilket beräknas medföra en merutgift av 1,8 miljon kronor. Detta belopp bör, i likhet med vad som gäller motsvarande höjning från och med innevarande budgetår, i prisregleringssammanhang och vid beräkning av ramen för försvarsutgifterna jämföras med anslag till reglering av prisstegringar. För sistnämnda ändamål bör i avbidan på ytterligare prövning och erfarenheter rörande prisutvecklingen uppföras ett preliminärt belopp av 60 miljoner kronor, samma belopp som under innevarande budgetår. I förslaget till riksstat upptages i enlighet med det nu sagda försvarshuvudtiteln till $(3\ 000 - 5 + 1,8 + 60 =)$ 3 056,8 miljoner kronor.

Jämfört med innevarande års riksstat uppkommer enligt mina förslag en ökning med $(3\ 056,8 - 2\ 962,8 =)$ 94 miljoner kronor. Om man bortser från anslagen till reglering av prisstegringar och täckning av lönehöjningar samt förutnämnda nedräkning med 5 miljoner kronor utgör ökningen $(3\ 001,8 - 2\ 857,8 =)$ 144 miljoner kronor. Av sistnämnda belopp motsvarar 103 miljoner kronor uppräknad för pris- och lönehöjningar, 3 miljoner kronor för innevarande budgetår verkställt engångsavgift för vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte utförda översynsarbeten på örlogsfartyg och 1,8 miljon kronor böjt förräntningskrav på statens kapitalfonder, medan återstoden, 36,2 miljoner kronor, utgör en reell ökning i form av tillägg för teknisk fördyring.

Vad försvarskommittén föreslagit beträffande utgiftsramen för det militära försvaret innebär en minskning med 35 miljoner kronor om jämförelse göres med en fortsatt tillämpning av 1958 års riktlinjer. Myndigheternas förslag till äskanden, som uppgjorts med utgångspunkt i en dylik tillämpning, slutar på 3 049 miljoner kronor. I förhållande till myndigheternas förslag har därför skett reduktioner dels till i huvudsak de kostnadsramar för de olika försvarsgrenarna som överbefälhavaren förutsatt i sina direktiv för myndigheternas budgetarbete och i sitt yttrande över dessas petitioner, dels ock härutöver med 35 miljoner kronor i anslutning till försvarskommitténs rekommendation och med 5 miljoner kronor till följd av förkortade repetitionsövningar.

Försvarskommittén har inte tagit ställning i fråga om avvägningen mellan olika försvarsgrenar, dock har kommittén, efter erinran om att

överbefälhavaren för nästa budgetår förutsatt en höjning av marinens kostnadsram med 20 miljoner kronor utöver vad som tidigare förutsatts, uttalat, att det skulle vara tillfredsställande om utrymme funnes för en viss höjning. För egen del har jag, efter att ha inhämtat överbefälhavarens uppfattning, ansett mig böra föreslå, att begränsningen med 35 miljoner kronor skall ske på sådant sätt att i huvudsak anslag under flygvapnet reduceras i förhållande till åskandena. Enligt överbefälhavarens och chefens för flygvapnet mening bör reduceringen i sin helhet göras på anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. Jag har i princip icke någon erinran häremot. Då jag emellertid ansett mig böra föreslå att vissa andra anslag upptages till lägre belopp än de militära myndigheterna förutsatt, bör minskningen i förhållande till tidigare planer kunna begränsas till 23 miljoner kronor. Bland annat bör enligt mina beräkningar anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. kunna begränsas utan inskränkning i det av flygvapenchefen föreslagna flygtidsuttaget.

För budgetåret 1962/63 bör, i avbidan på ytterligare överväganden, i materielplaneringen förutsättas minskningar med 30 miljoner kronor för anskaffning av flygmateriel m. m. och med 10 miljoner kronor för anskaffning av tygmateriel m. m.

I anslutning till sammanställningen å s. 31 vill jag anföra följande beträffande verksamheten under de organisationsbestämmande anslagen till anskaffning av tygmateriel (motsvarande).

Anslaget till anskaffning av tygmateriel m. m. för armén är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 351 miljoner kronor. Enligt godkänd kostnadsram för budgetåren 1960/67 utgör årskvoten för budgetåret 1961/62 360 miljoner kronor eller omräknat till aktuellt prisläge 369 miljoner kronor. Jag föreslår emellertid, att anslaget bestämmas till 317 miljoner kronor. Denna betydande reduktion sammanhänger till ett be-

Anslag	1960/61			1961/62		
	Bemyndiganden	Anslag	Skuld 30/6 1961	enligt mina förslag		
				Bemyndiganden	Anslag	Skuld 30/6 1962
Armén: Anskaffning av tygmateriel m.m.	445	351	741,26	350	317	774,26
Marinen: Fartygsbyggnader m.m.	0	88,5	165,761	370	92,5	443,261
Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m.m.	67,5	67,5	80,657	75	71,3	84,357
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m.m.	720	733	946,1	720	733,6	932,5
Flygvapnet: Luftförsvarsrobot	64	63	61,8	¹ 102,6	¹ 102,6	61,8
Summa	1 296,5	1 303	1 995,578	1 617,6	1 316,7	² 2 296,478
Förändringar				+ 321,1	+ 14,0	+ 300,6

¹ Preliminärt beräknat. — ² Varav sannolikt utfall 1962/63 900—1 000 miljoner kr.

lopp av 42 miljoner kronor med den beslutade anskaffningen av luftvärnsroboten Hawk. Denna anskaffning, som totalt beräknas draga en kostnad av 107 miljoner kronor, bestrides i sin helhet från anslaget till luftförsvarsrobot. Då denna anskaffning delvis innebär ersättning av luftvärnsartilleri, har det ansetts riktigt att kostnaderna för Hawk-anskaffningen delvis får inverka på arméns anslag. Detta synes lämpligen böra ske i den formen att nyssnämnt belopp, 42 miljoner kronor, frånräknas anslaget till anskaffning av tygmateriel och att anslaget till luftförsvarsrobot samtidigt uppräknas med samma belopp. I övrigt föranledes minskningen av viss överföring av avlöningskostnader och, till större delen, av anpassning till arméns totala kostnadsram. Behovet av en dylik anpassning torde sammanhånga med att kostnaderna för avlöningar samt underhåll av fastigheter stigit snabbare än vad som förutsatts vid den tidigare planeringen.

För nästa budgetår föreslaget beställningsbemyndigande, 350 miljoner kronor, avses bland annat för viss omsättning av artillerimateriel samt anskaffningar av eldledningsutrustning för luftvärdet, helikoptrar, personterrängfordon, ammunition m. m.

Anslaget till fartygsbyggnader m. m. är för innevarande budgetår uppfört med 88,5 miljoner kronor och årskvoten för nästa budgetår enligt fastställd långsiktsplan är 80 miljoner kronor eller, omräknad till aktuellt prisläge, 82 miljoner kronor. För nästa budgetår föreslår jag ett anslag av 92,5 miljoner kronor och ett beställningsbemyndigande av 370 miljoner kronor. Vad gäller anslagsbeloppet har jag således ansett mig kunna biträda marinförvaltningens i enlighet med överbefälhavarens direktiv framlagda förslag om en höjning — utöver tidigare planer — av årskvoten för budgetåret 1961/62 med 10 miljoner kronor. En höjning med drygt detta belopp föreslås för att åstadkomma förbättrad likviditet under anslaget och därigenom bland annat undvika förseningar vid framtagandet av nya ubåtar. Jag vill i sammanhanget erinra om vad 1960 års försvarskommitté anfört rörande likviditetssvårigheterna under förevarande anslag och rörande de ekonomiska förutsättningarna för realiserande av marinplan 60. — Det beställningsbemyndigande som jag föreslår avses väsentligen för anskaffning av 6 attackubåtar av ny typ och 6 motortorpedbåtar, vilka ingår i marinplanen. Det bör understrykas att jag förutsätter, att beställningar skall få utläggas först sedan projekteringen slutförts och efter särskild prövning av Kungl. Maj:t.

Även i fråga om verksamheten under anslaget till anskaffning av vapenmateriel m. m. har jag ansett mig kunna följa myndigheternas förslag om en höjning av årskvoten i förhållande till vad som tidigare förutsatts. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 67,5 miljoner kronor. För nästa budgetår har årskvoten i gällande långsiktsplan upptagits till 62,5 miljoner kronor, men kommer vid bifall till mina förslag att utgöra 71,3 miljoner kronor. Detta innebär en höjning av andra orsaker än pridför-

ändringar m. m. med 7,6 miljoner kronor. Beställningsbemyndigandet om 75 miljoner kronor förutsattes huvudsakligen skola utnyttjas för kompletteringar av utrustning och ammunition för tidigare beställda kustartilleribatterier och ytterligare anskaffning av sjö- och kustrobotar i övningsversion.

När det gäller anskaffning av flygmateriel m. m. är anslaget för innevarande budgetår uppfört med 733 miljoner kronor, medan årskvoten för nästa budgetår i den godkända materielplanen är upptagen med 752 miljoner kronor. Med hänsyn till prisförändringar skulle en uppräkningshöjning med 18 miljoner kronor vara erforderlig. Härtill kommer en av mig tillstyrkt höjning med 2 miljoner kronor för viss anskaffning av radiakmateriel. I förhållande härtill har enligt mina förslag skett en reduktion med drygt 38 miljoner kronor. Härav hänför sig, som förut nämnts, 23 miljoner kronor till anpassning till av försvarskommittén föreslagen kostnadsram för fjärde huvudtiteln medan återstoden beror på överföringar av avlöningskostnader och omföringar inom flygvapnets kostnadsram. Beställningsbemyndigandet avses främst för fortsatta anskaffningar av flygplan 35 («Draken») med tillhörande beväpning och utrustning för stridslednings- och luftbevakningsorganisationen.

Inom fastställd totalram för fjärde huvudtiteln bör anslag och bemyndigande till luftförsvarsrobot preliminärt bestämmas till 102,6 miljoner kronor, varvid på sätt jag förut angivit en uppräkningshöjning med 42 miljoner kronor skett i anslutning till beslutet om anskaffning av luftvärnsroboten Hawk. Till anslagsfrågan torde jag få återkomma framdeles i samband med att anslaget äskas slutligt. I sammanhanget vill jag understryka betydelsen av att, såsom försvarskommittén framhållit, anskaffnings- och underhållstjänsten i fråga om robotar så långt det är praktiskt lämpligt sammanhållas.

Ökningen mellan budgetåret 1960/61 och budgetåret 1961/62 uppgår om man bortser från anslagen till reglering av prisstegring och täckning av lönehöjningar till 139 miljoner kronor. Hur detta belopp fördelar sig på olika ändamål framgår i stora drag av sammanställningen å s. 34.

I anslutning till sammanställningen må följande anföras.

Huvuddelen av ökningen under avlöningsanslagen sammanhänger givetvis med uppräkningshöjning från 1959 års till 1961 års lönenivå. En höjning med sammanlagt cirka 18 miljoner kronor beror på överföringar av avlöningskostnader från sakanslag. Smärre uppräkningshöjningar har också erfordrats med hänsyn till anslagsbelastningarna under tidigare budgetår och dylikt. Medelsbehovet för de nya tjänster som nu föreslås är obetydligt och uppväges i huvudsak av att tjänster förutsattes utgå. Under försvarsstabens och försvarsgrenarnas avlöningsanslag, som i riksstatsförslaget endast upp-

	Armén	Marinen	Flyg- vapnet	Gemen- samt	Summa
Avlöningar	+ 32,5	+ 14,3	+ 15,4	+ 21,3	+ 83,5
Avlöningar m.m. till värnpliktiga	+ 1,1	+ 0,2	— 0,3	— 0,5	+ 0,5
Intendenturmateriel m.m.	+ 1,2	+ 0,8	+ 0,3	+ 0,2	+ 2,5
Anskaffning av tygmateriel (motsva- rande)	— 34,3	+ 7,7	+ 0,6	+ 0,4	— 25,6
Luftförsvarsrobot	—	—	+ 39,6	—	+ 39,6
Underhåll av tygmateriel m.m. (motsv.)	+ 2,1	— 3,7	+ 11,2	—	+ 9,6
Övningar m.m (inkl. drivmedel för flygvapnet)	+ 2,0	— 0,2	— 5,0	+ 0,6	— 2,6
Underhåll av fastigheter	— 48,0	— 14,8	— 30,7	+ 106,6	+ 13,1
Forskningsanstalten	—	—	—	+ 4,3	+ 4,3
Hemvärnet och frivilliga försvarsorga- nisationer m. m.	+ 0,5	± 0	± 0	+ 0,1	+ 0,6
Övriga ändamål	— 3,2	— 0,5	+ 0,6	+ 16,6	+ 13,5
Summa	— 46,1	+ 3,8	+ 31,7	+ 149,6	+ 139,0

föres med preliminära belopp, har emellertid visst utrymme beräknats för en utökning av antalet anställda.

Under anslagen till avlöningar m. m. till värnpliktiga har en eljest erforderlig uppräknings med nästan 5 miljoner kronor till följd av utökad värnpliktskontingent, belastningsuppräknings m. m. reducerats till 0,5 miljon kronor till följd av förutsatt avkortning av repetitionsövningarnas längd.

I fråga om intendenturmateriel m. m. uppväges höjningar, främst till följd av prisstegringar, av överföringar till avlöningsanslag, vilka överstiger 3 miljoner kronor.

Förändringarna under anslagen till anskaffning av tygmateriel m. m. har jag kommenterat i det föregående. Medelsbehoven under anslagen har ökat till följd av prisstegringar med sammanlagt drygt 30 miljoner kronor. Enligt antagna materielplaner skulle årskvoterna för materielanskaffningar öka med netto 14 miljoner kronor. Ökningar under arméns och flygvapnets anslag skulle delvis ha neutraliserats genom minskningar under marinens materielanskaffningsanslag. Utöver planerna har för nästa budgetår tillstyrkts höjningar för marinen och flygvapnet med sammanlagt 20 miljoner kronor. Ökningarna begränsas emellertid genom de minskningar som måst ske under arméns och flygvapnets anslag för att erhålla anpassning till fastställd kostnadsram och som sammanlagt uppgår till cirka 46 miljoner kronor. Vidare tillkommer överföringar till avlöningsanslag som uppgår till knappt 3 miljoner kronor.

När det gäller anslagen till underhåll av tygmateriel m. m. spelar överföringar till avlöningsanslag en väsentlig roll. Sammanlagt uppgår överföringarna till cirka 10 miljoner kronor på marinens och flygvapnets anslag. I övrigt inverkar prisstegringar m. m. Härutöver har för flygvapnets del verkställts en uppräknings med cirka 17 miljoner kronor för ökade

underhållskostnader till följd av ändrad sammansättning av flygplansbeståndet, utökad flygtid m. m.

Minskningen under övningsanslagen föranledes helt av sänkta priser på drivmedel, som minskar medelsbehoven med cirka 12 miljoner kronor. I kostnadshöjande riktning verkar emellertid den fortsatta övergången till mera bränslekrävande flygplan samt utökad flygtid, vilket medför ökat medelsbehov med inemot 5 miljoner kronor. Höjningen för arméns del sammanhänger till stor del med intensifierad utbildnings- och omskolningsverksamhet, bland annat i anslutning till den i följd beslutade befälsreformen.

Beträffande fastighetsunderhållet avspeglar minskningarna under försvarsgrenarna och den stora höjningen under gemensamt föreslagen sammanslagning av försvarsgrenarnas delfonder av försvarets fastighetsfond. Av nettoökningen belöper enligt fortifikationsförvaltningens beräkningar 6,8 miljoner kronor på prisstegringar, 1,8 miljon kronor på höjt förräntningskrav och 4,3 miljoner kronor på höjd iståndsättningsvolym.

Av ökningen under forskningsanstalten belöper drygt 1 miljon kronor på uppräkning av anslaget Engångsanskaffning av viss utrustning i samband med ianspråktagandet av nya lokaler, medan återstoden huvudsakligen hänför sig till löne- och prisstegringar.

Beträffande övriga ändamål är att märka att ökningarna under gemensamt till stor del är att hänföra till att kostnader för värnpliktigas m. fl. fria resor (8 miljoner kronor) samt för beslutad gemensam krigshögskola (2 miljoner kronor) och det nya anslaget Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m. (4,1 miljoner kronor) beräknats under nämnda rubrik. Dessa ökningarna motsvaras emellertid till stor del av minskningar under försvarsgrenarnas anslag. Reellt har medelsbehoven i flera fall ökat under samtliga försvarsgrenar, främst till följd av prisstegringar. Som exempel må anföras anslag till mathållning, furagering och tvätt.

Från och med budgetåret 1948/49 har riksdagen budgetårsvis medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må överstridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, om av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Ett liknande be- myndigande synes erforderligt jämväl för nästa budgetår. Jag föreslår, att riksdagens medgivande härtill inhämtas.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna vad i det föregående föreslagits rörande utgiftsram för det militära försvaret under budgetåren 1961/63,
- b) för budgetåret 1961/62 medgiva, att därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större

omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatsens fjärde huvudtitel uppförda, av riksdagen maximerade anslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Armén: Förhyrning av motorfordon m. m., Marinen: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

A. Försvarsdepartementet

[2] 1. **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** 2. **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** Dessa anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppförda med 1 424 000 kronor respektive 117 000 kronor.

Med skrivelse den 19 december 1960 har kommandoexpeditionsutredningen överlämnat en P. M. med förslag till ändrad handläggning av ärenden som ankommer på bokdetaljen inom försvarets kommandoexpedition m. m. Förslaget remissbehandlas för närvarande men jag räknar med att beredningen av ärendet skall hinna avslutas i sådan tid att förslag i ämnet skall kunna föreläggas årets riksdag. Ett genomförande av vad kommandoexpeditionsutredningen föreslagit kan påverka medelsbehoven för, bland annat, försvarsdepartementet och försvarets civilförvaltning. De under dessa rubriker upptagna avlönings- och omkostnadsanslagen bör därför i riksstatsförslaget uppföras med allenast beräknade belopp. För försvarsdepartementet räknar jag med 1 610 000 kronor för avlöningar och 140 000 kronor för omkostnader. Till anslagen för försvarets civilförvaltning återkommer jag i det följande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

a) till *Försvarsdepartementet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 610 000 kronor;

b) till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

[3] 3. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	450 000	449 992	10
1960/61 (statsliggaren s. 310)	600 000		
1961/62 (förslag)	800 000		

Såsom anfördes vid anmälan av förevarande anslag för innevarande budgetår bedrivs inom försvaret ett omfattande utredningsarbete i syfte att anpassa krigsmaktens verksamhet till de riktlinjer som angivits i 1958 års försvarsbeslut samt att åstadkomma rationaliseringar och besparingar. Sålunda var den 1 oktober 1960 följande kommittéer i huvudsak sysselsatta med rationaliseringsarbete och andra uppgifter av organisa-

risk art, nämligen 1954 års utredning angående vissa personalkårer inom försvaret, 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga, organisationsnämnden för militärmusiken, kommandoexpeditionsutredningen, försvarets personalvårdsutredning, försvarets personaldelegation, 1960 års försvarskommitté, 1960 års försvarsupplysningsutredning, 1960 års försvarsledningsutredning, 1960 års befälsstatsdelegation och försvarsattachéutredningen 1960. Den 14 oktober 1960 har jag tillkallat sakkunniga för att verkställa utredning rörande värnpliktsutbildningen m. m., organisation m. m. av ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk och redovisningen av försvarets befästningar. Besparingsmöjligheter inom försvaret undersökes av 1959 års besparingsutredning för försvaret. Även andra utredningar än sådana som avser organisations- och besparingsfrågor pågår. Vid ingången av 1961 var 19 kommittéer och utredningar i verksamhet. Flertalet beräknas fortsätta sin verksamhet under nästa budgetår.

Ett intensivt arbete pågår, som framgår av det anförda, med syfte att anpassa krigsmakten till den fortlöpande tekniska utvecklingen och tillvarata möjligheter till rationaliseringar och besparingar. Behov av ytterligare utredningar kan härvid uppkomma. Med hänsyn till den omfattande utredningsverksamhet som sålunda kan förutses för nästa budgetår synes det erforderligt, att förevarande anslag uppföres med 800 000 kronor, vilket innebär en höjning med 200 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[4] 4. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	400 000	438 846	57 502
1960/61 (statsliggaren s. 314)	400 000		
1961/62 (förslag)	400 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i huvudsak bunden.

Statens organisationsnämnd (skr. ^{27/5} 1960) har, med erinran om att möjlighet för närvarande ej förefinnes att utbetala gratifikationer för rationaliseringsförslag m. m. till all personal inom försvaret och att enhetliga regler och bedömningsnormer inom området saknas, föreslagit att handläggningen av ärenden rörande gratifikationer till personal vid försvarets regionala och lokala myndigheter samordnas samt att enhetliga bestämmelser i ämnet meddelas. Försvarets civilförvaltning har erhållit i

uppdrag att inkomma med förslag. Gratifikationer bestrides för närvarande från vederbörliga sakanslag och driftmedel (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 374). Vidare har Kungl. Maj:t den 5 maj 1960 medgivit, att civilförvaltningen må disponera intill 1 500 kronor av förevarande anslag för utbetalning till fortifikationsförvaltningen, som äger utnyttja medlen för utdelande av gratifikationer för förslag till förbättrade driftmetoder m. m. inom ämbetsverkets verksamhetsområde. Enligt min mening bör gratifikationer — där ej fråga är om personal med avlöningar från driftmedel — fortsättningsvis utgå från anslaget till extra utgifter. För nästa budgetår torde någon uppräknig av anslaget med hänsyn härtill icke vara erforderlig.

Jag föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter

[5] Vissa gemensamma frågor m. m.

För att statsmakterna skall hållas underkunniga om de verkliga avlöningskostnaderna vid envar av de förvaltningar, som berörts av 1954 års omorganisation, har — i enlighet med vad som förutsatts vid anmälan av förvaltningspropositionen 1954: 109 — utfärdats föreskrift av innehåll, att det fortsättningsvis skall åligga envar av armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen att årligen, i samband med att ämbetsverket avger förslag till medelsäskanden, inkomma med dels sammanställning över de beräknade totalkostnaderna för avlöande av personal vid ämbetsverket under nästkommande budgetår dels ock uppgift om de verkliga kostnaderna under nästföregående budgetår för motsvarande avlöningar. Liknande föreskrift har från och med budgetåret 1959/60 utfärdats jämväl beträffande sjukvårdsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen i enlighet med vad som anförts i 1959 års statsverksproposition (bil. 6, s. 24). De av ämbetsverken lämnade uppgifterna rörande de verkliga avlöningskostnaderna för budgetåret 1959/60 framgår i avrundade tal av följande sammanställning.

Ämbetsverk	Personal med avlöning från			Summa
	vederbörande verks avlönings- anslag	sakanslag (förräds- titel)	vederbörande försvarsgrens avlönings- anslag	
Försvarets sjukvårdsstyrelse	1 128 000	23 000	² 36 000	1 187 000
Fortifikationsförvaltningen	6 794 000	3 167 000	2 440 000	10 401 000
Armétygförvaltningen	22 850 000	—	1 940 000	24 790 000
Arméintendenturförvaltningen	3 080 000	—	1 075 000	4 155 000
Marinförvaltningen	11 230 000	—	2 871 000	14 101 000
Flygförvaltningen	23 076 000	980 000	³ 2 050 000	26 106 000
Summa	68 158 000	4 170 000	8 412 000	80 740 000

¹ Varav 33 000 kronor från anslaget Försvarets tandvård: Avlöningar.
² Armén.
³ Härav armén 28 000 kronor, marinen 119 000 kronor och flygvapnet 1 903 000 kronor.

För budgetåret 1961/62 har ämbetsverken beräknat avlöningskostnaderna till belopp, som i avrundade tal anges härefter.

Ämbetsverk	Personal med avlöning från			Summa
	vederbörande verks avlöningsanslag	sakanslag (förrådstitel)	vederbörande försvarsgrens avlöningsanslag	
Försvarets sjukvårdsstyrelse	¹ 1 310 000	8 000	² 39 000	1 357 000
Fortifikationsförvaltningen	8 804 000	6 200 000	² 597 000	15 601 000
Armétygförvaltningen	27 914 000	—	2 156 000	30 070 000
Arméintendenturförvaltningen	3 503 000	—	1 185 000	4 688 000
Marinförvaltningen	13 750 000	—	3 082 000	16 832 000
Flygförvaltningen	29 300 000	1 100 000	³ 2 290 000	32 690 000
Summa	84 581 000	7 308 000	9 349 000	101 238 000

¹ Varav 35 000 kronor från anslaget Försvarets tandvård: Avlöningar.
² Armén.
³ Härav armén 28 000 kronor, marinen 77 000 kronor och flygvapnet 2 185 000 kronor.

Myndigheternas beräkningar har verkställt med utgångspunkt i deras förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1961/62. I en del fall innebär dessa förslag en betydande ökning av antalet tjänster. Enligt de anslagsberäkningar, som redovisas i det följande, kommer avlöningsanslagen för ifrågavarande myndigheter att uppgå till följande belopp, nämligen för sjukvårdsstyrelsen 1 260 000 kronor, fortifikationsförvaltningen 9 200 000 kronor, armétygförvaltningen 27 550 000 kronor, arméintendenturförvaltningen 3 470 000 kronor, marinförvaltningen 13 400 000 kronor och flygförvaltningen 31 576 000 kronor. Samtliga avlöningskostnader vid flygförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen förutsättes härvid i princip överförda till respektive avlöningsanslag. Vidare har medtagits kostnaderna för viss kollektivavtalsanställd personal i armétygförvaltningen och flygförvaltningen.

Med utgångspunkt i de sålunda föreslagna avlöningsanslagen och då kostnaderna för personal med avlöning från försvarsgrenarnas avlöningsanslag i vissa fall kan förutses bli något lägre än myndigheterna räknat med, kan — med beaktande jämväl av kostnader som beträffande fortifikationsförvaltningen belastar sakanslag — de sammanlagda avlöningskostnaderna för personal vid ifrågavarande sex förvaltningar för budgetåret 1961/62 beräknas till i avrundat tal 99 000 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag ta upp vissa frågor som rör redovisningen av avlöningskostnader. För närvarande bestrides från myndigheternas och försvarsgrenarnas avlöningsanslag huvudsakligen kostnader för avlöningar åt tjänstemannapersonal. Under försvarsgrenarna finnes vidare i riksstaten uppförda särskilda anslag från vilka bestrides avlöningskostnader för kollektivavtalsanställd personal. Huvuddelen av kostnaderna för löner åt sistnämnda personal samt betydande kostnader för löner åt tjänstemannapersonal bestrides emellertid, direkt eller indirekt,

från anslag som i riksstaten upptagits för anskaffning eller underhåll av materiel m. m. (sakanslagsavlönad personal).

Under de senaste åren har uppmärksamhet i flera fall ägnats åt frågan huruvida avlöningskostnader bör belasta sakanslag. I ett i november 1956 avgivet förslag till ändrad titelredovisning inom försvaret hävdades sålunda, att avlöningskostnader till tjänstemannapersonal alltid borde bestridas från för ändamålet uppförda anslag i riksstaten. För att ytterligare bereda vissa frågor i detta sammanhang tillkallades med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 oktober 1957 en utredningsman¹ för att utreda förutsättningarna att över avlöningsanslag redovisa avlöningskostnader för tjänstemannapersonal vid verkstäder, verkstadsförråd och verkstadskontor inom försvaret. Utredningsmannen, som antagit benämningen *1957 års sakanslagsutredning*, har med skrivelse den 11 april 1960 överlämnat en promemoria angående redovisningen av ifrågakarande lönekostnader. Över promemorian har, efter remiss, yttranden avgivits av chefen för försvarsstaben, cheferna för armén, marinen och flygvapnet, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen, försvarets förvaltningsdirektion, riksräkenskapsverket och statens organisationsnämnd.

Sakanslagsutredningen skiljer mellan, å ena sidan, sådana verkstäder m. m. vid vilka fullständig kostnadsredovisning förekommer enligt särskilda av Kungl. Maj:ts meddelade bestämmelser (sådana har meddelats den 30 juni 1947 beträffande örlogsvarvens marinverkstäder, den 10 april 1953 och den 16 maj 1958 beträffande arméns tygverkstäder, marinens verkstäder med undantag av marinverkstäderna samt flygvapnets centrala verkstäder och flottiljverkstäder ävensom den 18 februari 1955 beträffande marinens livsmedelsindustrier) och, å andra sidan, verkstäder vid vilka sådan redovisning icke sker. Kostnaderna för avlöningar åt tjänstemän vid sistnämnda verkstäder anses omedelbart kunna överföras till redovisning över avlöningsanslag. Vederbörligt sakanslag skulle härvid minskas med belopp motsvarande bruttolönekostnaderna för den personal som överföres. När det åter gäller personal vid verkstäder med fullständig självkostnadsredovisning anses en överföring icke kunna ske med mindre särskilda åtgärder vidtages för att dels självkostnadsberäkningarna alljämt skall kunna föras dels ock vederbörande försvarsgrensförvaltning tillräckligt smidigt skall kunna anpassa personalorganisationen vid verkstäderna efter produktionsförhållandena. Någon minskning av sakanslagen skulle under av utredningen angivna förutsättningar icke ifrågakomma. Beträffande det centrala flygmaterieförrådet, som intar en viss särställning i förevarande hänseende, föreslår utredningen, att avlönings-

¹ Expeditionschefen i försvarsdepartementet K. G. Linden.

kostnaderna för tjänstemannapersonal överföres till flygförvaltningens avlöningsanslag utan att förrådstiteln omföringsvis belastas med dessa kostnader. I samband med överföringen bör anslaget till drift- och underhåll av flygmateriel m. m. minskas med belopp motsvarande bruttolöne-kostnaderna för denna personal. För inhämtande av närmare underrättelser beträffande utredningens förslag torde få hänvisas till utredningens promemoria.

Remissmyndigheterna har i allmänhet icke haft något att invända mot de av utredningen angivna förutsättningarna för ett överförande av ifrågavarande avlöningskostnader. I åtskilliga fall har myndigheterna emellertid ställt sig avvisande till att avlöningskostnaderna överföres. Dessa myndigheter har hävdad, att syftet med en överföring — en bättre överblick över personalkostnaderna — smidigare kan tillgodoses med andra åtgärder än ändrad redovisning i riksstaten.

För min del anser jag det vara väsentligt, att statsmakterna centralt kan erhålla överblick över de totala kostnaderna för avlöningar åt anställd personal. Ytterligare åtgärder för att tillgodose detta behov bör vidtagas. När det gäller frågan om vilka avlöningskostnader som bör redovisas över särskilda avlöningsanslag i riksstaten är det enligt min mening angeläget att söka åstadkomma en ordning som tillgodoser kraven på klarhet och konsekvens. Huvudregeln bör enligt min mening vara att alla avlöningskostnader vare sig de avser tjänstemannapersonal eller personal anställd enligt kollektivavtal skall bestridas från i riksstaten uppförda avlöningsanslag, där ej fråga är om personal vid verkstäder med fullständig kostnadsredovisning eller sådan verksamhet där behovet av personal är särskilt växlande till följd av att uppgifterna kan utföras antingen med myndighetens egen personal eller genom anlåtande av särskild entreprenör eller konsult. Med nu angivna utgångspunkter bör avlöningskostnaderna för personal vid nyssnämnda verkstäder, personal som sysselsättes med nybyggnadsuppgifter inom fortifikationsförvaltningens verksamhetsområde samt viss forskningspersonal m. m. vid försvarets forskningsanstalt ej bestridas från avlöningsanslag. Ytterligare överväganden har ansetts erforderliga innan slutlig ställning tages beträffande personal vid arméns tygverkstäder av 2. klass, vissa serviceverkstäder vid armén och marinen samt viss kollektivavtalsanställd personal inom fortifikationsförvaltningens verksamhetsområde. Däremot föreslås nu — på sätt närmare angives vid behandlingen av de skilda anslagspunkterna i det följande — överföring till avlöningsanslag av lönekostnader för, bland annat, viss personal vid centrala flygmaterieförrådet (flygförvaltningens förrådsbyrå), viss kollektivavtalsanställd personal inom armétygförvaltningen och flygförvaltningen, tjänstemän vid fortifikationssektionerna (byggnadsavdelningarna) i militärbefälsstaber, örlogsvarv och kustartilleriförsvar, personal vid arméns

centrala intendenturanstalter, arméförbandens intendenturavdelningar, de militärtekniska avdelningarna vid örlogsvarven samt viss personal som nu redovisas under anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. Viss personal vid centrala flygverkstäder, som nu redovisas under avlöningsanslag, bör i stället redovisas direkt över verkstadstitel. Till sist angivna fråga torde jag få återkomma framdeles.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING

[6] 1. **Försvarets civilförvaltning: Avlöningar. 2. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med 5 170 000 kronor respektive 1 234 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning (skr. 24/8 1960) har för nästa budgetår föreslagit, att ämbetsverkets avlöningsanslag skall uppföras med 6 006 000 kronor och dess omkostnadsanslag med 1 823 000 kronor. Av skäl som jag redovisat under punkt 2 i det föregående bör civilförvaltningens avlönings- och omkostnadsanslag i riksstatsförslaget uppföras med allenast beräknade belopp. Dessa bör bestämmas till 5 980 000 kronor för avlöningsanslaget och till 2 155 000 kronor för omkostnadsanslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

a) till *Försvarets civilförvaltning: Avlöningar* ett förslagsanslag av 5 980 000 kronor;

b) till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 155 000 kronor .

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

[7] 3. **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 085 000	1 095 649
1960/61 (statsliggaren s. 168)	1 115 000	
1961/62 (förslag)	1 260 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. 11/8 1960) hemställer, att anslaget höjes med 160 000 kronor.

	Ökning
1. 2 läkare; arvode 5 000 kronor	10 000
2. 1 desinfektör Ae 10	14 544
3. Lönereregleringar	
1 officer A: 24 — A: 27	5 016
1 kanslibitråde Ao 7 — kontorist Ao 9	1 344
4. Ordinariesättningar	
2 kanslibiträden Ae 7 — Ao 7	—
5. Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151	16 426
6. Löneklassuppflyttningar	2 956
7. 1960 års lönerreglering	108 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	900
9. Avrundning	814
	160 000

Motiv

1. Förslaget, som avser anställande av läkare för underrättelsetjänst, har framlagts i sjukvårdsstyrelsens anslagsäskanden för de senaste budgetåren (jfr senast prop. 1960: 1, bil. 6, s. 111).

2. För närvarande finnes vid sjukvårdsstyrelsen anställd en desinfektör i lönegrad Ag 10 med placering vid hälsovårdsbyråns desinfektionsdetalj med tillhörande laboratorium och giftförråd. Avlöningskostnaderna bestrides av till fortifikationsförvaltningens och arméintendenturförvaltningens förfogande stående medel. Då behovet av befattningen bedömes som stadigvarande, föreslår styrelsen, att en tjänst för desinfektör i lönegrad Ae 10 inrättas vid ämbetsverket från och med nästa budgetår.

3. Med hänsyn till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med befattningen för chef för ämbetsverkets materielbyrås förvaltningssektion föreslås, att löneställningen för nämnda befattning ändras från löneklass A: 24 till A: 27.

Likaså med hänvisning till arten och omfattningen av arbetsuppgifterna föreslår styrelsen, att en tjänst för kanslibitråde i Ao 7, avsedd för administrativa sektionens ekonomidetalj, utbytes mot tjänst för kontorist i Ao 9.

4. Förslaget om ordinariesättning, vilket tidigare framförts (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 111), motiveras av att innehavarna av tjänsterna har lång tjänstetid.

I förevarande sammanhang anmäler sjukvårdsstyrelsen, att innehavaren av en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 är förordnad å en tjänst för kanslibitråde i Ae 7. Ämbetsverket föreslår därför, att ett belopp motsvarande avlöningskostnaderna åt en befattningshavare i lönegrad 5 överföres från avlöningsstatens ordinariepost till icke-ordinarieposten.

Departementschefen

Jag kan fortfarande inte biträda sjukvårdsstyrelsens förslag om medel för arvodesanställning av läkare för underrättelsetjänst.

Jag tillstyrker, att en tjänst för desinfektör i Ag 10 överföres från saksanlag till förevarande anslag. Tjänsten bör enligt min mening alltjämt vara inrättad som extra.

Sjukvårdsstyrelsens förslag till lönegradsuppflyttningar och ordinarie-sättningar är jag inte beredd biträda.

Jag beräknar under förevarande anslag ett särskilt arvode om 600 kronor till organisationsföredragande inom sjukvårdsstyrelsen.

Vid anslagsberäkningen beaktar jag, att innehavaren av en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 är förordnad å en tjänst för kanslibiträde i Ae 7. Till följd härav överföres avlöningskostnaderna för en befattningshavare i lönegrad 5 från avlöningsstatens ordinariepost till icke-ordinariepost.

Sjukvårdsstyrelsen bör framdeles inte äga anställa personal med utnyttjande av saksanlag. Styrelsen bör i stället beredas möjlighet att för tillfälliga arbetsuppgifter anställa personal med anlitande av och inom ramen för anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. För ändamålet beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 6 000 kronor.

Den under avlöningsanslagen uppförda anslagsposten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas — i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor — på samma sätt som för innevarande budgetår, d. v. s. så att den motsvarar omkring två procent av posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Anslagsposterna till rörligt tillägg påverkas av 1960 års lönereglering. Ifrågavarande poster bör till följd härav uppräknas så att de motsvarar cirka 30 procent av posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän, arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar och avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Med beaktande av det nu anförda samt av löneklassförändringar, av riksdagen beslutad lönegradsuppflyttning (jfr prop. 1960: 178) och belastningen på olika anslagsposter beräknar jag förevarande anslag för nästa budgetår till 1 260 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 504 000 (— 32 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 54 000 (\pm 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 47 200 (+ 600) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 366 000 (+ 64 000) kronor;

Rörligt tillägg 271 800 (+ 111 800) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 17 000 (+ 600) kronor.

Anslagshöjningen utgör 145 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	504 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	54 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	47 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	366 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	271 800
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	17 000
	Summa kronor 1 260 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 260 000 kronor.

[8] 4. **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	100 000	107 118
1960/61 (statsliggaren s. 170)	106 000	
1961/62 (förslag)	110 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kronor.

	Ökning
1. Allmän varuskatt	750
2. Prishöjningar m. m.	2 000
3. Underhåll av inventarier	1 000
4. Litteratur	1 250
5. Personsökaranläggning	8 000
6. Höjda traktamenten	1 000
	14 000

Motiv

1. Den allmänna varuskatten beräknas medföra en årlig kostnadsökning av 750 kronor.
2. Ökningen hänför sig huvudsakligen till höjda priser på stencil- och fotostatkopiepapper.
3. Yrkandet är främst motiverat av behovet av möbelreparationer.
4. Önskemål om anskaffning av medicinsk litteratur har på grund av brist på medel icke kunnat tillgodoseas i önskvärd utsträckning.
5. Anskaffningskostnaderna för en personsökaranläggning uppgår till 6 500 kronor, vartill kommer kostnader för erforderliga efterlägnings- och målningsarbeten, vilka beräknas uppgå till 1 500 kronor.
6. Den från och med den 1 juli 1959 genomförda traktamentshöjningen medför en kostnadsökning av cirka 1 000 kronor.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 110 000 kronor, vilket innebär en höjning med 4 000 kronor. Jag kan inte tillstyrka särskild medelsanvisning för anskaffning av personsökaranläggning. För tillgodoseende av övriga av sjukvårdsstyrelsen anmälda medelsbehov beräknar jag tillhoppa 3 000 kronor. Härutöver bör anslaget med hänsyn till belastningen å sjukvårdsposten uppräknas med 1 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

[9] 5. **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	6 665 000	6 794 025
1960/61 (statsliggaren s. 170)	7 515 000	
1961/62 (förslag)	9 200 000	

Yrkande

Fortifikationsförvaltningen (skr. ⁴/₁₀ 1960) hemställer, att anslaget höjes med 1 289 500 kronor.

I. Nya tjänster

	Ökning	Minskning
1. Befästningsbyrån		
a) 1 byråassistent Ae 19	23 124	
b) 1 förste byråingenjör Ae 23, 1 byråassistent Ae 19, 2 byråingenjörer Ae 19, 1 ingenjör Ae 17, 3 ingenjörer Ae 15 och 2 biträdande ingenjörer Ae 13 (sakanslag)	—	
c) 1 förste byråingenjör Ae 23 (sakanslag) och 1 tekniker Ae 10	14 544	
d) 1 byråingenjör Ae 21, 1 byråassistent Ae 19, 2 byråingenjörer Ae 19 och 1 biträdande ingenjör Ae 13	111 960	
2. Kasernbyrån		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23 (sakanslag) ...	—	
b) 1 förste byråingenjör Ae 23 (sakanslag) ...	—	
c) 1 tekniker Ae 10	14 544	
d) 2 byråingenjörer Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19	74 388	
3. Markbyrån		
a) 2 byrådirektörer Ao 24	59 856	
b) 1 domänassistent Ae 19	23 124	
4. Administrativa byrån		
a) 1 förste byråsekreterare Ae 23 och 1 kansli-skrivare Ae 10	42 960	
b) 1 förste byråsekreterare Ae 21	25 632	
5. Chefsexpeditionen		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål ...	9 144	
6. V. militärbefälsstaben		
1 driftingenjör Ae 21	25 632	
7. Befästningsinspektionen		
1 tekniker Ae 9	13 788	

II. Ordinariesättning

3 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden Ao 5 (2 överförda från sakanslag)	25 390
--	--------

III. Kursverksamhet

15 000

IV. Arvoden för särskilda uppdrag

100 000

	Ökning	Minskning
V. Belastningen på ordinarieposten		100 000
VI. Löneklassförändringar	31 783	
VII. Tjänstetidsbefordran	783	
VIII. Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151	24 207	
IX. 1960 års löneroglering	752 000	
X. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	1 600	
XI. Avrundning	41	
	1 389 500	100 000
		+ 1 289 500

Motiv

Fortifikationsförvaltningen anför, att ämbetsverket beaktat, att en översyn av förvaltningens organisation är förestående (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 123). Med hänsyn härtill har endast sådana förslag till nya tjänster upptagits som bedömts vara väsentligen oberoende av resultatet av översynen. I en särskild förteckning har ämbetsverket vidare upptagit vissa förslag till lönegradsförändringar, som bedömts erforderliga. Dessa senare förslag bör emellertid enligt fortifikationsförvaltningens mening behandlas i annat sammanhang.

I. 1 a) Tjänsten för byråassistent i Ae 19, som är avsedd för befästningsbyråns planeringssektion (rustningsdetaljen), erfordras bland annat för arbetsuppgifter rörande bearbetning av regionala planer och uppgörande av sammanställningar, på vilka materielplanläggningen skall grundas.

b) Ifrågavarande tjänster föreslås skola tillkomma för befästningsbyråns utredningssektion. Teknikertjänsterna erfordras för utrednings- och planläggningsarbete, medan tjänsten för byråassistent bland annat är avsedd för biträde åt sektionschefen med arbetsuppgifter som sammanhänger med anslagskontrollen, uppföljningen av projekteringsläget m. m.

c) För nya och ökade arbetsuppgifter rörande bland annat skyddsanordningar för ingångsöppningar, trummor m. m. bör tjänster för en förste byråingenjör och en tekniker inrättas vid befästningsbyråns konstruktionssektion.

d) Förslaget hänför sig till befästningsbyråns underhållssektion. Byråingenjören i Ae 21 och en byråingenjör i Ae 19 avses för modernisering av äldre befästningar, en byråingenjör i Ae 19 och biträdande ingenjören i Ae 13 för arbetsuppgifter rörande säkerhetsfrågor vid drivmedelsanläggningar. Byråassistenten erfordras bland annat för att biträda med arbetsuppgifter sammanhängande med anslagskontroll m. m.

2 a) Tjänsten är avsedd för kasernbyråns utredningssektion för arbetsuppgifter rörande vatten- och avloppsfrågor, drivmedelsanläggningar, vägplaner m. m.

b) För utförande av bland annat kostnadsberäkningar erfordras ytterligare en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 vid kasernbyråns arkitekt- och konstruktionskontor.

c) Teknikern avses för handhavande av arkitekt- och konstruktionskontorets ritningsarkiv.

d) De föreslagna tjänsterna, som avses för den s. k. Stockholmsdetaljen inom kasernbyråns underhållssektion, anses nödvändiga för bland annat planläggnings- och underhållsarbeten för vissa av fortifikationsförvaltningen direkt förvaltade fastighetskomplex.

3 a) Förslaget hänför sig till markbyråns marksektion. Den ene av byrådirektörerna avses för handläggning av markförsäljningsärenden. Den andre byrådirektören avses huvudsakligen för handläggning av större och mera betydelsefulla markförvärvsärenden.

b) Med hänsyn till ökade arbetsuppgifter bör en domänassistent i Ae 19 tillkomma vid markbyråns domänsektion.

4 a) För intern organisations- och rationaliseringsverksamhet anses en tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 böra inrättas vid administrativa byrån. För att biträda innehavaren av denna tjänst med vissa utredningar, uppgörande av sammanställningar m. m. bör vidare en kansliskrivare tillkomma.

b) Tjänsten avses för personalkontoret för arbetsuppgifter rörande ämbetsverkets avlönings- och omkostnadsanslag m. m.

5. För handhavande av fortifikationsförvaltningens fjärrskriftapparat, som är placerad å chefsexpeditionen, erfordras ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. Befattningshavaren avses även för göromål rörande bibliotekstjänsten samt för skrivarbete.

6. Med hänsyn bland annat till arbetsuppgifternas omfång vid V. militärbefälsstabens byggnadsavdelning bör en tjänst för driftingenjör i Ae 21 tillkomma.

7. Ifrågavarande tjänst avses för utförande av ritningsarbete, framställande och handhavande av utbildningsmateriel samt för biträde i övrigt vid befästningsinspektionen vid försöksverksamhet, kurser och fältövningar.

II. I enlighet med principerna för reglerad befordringsgång bör tre tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål utbytas mot kontorsbiträdes-tjänster i Ao 5. Två av dessa tjänster är för närvarande avlönade från byggnadsanslag.

III. Fortifikationsförvaltningen föreslår, att ämbetsverket erhåller be-myndigande att i egen regi anordna vidareutbildning av teknisk och administrativ personal. För denna verksamhet beräknas för nästa budgetår ett belopp av tillhoppa 25 000 kronor, varav 15 000 kronor föreslås skola be-stridas av ämbetsverkets avlöningsanslag.

IV. Fortifikationsförvaltningen föreslår, att ämbetsverket bemyndigas att för särskilda uppdrag, som måste utföras utanför den ordinarie arbetstiden, utbetala arvoden, beräknade i princip på grundval av använd arbetstid och en timersättning, som motsvarar vad som enligt gällande grunder skulle ha utbetalats i övertidsersättning om rätt till dylik förelegat.

Ämbetsverket förutsätter, att för rätt till arvode skall gälla, att uppdraget beslutats av verkschefen och att detsamma icke utförts av sektionsschef (motsvarande) eller högre tjänsteman. Fortifikationsförvaltningen beräknar medelsbehovet för ändamålet till sammanlagt 150 000 kronor, av vilket belopp 100 000 kronor föreslås skola anvisas under avlöningsanslaget och 50 000 kronor bestridas från byggnadsanslag.

VII. Fortifikationsförvaltningen beräknar, att en tjänsteman med avlöning från förevarande anslag under budgetåret 1961/62 kommer att bli berättigad till tjänstetidsbefordran.

Departementschefen

Genom beslut av 1958 års B-riksdag har fortifikationsförvaltningen omorganiserats (jfr prop. 1958: 110, s. 167—204). Ämbetsverkets nya organisation har successivt genomförts under budgetåret 1958/59 och från och med den 1 maj 1959 har den definitivt trätt i kraft. I förslaget till 1958 års riksdag om ny organisation för fortifikationsförvaltningen anförde jag, att en översyn av ämbetsverkets organisation och personalbehov borde ske sedan den nya organisationen någon tid varit i verksamhet (prop. 1958: 110, s. 202). Vid anmälan av fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag för innevarande budgetår (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 123) uttalade jag ånyo, att en sådan översyn borde komma till stånd, lämpligen sedan ämbetsverkets organisation tillämpats under något år.

Med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande har jag den 14 oktober 1960 uppdragit åt 1956 års försvarsförvaltningsakkunniga att verkställa ifrågavarande översyn.

Enligt direktiven bör vid översynen utgångspunkten vara den fördelning av arbetsuppgifterna inom den militära fastighetsförvaltningen mellan central, regional och lokal instans som för närvarande gäller. Med denna utgångspunkt bör de sakkunniga närmare undersöka huruvida fortifikationsförvaltningens nuvarande organisation är den mest rationella och ändamålsenliga för uppgifternas handläggande och huruvida ämbetsverkets personalbehov undergått några förändringar. Härvid bör särskild uppmärksamhet ägnas frågan om utvecklingen inom exempelvis byggnadsbranschen under de senaste åren skapat större möjligheter att överföra vissa slag av arbetsuppgifter till den privata sektorn. Likaledes bör prövas ärendefördelningen mellan fortifikationsförvaltningen och befästningsinspektionen samt sistnämnda enhets organisatoriska ställning i förhållande till forti-

fikationsförvaltningen. Vid översynen bör jämväl beaktas konsekvenserna beträffande organisation och personaluppsättning såväl inom fortifikationsförvaltningen som inom flygförvaltningen av att handläggningen av ärenden rörande byggande och underhåll av flygfält samt anskaffning m. m. av mark för flygfältsändamål enligt principbeslut av 1960 års riksdag skall överföras från flygförvaltningen till fortifikationsförvaltningen (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 94—105).

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har jag den 14 oktober 1960 även tillkallat en särskild utredningsman med uppgift att ompröva frågan om redovisningen av försvarets befästningar i syfte att möjliggöra ett slopande av befästningars delfond av försvarets fastighetsfond. Försvarsförvaltningssakkunniga bör enligt sina direktiv samråda med utredningsmannen beträffande de organisatoriska återverkningarna av dennes ställningstagande i redovisningsfrågorna.

Översynsarbetet bör enligt direktiven bedrivas så att resultatet av det samma föreligger i sådan tid att eventuellt förslag i ämnet kan föreläggas riksdagen för genomförande senast från och med den 1 juli 1963. I den mån så bedömes lämpligt och möjligt kan resultaten av översynsarbetet redovisas i etapper.

Innan resultatet av 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas översyn föreligger är jag inte beredd tillstyrka fortifikationsförvaltningens förslag rörande inrättande av nya ordinarie eller extra ordinarie tjänster vid ämbetsverket med avlöning från verkets avlöningsanslag.

Kungl. Maj:t har bemyndigat fortifikationsförvaltningen att inom ramen för den under avlöningsstaten uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anställa extra personal i högst lönegrad Ag 23 för tillfälliga eller nytillkommande arbetsuppgifter. För tillgodoseende av de mest angelägna personalbehoven vid centrala fortifikationsförvaltningen anser jag, att nämnda anslagspost bör uppräknas med 250 000 kronor. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva huruvida särskilda föreskrifter erfordras rörande utnyttjandet av ifrågavarande medel. Jag förutsätter emellertid, att den föreslagna uppräknningen av anslagsposten skall göra det möjligt att anställa en förste byråintendent i Ag 23 vid administrativa byrån för organisations- och rationaliseringsuppgifter. Till följd härav räknar jag inte med särskilt arvode till organisationsföredragande vid ämbetsverket. Vidare bör fortifikationsförvaltningen erhålla medgivande att vid ämbetsverkets markbyrå tills vidare anställa en extra byrådirektör i Ag 24 för markärenden, varvid en amanuens- eller byråsekreterartjänst vid byrån bör vakanthållas.

Jag kan inte biträda förslagen om inrättande av tjänster för en driftingenjör i Ae 21 vid V. militärbefälsstaben och en tekniker i Ae 9 vid befästningsinspektionen.

Frågan om inrättande av nya icke-ordinarie tjänster med avlöning från sakanslag torde det ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles taga ställning till vid fastställande av stat för icke-ordinarie personal med avlöning från byggnadsanslag.

Ehuru fortifikationsförvaltningen ansett, att samtliga av verket anmälda förslag till lönegradsförändringar vore av beskaffenhet att böra behandlas i annat sammanhang, har det likväl vid den departementala behandlingen ansetts att vissa frågor nu bör upptagas till prövning. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag därför medel för uppflyttning av tjänster för två byråingenjörer i Ae 21 till förste byråingenjörer i Ae 23 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång (vid befästningsinspektionen) till kanslibiträde i Ae 7, varjämte förutsättes, att ytterligare en tjänst för byråingenjör i Ae 21 (med avlöning från byggnadsanslag) uppflyttas till förste byråingenjör i Ae 23.

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag räknar jag med att tre tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer vid ämbetsverket i utbyte mot samma antal tjänster i befordringsgången.

Jag kan inte biträda fortifikationsförvaltningens förslag om arvoden för särskilda uppdrag, som utföres utanför den ordinarie arbetstiden.

Fortifikationsförvaltningen beräknar under förevarande anslag medel för anordnande av vidareutbildning av verkets personal. Enligt min mening bör medel härför emellertid anvisas under ett särskilt anslag. Jag återkommer härtill i det följande.

Kungl. Maj:t har den 30 december 1959 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att verkställa översyn av personalorganisationen vid den fasta maskinanläggningen vid ämbetsbyggnaden Tre Vapen, Stockholms luftvärnsregementets förutvarande etablissement och militärstabsbyggnaden Östermalmsgatan 87 i Stockholm. Med skrivelse den 27 april 1960 har fortifikationsförvaltningen redovisat resultatet av verkställd översyn samt avgivit härav föranlett förslag. Kungl. Maj:t har vidare den 29 april och den 13 maj 1960 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utreda förutsättningarna att ansluta maskintjänsten vid IV. militärbefälsstaben och Stockholms försvarsområdesstab till motsvarande tjänst vid ämbetsbyggnaden Tre Vapen. Med skrivelse den 14 oktober 1960 har fortifikationsförvaltningen ingivit förslag om anslutning av maskinanläggningarna vid IV. militärbefälsstaben och Stockholms försvarsområdesstab till fortifikationsförvaltningens anläggning (Tre Vapen).

Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 2 december 1960 föreskrivit, att maskinanläggningarna vid IV. militärbefälsstaben och Stock-

holms försvarsområdesstab från och med den 1 februari 1961 skall anslutas till fortifikationsförvaltningens maskinanläggning. I samband härmed har 1959 års maskinklassificeringsgrupp erhållit uppdrag att inkomma med förslag till klassificeringsgrupp för den nya anläggningen.

För maskintjänsten vid ifrågavarande anläggningar disponeras för närvarande enligt vederbörliga personalförteckningar m. m. tjänster på sätt framgår av följande sammanställning.

T j ä n s t	Lönegrad	Fortifikations- förvaltningen	IV. milo	fo 44
Maskinchef	A 15	1	—	—
Förste maskinist	A 11	—	—	1
Maskinist	A 11	—	2	—
Maskinist	A 10	2	—	—
Förste reparatör	A 10	—	1	—
Reparatör	A 9	3	—	—
Reparatör	A 8	5	1	—
Värmeskötare	A 8	6	4	—
Eldare av 1. klassen	A 7	—	1	—
Eldare	A 7	5	4	—
Eldare (deltid)	Kollektiv- avtal	—	—	1
Summa		22	13	2

Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 2 december 1960 innebär en väsentligt minskad personalorganisation. För den sammanslagna anläggningen beräknas sålunda sammanlagt 27 tjänster. Fortifikationsförvaltningen har bemyndigats att genomföra omorganisationen med anlåtande av tillgänglig personal vid ämbetsverket, IV. militärbefälsstaben och Stockholms försvarsområdesstab. I avbidan på anläggningens klassificering må enligt Kungl. Maj:ts beslut vikariatslön i lönegrad 17 tills vidare utgå till en maskinchef (ansvarsman) och i lönegrad 12 till en förste maskinist (biträdande ansvarsman). Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i enlighet med riksdagens bemyndigande (jfr prop. 1959:1, bil. 2, s. 10—16 och 1959:152, s. 10) framdeles — sedan klassificeringsgrupp fastställts — slutligt reglera ifrågavarande tjänsters lönegradsplacering. I övrigt har enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut för den sammanslagna anläggningen beräknats två förste reparatörer i A 10, sju reparatörer, 4 i A 9 och 3 i A 8, samt tretton värmeskötare i A 8 och tre eldare i A 7. Från och med nästa budgetår bör samtliga för anläggningen avsedda tjänster m. m. redovisas vid fortifikationsförvaltningen. Till följd härav räknar jag med ett ökat medelsbehov av omkring 70 000 kronor under förevarande anslag. Arméns allmänna avlöningsanslag torde emellertid kunna nedräknas med åtminstone samma belopp.

Av fortifikationsförvaltningens anslag till forskningsverksamhet m. m. avses för innevarande budgetår enligt av Kungl. Maj:t fastställd stat för anslaget ett belopp av 350 000 kronor för fortifikatorisk rustningsplanläggning. Medlen avses för bestridande av vissa med verksamheten förenade avlöningar och arvoden samt omkostnader m. m. På de för innevarande budgetår fastställda personalförteckningarna för armén och marinen har Kungl. Maj:t emellertid vid militärbefälsstaber, kustartilleriförsvar och Stockholms örlogsvarv uppfört vissa för fortifikatorisk rustningsplanläggning avsedda extra tjänster, för vilka avlöningskostnaderna dittills bestritts av anslagsmedlen till fortifikatorisk rustningsplanläggning. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t den 30 juni 1960 föreskrivit, att av de för budgetåret 1960/61 anvisade medlen för fortifikatorisk rustningsplanläggning ett belopp av 300 000 kronor skall reserveras till Kungl. Maj:ts disposition.

Jag finner det inte motiverat, att medel för fortifikatorisk rustningsplanläggning framdeles beräknas under särskilt reservationsanslag. Kostnaderna för verksamheten bör från och med nästa budgetår bestridas av fortifikationsförvaltningens avlönings- och omkostnadsanslag. Förenämnda tjänster vid regionalmyndigheter m. m. för fortifikatorisk rustningsplanlägningsverksamhet bör härvid överföras till att redovisas vid fortifikationsförvaltningen. Jag beräknar under förevarande anslag ett belopp av omkring 400 000 kronor för verksamheten. Fortifikationsförvaltningen bör i anslutning härtill erhålla medgivande att inom ramen för av Kungl. Maj:t fastställt belopp under avlöningsstatens icke-ordinarie post och på de särskilda villkor i övrigt som Kungl. Maj:t föreskriver anställa extra personal för arbetsuppgifter sammanhängande med fortifikatorisk rustningsplanläggning.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 9 200 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 970 000 (— 65 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 365 000 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 32 600 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 5 650 000 (+ 810 000) kronor;

Rörligt tillägg 2 058 000 (+ 937 800) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 124 400 (+ 2 200) kronor.

Anslagshöjningen utgör 1 685 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen, som för-
anledes av vad jag anført i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsför-
valtningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret
1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	970 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	5 650 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 058 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	124 400
	Summa kronor 9 200 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: Avlöningar för budget-
året 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 9 200 000 kronor.

[10] 6. Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	510 000	498 149
1960/61 (statsliggaren s. 174)	510 000	
1961/62 (förslag)	589 000	

Yrkande

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 40 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda städlöner m. m.	19 000
2. Höjda priser m. m.	10 000
3. Expenskostnader för kurser i egen regi	10 000
4. Representation	1 000
	40 000

Motiv

1. Av beloppet hänför sig 17 000 kronor till beslutade höjningar av städ-
lönerna och 2 000 kronor till kostnader för nytt städområde.

2. Kostnaderna för skrivmateriel m. m., möbler, skriv- och räknemaski-
ner samt för bokinköp m. m. beräknas på grund av höjda priser och varu-
skatt öka med 7 500 kronor. Vidare beräknas till följd av höjda abonne-
mangskostnader utgifterna för telegram, telefon och annonsering öka med
2 500 kronor.

3. Vid anmälan av fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag i det
föregående har redogjorts för förslag att anordna viss vidareutbildning
av verkets personal. För kostnader av expensnatur i samband med denna
utbildning räknar ämbetsverket med ett belopp av 10 000 kronor.

4. För representation beräknas slutligen ett belopp av 1 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 589 000 kro-
nor, innebärande en höjning med 79 000 kronor.

Medel för fortifikatorisk rustningsplanläggning är för närvarande upp-
tagna under fortifikationsförvaltningens anslag till forskningsverksamhet
m. m. Vid anmälan av fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag i det
föregående har jag föreslagit, att kostnaderna för nämnda planläggnings-
verksamhet skall bestridas av verkets avlönings- och omkostnadsanslag. I
enlighet härmed upptager jag för nästa budgetår medel för omkostnader
för verksamheten under förevarande anslag. Jag beräknar medelsbehovet
härför till 50 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen äskar under förevarande anslag ett belopp
av 10 000 kronor för bestridande av kostnader av expensnatur i samband
med vidareutbildning av verkets personal. Enligt min mening bör medel
härför anvisas under ett särskilt anslag. Jag återkommer med förslag i
ämnet i det följande.

I sina medelsäskanden har fortifikationsförvaltningen beräknat medel
för representation. Jag anser mig emellertid icke i detta sammanhang böra
beräkna medel för representation.

I övrigt har jag intet att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräk-
ningar av medelsbehovet under anslaget, innebärande en höjning av 29 000
kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå
riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för bud-
getåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 589 000 kronor.

[11] 7. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	800 000	706 292	130 351
1960/61 (statsliggaren s. 174)	1 600 000		
1961/62 (förslag)	1 270 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 113 159 kronor bundna.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kronor, varav 20 000 kronor avser forskningsverksamhet och 50 000 kronor fortifikatorisk rustningsplanläggning. Närmare motivering till förslaget lämnar ämbetsverket i särskild skrivelse. Till denna, vilken kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott, torde få hänvisas för erhållande av närmare kännedom om förslagets innebörd.

Departementschefen

Anslaget Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m. är för innevarande budgetår uppfört med 1 600 000 kronor. Enligt av Kungl. Maj:t fastställd stat för anslaget skall av detta belopp 1 250 000 kronor avses för forskningsverksamhet och 350 000 kronor för fortifikatorisk rustningsplanläggning. För nästa budgetår har jag emellertid — som framgår av det föregående — beräknat medel för den fortifikatoriska rustningsplanläggningen under fortifikationsförvaltningens anslag till avlöningar och omkostnader. Anslagsbenämningen å förevarande anslag bör till följd härav ändras till Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet. Vid utgången av budgetåret 1960/61 kvarstående reservation under den i staten för anslaget för nämnda budgetår upptagna anslagsposten till fortifikatorisk rustningsplanläggning bör ställas till Kungl. Maj:ts disposition och utnyttjas enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande.

Fortifikationsförvaltningen räknar med ett ökat medelsbehov av 20 000 kronor för forskningsverksamhet. Jag biträder ämbetsverkets beräkningar. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (1 600 000 — 350 000 + 20 000 =) 1 270 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget minskas med 330 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 270 000 kronor.

[12] 8. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	270 000	98 535	230 429
1960/61 (statsliggaren s. 174)	270 000		
1961/62 (förslag)	160 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 110 000 kronor. Ämbetsverket anför bland annat, att det fredstida organisationsarbetet enligt den av 1959 års riksdag beslutade omorganisationen av byggnads- och reparationsberedskapen (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 67) kräver en omfattande övningsverksamhet mellan de militära staberna och byggnads- och reparationsberedskapens ledningsorgan. Sambandsövningarna mellan det centrala ledningsorganet å ena och de regionala och lokala ledningsorganen å andra sidan beräknas vidare komma att öka i omfattning. Verkställda överslagsberäkningar visar ett medelsbehov under anslaget av 332 000 kronor för budgetår vid färdiguppyggnad organisation. Med hänsyn till reservationsmedelsbehållningen under anslaget bör det för nästa budgetår emellertid uppföras med 160 000 kronor, vilket innebär en minskning med 110 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 160 000 kronor. Jag hemställer alltså — under erinran om att anslaget minskas med 110 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

[13] 9. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel**

	Anslag	Nettoinkomst	Behållning
1959/60	100	362 034	1 014 441
1960/61 (statsliggaren s. 175)	100		
1961/62 (förslag)	1 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 462 226 kronor bundna.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Anslaget avses för redovisning av omsättningen vid byggnads- och reparationsberedskapens förråd av maskiner m. m. Ämbetsverket anmäler, att den under anslaget för budgetåret 1959/60 redovisade nettointkomsten utgör inflytande medel för försäljning av beredskapsmateriel, som icke beräknats komma till användning inom den år 1959 beslutade nya BRB-organisationen (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 67) eller som på grund av lagringssvårigheter varit utsatt för kvalitetsför sämring. Fortifikationsförvaltningen avser att använda reservationsbehållningen för anskaffning av sådana maskiner och arbetsredskap som icke kan ställas till förfogande av vederbörande företag eller myndighet. Ämbetsverket anmäler sin avsikt att — när utredning rörande behovet av maskiner och arbetsredskap är slutförd — underställa Kungl. Maj:t en särskild plan för ifrågavarande anskaffningar.

Departementschefen

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att anslaget även för budgetåret 1961/62 uppföres med allenast ett formellt belopp. Jag anser emellertid, att detta bör fastställas till 1 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

ARMÉTYGFÖRVALTNINGEN

[14] 10. **Armétygförvaltningen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	22 900 000	22 847 191
1960/61 (statsliggaren s. 175)	24 000 000	
1961/62 (förslag)	27 550 000	

Armétygförvaltningens anslagsäskanden m. m.

Armétygförvaltningen (skr. 4/8 1960) hemställer, att anslaget höjes med 3 914 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Nya tjänster m.m.		
1. Vapenavdelningen		
a) 1 byrådirektör Ae 24	29 928	

	Ökning	Minskning
b) 1 byrådirektör Ae 24 överföres till försvarets forskningsanstalt		34 944
c) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 ingenjör Ae 17	46 488	
2 tekniker Ae 9, 1 tekniskt biträde Ae 7 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		51 240
d) 1 ingenjör Ae 15	18 816	
1 ingenjörbiträde Ae 12 utgår		16 116
e) 1 biträdande ingenjör Ae 13	16 956	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		11 220
2. Fordonsavdelningen		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål utgår		22 440
3. Elektroavdelningen		
a) 3 förste byråingenjörer Ae 23	85 248	
3 ingenjörer Ae 15, 1 biträdande ingenjör Ae 13 och 1 tekniskt biträde Ae 5 utgår		84 624
b) 1 byråingenjör Ae 21	25 632	
2 biträdande ingenjörer Ae 13 utgår		33 912
c) 2 byråingenjörer Ae 19 och 1 ingenjör Ae 17 ...	67 104	
1 ingenjör Ae 15 och 1 biträdande ingenjör Ae 13 utgår		35 772
4. Inköpsavdelningen		
a) 1 byråintendent Ae 21	25 632	
b) 1 tekniker Ae 9 och 1 tekniskt biträde Ae 7	26 232	
5. Normaliebyrån		
a) 1 byråingenjör Ae 21	25 632	
b) 1 expeditionsofficer A:24	14 000	
6. Materielinspektionen		
1 biträdande ingenjör Ae 13	16 956	
II. Löneregleringar		
Vapenavdelningen		
1 byråingenjör Ao 19 — Ao 21 (1. vapenbyråns pjässektion), 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (2. vapenbyråns kemiska sektion), 1 ingenjör Ae 15 — Ae 17 (2. vapenbyråns artilleriammunitionssektion), 1 kontorsbiträde Ao 5 — kanslibiträde Ao 7 (kontrollbyråns infanterisektion)		5 470

	Ökning	Minskning
<i>Fordonsavdelningen</i>		
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 24 (fordonsbyråns bilsektion), 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (fordonsbyråns stridsfordonssektion), 1 ingenjör Ae 15 — Ae 17 (fordonsbyråns släpfordonssektion), 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (kontrollsektionen)	5 868	
<i>Elektroavdelningen</i>		
1 byrådirektör Ae 24 — ABp 26 (telebyrån), 1 byrådirektör Ao 24 — Ao 26, 1 förrådsmästare Ao 12 — förrådsförvaltare Ao 13 (specialtekniska sektionen), 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (elkraftssektionen), 1 förrådsmästare Ae 12 — förrådsförvaltare Ae 13 (kontrollsektionen)	14 070	
<i>Verkstadsavdelningen</i>		
1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (arbetsstudiesektionen)	1 356	
<i>Ammunitionsförrådsbyrån</i>		
1 kontorsskrivare Ao 13 — assistent Ao 15 (ammunitionsredovisningssektionen)	2 154	
<i>Normaliebyrån</i>		
1 ingenjör Ae 15 — assistent Ae 17 (assistent åt byråchefen), 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (standardiseringssektionen), 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (kontrollmetodiksektionen), 1 biträdande ingenjör Ae 13 — assistent Ae 15, 1 biträde för skriv- och kontorgöromål — tekniskt biträde Ae 7 (beskrivningssektionen)	6 864	
<i>Administrativa byrån</i>		
1 förste byråsekreterare Ae 21 — Ae 23 (kansli-sektionen), 1 assistent Ae 15 — Ae 17 (personalkontoret)	2 698	
III. Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151	40 416	
IV. Löneklassuppflyttningar m. m.	164 364	
V. Vikariats- och övertidsersättningar	130 000	

	Ökning	Minskning
VI. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter ...	23 700	
VII. 1960 års lönerreglering	2 491 425	
VIII. Exakträkning m. m.	917 067	
IX. Avrundning	192	
	4 204 268	290 268
		+ 3 914 000

Motiv

Den i stridsfordonssektionen inom fordonsavdelningens fordonsbyrå in-
gående projektdetaljen — som med därtill hörande försöksstation i Skövde
omfattar sammanlagt 14 befattningshavare — föreslås skola utbrytas ur
sektionen och bilda en ny sektion inom fordonsbyrån, förslagsvis benämnd
projektsektionen, varigenom en direkt motsvarighet skulle erhållas till vad
som tidigare skett beträffande fordonsavdelningens fältarbetsbyrå, där
en särskild projektsektion avskilts från brosektionen.

I. Armétygförvaltningen anför inledningsvis, att ämbetsverket iakttagit
stor restriktivitet i sina förslag till såväl inrättandet av nya tjänster som
tjänsters omvärdering till högre löneställning. Med hänsyn till arbetsupp-
gifternas ansvallning inom flertalet av ämbetsverkets skilda organisations-
enheter föreligger emellertid behov av personalförstärkning. Ämbetsverket
har i görligaste mån sökt tillgodose detta behov genom interna omflytt-
ningar av för ändamålet lämpliga tjänster. I syfte att ernå en med hänsyn
till den fortskridande tekniska materielutvecklingen nödvändig förstärk-
ning av det mera kvalificerade teknikerskiktet inom ämbetsverket föreslås
dock inrättande av vissa nya högre tjänster, i flertalet fall i utbyte mot
tjänster i lägre lönegrader.

1 a) För de närmaste åren planeras anskaffning av olika robotsystem
(luftvärns-, mark- och pansarvärnsrobotsystem). För att leda en särskild
för ändamålet inrättad systemanskaffningsgrupp föreslås, att robotkon-
toret tillföres en ny tjänst för byrådirektör i Ae 24.

b) En tjänst för byrådirektör i Ae 24, vilken är placerad direkt under
chefen för andra vapenbyrån, har ursprungligen avsetts för handläggning
av vissa för försvarsgrensförvaltningarna gemensamma målbundna pro-
jektlaerodynamiska frågor. Den för tjänsten avsedda verksamheten har
emellertid efterhand inriktats på aeroballistiska grundproblem. Då för-
svarets forskningsanstalt har att svara för den militära grundforskningen
föreslås — efter samråd med anstalten — att tjänsten överföres till forsk-
ningsanstalten, där viss ytterballistisk försöksverksamhet nu pågår.

c) De nya tjänsterna avses för kontrollbyråns mät-donsektion. Förslaget
motiveras bland annat av behovet av en kvalitativ förstärkning av sek-
tionen. Vid bifall till förslaget kan fyra lägre tjänster vid sektionen in-

dragas, nämligen två för tekniker i Ae 9, en för tekniskt biträde i Ae 7 och en för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

d) Ingenjörtjänsten i Ae 15 avses för robotkontoret för bland annat klassificeringsarbeten m. m. i fråga om markrobot för pansarvärnsändamål. I samband härmed föreslås indragning av en tjänst för ingenjörbiträde i Ae 12 vid kontrollbyråns ammunitionssektion.

e) För bland annat säkerhetsfrågor vid provskjutningscentralen å Karlsborg anses en biträdande ingenjör i Ae 13 böra tillkomma. Förslaget har framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 76). Ett biträde för skriv- och kontorsgöromål föreslås i samband härmed skola indragas.

2. Till följd av rationalisering av uttagningsverksamheten inom fordonsbyråns biluttagningssektion kan två tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång utgå från och med nästa budgetår.

3 a) Av de föreslagna tjänsterna för förste byråingenjör i Ae 23 avses en för telebyråns specialradiosektion (spaningsmateriel), en för radarbyråns elldledningsradarsektion (närluftvärnsradar) och en för specialtekniska sektionen (servoteknik). Förslaget har delvis framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 77). I samband härmed föreslås följande tjänster skola indragas, nämligen vid telebyråns trådsektion en tjänst för ingenjör i Ae 15, vid radarbyråns elldledningssektion en tjänst för biträdande ingenjör i Ae 13, vid specialtekniska sektionen två tjänster för ingenjör i Ae 15 och vid elektroavdelningens ritkontor en tjänst för tekniskt biträde i Ae 5.

b) Tjänsten för byråingenjör i Ae 21 är avsedd som ytterligare förstärkning vid specialradiosektionen. För tjänsten avses specialist inom signal-skyddsområdet. Två tjänster för biträdande ingenjör i Ae 13 vid telebyråns stabsradiosektion kan i samband härmed indragas.

c) Vid elektroavdelningens kontrollsektion föreslås inrättande av två tjänster för byråingenjör i Ae 19 för kontroll av stridsledningsradarmateriel respektive radio- och servoutrustning i stridsfordon, arméflygplan och helikoptrar. För utvidgad kontroll i samband med ökad anskaffning av större radiostationer, radiolänkustrustningar m. m. erfordras vidare en ny tjänst för byråingenjör i Ae 17. I samband med tillkomsten av de nya tjänsterna föreslås en tjänst för ingenjör i Ae 15 vid telebyråns stabsradiosektion och en tjänst för biträdande ingenjör i Ae 13 vid specialtekniska sektionen skola indragas.

4 a) Byråintendenten är avsedd såsom inköpare av elektromateriel m. m. vid inköpssektionen.

b) Tjänsterna avses främst för skötsel av rotaprinttryckeriet vid inköpsavdelningens expedition. För uppgifterna anses två mera kvalificerade befattningshavare erforderliga. Teknikertjänsten har tidigare föreslagits (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 77).

5 a) Byråingenjörtjänsten är avsedd för armétygförvaltningens under rättelseorganisation, vilken är ansluten till normaliebyråns bibliotek.

b) Med hänsyn bland annat till det hemliga material som bearbetas inom underrättelseorganisationen bör denna utrustas med egen expedition. För ändamålet föreslås en befattning för pensionerad officer i A: 24 skola tillkomma.

6. Tjänsten avses främst för utprovning och vidareutveckling m. m. av metoder för torrluftförvaring av arméns tygmateriel.

II. Förslagen, som till stor del innebär upprepning av tidigare framförda förslag, motiveras huvudsakligen med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med ifrågavarande tjänster. Armétygförvaltningen framhåller angelägenheten av att en allmän omprövning sker i fråga om löneställningen för ämbetsverkets tekniska sektionschefstjänster, vilka säges ofta vara placerade i en så låg lönegrad, att den icke kan anses svara mot de för tjänsten erforderliga kvalifikationerna och det ansvar som är förenat med tjänstens utövande. Samma förhållande anses även gälla vissa rent administrativa sektionschefstjänster, vilka därför likaledes bör bli föremål för en motsvarande uppvärdering till högre lönegrad.

VIII. Beloppet hänför sig till exakträkning av kostnaderna för samtliga i ämbetsverkets organisation ingående tjänster, varvid lönekostnaderna för vakanta tjänster beräknats efter lägsta löneklassen inom respektive lönegrad.

I 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 135) uttalades, att förut-sättningarna för ett sammanförande av materiallaboratoriet och det s. k. drivmedelslaboratoriet inom armétygförvaltningen med det i centrala flygverkstaden i Malmslätt ingående materiallaboratoriet borde undersökas. Genom beslut den 8 april 1960 uppdrog Kungl. Maj:t sedermera åt armétygförvaltningen och flygförvaltningen att i samråd utföra en sådan undersökning. Med skrivelse den 30 augusti 1960 har armétygförvaltningen, efter samråd med flygförvaltningen, inkommit med resultatet av företagen utredning i ämnet och i anslutning härtill avstyrkt ett sammanförande av nämnda laboratorier med hänsyn till nackdelarna med en sådan organisation. Armétygförvaltningen framhåller sålunda, att det ur arbetssynpunkt är ofrånkomligt, att materiallaboratoriet i såväl organisatoriskt som lokalt hänseende är anknutet till ämbetsverket. Den vid laboratoriet bedrivna verksamheten är nämligen enligt armétygförvaltningen endast till en ringa del av rent laboratoriemässig karaktär och dess huvudsakliga uppgift är av konsulterande art. Armétygförvaltningen anser vidare, att det intima samarbetet mellan det s. k. drivmedelslaboratoriet — som ingår

i fordonsavdelningens specialtekniska sektion och för vilket ingen särskild personal finnes avdelad — och materiallaboratoriets laboratoriedel försvårar ett sammanförande av sistnämnda del med materiallaboratoriet i Malmslätt. Ett vidgat samarbete mellan armétygförvaltningens och flygförvaltningens här ifrågakarande organisationsenheter bör emellertid enligt armétygförvaltningen komma till stånd, bland annat i form av en mera fortlöpande ömsesidig orientering och när så bedömes ändamålsenligt även genom utnyttjande av det andra laboratoriet för provningar av skilda slag. Flygförvaltningen framhåller för sin del, att materiallaboratoriet i Malmslätt visserligen är specialinriktat på att väsentligen motsvara flygvapnets behov men att det ändock i viss utsträckning bör kunna utnyttjas även för de övriga försvarsgrenarna. Det föreslagna vidgade samarbetet anses leda till ett sådant utnyttjande.

Chefen för armén har i sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår föreslagit, att en kaptensbeställning i Ao 21 skall tillkomma vid fälttygkåren. Beställningen avses för armétygförvaltningens centralplanering.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget.

Förslag av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga

Genom beslut den 9 januari 1959 erhöll 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga i uppdrag att undersöka formerna för handläggningen av kamerala ärenden inom försvarets centrala materielförvaltande myndigheter.

I skrivelse den 18 oktober 1960 har de sakkunniga, efter samråd med riksräkenskapsverket, överlämnat resultatet av sin utredning i frågan. De sakkunniga har tills vidare begränsat sina undersökningar till att endast avse den kamerala verksamheten vid armétygförvaltningen och flygförvaltningen. Marinförvaltningens motsvarande organisation avser de sakkunniga att undersöka vid fullgörandet av det den 15 januari 1960 erhållna uppdraget att överse marinförvaltningens organisation och personalbehov. Med hänsyn till intendenturförvaltningsfrågans läge har de sakkunniga vidare som sin mening framhållit, att ändring i arméintendenturförvaltningens kamerala organisation för närvarande inte bör vidtagas.

Över de sakkunnigas förslag har efter remiss yttranden avgivits av försvarets civilförvaltning, armétygförvaltningen, flygförvaltningen och tjänstemännens centralorganisation.

I det följande torde en redogörelse för de sakkunnigas förslag få lämnas. Under flygförvaltningens avlöningsanslag anmäles emellertid de sakkunnigas förslag såvitt det rör personalförändringar m. m. vid flygförvaltningen.

Inledningsvis lämnar de sakkunniga en kortfattad redogörelse för hur de kamerala ärendena för närvarande handlägges vid armétygförvaltningen och flygförvaltningen. Av redogörelsen inhämtas i huvudsak följande beträffande ifrågavarande ärendens handläggning vid armétygförvaltningen.

Granskning av leverantörräkningar m. m. sker vid inköpsavdelningens räkningssektion. Vissa speciella räkningar granskas dock vid en särskild arbetsgrupp inom avdelningens inköpssektion vid vilken även handlägges frågor rörande valutor, rembourser m. m. Dispositionsbokföring och egentliga kassagöromål handhas vid administrativa byråns ekonomisektion. Underlag för betalningsutfallsprognoser framtages vid centralplaneringen. Reseräkningar, flyttningsräkningar och sjukvårdsräkningar granskas vid administrativa byråns personalkontor. Vid denna enhet handlägges också ärenden rörande de ekonomiska mellanhavandena med sjukkassorna. Personalkontoret ombesörjer vidare den uppgiftslämning m. m. till försvarets civilförvaltning som sammanhänger med den centraliserade uträkningen och utbetalningen av försvarets tjänstemannalöner och ämbetsverket åliggande uträkning av löner. Vid administrativa byråns ekonomisektion har nyligen anskaffats en cardatypeanläggning, avsedd för bland annat hålkortsmässig framställning av vissa för dispositionsbokföringen erforderliga handlingar samt för utskrift av postgiROUTbetalningskort m. m.

Sammansättningen av armétygförvaltningens personalorganisation för kamerala uppgifter framgår av följande sammanställning.

Lönegrad	Tjänst	Inköpsavdelningens räkningssektion	Administrativa byråns		Summa
			Ekonomisektion	Personalkontor	
Ao, Ae 23	Kamrerare	—	1	—	1
21	Kamrerare	1	—	—	1
19	Byråassistent	—	1	—	1
15	Assistent	2	1	1	4
13	Kontorsskrivare	1	1	2	4
12	Förste kansliskrivare	2	1	—	3
10	Kansliskrivare	3	1	2	6
9	Kontorist	2	—	1	3
7	Kanslibitråde	3	3	3	9
r. b.—5, Ao 5	Biträde för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträde)	—	3	2	5
	Summa	14	12	11	37

De sakkunniga har vid sitt utredningsarbete till en början undersökt, huruvida fördelar skulle vara förenade med att inom varje ämbetsverk koncentrera de olika grenarna av den kamerala verksamheten till ett organ.

Enligt de sakkunnigas uppfattning skulle en dylik koncentration av verksamheten innebära betydande fördelar. Härvid hänvisar de sakkunniga bland annat till, att de olika grenarna av verksamheten har nära samband med varandra. Inom ett större organ ökar dessutom möjligheterna att effektivt utnyttja personalen. Fördelarna av en koncentration bestyrkes även enligt de sakkunnigas uppfattning av de goda erfarenheterna från flygförvaltningen, där vissa hithörande uppgifter på de sakkunnigas förslag sammanfördes år 1957. De sakkunniga föreslår därför, att vid envar av armétygförvaltningen och flygförvaltningen organiseras en ekonomisektion för huvuddelen av ämbetsverkens kamerala verksamhet. Utanför sektionen bör enligt de sakkunniga i huvudsak endast ligga den verksamhet som avser tjänstemännens löner — d. v. s. uppgifter till försvarets civilförvaltning, uträknande av lön i vissa fall o. s. v. Detta arbete anses så nära sammanhännga med personalkontorens verksamhet i övrigt, att det säkrast och enklast bedrivs där. I fråga om de ekonomiska planerings- och kontrolluppgifterna inom armétygförvaltningen och flygförvaltningen förutsätter de sakkunniga, att ekonomisektionerna skall åt centralplaneringarna och sakorganen leverera underlag för prognoser rörande betalningsutfall samt utföra dispositionsbokföring m. m. Det förutsättes alljämt skola åligga centralplaneringarna att i samarbete med sak- och inköpsavdelningarna närmare bedöma och pröva det vid ekonomisektionerna framtagna underlaget samt med ledning därav planera verksamheten.

De föreslagna ekonomisektionerna bör enligt de sakkunnigas uppfattning infogas i de administrativa byråerna. De sakkunniga hänvisar härvid till det principiella önskemålet, att granskning och likvidering av räkningar sker inom enhet som är fristående från den enhet där inköpen sker. Att låta ekonomisektionerna lyda direkt under souscheferna synes olämpligt bland annat på grund av att antalet direkt under souscheferna lydande organ då skulle öka.

Rörande ekonomisektionernas arbetsuppgifter m. m. anföres i huvudsak följande.

Den omständigheten att ekonomisektionerna inordnas i administrativa byråerna utgör icke något hinder för att sektionschefernas expertis utnyttjas av inköpsdirektörerna och dessas medhjälpare. Vidare förutsättes att bedömning av ekonomisektionernas underlag för betalningsutfallsprognoser m. m. (vari de sakkunniga bland annat inbegriper hänsynstagande till planerade anskaffningar m. m. som ännu inte införts i bokföringen), följande av utvecklingen samt upprättande av rapporter till försvarsdepartementet m. m. sker vid centralplaneringarna, vid behov i samarbete med ekonomisektionernas chefer och berörda sakorgan. I övrigt bör sektionscheferna vid behov såsom experter i kamerala och liknande frågor stå till förfogande även för övriga avdelningschefer samt för byråchefer, cheferna för centralplaneringarna m. fl.

Såsom chefer för ekonomisektionerna föreslår de sakkunniga byrådirektörer i lönegrad A 24.

Med den ställning sektionscheferna kommer att få vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag anser de sakkunniga det naturligt, att dem anförtros uppgiften att underteckna checker och att teckna anordningsbeslut.

De sakkunniga räknar med att ekonomisektionerna — i varje fall till en början — kommer att arbeta på fyra arbetsgrupper eller detaljer, nämligen en grupp för dispositionsbokföring, arbete med betalningsutfallsunderlag m. m. och kassa, till vilken grupp cardatypeanläggningen anslutes, en grupp för granskning av svenska leverantörräkningar, en grupp för granskning av utländska leverantörräkningar och viss speciell granskning m. m. och en grupp för granskning av rese-, flyttnings- och sjukvårdsräkningar och för det ekonomiska mellanhavandet med sjukkassorna. Denna indelning och fördelningen på grupperna av olika tjänster får enligt de sakkunniga självfallet inte betraktas såsom fast utan bör jämkas allteftersom förhållandena så påkallar. För att ekonomisektionerna skall kunna arbeta effektivt erfordras enligt de sakkunniga att de är lokalt sammanförda.

Vid såväl armétygförvaltningen som flygförvaltningen bör för direkt biträde åt sektionschefen m. m. avses en tjänst för ett kanslibitråde i A 7. Vid armétygförvaltningen är denna tjänst för närvarande redovisad vid inköpsavdelningens expedition.

För arbetsgrupperna vid armétygförvaltningens ekonomisektion räknar de sakkunniga med följande tjänster.

Gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m.: En assistent i A 17, en assistent i A 15, två förste kansliskrivare i A 12, en kontorist i A 9, två kanslibiträden i A 7 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål. En av förste kansliskrivarna beräknas för den egentliga kassan. En kontorist och två kanslibiträden avses huvudsakligen för cardatypeanläggningen.

Gruppen för svenska leverantörräkningar: En byråassistent i A 19, två förste kansliskrivare i A 12, två kansliskrivare i A 10, två kontorister i A 9, två kanslibiträden i A 7 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål (för närvarande redovisade vid inköpsavdelningens expedition). Byråassistenten anses såsom sektionschefens närmaste man härjämte böra biträda denne vid sektionens ledning samt med mera kvalificerade arbetsuppgifter i övrigt.

Gruppen för utländska leverantörräkningar m. m.: En assistent i A 15, en kontorsskrivare i A 13, en kansliskrivare i A 10, två kanslibiträden i A 7 (varav ett överfört från inköpssektionen) och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål (för närvarande redovisat vid inköpsavdelningens expedition).

Gruppen för granskning av reseräkningar m. m.: En assistent i A 15, en kansliskrivare i A 10 (överförd från personalkontoret) och två kontorister i A 9.

I samband med att till ekonomisektionen överföres bland annat granskningen av reseräkningar samt det ekonomiska mellanhavandet med sjuk-kassorna, föreslås tjänsten för assistent i A 15 vid personalkontorets kameraldetalj skola utgå. I stället bör enligt de sakkunniga tillkomma en tjänst för kontorsskrivare i A 13 för att närmast under personalkontorets chef ansvara för avlöningsarbetet.

I förhållande till nuläget innebär förslaget (bortsett från överflyttning mellan enheter) dels ökning med en byrådirektör i A 24, en assistent i A 17, en förste kansliskrivare i A 12 och tre kontorister i A 9, dels minskning med en kamrerare i A 23, en kamrerare i A 21, en assistent i A 15, två kontorsskrivare i A 13 (därav en vid personalkontoret), två kansliskrivare i A 10 (därav en vid personalkontoret), ett kanslibitråde i A 7 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål (vid personalkontoret). Med hänsyn bland annat till att vissa tjänster, som utgår eller avses för andra arbetsuppgifter, är ordinarie, anser de sakkunniga det sannolikt att övergångs-anordningar i ett par fall måste vidtagas.

Försvarsförvaltnings-sakkunnigas förslag innebär bland annat överflyttning av arbete med framtagande av underlag för betalningsutfallsprognoser från centralplaneringen till ekonomisektionen. Huruvida den vid centralplaneringen härigenom frigjorda arbetskapaciteten bör utnyttjas för annat arbete vid centralplaneringen eller bör föranleda minskning av antalet tjänster, är för närvarande enligt de sakkunniga svårt att bedöma och de sakkunniga förutsätter därför, att armétygförvaltningen i samband med organisationens genomförande uppmärksammar saken. De sakkunniga framhåller, att arbetskraft under inga förhållanden bör överföras från centralplaneringen till ekonomisektionen.

De sakkunnigas förslag innebär vid genomförd organisation för armétygförvaltningens del en årlig kostnadsminskning av omkring 74 000 kronor.

Yttranden

Armétygförvaltningen har i princip intet att erinra mot att huvuddelen av de kamerala ärendena sammanhålls och handlägges inom en särskild enhet. Ämbetsverket kan emellertid inte ansluta sig till förslaget att denna enhet organiseras inom administrativa byrån utan finner övervägande skäl tala för att det kamerala organet anknytes till inköpsavdelningen, bland annat med hänsyn till att granskningen av leverantörräkningar m. m. intimt sammanhänger med inköpsavdelningens övriga verksamhet. Granskning av rese-, flyttnings- och sjukvårdsräkningar m. m. bör emellertid

enligt armétygförvaltningen alltjämt ske inom personalkontoret. Dessa ärenden anses så intimt sammanhänga med verksamheten i övrigt inom personalkontoret att ett avskiljande från kontoret skulle medföra betydande nackdelar. I anslutning till att de sakkunniga förutsatt, att ekonomisektionen skall åt centralplaneringen leverera underlag för prognoser rörande betalningsutfall, finner armétygförvaltningen det nödvändigt att en byråintendent i Ae 21 överföres till ekonomisektionen från centralplaneringen. Därest denna överföring inte kommer till stånd, anser ämbetsverket, att ifrågavarande göromål tills vidare bör kvarligga hos centralplaneringen. Enligt armétygförvaltningens uppfattning saknas vidare anledning att till ekonomisektionen överföra handläggningen av frågor rörande valutor, rembourser m. m. Dessa ärenden handlägges för närvarande inom inköpssektionen, där även granskning av speditjons- och frakträkningar verkställles.

Armétygförvaltningen föreslår följande förändringar i förhållande till den av försvarsförvaltningssakkunniga föreslagna personalorganisationen. Sedan erfarenheter vunnits rörande ekonomisektionens arbetsuppgifter, bör sektionschefens löneställning omvärderas till A 26. Gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m. bör vidare förestås av en tjänsteman i lägst A 19 i stället för av en assistent i A 17. Den föreslagna tjänsten för byråassistent i A 19, avsedd för gruppen för granskning av svenska leverantörräkningar, bör utbytas mot tjänst för kamrerare i A 21. Vid sistnämnda grupp anses även en tjänst för assistent i A 15 böra tillkomma, varvid en tjänst för kontorsbiträde kan utgå. Vid gruppen för granskning av reseräkningar anses en föreslagen tjänst för kontorist böra omvandlas till tjänst för kansliskrivare i A 10. Slutligen anser armétygförvaltningen, att tjänsten på personalkontoret som chef för avlöningsuträkning m. m., vilken av de sakkunniga föreslagits i lönegrad A 13, bör upptagas i lönegrad A 15.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker i princip försvarsförvaltningssakkunnigas förslag.

Tjänstemännens centralorganisation har överlämnat yttrande över de sakkunnigas förslag från *försvarets civila tjänstemannaförbund*. Förbundet ifrågasätter, om tillräckliga skäl framförts för de föreslagna ekonomisektionernas inordnande under armétygförvaltningens och flygförvaltningens administrativa byråer. Det synes förbundet som om de fördelar som kan vinnas med en sådan organisation motväges av de härigenom uppkommande oklarheterna i ansvarsfördelningen m. m. Därest ekonomisektionerna anses böra placeras inom inköpsavdelningen, har förbundet därför intet att erinra mot en sådan organisation. Förbundet anser vidare, att i princip samma lönesättning skall tillämpas för befattningar med huvudsakligen samma arbetsuppgifter inom armétygförvaltningens

och flygförvaltningens ekonomisektioner. Med hänsyn härtill och till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med vissa av tjänsterna vid ifrågavarande enheter anser förbundet, att en del ändringar bör företagas i förhållande till de av de sakkunniga föreslagna personalorganisationerna. Beträffande armétygförvaltningen föreslås sålunda följande förändringar. Vid gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m. bör assistenttjänsten i A 17 utbytas mot tjänst i A 19, vid gruppen för svenska leverantörräkningar bör tjänsten för byråassistent i A 19 utbytas mot tjänst i A 21 varjämte en tjänst för assistent i A 15 bör tillkomma. Vid gruppen för granskning av reseräkningar m. m. bör en tjänst för assistent i A 15 ändras till A 17, en för kansliskrivare i A 10 till A 13 och en för kontorist i A 9 till A 10. Vid personalkontoret anses slutligen tjänsten för kontorsskrivare i A 13 böra utbytas mot tjänst i A 15 och tre kansli- biträdestjänster mot kontoristtjänster.

Departementschefen

Vid min bedömning av personalbehovet för armétygförvaltningen för innevarande budgetår fäste jag särskilt avseende vid sådana förändringar som syftade till en kvalitativ förstärkning av den tekniska personalen inom oförändrad eller sänkt kostnadsram. Även vid mitt ställningstagande till armétygförvaltningens förslag till personalförändringar för nästa budgetår har min strävan varit att tillgodose detta önskemål.

I fråga om vapenavdelningen föreslår jag, att tjänster för en byrådirektör i Ae 24, avsedd för robotkontoret, samt en byråingenjör i Ae 21 och en ingenjör i Ae 17, avsedda för kontrollbyrån, tillkommer. Samtidigt bör vid kontrollbyrån utgå tjänster för en ingenjör i Ae 15, ett ingenjörbiträde i Ae 12, två tekniker i Ae 9, ett tekniskt biträde i Ae 7 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt vid provskjutningsecentralen ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Jag tillstyrker vidare, att en byrådirektörs-tjänst i Ae 24 överföres till försvarets forskningsanstalt.

Vid fordonsavdelningens fordonsbyrå bör tre tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas.

Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles taga ställning till armétygförvaltningens förslag att den i fordonsbyråns stridsfordonssektion ingående projektdetaljen omorganiseras till sektion inom byrån.

Beträffande elektroavdelningen tillstyrker jag inrättande av följande nya tjänster, nämligen vid telebyrån för en byråingenjör i Ae 21, vid radarbyrån för en förste byråingenjör i Ae 23, vid specialtekniska sektionen för en förste byråingenjör i Ae 23 samt vid kontrollsektionen för två byråingenjörer i Ae 19. Samtidigt bör sammanlagt nio tjänster vid avdelningen indragas, nämligen för fyra ingenjörer i Ae 15 (två vid telebyrån och två vid specialtekniska sektionen), fyra biträdande ingenjörer i Ae 13 (två vid

telebyrån och en vid envar av specialtekniska sektionen och radarbyrån) samt ett tekniskt biträde i Ae 5 (vid ritkontoret).

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för två byrådirektörer i Ao 24 till Ao 26, en byrådirektör i Ae 24 till Ae 26, en förste byråingenjör i Ae 23 till byrådirektör i Ae 24, en byråingenjör i Ao 21 till förste byråingenjör i Ao 23 samt en biträdande ingenjör i Ae 13 till assistent i Ae 15.

I övrigt anser jag mig inte böra biträda armétygförvaltningens förslag för nästa budgetår. Det av arméchefen framförda förslaget om inrättande av en kaptensbeställning vid fälttygkåren, avsedd för armétygförvaltningens centralplanering, tager jag ställning till framdeles vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl.

I det föregående har jag redogjort för ett av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga i samråd med riksräkenskapsverket avgivet förslag rörande handläggningen av kamerala ärenden inom armétygförvaltningen och flygförvaltningen. Enligt förslaget bör dessa ärenden koncentreras till en särskild ekonomisektion inom verkens administrativa byråer med en byrådirektör i lönegrad A 24 som sektionschef. Armétygförvaltningen och flygförvaltningen har i remissyttranden över de sakkunnigas förslag hävdat den meningen att de föreslagna ekonomisektionerna bör infogas i verkens inköpsavdelningar. För egen del finner jag att de skäl som anförts för en anknytning av sektionerna till administrativa byråerna — framför allt önskemålet att granskning och likvidering av räkningar sker inom enhet som är fristående från den enhet där inköpen sker — väger tyngst. Jag biträder därför de sakkunnigas förslag att en särskild ekonomisektion på förslaget sätt och med angivna arbetsuppgifter skall organiseras inom armétygförvaltningens administrativa byrå från och med nästa budgetår. I huvudsak ansluter jag mig till den av de sakkunniga föreslagna personalorganisationen för ekonomisektionen. Jag anser emellertid, att en av de för reseräkningsgranskning beräknade kontoristtjänsterna bör utbytas mot tjänst för kansliskrivare i A 10. Vid personalkontoret beräknar jag vidare tre tjänster för kontorist i A 9 i stället för kanslibiträdestjänster i A 7. I enlighet härmed bör nya tjänster tillkomma för en byrådirektör i Ae 24, en assistent i Ae 17, en förste kansliskrivare i Ae 12 och fem kontorister i Ae 9, varvid följande tjänster bör utgå, nämligen för en kamrerare i Ao 23, en kamrerare i Ao 21, en assistent i Ae 15, två kontorsskrivare, en i Ao 13 och en i Ae 13, en kansliskrivare i Ao 10, ett kanslibiträde i Ao 7 och tre i Ae 7 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål. Indragningen av ordinarie tjänster torde ej kunna ske omedelbart. Möjlighet bör föreligga att föra sådan tjänst på övergångsstat. Kungl. Maj:t bör därför utverka riksdagens bemyndigande att i samband med genomförandet av föreslagna personalförändringar vidtaga erforderliga övergångsåtgärder.

I det föregående har jag även redogjort för verkställd utredning rörande förutsättningarna för ett sammanförande av materiallaboratoriet och det s. k. drivmedelslaboratoriet inom armétygförvaltningen med det i centrala flygverkstaden i Malmslätt ingående materiallaboratoriet. Undersökningarna har givit vid handen att förutsättningar för ett sammanförande saknas men att ett vidgat samarbete mellan enheterna kan komma till stånd. Jag räknar med hänsyn härtill inte med någon organisationsändring. Jag vill emellertid betona vikten av att tillgängliga resurser utnyttjas på rationellt sätt och förutsätter därför att det av myndigheterna föreslagna vidgade samarbetet mellan här berörda organisationsenheter kommer till stånd.

Som omnämnts redan i det föregående bör från och med nästa budgetår avlöningskostnaderna för viss kollektivavtalsanställd personal inom armétygförvaltningen från och med nästa budgetår överföras från sakanslag till avlöningsanslag. Till följd härav bör under förevarande anslag beräknas medel för avlöningar till 87 kollektivavtalsanställda arbetare vid armétygförvaltningens provskjutningscentral. Anslaget bör på grund härav uppräknas med 1 100 000 kronor, varvid anslaget till anskaffning av tygmateriel m. m. kan minskas i motsvarande mån. Förevarande avlöningskostnader hör upplagas under en särskild anslagspost Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löneroglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 27 550 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 5 860 000 (+ 28 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 220 000 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 800 (± 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 100 000 (± 0) kronor;

Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal 1 100 000 (+ 1 100 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 13 890 000 (+ 20 000) kronor;

Rörligt tillägg 5 982 200 (+ 2 402 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 393 000 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 3 550 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för armétygförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till inrättandet av den föreslagna ekonomisektionen vidtaga erforderliga övergångsåtgärder;

c) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 860 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	220 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 800
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	100 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 100 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	13 890 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 982 200
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	393 000
Summa kronor	27 550 000

d) till *Armétygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 27 550 000 kronor.

[15] 11. *Armétygförvaltningen*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 095 000	1 137 198
1960/61 (statsliggaren s. 177)	1 125 000	
1961/62 (förslag)	1 330 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 195 000 kronor.

	Ökning
1. Flyttningsersättningar	5 000
2. Höjda löner m. m.	55 000
3. Prishöjningar m. m.	25 000
4. Överföring från annat anslag	110 000
	195 000

Motiv

1. Anslagsposten till reseersättningar föreslås höjd med 5 000 kronor med hänsyn till ökade kostnader för flyttningsersättningar.

2. För nästa budgetår beräknas utgifterna för renhållning och städning stiga med 35 000 kronor med hänsyn till dels beslutade höjningar av städlönerna dels ock ökade materielkostnader samt vissa nytillkomna städ-områden.

Till följd av höjda löner beräknas bevakningskostnaderna för nästa budgetår stiga med 20 000 kronor.

3. Av beloppet hänför sig 5 000 kronor till skrivmaterialier m. m., 15 000 kronor till annonsering m. m. och 5 000 kronor till inköp och underhåll av möbler samt skriv- och räknemaskiner.

4. Kostnaderna för förhyrning av hålkortsmaskiner uppgår för närvarande till 160 000 kronor för år. Av detta belopp belastar för innevarande budgetår 50 000 kronor förevarande anslag, medan resterande belopp — 110 000 kronor — anvisats under anslaget Rationaliseringsförsök (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 92 och 1960: 1, bil. 6, s. 137). Armétygförvaltningen föreslår, att samtliga hyreskostnader skall bestridas från förevarande anslag, då nuvarande maskiner även erfordras under budgetåret 1961/62.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget uppföres med 1 330 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 205 000 kronor. Jag biträder armétygförvaltningens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår, dock bör anslaget jämväl uppräknas med 10 000 kronor med hänsyn till belastningen å sjukvårds-posten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 330 000 kronor.

[16] 12. **Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	700 000	693 923
1960/61 (statsliggaren s. 178)	700 000	
1961/62 (förslag)	700 000	

Ifrågavarande anslag är avsett för bestridande av kostnader sammanhängande med förvaltningen av armétygförvaltningen underställda s. k. skuggfabriker och maskiner. Armétygförvaltningen hemställer (skr. 4/8 1960), att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 700 000 kronor. De fasta utgifterna under anslaget — hyror m. m. samt

löner till vakter och tillsynsmän -- beräknas till minst 350 000 kronor. För kontinuerliga reparations- och underhållsarbeten erfordras 290 000 kronor. Ersättningarna till försvarets fabriksfond beräknas slutligen uppgå till 60 000 kronor. Jag tillstyrker armétygförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[17] 13. **Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	4 100 000	6 663 821	14 031 000
1960/61 (statsliggaren s. 178)	4 350 000		
1961/62 (förslag)	4 600 000		

¹ Under anslaget redovisas därjämte ett belopp av 6 560 898 kronor, utgörande kontant behållning av armétygförvaltningens beredskapskapital.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 bunden intill ett belopp av i runt tal 2 885 000 kronor.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor. För nästa budgetår beräknas 3 000 000 kronor för fortsatt anskaffning av maskiner för tillverkning av ammunition för tyngre granatkastare. Armétygförvaltningen anser det angeläget, att den planerade utbyggnaden av här avsedd produktionsutrustning fullföljes (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 138). För anskaffning av maskiner för tillverkning av annan ammunition än för tyngre granatkastare beräknar armétygförvaltningen ett belopp av 1 000 000 kronor. För att förbättra tillgången på tillverkningsverktyg och mätdon erfordras slutligen ett belopp av 600 000 kronor (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 138).

Medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således av armétygförvaltningen till (3 000 000 + 1 000 000 + 600 000 =) 4 600 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med armétygförvaltningens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 4 600 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 250 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 4 600 000 kronor.

[18] 14. Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	3 700 000	3 823 356
1960/61 (statsliggaren s. 178)	7 200 000	
1961/62 (förslag)	8 020 000	

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 887 000 kronor.

	Ökning
1. 1 förste maskinist Ae 11	15 304
1 förste förrådsförman Ae 10	12 932
2. Vikariats- och övertidsersättningar m. m.	93 000
3. Löneklassuppflyttningar	17 780
4. 1960 års löneroglering	404 150
5. Höjda löner åt kollektivavtalsanställda	330 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 760
7. Omräkning	10 694
8. Avrändning	380
	887 000

Motiv

1. Två nya centralförråd för ammunition är under utbyggnad, ett i Norrland och ett i Sydsverige, och armétygförvaltningen beräknar att de kommer att tagas i bruk under budgetåret 1961/62. Till följd härav erfordras i samband med anläggningarnas färdigställande en tjänst för förste maskinist i Ae 11 för att medverka vid värme- och maskininstallationerna samt en tjänst för förste förrådsförman i Ae 10 för att biträda vid planeringen av vissa ovanjordsförråd. Övrig för anläggningarna erforderlig personal avses att äskas i senare sammanhang.

2. För vikariats- och övertidsersättningar beräknas sammanlagt 65 000 kronor. Höjningen av kallorts- och obekvämhetsstilläggen beräknas medföra en merkostnad av 28 000 kronor.

Departementschefen

För de angivna två nya centralförråden för ammunition föreslår jag, att tjänster inrättas för en förste förrådsförman i Ae 10 och en maskinist i Ae 9.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom nu nämnda personalförändringar — 1960 års löneroglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 8 020 000 kronor.

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 90 000 (± 0) kronor;

Avlöningar till viss arbetarpersonal 3 625 000 (+ 325 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 250 000 (+ 85 000) kronor;

Rörligt tillägg 992 000 (+ 410 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 63 000 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 820 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningens anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	90 000
2. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	3 625 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 250 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	992 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	63 000
	Summa kronor 8 020 000

b) till *Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 8 020 000 kronor.

ARMEINTENDENTURFÖRVALTNINGEN

[19] 15. *Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 950 000	3 080 229
1960/61 (statsliggaren s. 179)	3 105 000	
1961/62 (förslag)	3 470 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen (skr. ^{10/8} och ^{8/10} 1960) hemställer, att anslaget höjes med 398 000 kronor.

1. Nya tjänster m. m.

	Ökning	Minskning
a) <i>Centralbyrån</i>		
1 assistent Ae 17	20 856	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		10 116
b) <i>Materielbyrån</i>		
1 ingenjör Ae 15	18 816	
1 ingenjör Ae 16 utgår		23 124
1 kontorsskrivare Ae 13 utgår		18 816
c) <i>Förplägnadsbyrån</i>		
1 assistent Ae 17	20 856	
d) <i>Drivmedelsbyrån</i>		
1 förste byråingenjör Ae 23	28 416	
e) <i>Administrativa byrån</i>		
1 amanuens	18 816	
1 expeditionsofficer A: 24 utgår		10 478

2. Löneregleringar

Centralbyrån

1 kanslibiträde Ae 7 — kontorist Ae 9 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde Ae 7	2 568
--	-------

Materielbyrån

1 byrådirektör Ao 24 — Ao 26, 2 assistenter Ae 15 — Ae 17 och 1 tekniskt biträde Ae 7 — ingenjörbiträde Ae 12	6 216
---	-------

Drivmedelsbyrån

1 assistent Ae 15 — ingenjör Ae 17 och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kanslibitraden Ao (Ag) 7	3 552
--	-------

Administrativa byrån

1 förste byråsekreterare Ao 23 — byrådirektör Ao 24, 1 amanuens — förste byråsekreterare Ae 21, 1 assistent Ae 15 — Ao 17 och 1 kanslibiträde Ae 7 — kontorist Ae 9	5 388
---	-------

3. 1 förste kansliskrivare Ae 12 — Ao 12 (förplägnadsbyrån)

	Ökning	Minskning
4. Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151 ...	9 348	
5. Löneklassuppflyttningar	9 080	
6. Tjänstetidsbefordran	1 154	
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	2 000	
8. 1960 års lönereglering	319 983	
9. Exakträkning m.m.		6 515
	467 049	69 049
		+ 398 000

Motiv

1 a) Förslaget om inrättande av en assistenttjänst i Ae 17 vid centralbyrån, avsedd för underrättelsetjänst, innebär upprepning av yrkande som framförts i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 141).

Tjänsten för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid byråns hästsektion är avsedd för överfältveterinärens tjänstegrensinspektion. Tjänsten föreslås skola redovisas vid arméstaben.

b) Vid materielbyråns kontroll- och verkstadssektion finnes för närvarande tjänster för tre ingenjörer i Ae 17 och tre ingenjörer i Ae 15, avsedda för kontrollanter vid anskaffning av materiel av olika slag. Härutöver har funnits en övergångsvis kvarstående tjänst för ingenjör i Ae 16, vars innehavare sysselsatts med kontrollantuppgifter. Sistnämnda tjänst har emellertid utgått den 30 juni 1960 på grund av pensionsavgång. Då stadigvarande behov av ytterligare en befattningshavare anses föreligga för uppgifternas handhavande föreslås, att en ny tjänst för ingenjör i Ae 15 inrättas.

Innehavaren av en övergångsvis kvarstående tjänst för kontorsskrivare i Ae 13 beräknas avgå med pension den 1 mars 1961.

e) Statens sakrevision har i samråd med arméintendenturförvaltningen undersökt förutsättningarna för att utvidga arméintendenturförvaltningens anskaffning av livsmedel för civila myndigheter. Undersökningarna, som avsett anskaffning för medicinalstyrelsens, fångvårdsstyrelsens och socialstyrelsens anstalter och inrättningar, har visat att vinster för statsverket vore att vinna med en till arméintendenturförvaltningen centraliserad statlig livsmedelsanskaffning. Med hänsyn härtill har arméintendenturförvaltningen åtagit sig att för medicinalstyrelsens och fångvårdsstyrelsens räkning anskaffa och leverera vissa livsmedel. Jämväl socialstyrelsen väntas skola begära medverkan vid livsmedelsanskaffningen. Med hänsyn till den ökade verksamheten hemställer arméintendenturförvaltningen i skrivelse den 8 oktober 1960 om inrättande av en tjänst för assistent i Ae 17, avsedd för uppgifter rörande anskaffning av livsmedel vid förplägnadsbyrån (mobiliserings- och anskaffningssek-

tionens livsmedelsdetalj). Ämbetsverket har jämväl hemställt att tjänsten måtte få inrättas såsom extra redan under innevarande budgetår samt att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för ändamålet måtte få överskridas i erforderlig omfattning.

d) Genom beslut den 3 juni 1960 (regleringsbrev II) har Kungl. Maj:t medgivit, att en förste byråingenjör i högst Ag 23 för arbetsuppgifter avseende säkerhetsfrågor vid drivmedelshanteringen inom försvaret må finnas anställd inom ramen för den i ämbetsverkets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Enär behov av en tjänst med nämnd löneställning och med angivna arbetsuppgifter även anses föreligga på längre sikt bör särskilda medel beräknas för ändamålet. Tjänsten föreslås skola uppföras såsom extra ordinarie.

e) Administrativa byrån är indelad i kanslisektion, personalsektion och expedition. Under åberopande bland annat av att byrån åvilande arbetsuppgifter av juridisk karaktär på grund av brist på arbetskraft icke kunnat fullgöras på ett tillfredsställande sätt föreslås inrättande av en ny tjänst för amanuens i reglerad befordringsgång. Tjänsten bör placeras vid personalsektionen men betjäna jämväl kanslisektionen.

För chef för expeditionen finnes alltsedan budgetåret 1958/59 inrättad en befattning för pensionerad officer i A: 24. Då erfarenheten visat, att det icke är möjligt att inom byrån bereda en sådan befattningshavare full sysselsättning med lämpliga arbetsuppgifter föreslås befattningen skola indragas. I samband härmed förutsättes vissa av expeditionens nuvarande arbetsuppgifter skola överföras från expeditionen till andra organ.

2. Såsom motiv för förevarande förslag åberopas främst arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med respektive tjänster.

3. Tjänsten är avsedd för livsmedelsdetaljen vid förplägnadsbyråns mobiliserings- och anskaffningssektion. Förslaget till ordinariesättning motiveras bland annat av att stadigvarande behov av tjänsten anses föreligga.

6. Arméintendenturförvaltningen beräknar, att två tjänstemän med avlöning från förevarande anslag under budgetåret 1961/62 kommer att bli berättigade till tjänstetidsbefordran.

Departementschefen

Frågan om en gemensam intendenturförvaltning torde komma att aktualiseras inom den närmaste tiden i anslutning till förslag av 1960 års försvarsledningsutredning. Som jag omnämnt i det föregående har jag utverkat Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla en sakkunnig för utredning rörande organisation m. m. av ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk. Med hänsyn härtill bör stor försiktighet iakttagas vid prövning av frågor om tjänsteförändringar inom de centrala intendentur-

förvaltningsorganen — arméintendenturförvaltningen samt marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå. Varje åtgärd som kan antas vara till hinder vid genomförandet av en gemensam organisation bör givetvis undvikas.

Mot att en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål — avsedd för biträde åt överfältveterinären — överföres till arméstaben finnes ur nyss anförda synpunkter intet att erinra.

Jag tillstyrker vidare inrättandet av en tjänst för assistent i Ae 17 vid förplägnadsbyrån, avsedd för uppgifter rörande livsmedelsanskaffning för andra myndigheters räkning.

Vid administrativa byrån bör i enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag en befattning för pensionerad officer i A: 24 utgå. Jag föreslår, att i samband härmed en tjänst för byråassistent i Ae 19 inrättas. Det bör ankomma på innehavaren av tjänsten att bland annat vara organisationsföredragande. Till följd härav räknar jag inte med särskilt arvode till sådan föredragande vid ämbetsverket. Jag räknar vidare med att övergångsvis kvarstående tjänster för en ingenjör i Ae 16 och en kontorsskrivare i Ae 13, båda vid materielbyrån, utgår.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för ett tekniskt biträde i Ae 7 till tekniker i Ae 9 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål till kanslibiträde i Ae 7, varjämte en tjänst för assistent i Ae 15 omvandlas till tjänst för ingenjör i samma lönegrad.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personalförändringar vid arméintendenturförvaltningen från och med nästa budgetår. Jag beräknar emellertid särskilda medel för en tjänst för förste byråingenjör i Ag 23 vid drivmedelsbyrån, avsedd för arbetsuppgifter avseende säkerhetsfrågor vid drivmedelshanteringen inom försvaret.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar — 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 3 470 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 760 000 (± 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 181 000 ($- 9 000$) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 960 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 698 000 (+ 58 000) kronor;

Rörligt tillägg 782 040 (+ 316 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 48 000 (\pm 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 365 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för arméintendenturförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	760 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	181 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	960
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 698 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	782 040
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	48 000
Summa kronor	3 470 000

b) till Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 3 470 000 kronor.

[20] 16. Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	246 000	292 471
1960/61 (statsliggaren s. 181)	266 000	
1961/62 (förslag)	269 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 12 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Allmän varuskatt	3 000	
2. Minskade bevakningskostnader		27 300
3. Höjda städlöner	2 700	
4. Utbildningsverksamhet	9 600	
	15 300	27 300
		— 12 000

Motiv

1. Den allmänna varuskatten beräknas medföra en kostnadsstegring av 3 000 kronor. Arméintendenturförvaltningen utgår vid sina beräkningar från att knappt en tredjedel av posten till övriga expenser påverkas av den allmänna varuskatten.

2. Sedan arméintendenturförvaltningen låtit installera alarmsystem i vissa av sina ämbetslokaler, kan i fortsättningen bevakningen med nattvakt inskränkas. Kostnadsminskningen härför beräknas till 27 300 kronor.

3. Lönehöjningen från och med 1960 medför ökade städkostnader om 2 700 kronor.

4. Kostnaderna för vidareutbildning av teknisk personal och personal verksam inom det tekniska området, vilka hittills bestritts av sakanslag, föreslås framdeles skola upptagas under förevarande anslag. Arméintendenturförvaltningen beräknar för ändamålet 9 600 kronor för budgetåret 1961/62.

Arméintendenturförvaltningens utgifter under budgetåret 1959/60 för bränsle, lyse och vatten, som beräknats till 18 000 kronor, har uppgått till 27 768 kronor. Ämbetsverket anmäler, att detta haft sin grund i att verket retroaktivt från och med den 1 oktober 1958 påförts elavgift för vissa lokaler, som övertagits från förutvarande kronobageriet i Stockholm. Dessa avgifter har bestritts av medel anvisade för budgetåret 1959/60.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 269 000 kronor, innebärande en höjning med 3 000 kronor.

Kungl. Maj:t har de senaste budgetåren för expensutgifter i samband med bränsleanskaffning för andra myndigheters räkning medgivit över-skridanden av förevarande anslag. För budgetåret 1959/60 har av denna anledning överskridande med ett belopp av 25 000 kronor medgivits. Jag räknar med att samma belopp erfordras för verksamheten under nästa budgetår och beräknar medel härför under förevarande anslag. Kostnaderna för vidareutbildning m. m. av verkets personal — av arméintendenturförvaltningen beräknade till 9 600 kronor — bör enligt min mening bestridas av ett särskilt anslag. Jag återkommer med förslag härom i det följande. I övrigt har jag i stort sett intet att erinra mot arméintendenturförvaltningens beräkningar av medelsbehovet under anslaget.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arméintendenturförvaltningen*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 269 000 kronor.

[21] 17. Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	955 000	895 293
1960/61 (statsliggaren s. 181)	3 370 000	
1961/62 (förslag)	3 945 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 349 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 2 förrädsförmän Ae 9 utgår		28 392
2. 3 förrädsförvaltare Ae 13 — Ae 15	3 090	
3. Löneklassuppflyttning	998	
4. Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151 ...	3 108	
5. Höjda löner åt kollektivavtalsanställd personal ...	230 000	
6. 1960 års lönerreglering	158 686	
7. Nedräkning av icke-ordinarieposten		15 000
8. Avrundning		3 490
	<hr/> 395 882	<hr/> 46 882
		+ 349 000

Motiv

1. Tjänsterna, som är placerade vid intendenturförrådet i Boden och centralmagasinet i Hässleholm, kan utgå som följd av rationaliseringar.

2. Innehavarna av åsyftade förrädsförvaltarejänster är föreståndare för mindre drivmedelsanläggningar. Förslaget har jämväl framförts i arméintendenturförvaltningens anslagsäskanden för innevarande budgetår (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 145).

Genom beslut den 30 juni 1960 föreskrev Kungl. Maj:t, att den vid flygvapnets centralförråd för intendenturmateriel i Västerås bedrivna verksamheten från och med den 1 juli 1961 skall inordnas i arméns centrala intendenturförråd. I anslutning härtill uppdrog Kungl. Maj:t åt arméintendenturförvaltningen att i samråd med flygförvaltningen inkomma med förslag till föreskrifter m. m. för genomförande av ifrågavarande organisationsändring. I skrivelse den 30 september 1960 har arméintendenturförvaltningen i samråd med flygförvaltningen ingivit förslag i ämnet. Förslaget innebär i huvudsak följande.

För flygvapnet speciell materiel — d. v. s. sådan materiel som överhuvud icke finns vid armén eller som skiljer sig från arméns (flygbeklädnad m. m.) — bör sammanhållas i ett centralförråd. Utrymmesbehovet

— omkring 2 200 kvadratmeter — kan tillgodoses vid arméns intendenturförråd i Karlsborg, AIK, efter vissa omdisponeringar av materiel och lokaltillgångar vid förrådet. Vissa härmed förenade smärre inredningskostnader m. m. kan bestridas av medel under arméns beklädnadsanslag. Redovisningen av för flygvapnet speciell materiel bör ske inför flygförvaltningen genom försorg av AIK. Den materiel som däremot är ensartad för armén och flygvapnet bör tillhandahållas flygvapnet genom arméintendenturförvaltningens försorg även från arméns övriga intendenturförråd.

Arméintendenturförvaltningen räknar med att avvecklingen av förrådet i Västerås skall slutföras bland annat genom att flygförvaltningens underanskaffning varande materiel levereras direkt till AIK.

Till följd av avvecklingen av förrådet i Västerås den 1 juli 1961 kan åtta under flygförvaltningens intendenturbyrå redovisade, för förrådet avsedda tjänster utgå. Frågan om dessa tjänsters indragning kommer att upptagas i det följande under flygförvaltningens avlöningsanslag. Med hänsyn till de nytillkommande arbetsuppgifterna vid AIK erfordras emellertid viss personalförstärkning där. Arméintendenturförvaltningen räknar med en ökning från och med den 1 juli 1961 av en förrådsförman i lönegrad 9, ett kanslibitråde i lönegrad 7 och två förrådsarbetare.

Departementschefen

I enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag räknar jag med att två tjänster för förrådsförman i Ae 9 utgår.

Jag anser mig fortfarande inte böra tillstyrka de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för tre förrådsförvaltare.

Enligt vad jag inhämtat beräknas en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 inte kunna besättas med formellt kompetent innehavare vid ingången av nästkommande budgetår, varför tjänsten bör utbytas mot tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Jag har i det föregående erinrat om att den vid flygvapnets centralförråd för intendenturmateriel i Västerås bedrivna verksamheten enligt Kungl. Maj:ts beslut från och med den 1 juli i år skall inordnas i arméns centrala intendenturförråd och i anslutning härtill anmält, att enligt av arméintendenturförvaltningen i samråd med flygförvaltningen ingivet förslag för flygvapnet speciell materiel avses skola förrådshållas vid arméns intendenturförråd i Karlsborg. I enlighet med myndigheternas förslag räknar jag med personalförstärkning vid nämnda förråd av en förrådsförman i Ao 9 — överförd från flygvapnets förråd i Västerås — ett kanslibitråde i Ae 7 och två förrådsarbetare. Jag beräknar medel härför under förevarande anslag. Förslag angående indragning av vissa för flygvapnets förråd i Västerås avsedda tjänster upptager jag i det följande. Åtgärden medför — förutom minskning av avlöningskostnaderna — att eljest erforderliga utgifter för nya lokaler kan undvikas.

Som omnämnts redan i det föregående bör från och med nästa budgetår avlöningskostnaderna för viss personal vid arméns centrala intendenturanstalter och arméförbandens intendenturavdelningar överföras från saksanlag till avlöningsanslag. Avlöningskostnaderna för såväl tjänstemän som kollektivavtalsanställda vid intendenturanstalterna bör framdeles i sin helhet redovisas under förevarande anslag. I vad avser tjänstemannapersonalen utgöres den av en verkstadsförman i Ae 12, tre förmän i Ae 10, en förman i Ag 9, en eldare i Ae 7, ett kanslibitråde i Ag 7 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Den kollektivavtalsanställda personal vid intendenturanstalterna som är aktuell för överföring utgöres av 28 helårsarbetare. Avlöningskostnaderna för tjänstemannapersonalen och den kollektivavtalsanställda personalen kan beräknas uppgå till i runt tal 370 000 kronor, med vilket belopp arméns anslag till beklädnad m. m., mathållning m. m. och inventarier m. m. skall minskas.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löne- reglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 3 945 000 kronor enligt följande.

Avlöning till ordinarie tjänsteman 11 000 (+ 1 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 18 000 (\pm 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 53 000 (\pm 0) kronor;

Avlöningar till viss arbetarpersonal 2 100 000 (+ 300 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 340 000 (+ 94 000) kronor;

Rörligt tillägg 397 000 (+ 178 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 26 000 (+ 2 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 575 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arméintendenturförvaltningens anstalter som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméintendenturförvaltningens anstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ...	11 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	18 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	53 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	2 100 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 340 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	397 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	26 000
	Summa kronor 3 945 000

c) till *Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsauslag av 3 945 000 kronor.

MARINFÖRVALTNINGEN

[22] 18. Marinförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	11 500 000	11 229 888
1960/61 (statsliggaren s. 183)	12 150 000	
1961/62 (förslag)	13 400 000	

Genom beslut den 15 januari 1960 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga att, under beaktande av vad i 1960 års statsverksproposition anförts rörande den framtida kostnadsinriktningen och materielanskaffningen vid marinen, i samråd med marinförvaltningen överse ämbetsverkets organisation och personalbehov i syfte att ernå en anpassning till ämbetsverkets sannolika uppgifter i marinens framtida organisation. Med skrivelse den 14 juli 1960 har de sakkunniga överlämnat resultatet av en första del av översynen, innefattande ämbetsverkets vapenavdelning och helikoptersektion. Marinförvaltningen har i allt väsentligt anslutit sig till de sakkunnigas förslag, men har i skrivelse den 12 juli 1960 framfört vissa avvikande synpunkter och förslag.

Över de sakkunnigas förslag har efter remiss yttranden avgivits av *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret* samt *statstjänstemännens riksförbund*, *Sveriges akademikers centralorganisation* och *tjänstemännens centralorganisation*.

Innan jag behandlar marinförvaltningens anslagsäskanden för nästa budgetår, redogör jag i det följande för de sakkunnigas förslag samt däröver avgivna remissutlåtanden.

Förslag av 1956 års försvarsförvaltnings-sakkunniga

De sakkunniga har vid sitt översynsarbete bland annat utgått från att verksamhet, som enligt 1954 års förvaltningsorganisation i princip skall ligga på funktionella organ, hänföres till sådant organ och inte till sakorgan och att sålunda 1954 års förvaltningsreforms principer i denna del fullt ut skall tillämpas vid marinförvaltningen.

De sakkunniga har vidare beaktat konsekvenserna beträffande organisation och personalbehov av att uppdrag i allt större utsträckning lägges ut på industrien. Härom anföres följande.

De inom försvaret alltmera markerade strävandena att lägga ut projekterings- och konstruktionsuppdrag rörande ny materiel på industrien — vilka strävanden står i överensstämmelse med en av grundprinciperna i förvaltningsreformen — medför ökat behov av kvalificerade tjänster för arbetets inriktning, samarbete m. m. Däremot tenderar den antydda ordningen att reducera behovet av tjänster i lägre lönegrader. Den ökade kompliciteten hos materielen motverkar i hög grad de möjligheter att minska personalantalet, som kunde väntas följa av att materielanskaffningens volym nedgår. De sakkunniga vill i detta sammanhang framhålla, att minskad anskaffning i många fall, alldeles oberoende av materielens komplicitet, inte alls eller i mycket ringa mån påverkar personalbehovet. Det torde sålunda i många fall erfordras i huvudsak lika många tjänstemän inom marinförvaltningen, antingen en nyanskaffning avser ett större eller mindre antal exemplar av ett materielslag. Exempelvis synes marinförvaltningens personalbehov i stort sett vara oberoende av om en ny fartygstyp skall anskaffas i flera eller färre exemplar. En konsekvens härav blir att ju mindre anskaffningsvolymen är, desto större blir den del av personalkostnaderna — avlöningar m. m. — som belöper på varje särskilt exemplar av det anskaffade materielslaget.

De nu berörda omständigheterna gör sig måhända gällande med särskild styrka i fråga om marinförvaltningen, som har att — givetvis med utnyttjande av huvudförvaltningsprincipen där så kan ske — ombesörja anskaffningen av materiel för både flottan och kustartilleriet, som endast i begränsad omfattning använder samma materiel. Detta medför att anskaffningsverksamheten måste inriktas på ett betydande antal tekniskt avancerade materieltyper, av vilka många i ringa kvantiteter.

De sakkunniga anför i anslutning härtill, att den minskning av antalet tjänster inom marinförvaltningen som nu kan företagas måste bli relativt liten. Det anses emellertid inte uteslutet, att ytterligare minskningar efterhand kan förelagas. Enligt de sakkunnigas mening bör det i första hand ankomma på marinförvaltningen att i mån av möjlighet föreslå sådana minskningar i petilasammanhang.

I fråga om detaljindelningen vid marinförvaltningen anför de sakkunniga följande.

Vissa av marinförvaltningen vid översynsarbetet anmälda personalbehov har enligt de sakkunnigas uppfattning, i varje fall delvis, framträtt på grund av alltför långt driven uppdelning av sektioner i detaljer. Här-

igenom har arbetet splittrats på små enheter, inom vilka allsidig expertis inte kunnat bli representerad. Vidare har detaljerna i många fall varit för små för att tillfälliga ökningar i arbetet skall kunna bemästras utan svårigheter. Enligt de sakkunnigas uppfattning får inte detaljerna betraktas som fasta organisationsenheter utan endast som av lämplighetsskäl motiverade interna arbetsgrupper, som bör upplösas, omfördelas och nyinrättas allt efter omständigheterna.

I avvaktan på personalkårutredningens arbete har de sakkunniga utgått från nuvarande personalkategorier. Endast i ett par undantagsfall har ändringar föreslagits. Ej heller har de sakkunniga ansett det ligga inom sitt uppdrag att granska befintliga tjänsters löneställning. I ett fåtal fall där löneställningen ansetts stå i uppenbart missförhållande till löneställningen för andra liknande tjänster eller tjänsten och dess uppgifter beröres av föreslagna jämkningar i organisationen, har ändringar föreslagits.

Försvarsförvaltningssakkunniga framhåller, att fortsatt rationaliseringsarbete på olika områden inom marinförvaltningen är nödvändigt för att bland annat skapa möjligheter till ytterligare personalminskningar framdeles. Eftersom marinförvaltningens begränsade storlek enligt de sakkunnigas mening medför svårigheter att för större frågor organisera interna arbetsgrupper, föreslås att vid administrativa byråns organisationskontor tillkommer en tjänst för byråingenjör eller byråintendent i 21 lönegraden, under de närmaste åren avsedd för i huvudsak undersökningar och planering på IDB-området.

Jag övergår så till att behandla de sakkunnigas förslag till organisations- och tjänsteförändringar.

Artilleribrån är för närvarande indelad i centraldetalj, sjöartillerisektion, kustartillerisektion, ammunitionssektion, mekanisk sektion och eldledningssektion.

Eldledningssektionen har tillkommit försöksvis enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 30 december 1959 i syfte att underlätta samordning av eldledningsfrågorna. Enligt de sakkunniga fungerar försöksorganisationen väl och den föreslås bli bestående.

I vapenavdelningen ingår alltsedan 1957 ett fristående robotkontor. Detta föreslås skola ingå såsom en sektion i artilleribrån.

Vidare föreslår de sakkunniga, att sjöartillerisektionen och kustartillerisektionen sammanslås till en sektion, benämnd artillerisektionen. Härigenom kommer enligt de sakkunnigas uppfattning lösandet av vissa planerings- och samarbetsfrågor att underlättas samt bättre förutsättningar att skapas för att såväl den militära som den tekniska personalen blir utnyttjad på bästa sätt.

De sakkunniga har även övervägt att inordna mekaniska sektionen i

artillerisektionen, därvid ritkontoret borde ställas direkt under byråchefen och de tjänster som huvudsakligen är avsedda för arbetsuppgifter på robotområdet eventuellt borde överföras till robotkontoret. Härom anföres följande.

Bland annat borde fördelar kunna uppnås genom att splittring på två sektioner av såväl artilleri- som robotfrågor inte skulle behöva förekomma. Dessutom kunde det på något längre sikt inte anses uteslutet, att den ytterligare sammanslagningen skulle kunna möjliggöra någon mindre personalbesparing. Då det från marinförvaltningen framhållits starka betänkligheter mot att, i varje fall för närvarande, genomföra en sådan organisation, har de sakkunniga emellertid inte nu velat framlägga förslag i denna riktning.

Ammunitionssektionens ritkontor föreslås skola uppgå i mekaniska sektionens ritkontor, som bör avses för service åt alla artilleribyråns sektioner. Så länge ammunitionssektionen är förlagd till annan plats än byrån i övrigt, anses en eller ett par tjänstemän ur ritkontoret böra placeras i anslutning till sektionen. De sakkunniga anför, att det framdeles kan bli lämpligt att bryta ut ritkontoret ur mekaniska sektionen och ställa det direkt under byråchefens ledning.

De sakkunniga föreslår, att artilleridirektören — kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant eller marindirektör av 1. graden — utgår ur organisationen. Förslaget motiveras på följande sätt.

Tjänsten är enligt de sakkunnigas mening lika litet som motsvarande tjänster vid torped- och minbyråerna oundgängligen erforderlig. Från organisatorisk synpunkt ter sig anordningen tveksam och knappast ägnad att främja den klara ansvars- och arbetsfördelning, som 1954 års förvaltningsreform avsåg att så långt möjligt förverkliga. En annan sak är, att anordningen med vapendirektör, som saknar motsvarighet på andra håll inom den centrala försvarsförvaltningen, mot bakgrunden av vapenavdelningens tidigare byråindelning hittills kan anses ha ägt visst berättigande som övergångsorganisation.

För artilleribyråns sektioner (motsvarande) räknar de sakkunniga med följande tjänster.

Artillerisektionen: en kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant, en kommandörkapten av 2. graden eller major, en marindirektör av 2. graden, en kapten vid flottan, en kapten vid kustartilleriet, en byråingenjör i A 21, en byråingenjör i A 19, en ingenjör i A 17 och en ingenjör i A 15. I förhållande till nuvarande organisation med sjöartillerisektion och kustartillerisektion innebär de sakkunnigas förslag att en marindirektör av 2. graden överföres från mekaniska sektionen, att en kapten vid flottan utgår samt att en kommandörkapten av 2. graden och en major ändras till en kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant och en kommandörkapten av 2. graden eller major.

Robotsektionen: en kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant, två kommandörkapten av 2. graden eller majorer, tre kaptener vid flottan eller kustartilleriet, en byrådirektör i A 24, två byråingenjörer i A 21 och en ingenjör i A 15. I förhållande till nuläget innebär förslaget, att en kapten vid flottan eller kustartilleriet överföres till kontrollkontoret och ett kanslibitråde till centraldetaljen.

Mekaniska sektionen: en marindirektör av 1. graden, en förste byråingenjör i A 23, två byråingenjörer i A 21 (varav en vid ritkontoret), tre byråingenjörer i A 19 (varav två vid ritkontoret), två ingenjörer i A 17 (vid ritkontoret), två biträdande ingenjörer i A 13 (vid ritkontoret), ett ingenjörbiträde i A 12 (vid ritkontoret), en tekniker i A 10 (vid ritkontoret) och en tekniker i A 9 (vid ritkontoret). I förhållande till nuläget vid sektionen samt ammunitionssektionens ritkontor innebär förslaget att en marindirektör av 1. graden tillkommer, att en marindirektör av 2. graden överföres till artillerisektionen samt att en byråingenjör i A 21, en ingenjör i A 17, en tekniker i A 9 och ett tekniskt biträde i A 7 (de fyra sistnämnda vid sektionens och ammunitionssektionens ritkontor) utgår.

Eldledningssektionen: en marindirektör av 1. graden, en kapten vid flottan, en kapten vid kustartilleriet, en mariningenjör av 1. graden, tre byråingenjörer i A 21, tre byråingenjörer i A 19, två ingenjörer i A 17 och ett ingenjörbiträde i A 12. I förhållande till pågående försöksorganisation innebär detta ökning med en ingenjör i A 17.

Ammunitionssektionen: en kommandörkapten av 2. graden eller major, en kapten vid flottan, en kapten vid kustartilleriet, en kapten vid flottan eller kustartilleriet, en förvaltare i A 15 vid flottan, en marindirektör av 2. graden, en byråingenjör i A 21, en ingenjör i A 17, en ingenjör i A 15 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål. I förhållande till nuläget innebär detta, bortsett från ritkontoret, att en kapten vid flottan, en löjtnant vid kustartilleriet, en ingenjör i A 15, en biträdande ingenjör i A 13 och ett tekniskt biträde i A 7 utgår samt att ett kanslibitråde i A 7 överföres till centraldetaljen.

Centraldetaljen: en kapten vid flottan eller kustartilleriet, en ingenjör eller assistent i A 17, fyra kanslibiträden i A 7 (en ny tjänst, en tjänst överförd från robotkontoret och en från ammunitionssektionen), en officer i A: 24 och en underofficer i A: 17. I samband med inrättandet av den nya tjänsten för kanslibitråde bör ett biträde för skriv- och kontorsgöromål vid vapenavdelningens expedition utgå.

I fråga om *torpedbyrån* innebär de sakkunnigas förslag följande.

Av samma skäl som anförts i fråga om artilleridirektören föreslås, att torpeddirektören — kommandörkapten av 1. graden eller marindirektör av 1. graden — utgår ur organisationen.

Bland annat för att tillgången till den högre militära sakkunskap och

erfarenhet, som torpeddirektören hittills representerat, skall behållas vid byrån föreslås, att tjänsten för chef för militärtekniska sektionen ändras från kommandörkapten av 2. graden till kommandörkapten av 1. graden.

Vid torpedsektionen bör enligt de sakkunnigas mening tillkomma dels en tjänst för förste byråingenjör i A 23 för teknisk planering, utveckling och försök, dels en byråingenjör i A 19 för försöksverksamhet m. m. vid sektionens arbetsgrupp i Motala. Nuvarande kontrollofficeren i Motala (kapten vid flottan) föreslås överförd till militärtekniska sektionen för bland annat driftfrågor och därmed sammanhängande frågor samt vissa samordningsfrågor i fråga om eldledningssystem och eldledningsmateriel för torpeder.

Vid tubsektionen föreslås en tjänst för byråingenjör i A 19 skola tillkomma för bland annat utveckling av utskjutningsanordningar på ubåtar. I enlighet med försöksorganisationen bör enligt de sakkunniga en mariningenjör av 1. graden, avsedd för utveckling m. m. av eldledningsmateriel, överföras till artilleribyråns eldledningssektion. Tjänsten som chef för tubsektionen föreslås ändrad från marindirektör av 2. graden eller byrådirektör i A 24 till marindirektör av 1. graden eller byrådirektör i A 26.

För *minbyrån* föreslås följande förändringar.

I likhet med vad som föreslagits om artilleridirektören och torpeddirektören föreslås att mindirektören — kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant eller marindirektör av 1. graden — utgår ur organisationen. De sakkunniga förutsätter, att nuvarande mindirektören placeras som chef för minsektionen.

Chef för byråns minsektion kan för närvarande vara antingen kommandörkapten av 2. graden eller major eller marindirektör av 2. graden. Med hänsyn bland annat till att mindirektören utgår anser de sakkunniga, att för tjänsten som chef för minsektionen måste avses högt kvalificerad och erfaren tekniker. De sakkunniga föreslår därför, att en beställning för marindirektör av 1. graden tillkommer samt att nuvarande beställning för kommandörkapten av 2. graden eller major eller marindirektör av 2. graden utgår. För att sektionen skall kunna disponera över tillräcklig militär erfarenhet rörande kustartilleriets mineringar m. m. föreslår de sakkunniga vidare, att kaptenen ur kustartilleriet utbytes mot major eller kapten vid kustartilleriet, varvid de sakkunniga utgår från att vid byte av befattningshavare äldre kapten avses för tjänsten. Motsvarande utbyte av kapten ur flottan anser de sakkunniga däremot onödigt, bland annat eftersom det förutsättes, att byråchefen under i varje fall de närmaste åren kommer att vara sjöofficer.

Vid minröjningssektionen bör enligt de sakkunnigas mening en

tjänst för förste byråingenjör i A 23 tillkomma för arbetsuppgifter rörande bland annat elektronisk materiel för minsökning. För arbetsuppgifter rörande bland annat standardisering och beskrivning m. m. i fråga om mekanisk svepmateriel bör vidare en flaggunderofficer vid flottan tillkomma vid sektionen. Sistnämnda befattning förutsättes kunna tillkomma utan statökning.

Vid minskyddssektionen föreslås en tjänst för förste byråingenjör i A 23 skola tillkomma för mera kvalificerade arbetsuppgifter inom sektionens arbetsområde. Å andra sidan anser de sakkunniga, att tjänster för en ingenjör i A 17 och en tekniker i A 10 kan utgå.

Vid byråns ritkontor kan enligt de sakkunnigas uppfattning en tjänst för biträdande ingenjör i A 13 indragas.

De sakkunniga anser starka skäl tala för att minexperimentavdelningen, som för närvarande är förlagd till Stockholms örlogsvarv, överföres till minbyrån. De sakkunniga anser sig emellertid icke böra framlägga något förslag i ämnet i förevarande sammanhang utan förutsätter, att frågan överväges i samband med frågan om Stockholms örlogsvarvs kommande organisation och utflyttning från Stockholm. Även minexperimentavdelningens sammansättning och personalorganisation bör därvid enligt de sakkunnigas uppfattning bli föremål för översyn.

I fråga om *telebyrån* innebär de sakkunnigas förslag följande förändringar.

Vid centralsektionen bör tillkomma en beställning för kapten vid kustartilleriet, avsedd för arbetsuppgifter rörande utrustning, underhåll m. m. Vidare anses en flaggunderofficer vid flottan böra tillkomma för bland annat arbetsuppgifter rörande underhåll m. m. Den för sektionen för närvarande avsedda beställningen för kapten vid flottan eller kustartilleriet föreslås i samband med tillkomsten av nyssnämnde kapten skola ändras till kapten vid flottan. En tjänst för assistent eller ingenjör i A 17 bör överföras till vapenplaneringen. Flaggunderofficeren förutsättes kunna tillkomma utan statökning.

De sakkunniga föreslår, att radarsektionen med hänsyn till arbetsuppgifternas art förstärkes med tjänster för en förste byråingenjör i A 23 och en byråingenjör i A 21.

Vid radiosektionen föreslås en tjänst för byråingenjör i A 19 skola tillkomma.

Den för chef för telefonsektionen avsedda tjänsten för marindirektör av 2. graden eller byrådirektör i A 24 bör enligt de sakkunnigas mening omvandlas till tjänst för marindirektör av 1. graden eller byrådirektör i A 26. Sektionen anses vidare böra förstärkas med en förste byråingenjör i A 23.

För hydrofonsektionen bör enligt de sakkunnigas mening en tjänst för byråingenjör i A 21 tillkomma.

Vid byråns ritkontor föreslås ändring av en tjänst för byråingenjör i A 21 till tjänst för förste byråingenjör i A 23. En byråingenjör i A 19 anses vidare böra tillkomma.

De sakkunniga räknar med att vissa tjänster vid byrån utom centralsektionen kan utgå, nämligen för en ingenjör i A 17, fyra ingenjörer i A 15, sex biträdande ingenjörer i A 13, två ingenjörbiträden i A 12 och ett tekniskt biträde i A 5. Enligt de sakkunnigas uppfattning bör det ankomma på marinförvaltningen att avgiva förslag om de utgående tjänsternas fördelning på sektioner m. m. Det anses inte osannolikt, att ytterligare någon minskning av antalet tjänster i här ifrågavarande lönegrader kan bli möjlig om några år.

Enligt de sakkunnigas mening finnes inte längre anledning att Kungl. Maj:t fastställer *kontrollkontorets* indelning. På grund av kontrollkontorets ringa personalstyrka förutsätter de sakkunniga, att personal ur sakbyråernas saksektioner relativt ofta måste ställas till kontrollkontorets förfogande för speciella uppgifter, t. ex. kontroll av hela teleanläggningar. De sakkunniga förutsätter vidare, att den kontrollutbildade personalen vid torpedbyråns arbetsgrupp i Motala i mån av behov och tid utnyttjas för kontrollkontorets kontroll i Motala med omnejd. Arbetsgruppen i Motala anses i kontrollfrågor av mera allmänt slag vid behov böra erhålla biträde eller anvisningar av kontrollkontoret.

Från nuvarande robotkontor bör till kontrollkontoret överföras en kapten vid flottan eller kustartilleriet. Beställningen avses i första hand för kontroll av robot- och eldledningsmateriel. Vidare föreslår de sakkunniga, att följande tjänster ändras, nämligen en byrådirektör i A 24 till förste byråingenjör i A 23, en ingenjör i A 17 till byråingenjör i A 19 och en biträdande ingenjör i A 13 till ingenjör i A 15. De sakkunniga räknar vidare med att följande tjänster kan utgå, nämligen för en biträdande ingenjör i A 13, ett tekniskt biträde i A 7 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Genom förenämnda brev den 30 december 1959 medgav Kungl. Maj:t, att *vapenplaneringen* med hänsyn till de alltmera komplicerade samordningsfrågorna försöksvis fick förstärkas genom överflyttning av en tjänst för marindirektör av 2. graden från artilleribyråns mekaniska sektion. De sakkunniga föreslår, att anordningen blir bestående.

Vid vapenplaneringen bör enligt de sakkunniga vidare tillkomma en tjänst för ingenjör i A 15 för att bland annat biträda kaptenen ur kustartilleriet med till dennes verksamhetsområde hörande uppgifter. För ekonomisk planering m. m. bör en tjänst för assistent eller ingenjör i A 17 överföras till vapenplaneringen från telebyråns centralsektion.

Nettoförändringen i fråga om antalet tjänster vid vapenavdelningen enligt de sakkunnigas förslag framgår av följande sammanställning.

Lönegrad	Ökning	Minskning	Nettoförändring
26	6	3	+ 3
24	2	7	— 5
23	7	—	+ 7
21	3	5	— 2
19	5	—	+ 5
17	1	5	— 4
15	2	5	— 3
13	2	10	— 8
12	—	2	— 2
10	—	1	— 1
9	—	1	— 1
7	1	3	— 2
5	—	3	— 3
Summa	+ 29	— 45	— 16

De båda nya tjänsterna i lönegrad 13 (flaggunderofficerare) förutsättes som framgått av det föregående kunna tillkomma utan statökning. En beställning för major eller kapten är redovisad under lönegrad 24. En beställning för löjtnant är redovisad under lönegrad 17.

Skeppsbyggnadsavdelningens maskinbyrå inrymmer bland annat en *helikoptersektion*. I denna ingår enligt gällande organisation endast en tjänst för förste byråingenjör i A 23. I övrigt har sektionens personalbehov tillgodosetts genom tillfälligt överförande av tjänster från andra håll inom eller utom marinförvaltningen. De sakkunniga anser tiden nu vara mogen för skapande av en mera fast organisation.

Försvarsförvaltningssakkunniga har utgått från att marinförvaltningen även framdeles skall ha nuvarande uppgifter på helikopterområdet. Detta innebär bland annat, att ämbetsverket alltjämt skall vara upphandlande myndighet i fråga om helikoptrar för krigsmakten i dess helhet.

De sakkunniga ställer sig emellertid något tveksamma till, huruvida den nuvarande ordningen i detta hänseende är den i längden bästa. Här om anföres följande.

När större erfarenheter vunnits rörande helikoptrarnas användningsområden inom de skilda försvarsgrenarna samt större klarhet nåtts angående vilka helikoptertyper, som skall anskaffas, kan det enligt de sakkunnigas uppfattning bli aktuellt att ompröva frågan, huruvida med tillämpning av huvudförvaltningsprincipen en förvaltning skall omhändera all med anskaffning av helikoptrar sammanhängande verksamhet, samt till vilken förvaltning i så fall denna verksamhet skall läggas. Ett nytt ställningstagande till dessa frågor längre fram kan medföra ändringar i marinförvaltningens uppgifter på ifrågavarande område, vilket i sin tur kan leda till ändringar i helikoptersektionens organisation.

I anslutning härtill anför de sakkunniga, att den nu föreslagna organisationen i viss mån får anses ha provisorisk karaktär.

För helikoptersektionen föreslår de sakkunniga följande tjänster, nämligen en marindirektör av 2. graden (befintlig beställning vid mariningenjörkåren, som för närvarande utnyttjas för chef för sektionen), en mariningenjör av 2. graden (ny tjänst), en förste byråingenjör i A 23 (befintlig tjänst vid sektionen), en byråingenjör i A 21 (ny tjänst), en byråingenjör i A 19 (ny tjänst) och en ingenjör i A 17 (ny tjänst).

I avvaktan på resultatet av översynen av skeppsbyggnadsavdelningens huvuddel föreslår de sakkunniga, att tjänster motsvarande de för helikoptersektionen nu föreslagna fyra nya tjänsterna tills vidare hålles vakanta inom andra delar av avdelningen.

Nuvarande anteckning i regleringsbrevet, att innehavaren av tjänsten i A 23 må förordnas att mot vikariatslön betrida göromål som eljest ankommer på byrådirektör i A 24 bör enligt de sakkunniga utgå såsom obehövlig, sedan marindirektör av 2. graden inträtt såsom sektionschef.

De sakkunniga beräknar, att deras förslag innebär — fränsett utökningen med två flaggunderofficerare — vid genomförd organisation en årlig kostnadsminskning av drygt 200 000 kronor under marinförvaltningens och marinens allmänna avlöningsanslag.

Såsom inledningsvis anförts har marinförvaltningen i huvudsak biträtt försvarsförvaltningssakkunnigas förslag. Marinförvaltningen är emellertid tveksam om den föreslagna organisationen inrymmer tillräckligt många tjänster för ledande militärteknisk personal.

Marinförvaltningen framhåller även, att de sakkunnigas förslag medför problem i fråga om omskolning, omflyttning och i vissa fall nyanställning av personal m. m. Allt detta säges innebära behov av en övergångstid, varierande i längd för de olika byråerna. Sålunda torde för minbyråns del krävas en avsevärd övergångstid. Byrån bör enligt marinförvaltningens uppfattning med hänsyn till nuvarande personaluppsättning tills vidare bibehålla sin nuvarande organisation. I samband med personalförändringar torde frågan om personaluppsättningen inom minsektionen få omprövas.

Den av de sakkunniga föreslagna tjänsten i A 21, avsedd för administrativa byråns organisationskontor, anses av marinförvaltningen böra placeras i lägst 23 lönegraden.

I förhållande till de sakkunnigas förslag föreslår marinförvaltningen härutöver följande förändringar.

I fråga om artilleribyråns eldledningssektion bör en kapten tillkomma, medan en ingenjör i A 17 kan utgå.

För minbyråns minsektion föreslås, att nuvarande chefen för sektionen bibehålles samt att den föreslagna minskningen med en kapten vid kustartilleriet tills vidare icke genomföres.

Två beställningar för kommandörkapten av 2. graden eller major — en vid telebyråns centralsektion och en vid kontrollkontoret — bör vidare utbytas mot beställningar för kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant.

Vid artilleribyråns ammunitionssektion anses en löjtnantsbeställning ur kustartilleriet tills vidare böra kvarstå.

Vid torpedbyråns militärtekniska sektion bör en kaptensbeställning utbytas mot beställning för kommandörkapten av 2. graden eller major, varjämte en beställning för förvaltare i A 15 bör höjas till beställning för förvaltare i A 17.

Yttranden

De myndigheter och organisationer som yttrat sig över försvarsförvaltningssakkunnigas förslag har i huvudsak tillstyrkt detsamma eller lämnat det utan erinran. I övrigt framföres följande förslag och synpunkter.

I anslutning till de sakkunnigas uttalande, att det icke kan anses utslutet att efter hand ytterligare personalminskningar kan ske inom marinförvaltningen, ifrågasätter *statskontoret*, om icke de sakkunniga — sedan översynen av återstående delar av marinförvaltningens organisation slutförts — bör till förnyad prövning upptaga vapenavdelningens och helikoptersektionens organisation i syfte att ernå ytterligare kostnadsbegränsningar.

Försvarets civilförvaltning ifrågasätter i anslutning till förslaget om inrättande av en tjänst för byråingenjör eller byråintendent i A 21, avsedd för bland annat arbetsuppgifter rörande IDB-området, huruvida icke mot bakgrunden av den omfattning hålkorts- och databehandlingsverksamheten nu har inom försvaret åtgärder bör vidtagas i syfte att ernå en mera central överblick av denna verksamhet.

Statstjänstemännens riksförbund kräver, att så länge byråchefstjänsten vid minbyrån är alternativ för militär eller civilmilitär detsamma skall vara fallet beträffande tjänsten som chef för minsektionen. Enligt förbundet bör vidare de båda nuvarande beställningarna vid minsektionen för kapten — en vid flottan och en vid kustartilleriet — ändras till beställningar för kommandörkapten av 2. graden eller kapten respektive major eller kapten. Riksförbundet understryker, att chefen för kontrollkontoret och chefen för telebyråns centralsektion bör uppflyttas från lönegrad A 24 till A 26. Kaptensbeställningen för marinens kontroll i Bofors anses vidare böra omvandlas till majorsbeställning. Förbundet förutsätter slutligen, att i samband med omorganisationen uppstående besparingar beträffande den militära

personalen i första hand utnyttjas för att lätta missförhållanden i fråga om andra tjänstgöringsområden.

Enligt *Sveriges akademikers centralorganisation* bör de tre tjänsterna i lönegrad A 24 vid robotsektionen fördelas mellan en militär, en civilmilitär och en civil befattningshavare. En kaptensbeställning vid sektionen bör utbytas mot civilmilitär beställning i lönegrad A 23. En kapten och en byråingenjör bör vidare för roboteldledningsfrågor överföras till eldledningssektionen. Minexperimentavdelningen anses av centralorganisationen redan nu böra överföras till minbyrån. Tjänsten som chef för kontrollkontoret bör vidare uppflyttas till lönegrad A 26. Vidare bör en kaptensbeställning vid kontrollkontoret utbytas mot civilmilitär beställning i lönegrad A 24. Beträffande vapenplaneringen föreslår centralorganisationen, att den till enheten försöksvis överförda beställningen för marindirektör av 2. graden utbytes mot en permanent beställning för marindirektör av 1. graden.

Tjänstemännens centralorganisation framhåller, att anpassningen till den nya organisationen bör ske under en övergångstid, varvid de naturliga avgångarna får reglera vakantsättningen av tjänster, som föreslagits till indragning.

Marinförvaltningens anslagsäskanden

Yrkande

Marinförvaltningen (skr. 22/9 1960) hemställer, att anslaget höjes med 1 600 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Förändringar i anslutning till 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas översyn		
1. <i>Artilleribrån</i>		
a) 1 kommendörkapten av 1. graden/överstelöjtnant/marindirektör av 1. graden Ao 26 (artilleridirektören) utgår		33 192
b) Centraldetaljen: 1 kanslibitråde Ae 7	12 444	
c) Artillerisektionen: 1 kommendörkapten av 1. graden/överstelöjtnant Ao 26 och 1 kommendörkapten av 2. graden/major Ao 24	63 120	
1 kommendörkapten av 2. graden Ao 24, 1 major Ao 24 och 1 kapten Ao 21 vid flottan utgår (marinens avlöningsanslag) ...		—
d) Mekaniska sektionen: 1 marindirektör av 1. graden Ao 26 (marinens avlöningsanslag)	---	

	Ökning	Minskning
e) Ammunitionssektionen: 1 löjtnant vid kustartilleriet Ao 13/17 (marinens avlöningsanslag) samt 1 byråingenjör Ae 21, 1 ingenjör Ae 17, 1 ingenjör Ae 15, 1 biträdande ingenjör Ae 13, 1 tekniker Ae 9 och 2 tekniska biträden Ae 7 utgår		120 936
2. Torpedbyrån		
a) 1 kommandörkapten av 1. graden/marindirektör av 1. graden Ao 26 (torpeddirektören) utgår		33 192
b) Militärtekniska sektionen: 1 kommandörkapten av 2. graden Ao 24 — kommandörkapten av 1. graden Ao 26 (marinens avlöningsanslag)		—
c) Torpedsektionen: 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 19	51 540	
d) Tubsektionen: 1 marindirektör av 1. graden /byrådirektör Ao 26 och 1 byråingenjör Ae 19	56 316	
1 marindirektör av 2. graden utgår (marinens avlöningsanslag)		—
3. Minbyrån		
a) 1 kommandörkapten av 1. graden/överstelöjtnant/marindirektör av 1. graden Ao 26 (mindirektören) utgår		33 192
b) 1 marindirektör av 1. graden Ao 26 (marinens avlöningsanslag)		—
c) Minröjningssektionen: 1 flaggunderofficer Ao 13 vid flottan (marinens avlöningsanslag) och 1 förste byråingenjör Ae 23	28 416	
d) Minskyddssektionen: 1 förste byråingenjör Ae 23	28 416	
1 ingenjör Ae 17 och 1 tekniker Ae 10 utgår		35 400
e) Ritkontoret: 1 biträdande ingenjör Ae 13 utgår		16 956
4. Telebyrån		
a) Centralsektionen: 1 kapten vid flottan Ao 21, 1 kapten vid kustartilleriet Ao 21 och 1 flaggunderofficer vid flottan Ao 13 (marinens avlöningsanslag)		—

	Ökning	Minskning
1 kapten ur flottan eller kustartilleriet Ao 21 utgår		25 632
b) Radarsektionen: 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21	54 048	
c) Radiosektionen: 2 byråingenjörer Ae 19 ...	46 248	
d) Telefonsektionen: 1 marindirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — marindirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26 och 1 förste byråingenjör Ae 23.....	31 680	
e) Hydrofonsektionen: 1 byråingenjör Ae 21 ...	25 632	
f) Ritkontoret: 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23	2 784	
1 ingenjör Ae 17, 4 ingenjörer Ae 15, 6 biträdande ingenjörer Ae 13, 2 ingenjörbiträden Ae 12 och 1 tekniskt biträde Ae 5 utgår		241 308
5. Kontrollkontoret		
1 förste byråingenjör Ae 23, 1 byråingenjör Ao 19 och 1 ingenjör Ae 15	70 356	
1 byrådirektör Ao 24, 1 ingenjör Ao 17, 2 biträdande ingenjörer Ae 13, 1 tekniskt biträde Ae 7 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		108 360
6. Vapenplaneringen		
1 ingenjör Ae 15	18 816	
7. Expeditionen		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål utgår		11 220
8. Maskinbyråns helikoptersektion		
1 marindirektör av 2. graden Ao 24, 1 mariningenjör av 2. graden Ao 21, 1 byråingenjör Ae 21, 1 byråingenjör Ae 19 och 1 ingenjör Ae 17	—	
9. Administrativa byrån		
1 förste byråingenjör/förste byråintendent Ao 23	28 416	

	Ökning	Minskning
II. Nya tjänster i övrigt		
1. <i>Verkstadsbyrån</i>		
a) 1 förste byråsekreterare Ae 23	28 416	
b) 1 byråingenjör/byråassistent Ae 19	23 124	
2. <i>Normaliebyrån</i>		
a) 1 byråingenjör Ae 19 och 1 ingenjör Ae 17	43 980	
b) Marinstabens tryckeri m. m. överföres till marinförvaltningen: 1 faktor Ae 14, 1 tek- niker Ae 10, 1 tekniker Ae 9, 1 typograf Ae 8, 1 kanslibitråde Ae 7, 2 tekniska bi- träden Ae 5 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	105 408	
3. <i>Administrativa byrån</i>		
1 assistent Ae 17	20 856	
4. <i>Centralplaneringen</i>		
1 byråassistent Ae 19	23 124	
III. Löneregleringar i övrigt		
<i>Vapenavdelningen</i>		
Minbyrån: 1 biträde för skriv- och kontors- göromål (telefonist) — kanslibitråde Ae 7 (centraldetaljen) och 1 förste byrå- ingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (minsektionen)	2 736	
Telebyrån: 1 kommendörkapten av 2. gra- den/major Ao 24 — kommendörkapten av 1. graden/överstelöjtnant Ao 26 (central- sektionen) och 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (radarsektio- nen)	6 048	
Kontrollkontoret: 1 kommendörkapten av 2. graden/major Ao 24 — kommendör- kapten av 1. graden/överstelöjtnant Ao 26 och 1 byråassistent Ae 19 — byråinten- dent Ae 21	5 772	
<i>Skeppsbyggnadsavdelningen</i>		
Projektbyrån: 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 och 1 mariningen-		

	Ökning	Minskning
jör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — marindirektör av 2. graden/byrådirek- tör Ao 24 (projektsektionen)	3 024	
Ubåtsbyrån: 1 mariningenjör av 1. graden/ förste byråingenjör Ae 23 — marindirek- tör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (ubåtsbyggnadssektionen)	1 512	
Elektrobyrån: 1 byråingenjör Ae 21 — förs- te byråingenjör Ae 23 (anläggningssekti- onen) och 1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (materielsektionen)	5 568	
Inköpsavdelningen: 1 förste kansliskrivare Ae 12 — kontorsskrivare Ae 13 (inköps- sektionen) och 1 kanslibitråde Ae 7 — kontorist Ae 9 (räkningssektionen)	2 184	
Verkstadsbyrån: 1 kanslibitråde Ae 7 — kontorist Ae 9 (centralsektionen), 1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ae 24 och 1 tekniker Ae 10 — ingenjörbiträde Ae 12 (förrådssektionen)	4 428	
Administrativa byrån: 1 förste byråsekre- rare Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (perso- nalkontoret) och 1 kansliskrivare Ao 10 — förste kansliskrivare Ao 12 (expedi- tionen)	3 084	
 IV. Ordinariesättningar		
1 byrådirektör Ae 26, 4 byråingenjörer Ae 21, 1 ingenjör Ae 17 och 1 biträdande ingenjör/kontorsskrivare Ae 13	—	—
 V. Extraordinariesättningar		
1 byråintendent/byråingenjör Ag 21 och 2 kanslibiträden Ag 7	—	—
VI. 2 förvaltningsarvodet utgår		1 920
VII. Löneklassförändringar m.m.	211 168	
VIII. 1960 års lönereglering	1 245 053	
IX. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	6 478	
X. Avrundning	1 113	
	2 261 308	661 308
		+ 1 600 000

Motiv

I. I det föregående har redogjorts för 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas förslag rörande organisation och personalbehov för marinförvaltningens vapenavdelning och helikoptersektion samt marinförvaltningens synpunkter härpå.

De av marinförvaltningen i dess förslag till medelsäskanden framförda förslagen överensstämmer med försvarsförvaltningssakkunnigas utom i följande hänseenden.

Beträffande punkten 1 e) --- ammunitionssektionen --- föreslår de sakkunniga jämväl, att en kaptensbeställning vid flottan utgår, medan den av marinförvaltningen till indragning föreslagna tjänsten för ingenjör i Ae 17 av de sakkunniga beräknats skola överföras till eldledningsssektionen.

Vidkommande minbyrån (punkt 3) innebär de sakkunnigas förslag, att den nya beställningen för marindirektör av 1. graden (b) tillkommer för chef för minsektionen, varvid nuvarande beställning härför --- kommandörkapten av 2. graden eller major eller marindirektör av 2. graden --- föreslås skola utgå. De sakkunniga föreslår härjämte, att en kaptensbeställning vid kustartilleriet, avsedd för minsektionen, omvandlas till beställning för major eller kapten vid kustartilleriet.

För telebyråns radiosektion (punkt 4 c) föreslår marinförvaltningen två nya byråingenjörtjänster i Ae 19. Försvarsförvaltningssakkunniga har för sektionen räknat med en dylik tjänst liksom för ritkontoret (f), för vilket marinförvaltningen icke föreslagit någon tjänst i lönegraden.

Den till indragning föreslagna tjänsten för byrådirektör i Ao 24 vid kontrollkontoret (punkt 5) anses av marinförvaltningen böra föras på övergångsstat. Innehavaren av tjänsten uppehåller tjänst i armétygförvaltningen.

Tjänsten vid administrativa byrån (punkt 9) föreslås av de sakkunniga placerad i lönegrad A 21.

II. De under detta avsnitt framförda förslagen avser tjänster, som enligt marinförvaltningens uppfattning är oberoende av kommande översyn av återstående delar av ämbetsverkets organisation.

1 a) Tjänsten, som avses för verkstadsbyråns centralsektion, erfordras för handläggning av bland annat frågor rörande verkstädernas finansiering och ekonomi, redovisnings- och prissättningsprinciper, resultat- och lönsamhetsanalyser, vinstdisposition samt kontroll av verkstadsverksamheten ur företagsekonomisk synpunkt.

b) Tjänsten erfordras vid förrådssektionen för handläggning av bland annat ärenden avseende lokal- och hanteringsproblem.

2 a) Ifrågavarande tjänster föreslås skola tillkomma vid normaliebyråns standardiseringssektion, byråingenjören i Ae 19 för arbetsuppgifter rörande klassificering och kodifiering av materiel samt ingenjören i Ae 17

för handhavande av det centrala materielregistret och för katalogiseringsarbete.

b) Genom beslut den 11 december 1959 uppdrogs åt chefen för marinen att utreda den organisatoriska ställningen beträffande marinstabens tryckeri, fotodetalj och bibliotek. Med skrivelse den 21 maj 1960 överlämnade chefen för marinen utredning i ämnet och föreslog i anslutning härtill, att tryckeriet från och med den 1 juli 1961 skulle överföras till marinförvaltningens normaliebyrå. Marinförvaltningen räknar i sina anslagsäskanden för nästa budgetår med att överföringen kommer till stånd.

3. Kungl. Maj:t har föreskrivit, att en vid administrativa byråns organisationskontor befintlig tjänst för assistent i Ae 17 skall hållas vakant, så länge en kamrerartjänst i Ao 21 å övergångsstat utnyttjas. Marinförvaltningen anför, att detta medfört att kontorets möjligheter att ägna sig åt sin egentliga arbetsuppgift — rationalisering av kontorsarbetet — beskurits. Ämbetsverket föreslår, att tjänsten får besättas från och med nästa budgetår.

4. Marinförvaltningen har fattat principbeslut om en mera centraliserad ekonomisk planeringsverksamhet inom ämbetsverket. Till följd härav bör en byråassistent i Ae 19 tillkomma vid centralplaneringen.

III. Förslagen motiveras med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter som är förenade med ifrågavarande tjänster.

IV. Marinförvaltningen föreslog för innevarande budgetår ordinariesättning av vissa tjänster (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 149). Behov av ordinariesättning av de då angivna tjänsterna föreligger alltjämt. I huvudsak framför marinförvaltningen emellertid för nästa budgetår förslag till ordinariesättningar avseende allenast vapenavdelningen, vars organisation översetts.

V. Tjänsterna avses för det från och med den 1 januari 1960 inrättade marinens centrala förråd för vapen- och skeppsteknisk materiel inom verkstadsbyråns förrådssektion.

VI. Enär de beställningshavare som erhållit arvode från anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, numera frånträtt sina befattningar, kan anslagsposten — för närvarande uppförd med 1 920 kronor — utgå.

Chefen för marinen har i sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår ånyo föreslagit, att beställningar för en marindirektör av 2. graden i Ao 24 och en mariningenjör av 2. graden i Ao 21, avsedda för helikoptersektionen inom skeppsbyggnadsavdelningens maskinbyrå, skall tillkomma på mariningenjörkårens stat (jfr senast prop. 1960: 1, bil. 6, s. 150 f).

Försvarets civilförvaltning, som hänvisar till försvarsförvaltningssakkunnigas översyn, är icke beredd tillstyrka förslaget.

Departementschefen

1956 års försvarsförvaltningssakkunniga erhöll den 15 januari 1960 i uppdrag att i samråd med marinförvaltningen överse marinförvaltningens organisation och personalbehov i syfte att ernå en anpassning till ämbetsverkets sannolika uppgifter i marinens framtida organisation (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 151 f). I det föregående har jag redogjort för ett av de sakkunniga avgivet delförslag, innefattande ämbetsverkets vapenavdelning och helikoptersektion. Förslaget innebär enligt de sakkunnigas beräkningar på längre sikt en sammanlagd årlig kostnadsbesparing av omkring 200 000 kronor under marinförvaltningens och marinens allmänna avlöningsanslag. De sakkunniga föreslår i korthet följande förändringar.

Robotkontoret, som för närvarande ingår som fristående enhet inom vapenavdelningen, skall ingå som sektion i avdelningens artilleribrå. Vidare skall sjöartillerisektionen och kustartillerisektionen inom nämnda brå sammanslås till en sektion, benämnd artillerisektionen. Den genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1959 försöksvis inrättade eldledningssektionen inom artilleribrån föreslås bli bestående. Vidare skall ammunitionssektionens ritkontor uppgå i mekaniska sektionens ritkontor, som bör avses för service åt alla artilleribråns sektioner. Befattningarna som artilleridirektör, torpeddirektör och mindirektör föreslås skola utgå ur organisationen. I fråga om kontrollkontoret anser de sakkunniga slutligen, att anledning inte längre finnes att Kungl. Maj:t fastställer kontorets indelning. De sakkunnigas förslag innebär en minskning med sammanlagt 16 beställningar och tjänster inom vapenavdelningen. De sakkunniga har beräknat personalbehovet för helikoptersektionen, som anses vara i behov av en förstärkning med fyra befattningshavare. I avbidan på resultaten av den fortsatta översynen föreslås dock, att de nya tjänsterna ej tillkommer med mindre motsvarande tjänster hålles vakanta inom andra enheter. Slutligen föreslås en tjänst i 21 lönegraden tillkomma vid organisationskontoret.

Remissmyndigheterna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Marinförvaltningen har likaså i allt väsentligt biträtt förslaget. Enligt ämbetsverket föreligger emellertid behov av viss övergångstid, varierande i längd för de olika bråerna. Ämbetsverket föreslår, att minibrån tills vidare får bibehålla den organisation brån för närvarande har.

För egen del har jag funnit försvarsförvaltningssakkunnigas förslag väl avvägt och kan till alla delar ansluta mig till vad de föreslagit såväl i fråga om organisatoriska förändringar som när det gäller personalförändringar. I likhet med de sakkunniga anser jag, att beräknade nya beställningar och tjänster för helikoptersektionen bör tillgodoses inom ramen för befintliga beställningar och tjänster. I enlighet med de sakkunnigas förslag bör från och med nästa budgetår beställningar och tjänster tillkomma vid marinförvaltningen för en kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnant i

Ao 26, en kommandörkapten av 2. graden eller major i Ao 24, två marindirektörer av 1. graden eller byrådirektörer i Ao 26, sju förste byråingenjörer i Ae 23, en byråingenjör eller byråintendent i Ae 21, fem byråingenjörer i Ae 19 samt ett kanslibitråde i Ae 7. Å andra sidan kan beställningar och tjänster indragas för två kommandörkapten av 1. graden eller överstelöjtnanter eller marindirektörer av 1. graden i Ao 26, en kommandörkapten av 1. graden eller marindirektör av 1. graden i Ao 26, en kommandörkapten av 2. graden eller major eller marindirektör av 2. graden i Ao 24, en kapten i Ao 21, två byrådirektörer i Ao 24, tre ingenjörer i Ae 17, tre ingenjörer i Ae 15, tio biträdande ingenjörer i Ae 13, två ingenjörbiträden i Ae 12, en tekniker i Ae 10, en tekniker i Ae 9, tre tekniska biträden i Ae 7, ett tekniskt biträde i Ae 5 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Härutöver bör å marinens personalförteckningar beställningar tillkomma för en kommandörkapten av 1. graden i Ao 26, en major eller kapten (kustartilleriet) i Ao 24/21 samt två marindirektörer av 1. graden i Ao 26. Samtidigt kan å nämnda personalförteckningar indragas beställningar för två kommandörkapten av 2. graden i Ao 24, en major i Ao 24, en kapten vid flottan i Ao 21, en löjtnant vid kustartilleriet i Ao 13/17 och en marindirektör av 2. graden i Ao 24. Jag återkommer med slutlig hemställan härom framdeles vid anmälan av marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Jag förutsätter i likhet med de sakkunniga, att den föreslagna utökningen vid marinförvaltningen med två flaggunderofficerare i Ao 13 vid flottan skall tillkomma utan statökning.

Jag delar marinförvaltningens uppfattning att föreslagna organisations- och personalförändringar inte kan genomföras utan övergångstid. Behov torde uppkomma att föra ordinarie beställningar och tjänster på övergångsstat eller att vidtaga andra särskilda åtgärder. Med hänsyn härtill bör Kungl. Maj:t inhämta riksdagens bemyndigande att vidtaga erforderliga övergångs-anordningar för organisationens genomförande.

Jag har intet att erinra mot att normaliebyrån förstärkes med tjänster för en byråingenjör i A 19 och en ingenjör i A 17 under förutsättning att behovet kan tillgodoses genom omflyttning från andra enheter inom marinförvaltningen.

Kungl. Maj:t har den 30 september 1960 uppdragit åt försvarets civilförvaltning att i samråd med vederbörande myndigheter utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en sammanslagning av försvarets hjälptryckerier. Innan resultatet av denna utredning föreligger bör enligt min mening marinstabens tryckeri kvarbliva i staben.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23 till byrådirektör i Ae 24, ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9 och ett biträde

för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ag 7.

Jag tillstyrker extraordinariesättning av tjänster för en byråintendent eller byråingenjör i Ag 21 och två kanslibitraden i Ag 7.

I övrigt räknar jag inte för nästa budgetår med några personalförändringar vid marinförvaltningen. Jag förutsätter, att försvarsförvaltningssakkunniga vid sitt fortsatta översynsarbete skall ägna uppmärksamhet åt återverkningarna på marinförvaltningens organisation av den beslutade ombildningen till aktiebolag av marinverkstäderna i Karlskrona.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t — för innevarande budgetår uppförd med 1 920 kronor — bör i enlighet med marinförvaltningens förslag utgå ur avlöningsstaten.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löne-reglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 13 400 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 252 000 (± 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 145 000 (± 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 65 000 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 6 720 000 (+ 43 000) kronor;

Rörligt tillägg 3 020 000 (+ 1 208 920) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 198 000 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 1 250 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för marinförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till genomförandet av föreslagna personalförändringar för budgetåret 1961/62 beträffande marinförvaltningen vidtaga erforderliga övergångsåtgärder;

c) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 252 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	145 000

3. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	65 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	6 720 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 020 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	198 000
	Summa kronor 13 400 000

d) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 13 400 000 kronor.

[23] 19. **Marinförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	940 000	976 466
1960/61 (statsliggaren s. 186)	998 000	
1961/62 (förslag)	1 125 000	

Yrkande

Marinförvaltningen (skr. 10/8 1960) hemställer, att anslaget höjes med 321 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökad reseverksamhet	5 000	
2. Höjda löner m. m.	37 000	
3. Allmän varuskatt	12 000	
4. Avloppsavgift	13 000	
5. Telefonväxel	165 000	
6. Inventarier	41 000	
7. Materiel för driftvärn	1 000	
8. Kurser för teknisk personal	50 000	
9. Belastningen		3 000
	324 000	3 000
		+ 321 000

Motiv

2. Av beloppet utgör 30 000 kronor ökade kostnader för städpersonalen till följd av inträffade och förutsedda lönestegringar. Vidare erfordras under delposten Vakttjänst ytterligare 7 000 kronor dels på grund av höjda löner till vaktpersonal, dels ock för förhyrning av alarnutrustning för ämbetsverkets lokaler på Skeppsholmen.

4. Från och med den 1 januari 1960 uttages viss avloppsavgift i samband med avgift för vattenförbrukning. För avloppsavgiften beräknar *marinförvaltningen* för nästa budgetår 13 000 kronor.

5. Genom beslut den 27 juni 1957 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för marinen att i samråd med marinförvaltningen och statens organisationsnämnd låta utreda förbindelsetjänsten på Skeppsholmen. Efter företagen utredning har chefen för marinen i skrivelse den 20 maj 1960 med redovisning av olika alternativa lösningar föreslagit, att den nuvarande provisoriska manuella abonnentväxeln för marinförvaltningens till Skeppsholmen förlagda delar snarast utbytes mot en ny automatisk telefonväxel med en beräknad leveranstid av ett år. Vid bifall till framställningen kan växeln beräknas bli installerad under nästa budgetår. Enligt vad som upplyses i ärendet har emellertid telefonbyrån i Stockholm tillrätt marinen att avvakta ytterligare fyra à fem år, då televerket kan leverera en anläggning, som troligen blir billigare i anskaffning och drift. Anskaffningskostnaderna — exklusive byggnadsarbeten — för den av marinchefen nu föreslagna anläggningen beräknas till omkring 165 000 kronor. Marinförvaltningen upptager ifrågavarande belopp i sina anslagsäskanden.

6. Av beloppet hänför sig 6 000 kronor till kostnader för ändring av vissa plåtskåp för förvaring av kvalificerat hemliga handlingar, 5 000 kronor till ersättningsanskaffning av skriv- och räknemaskiner samt 30 000 kronor till anskaffning av erforderliga inventarier — hålkortsskåp, plåtskåp m.m. — för organiserande av truppregister inom kustartilleriinspektionen (jfr prop. 1960: 110, s. 81 ff).

7. Beloppet avses för bestridande av kostnader för viss materiel m. m. för marinledningens driftvärn.

8. Marinförvaltningen finner vägande skäl tala för att kostnader för i egen regi bedriven vidareutbildning för teknisk personal framdeles bestrides från förevarande anslag. Ämbetsverket beräknar för ändamålet ett belopp av 50 000 kronor.

Departementschefen

Förevarande anslag bör enligt min mening uppföras med ett belopp av 1 125 000 kronor, innebärande en ökning med 127 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 8 september 1960 föreskrivit, att kostnaderna för inventarier för kustartilleriets truppregister skall bestridas av anslaget Marinen: Inventarier m. m. Till följd härav beräknar jag inte några medel för ändamålet under förevarande anslag. Medel för vidareutbildning m. m. av verkets personal bör enligt min mening anvisas under ett särskilt anslag. Jag återkommer med förslag i ämnet i det följande.

Vid anslagsberäkningen har jag i övrigt beaktat av marinförvaltningen anmälda medelsbehov för höjda löner m. m., prisstegringar m. m., avloppsavgifter och ökad reseverksamhet. Jag räknar däremot inte med några medel för ny telefonväxel på Skeppsholmen.

Samtliga marinförvaltningens direkta utgifter för hålkortsmaskiner m. m.

bör enligt min uppfattning bestridas från förevarande anslag. Jag har beaktat detta vid anslagsavvägningen.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 125 000 kronor.

FLYGFÖRVALTNINGEN

[24] 20. Flygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	23 300 000	23 075 936
1960/61 (statsliggaren s. 186)	25 000 000	
1961/62 (förslag)	31 576 000	

Flygförvaltningens anslagsäskanden m. m.

Flygförvaltningen (skr. ^{12/8} 1960) hemställer, att anslaget höjes med 4 300 000 kronor.

	Ökning	Minskning
I. Nya tjänster m. m.		
1. <i>Flygplanavdelningen (utom försökscentralen)</i>		
Vapenbyrån		
a) bombröjningssektion inrättas:		
1 överstelöjtnant/flygdirektör av 1. graden/ byrådirektör Ao 26, 1 förste byråingenjör Ae 23, 1 byråingenjör Ae 21 och 1 byråingen- jör Ae 19	110 364	
b) kemisk sektion inrättas:		
1 byrådirektör Ae 24, 1 byråingenjör Ae 21 och 1 ingenjör Ao 15 (tjänsterna överförda från andra enheter)	—	
c) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingen- jör Ae 19 (ammunitionssektionen)	51 540	
d) 1 ingenjörbiträde Ae 12 (beräkningssektion- en) utgår		16 116
Flygplanbyrån		
e) 1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingen- jör Ao 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (projekt- sektionen)	54 048	

	Ökning	Minskning
f) 1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (flygplansektionen)	54 048	
g) 1 major/flygdirektör av 2. graden Ao 24 (utrustningssektionen); i utbyte mot kapten vid flygvapnet	29 928	
h) 1 byråingenjör Ae 19 och 2 ingenjörer Ae 15 (ritkontoret)	60 756	
3 ingenjörbiträden Ae 12 och 1 tekniker Ae 10 (ritkontoret) utgår		62 892
Motorbyrån		
i) 1 tekniskt biträde Ae 7 (projektsektionen) ...	12 444	
j) 1 byråingenjör Ae 19 (motorsektionen)	23 124	
2. Försökscentralen		
a) 1 ingenjör Ae 17	19 128	
b) 1 förste byråingenjör Ae 23 (vapensektionen)	26 880	
c) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (robotsektionen)	50 880	
d) 1 byråingenjör Ae 21 (elektrosektionen)	24 000	
e) 1 byråingenjör Ae 21 (flygplansektionen) ...	24 000	
f) 1 byråingenjör Ae 19 (kontrolldetaljen)	21 420	
g) 2 ingenjörbiträden Ae 12 (verkstadssektionen; 2 kollektivavtalsanställda utgår)	28 776	
3. Elektroavdelningen		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21	54 048	
Radiobyrån		
b) 1 byrådirektör Ae 26	33 192	
c) 1 byrådirektör Ae 24 (sektionen för rörlig radiokommunikation)	29 928	
d) 1 tekniskt biträde Ae 7 (utvecklingssektionen; 1 kollektivavtalsanställd utgår)	12 444	
Radarbyrån		
e) 1 byrådirektör Ae 24 (markradarsektionen) ...	29 928	
f) 1 byrådirektör Ae 26, 2 byråingenjörer Ae 19 och 1 tekniskt biträde Ae 7 (specialradarsektionen)	91 884	

	Ökning	Minskning
g) 1 ingenjörbiträde Ae 12 och 4 tekniker Ae 10 (utvecklingssektionen; 5 kollektivavtalsanställda utgår)	74 292	
Luftbevakningsbyrån		
h) 1 byrådirektör Ae 24 och 2 byråingenjörer Ae 19 (sektionen för luftförsvarscentraler)	76 176	
i) 1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (databehandlingssektionen)	29 928	
Flygelektrobyrån		
j) 1 förste byråingenjör Ae 23 (flygelektrosektionen)	28 416	
k) 1 byrådirektör Ae 24 (instrumentsektionen)	29 928	
l) 1 byråingenjör Ae 21 (utvecklingssektionen)	25 632	
4. Underhållsavdelningen		
Driftbyrån		
a) 1 byrådirektör Ae 26, 3 byråingenjörer Ae 21, 1 byråingenjör Ae 19, 1 ingenjör Ae 17, 1 assistent Ae 17 och 1 kontorist Ae 9 (driftsektionen)	188 712	
2 ingenjörbiträden Ae 12 (driftsektionen) utgår		32 232
b) 1 bilinspektör Ae 23 (fordonssektionen)	28 416	
Förrådsbyrån		
c) 1 assistent Ae 15 (inköpssektionen)	17 076	
d) 1 byråingenjör Ae 19, 2 ingenjörer Ae 17 och 2 biträdande ingenjörer Ae 13 (reservdelsplaneringssektionen)	90 204	
Centralsektionen		
e) 1 förste byråintendent Ae 23, 1 byråingenjör Ae 21, 1 förste kansliskrivare Ae 12	68 436	
f) 1 byråintendent Ae 21, 1 assistent Ae 17, 5 chefsoperatörer Ae 13, 1 kontorsskrivare Ae 13, 1 tekniker Ae 10, 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	159 384	
1 byråassistent Ae 19, 1 byråingenjör Ae 19, 1 ingenjörbiträde Ae 12, 2 operatörer Ae 9,		

	Ökning	Minskning
4 kanslibiträden Ae 7 och 5 operatörer Ae 7 utgår		181 440
g) 1 expeditionsvakt Ae 7	12 444	
5. Inköpsavdelningen		
1 byråassistent Ae 19 och 1 assistent Ae 17 ...	43 980	
6. Normaliebyrån		
a) 1 förste byråingenjör Ae 23, 1 ingenjör Ae 17, 1 biträdande ingenjör Ae 13 och 1 tekniker Ae 10 (försvarets klassifikationscentral) ...	80 772	
b) 1 byråingenjör Ae 21 (materialdetaljen)	25 632	
c) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 ingenjör Ae 17 (standardiseringssektionen)	46 488	
d) 1 byråintendent Ae 21, 1 ingenjör Ae 15 och 1 tekniker Ae 10 (beskrivningssektionen) ...	58 992	
e) 1 tekniskt biträde Ae 5 (förlagssektionen) ...	11 220	
f) 1 amanuens i reglerad befordringsgång (biblioteket)	23 124	
1 kanslibiträde Ae 7 (biblioteket) utgår		12 444
7. Administrativa byrån		
a) 1 kontorist Ae 9 (halvtid) och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål (kanslisektionen)	17 010	
b) 1 kansliskrivare Ae 10, 1 kanslibiträde Ae 7 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål (centralexpeditionen)	37 104	
c) 1 förrådsman Ae 7 (centralexpeditionen) överföres till flygstaben		12 444
8. Underrättelsecentralen		
1 byråingenjör Ae 21 och 1 kanslibiträde Ae 7	38 076	
9. Systemplaneringen		
1 chef för systemplaneringen Bo 1 (civilmilitär eller civil i utbyte mot flygdirektör av 1. graden Ao 26 vid flygvapnet) och 1 kanslibiträde Ae 7	55 284	
II. Lönerogleringar m. m.		
a) Personal med avlöning från avlöningsanslag Flygplanavdelningen		
Vapenbyrån: 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (fotosektionen)		2 268

	Ökning	Minskning
1 byråingenjör Ae 19—Ae 21 (installationssektionen)	2 508	
1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (beräkningssektionen)	2 268	
Flygplanbyrån: 1 kontorsskrivare Ae 13 — assistent Ae 15	1 860	
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24, 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 och 1 byråingenjör Ao 19—Ao 21 (projektsektionen)	5 532	
1 flygingenjör/byråingenjör Ao 21 — flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 och 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (flygplansektionen)	5 052	
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 (utrustningssektionen)	2 784	
2 biträdande ingenjörer Ae 13 — ingenjörer Ae 15, 6 tekniker Ae 10 — ingenjörbiträden Ae 12 och 1 förrådsman Ae 7 — förste förrådsman Ae 8 (kontrollsektionen)	12 972	
1 tekniskt biträde Ae 5—Ae 7 (ritkontoret)	1 224	
Motorbyrån: 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19 (centraldetaljen)	2 268	
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (projektsektionen)	1 512	
1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (motorsektion 1)	2 508	
1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (motorsektion 2)	2 508	
Försökscentralen: 1 byråingenjör Ae 19 — Ae 21 (assistenter m. fl.)	2 508	
1 förste kansliskrivare Ae 12 — assistent Ae 15 och 1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare (kassör) Ae 10 (centraldetaljen)	3 348	
1 byråingenjör Ae 19—Ae 21 (vapensektionen)	2 508	
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ae 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (robotsektionen)	1 536	

	Ökning	Minskning
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ae 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (elektrosektionen)	1 536	
1 byråingenjör Ae 19—Ae 21 och 1 ingenjörbiträde Ae 12 — ingenjör Ae 15 (flygplansektionen)	5 196	
1 byråingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ao 23, 1 ingenjör Ae 17 — byråingenjör Ae 19, 1 verkstadsförman Ae 12—Ae 14 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde Ae 7 (verkstadssektionen) ...	8 016	
<i>Elektroavdelningen</i>		
Radiobyran: 1 förste byråingenjör Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (markinstallationssektionen)	1 512	
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (trådnätsektionen)	1 512	
1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26 (sektionen för fast radiokommunikation)	3 264	
1 byråassistent Ao 19 — byråingenjör Ao 21 (utvecklingssektionen)	2 508	
1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26 (radiolänksektionen)	3 264	
Radarbyran: 1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26 (flygradarsektionen) ...	3 264	
Flygelektrobyran: 1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26 (flygelektrosektionen)	3 264	
1 flygingenjör av 1. graden/förste byråingenjör Ao 23 — flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 (navigeringssektionen)	1 512	
<i>Underhållsavdelningen</i>		
Driftbyran: 1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/		

	Ökning	Minskning
byrådirektör Ao 26, 2 byråingenjörer Ae 19 —Ae 21 och 1 ingenjör Ae 17 — byråingen- jör Ae 19 (driftsektionen)	10 548	
1 förste byråingenjör Ae 23 — byrådirektör Ao 24 (fordonssektionen)	1 512	
<i>Inköpsavdelningen</i>		
1 kontorsskrivare Ae 13 — assistent Ae 15 (expeditionen)	1 860	
1 förste byråintendent Ao 23 — byrådirektör Ao 24 (svenska inköpssektionen)	1 512	
<i>Flygfältsbyrån</i>		
1 byråingenjör Ao 21 — förste byråingenjör Ao 23 och 1 tekniker Ae 9 — ingenjörbi- tråde Ae 12 (projektsektionen)	5 112	
1 byrådirektör Ao 24—Ao 26 (anläggningssek- tionen)	3 264	
<i>Normaliebyrån</i>		
1 kansliskrivare Ao 10 — förste kansliskriva- re Ao 12 (direkt underställd byråchefen) ...	1 572	
1 byråingenjör Ao 19 — Ao 21 (standardise- ringssektionen)	2 508	
<i>Administrativa byrån</i>		
1 förste byråsekreterare Ao 21—Ao 23 (kansli- sektionen)	2 784	
1 förste byråsekreterare Ae 21—Ae 23, 1 byrå- inspektör Ao 19—Ao 21 och 1 assistent Ae 17 — byråassistent Ao 19 (personalkontoret)	7 560	
1 assistent Ae 17 — byråassistent Ao 19 och 1 förrädsman Ae 7 — förrädsförman Ae 9 (organisationskontoret)	3 612	
1 kontorist Ae 9 — kansliskrivare Ae 10, 1 kanslibitråde Ae 7 — kontorist Ae 9 och 1 biträde för skriv. och kontorsgöromål — kanslibitråde Ae 7 (centralexpeditionen) ...	3 324	
<i>Centralplaneringen</i>		
1 flygdirektör av 2. graden/byrådirektör Ao 24 — flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 26	3 264	

b) Personal med avlöning från förrådstitel

Underhållsavdelningens förrådsbyrå

1 driftingenjör Ae 21 — förste byråingenjör Ae 23, 1 förrådsmästare Ae 12 — biträdande ingenjör Ae 13, 1 förste kansliskrivare Ae 12 — assistent Ae 15, 1 ingenjörbiträde Ae 12 — biträdande ingenjör Ae 13, 2 tekniker Ae 10 — biträdande ingenjörer Ae 13, 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde Ae 7

III. Ordinariesättningar m. m.

Flygplanavdelningen

2 flygingenjörer av 1. graden/förste byråingenjörer Ae 23 och 1 kontorist Ae 9 (vapenbyrån); 2 byråingenjörer Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19 (flygplanbyrån); 1 byråingenjör Ae 21 och 1 ingenjör Ae 17 (motorbyrån); 3 byråingenjörer Ae 21, 2 byråingenjörer Ae 19 och 1 biträdande ingenjör Ae 13 (försökscentralen)

Elektroavdelningen

1 byråingenjör/byråintendent Ae 21 (direkt underställd chefen för avdelningen); 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (radiobyrån); 1 förste byråingenjör Ae 23 (radarbyrån); 1 förste byråingenjör Ae 23 (luftbevakningsbyrån); 1 byråingenjör Ae 19 (flygelektrobyrån)

Underhållsavdelningen

1 förste driftingenjör Ae 23 (driftbyrån); 3 driftingenjörer Ae 21 och 2 driftingenjörer Ae 19 (förrådsbyrån); 1 assistent Ae 17 (centralsektionen)

Inköpsavdelningen

1 byrådirektör Ae 26 (assistent till inköpsdirektören)

	Ökning	Minskning
<i>Normaliebyrån</i>		
1 tekniker Ae 10 (förlagssektionen); 1 byrå-assistent Ae 19 (biblioteket)		
<i>Administrativa byrån</i>		
1 kontorsskrivare Ae 13 (direkt underställd chefen för byrån); 1 kontorsskrivare Ae 13 (personalkontoret)		
<i>Centralplaneringen</i>		
1 byråingenjör Ae 19		
IV. Löneklassuppflyttningar	115 000	
V. 1960 års löne reglering	2 425 000	
VI. Minskat medelsbehov på grund av succes-siv tillsättning av nya tjänster m. m.		200 000
VII. Kompensation för höjda folkpensionsav-gifter	30 000	
VIII. Avrundning		362
	4 817 930	517 930
	+ 4 300 000	

Motiv

I. Flygförvaltningen har anmält behov av sammanlagt omkring 90 nya tjänster, medan 22 tjänster anses kunna indragas. Ämbetsverket anför inledningsvis, att utnyttjandet av utomstående statliga och enskilda företag ökat och att en ytterligare ökning kan emotses efterhand som projekterings- och konstruktionsuppdrag i än större utsträckning kan anförtros utomstående. Detta förhållande minskar behovet av eljest erforderlig personalförstärkning. Flygförvaltningen understryker dock, att de begärda personalökningarna är nödvändiga för att dels sammanhålla och leda utlagda uppdrag, dels ock ombesörja uppgifter som icke kan läggas ut och som för närvarande icke kan skötas tillfredsställande på grund av personalbrist. Flygförvaltningen anför vidare, att tillkomst av högre befattningar inte längre annat än undantagsvis medför att lägre befattningar kan indragas. De lägre befattningar som tidigare kunnat komma i fråga för indragning har haft karaktär av hjälpkrafter och dessa säges nu ha blivit så uttunnade, att en ytterligare försvagning icke kan tillrådas.

De föreslagna nya tjänsterna är enligt flygförvaltningen avsedda för utpräglade bostadsråden. I många fall har förslag om deras inrättande framförts tidigare. De angelägnaste personalbehoven anses föreligga för följande områden, nämligen beträffande flygplanavdelningen för övergång till svenska sikteskonstruktioner, projektering av flygplan och flygplan-

burna materielsystem samt vissa robotuppgifter, konstruktion av säkerhetsmateriel för ökade höjder och hastigheter, uppföljning och tekniska åtgärder i fråga om flygmotorer i förbandstjänst och planeringsverksamhet inom försökscentralens vapen- och robotverksamhet, beträffande elektroavdelningen för planering av elsystem, databehandling m. m. för det nya stridsledningssystemet, motmedelsverksamhet och planering m. m. av flygplaninstrumentutrustning, beträffande underhållsavdelningen för underhåll av el- och robotmateriel, utbildnings- och omskolningsverksamhet samt reservdelsanskaffning. I övrigt nämnes normaliebyrån samt vissa delar av administrativa byrån.

a) Flygförvaltningen föreslog den 15 december 1953, att en bombrojningssektion skulle inrättas vid vapenbyrån. I proposition 1954:109 (s. 363) uttalade föredragande departementschefen, att förslaget i och för sig icke föranledde till erinran, men att sektionen ej borde inrättas förrän bombrojningstjänstens organisation prövats och fastställts. Frågan om bombrojningstjänstens organisation anses numera vara löst och flygförvaltningen har förklarat sig beredd att ombesörja den tekniska verksamheten inom organisationen under villkor bland annat att kostnaderna för verksamheten icke skall belasta flygvapnets eller flygförvaltningens anslag.

b) Inom vapenbyråns bomb- och raketsektion handlägges vissa kemiska frågor, dels sådana som sammanhänger med eldvapenammunition, bomber, raketer och robotar, dels ock sådana som avser kemiska och biologiska stridsmedel och skydd mot ABC-stridsmedel. Den ökade vikt som tillmätas dessa senare arbetsområden kräver, att de kemiska frågorna handlägges inom en särskild sektion. Förslag härom har tidigare framförts av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga (betänkande del I, september 1956, s. 144; prop. 1957:110, s. 88). Personalbehovet för den nya kemiska sektionen vid vapenbyrån förutsattes skola tillgodose genom överföringar av tjänster från andra enheter.

c) Vid vapenbyrån har tillkommit vissa robotärenden, vilket medför behov av personalförstärkning. Det mest trängande behovet har man sökt tillgodose genom omflyttning och omskolning av egen personal. Härutöver erfordras emellertid ifrågavarande nya tjänster vid byråns bomb- och raketsektion, vilken föreslås skola erhålla benämningen ammunitionssektion.

e) Tjänsten i Ao 23 erfordras för medhjälpare åt sektionschefen vid handläggning av ärenden rörande belastnings- och hyggnadsbestämmelser för flygplan, krav på manöverbarhet m. m. Byråingenjören i Ae 21 avses för uppföljning av vindtunnlars utnyttjande m. m.

f) Förslag om inrättande av tjänsterna har tidigare framförts. Tjänsten för flygingenjör av 1. graden eller förste byråingenjör (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 162) är avsedd för utredningar rörande bland annat beväpnings-

system. Byråingenjören i Ae 21 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122) erfordras för nytillkommande ärenden rörande friflygande mål.

g) Beställningen är avsedd för chef för utrustningssektionen. Vid bifall till förslaget, som framförts tidigare (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 122), kan en kaptensbeställning vid flygvapnet indragas.

h) De tjänster som för närvarande finns vid ritkontoret utnyttjas enligt flygförvaltningen på grund av den låga löneställningen huvudsakligen som befodrings tjänster för nyutexaminerad teknisk personal. Genom att högre tjänster saknas blir omsättningen på personal vid kontoret stor, vilket medför att uppgifter som fordrar långvarig vana inom arbetsområdet inte kan skötas tillfredsställande. Till sådana uppgifter hör ritningsgranskning, som enligt flygförvaltningen utgör ett av ritkontorets viktigaste åligganden och som i standardiseringshänseende får allt större betydelse. För ritningsgranskning föreslås tre mera kvalificerade tjänster skola inrättas, varvid samtidigt fyra lägre tjänster kan utgå.

i) Förslag om inrättande av tjänsten har framförts även för innevarande budgetår (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 163).

j) Tjänsten har jämväl tidigare föreslagits (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 163). Flygförvaltningen framhåller, att den moderna flygmaterielen inte bara ökat kraven på arbetsinsatser på projekterings- och tillverkningsstadiet utan även, genom dess känslighet för driftstörningar, förbandens behov av snabba hjälpåtgärder från central verkstad och från motorbyråns motortekniska sektioner. Lönekostnaderna för här föreslagna tjänst är enligt flygförvaltningen obetydliga i jämförelse med de ekonomiska fördelar som erhålles och de minskade risker för haverier som uppstår genom ökade möjligheter till omedelbara tekniska utredningar och hjälpåtgärder.

2 a) Tjänsten erfordras för el-, tele- och instrumentinstallationer i flygplan och robotar.

b) För arbetsuppgifter rörande utprovning av komplicerade siktesystem föreslås en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 skola tillkomma.

c) Försökscentralens robotsektion, som funnits inrättad alltsedan den 1 juli 1959, föreslås ytterligare utbyggd (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 123 och 1960: 1, bil. 6, s. 163). Den nu föreslagna tjänsten i Ae 23 avses för systemfrågor, tjänsten i Ae 21 för arbetsuppgifter sammanhängande med från utlandet anskaffade robotar.

d) Tjänsten erfordras för elsystemfrågor. Förslaget har tidigare framförts (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 123).

e) Byråingenjören i Ae 21, som jämväl tidigare äskats (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 123), avses för aerodynamiska frågor.

f) Till följd av att arbetsuppgifterna ökat erfordras personalförstärkning för att erforderlig kontroll skall medhinnas. Tjänsten avses för elkontrollarbete.

g) Förslaget har framförts tidigare (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 163).

3 a) Med hänsyn till att elektroavdelningens materielanskaffning under senare år ökat kraftigt erfordras personalförstärkning för effektivisering av kontrollverksamheten samt för standardisering av kontrollmetodiken. De för ändamålet föreslagna nya tjänsterna bör direkt underställas chefen för avdelningen, eftersom uppgifterna berör samtliga avdelningens byråer.

b) Flygförvaltningen anför, att dataöverföring förekommer såväl på rörliga och fasta radioförbindelser som på tråd. I standardiserings- och rationaliseringssyfte är det enligt ämbetsverket viktigt att kompromisslösningar kan väljas så att samma eller likartad utrustning kan utnyttjas för olika transmissionsmedia. Undersökningen av dessa frågor anses fordra tillgång till ifrågavarande tjänst i Ae 26. Tjänsten avses för gemensam planering av elektroavdelningens verksamhet rörande dataöverföring m. m.

c) Radiobyråns sektion för rörlig radiokommunikation har tillförts nya arbetsuppgifter avseende styrsignalering m. m. samt styrpejlutrustning i flygplan. Till följd härav erfordras förstärkning med en byrådirektör i Ae 24. Tjänsten har även äskats för innevarande budgetår (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 164).

d) Förslaget innebär upprepning av tidigare yrkande (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 164).

e) För sektionen föreslås ånyo förstärkning med en byrådirektör i Ae 24 för arbetsuppgifter avseende planering och projektering av ny markradarmateriel (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 164).

f) Motmedelsfrågan bör enligt flygförvaltningen ägnas skärpt uppmärksamhet, vilket i skilda sammanhang understrukits bland annat av överbefälhavaren. Till följd härav anser ämbetsverket, att en avsevärd personalförstärkning erfordras. För nästa budgetår föreslås ifrågavarande fyra nya tjänster. Förslag om inrättande av byrådirektörstjänsten har även framförts för innevarande budgetår (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 164).

g) Förslagen rör utvecklingssektionens experimentverkstad och har framförts tidigare (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 165).

h) Flygförvaltningen föreslår ånyo inrättande av en byrådirektörstjänst i Ae 24 för verksamheten vid försöksanläggningen — TVL — vid Roslagens flygkår (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 165). Vid TVL hedrives viss utvärderings- och utprovningssverksamhet. Flygvapnets radarskola (FRAS) och den nya stridsledningsskolan är för sin verksamhet bland annat beroende av TVL. Ämbetsverket erinrar om att TVL saknar egen personal. Verksamheten har hittills bedrivits genom tillfällig omplacering av personal inom flygförvaltningen, under vilken TVL lyder. Enligt flygförvaltningen har erfarenheten emellertid nu visat, att TVL bör ses som en permanent organisation av samma typ som de laboratorier som ingår i exempelvis

radar-, radio- och flygelektriska byråernas utvecklingssektioner. För TVL erfordras enligt ämbetsverket i första hand den föreslagna tjänsten för byrådirektör.

Av de båda ingenjörtjänsterna i Ae 19 avses en för bland annat projektering och anskaffning av utrustning för intern kommunikation i luftförsvarscentraler och vid robotförband och en för frågor rörande installation av robotanläggningar och däri ingående teleteknisk utrustning. Tjänsterna förutsättes placerade vid sektionen för luftförsvarscentraler inom luftbevakningsbyrån.

i) Tjänsten avses huvudsakligen för arbetsuppgifter rörande planering och samordning av materielanskaffning för markbundna databehandlings-system inom luftförsvaret.

j) och k) Förslag om inrättande av ifrågavarande tjänster har tidigare framförts (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 165).

l) För servotekniska frågor föreslås inrättande av en byråingenjörtjänst i Ae 21 vid utvecklingssektionen.

4 a) Flygförvaltningen återkommer till frågan om förstärkning av driftbyråns driftsektion (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 165). Ämbetsverket anför, att utvecklingen inom flygmaterielområdet framtvingar såväl inom som utom landet en omfattande forskning beträffande drift- och underhållsproblem. Tjänsten för byrådirektör i Ae 26 avses främst för sammanhållande av de utvecklingsarbeten, som driftbyrån i olika skeden behöver för att effektivt kunna handlägga frågor rörande drift och underhåll av materiel. En av tjänsterna för byråingenjör i Ae 21 avses för medhjälpare åt byrådirektören, de två övriga erfordras till följd av telematerielens ansvällning. En ytterligare ansvällning av telematerielen kommer att ske i samband med robotmaterielanskaffningen. Byråingenjören i Ae 19 och ingenjören i Ae 17 avses för frågor rörande underhåll m. m. av robotmateriel, bland annat för utarbetande av serviceföreskrifter rörande sådan materiel. För arbetsuppgifter rörande s.k. krigsutrustningslistor erfordras vidare vid driftsektionen med hänsyn till den ökade materielvolymen förstärkning med en assistent och en kontorist.

Vid bifall till förslaget kan två tjänster för ingenjörbiträde utgå.

b) Tjänsten avses för bland annat övervakning av den militära besiktningssverksamheten inom flygvapnet. Innehavaren förutsättes även skola övervaka körutbildningens bedrivande vid förband och skolor samt handlägga å driftbyrån förekommande ärenden rörande fordonshaverier.

c) Enär antalet inköpsärenden ökat väsentligt erfordras förevarande tjänst vid förrådsbyråns inköpssektion.

d) De senaste årens utökning av telemateriel såväl för markanordningar som för flygplanutrustning samt den planerade och påbörjade robotmaterielanskaffningen har medfört behov av personalförstärkning

vid underhållsavdelningen. Liksom driftbyrån behöver även förrådsbyrån förstärkas av dessa anledningar. Med hänsyn härtill föreslås ifrågasvarande fem ingenjörtjänster skola inrättas för förrådsbyråns reservdelsplaneringssektion. Flygförvaltningen föreslog för innevarande budgetår två nya tjänster i Ae 19, en i Ae 17 och en i Ae 15. Förslaget bifölls av statsmakterna utom såvitt avser en tjänst i Ae 19 (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 166).

e) Tjänsten i Ae 23 är avsedd för chef för centralsektionens ekonomidetalj och organisationsdetalj. För sistnämnda detalj avses även förste kansliskrivaren i Ae 12.

Byråingenjören i Ae 21 erfordras för handläggning av krigsreparationsfrågor. Förslag om inrättande av sistnämnda tjänst har framförts tidigare (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 166).

f) Förevarande yrkande hänför sig jämväl till centralsektionen. I stor utsträckning användes vid sektionens arbete hålkort för olika uppgifter beträffande redovisning, uppföljning, statistik m. m. Hålkort utnyttjades till en början huvudsakligen för förrådsredovisning, men har efter hand kommit att användas även för driftanalys, lägesrapportering, statistisk värdeanalys och flygplanprojektering. Till följd härav har maskinutrustningen undergått väsentliga förändringar. Utrustningen, som ursprungligen utgjordes av konventionella hålkortsmaskiner, utgöres för närvarande bland annat av en elektronisk databehandlingsmaskin, IBM 650. Med hänsyn till den omfattning verksamheten fått har flygförvaltningen kontrakterat en större databehandlingsanläggning, IBM 7070, med magnetbandsutrustning, vilken anläggning enligt ämbetsverket kommer att levereras i mitten av 1961, varvid 650-anläggningen även avses utbytas mot en anläggning IBM 1401. En rationell drift av den nya anläggningen fordrar, att vissa personalförändringar genomföres, innebärande i huvudsak att mer kvalificerade tjänster tillkommer i utbyte mot lägre tjänster. Flygförvaltningen föreslår på grund härav att 10 tjänster tillkommer och att 14 utgår.

g) Expeditionsvakten erfordras vid underhållsavdelningen bland annat med hänsyn till att avdelningen har lokaler på annat håll än flygförvaltningen i övrigt.

5. Förslaget motiveras av utökade arbetsuppgifter. Byråassistenten avses för utländska inköpssektionen och assistenten för svenska inköpssektionen. Förslag om inrättande av sistnämnda tjänst har jämväl framförts tidigare (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 166).

6 a) Förslaget rör försvarets klassifikationscentral. Centralens arbetsuppgifter innebär i korthet samordning av klassificering, typminskning och standardisering av materiel för samtliga försvarsgrenar (jfr prop. 1954: 109, s. 383). Med överlämnande av en av ordföranden i försvarets standardiseringsdelegation utförd utredning angående klassifikationscen-

tralens arbetsuppgifter och personalbehov har flygförvaltningen i skrivelse den 13 september 1960 såsom motiv för den föreslagna personalökningen främst angivit centralens ökade arbetsuppgifter. Ämbetsverket anför härvid följande.

Arbetsuppgifterna för klassifikationscentralen ansågs vid centralens tillblivelse kunna bli av förhållandevis begränsad omfattning. Av nyssberörda utredning framgår emellertid, hurusom den moderna materielunderhållstjänstens olika faser och den svällande materielmängden m. m., liksom också det utökade samarbetet mellan försvarsgrenarna, kräver för försvaret gemensamma entydiga och ändamålsenliga materielbeteckningar i allt större utsträckning. Detta krav har oundvikligen lett till en ändring och en väsentlig utvidgning av klassifikationscentralens uppgifter. En av orsakerna härtill har även varit den ökade användningen inom försvarets materieltjänst av databehandlingsmaskiner för beräkning av materielbehov och för materielredovisning m. m. Förutsättningen för att därigenom väntade rationaliseringsvinster skulle kunna uppnås är emellertid att materielen kan betecknas enligt ett system, som är anpassat till de maskinella databehandlingsmetoderna, och att systemet utsträcker till att omfatta all den materiel, beträffande vilken maskinell bearbetning bör komma till stånd. Från det att klassifikationscentralen till en början avsågs endast skola ägna sig åt klassifikation av vissa huvudgrupper av materiel, såsom vapen m. m., har därför uppgifterna vidgats till att avse också övrig materiel.

I förenämnda utredning föreslås, att antalet tjänster vid centralen under de närmaste tre budgetåren successivt skall öka från för närvarande fem till sexton. Flygförvaltningen tager icke ställning till det slutliga personalbehovet men föreslår inrättande från och med nästa budgetår av fyra tjänster.

I skrivelse den 10 september 1960 har vidare *försvarets förvaltningsdirektion* understrukit behovet av de föreslagna tjänsterna för klassifikationscentralen med hänsyn till betydelsen för hela försvaret av att arbetet med klassifikation, typminskning och standardisering av försvarets materiel kan bedrivas på ett tillfredsställande sätt.

b)—d) Förslagen innebär i huvudsak upprepning av tidigare framförda yrkanden (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 167). Som motivering anges ökad arbetsvolym.

e) Tjänsten, som avses för förlagssektionens ljuskopieringsanläggning, erfordras till följd av ökade arbetsuppgifter.

f) Förslaget, som rör normaliebyråns bibliotek, innebär upprepning av tidigare framfört yrkande (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 167). Biblioteket betjänar hela flygledningen. Den omfattning bibliotekstjänsten numera fått gör det enligt flygförvaltningen önskvärt, att en tjänst för föreståndare tillkommer. Vid bifall härtill kan ett kanslibitråde utgå.

7 a) Kontoristtjänsten erfordras för mera kvalificerade kontorsgöromål och bitrådestjänsten på grund av ökat skrivarbete.

b) Tjänsterna erfordras på grund av ökad arbetsvolym. Kontorsbiträdes-tjänsten avses för telefonist.

c) Innehavaren av tjänsten utför arbetsuppgifter vid flygledningens godsexpedition. Tjänsten anses framdeles böra redovisas över flygvapnets personalförteckning.

8. Byråingenjörtjänsten i Ae 21 avses för bearbetning av robottekniska underrättelser. För innevarande budgetår föreslogs för uppgifterna en tjänst i Ae 19 (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 168). Då expeditions- och skrivpersonal ej längre kan ställas till förfogande från annat håll inom flygförvaltningen hör enligt flygförvaltningen även ett kanslibitråde tillkomma vid underrättelsecentralen.

9. För chef för systemplaneringen inom flygförvaltningen bör inrättas en tjänst i Bo 1. Härvid kan en beställning för flygdirektör av 1. graden vid flygvapnet utgå. För utförande av enhetens skrivarbete bör vidare ett kanslibitråde tillkomma.

II. Det sammanlagda antalet föreslagna lönegradsuppflyttningar är 65. Förslagen innebär i många fall en upprepning av förut framförda yrkanden. Som motiv för desamma åberopas arten och omfattningen av de göromål som är förenade med respektive tjänster. Inledningsvis framhåller flygförvaltningen angelägenheten av att sektionschefer och därmed jämställda erhåller lönegradsuppflyttning.

Befintliga tjänster vid flygförvaltningens underhållsavdelning för förste driftingenjör, förste driftintendent, driftassistent och driftingenjör föreslås skola erhålla ändrade tjänstebenenämningar, nämligen förste byråingenjör, förste byråintendent, byråassistent respektive byråingenjör. Vidare föreslås, att chefen för centralplaneringen erhåller tjänstebenenämningen byråchef.

III. Förslagen motiveras i huvudsak med att fråga är om arbetsuppgifter av bestående natur. Hänsyn har även tagits till tjänsternas plats i organisationen samt innehavarnas tjänsteår och tjänsteålder.

I *försvarets civilförvaltnings* förslag till anslagsäskanden beträffande flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 har upptagits av flygvapenchefen i dennes militärorganisatoriska underlag anmälda förslag till personaländringar vid flygvapnet, vilka även avser flygförvaltningen. Civilförvaltningen tillstyrker flygvapenchefens förslag att inrätta en beställning för flygingenjör av 1. graden vid vapenbyråns bomb- och raketsektion. Ämbetsverket biträder även det ånyo framförda förslaget om inrättande av två dylika beställningar vid byråns installationssektion. Civilförvaltningen har intet att erinra mot att en kaptensbeställning vid flygvapnet indrages under förutsättning att en beställning för major eller flygdirektör av 2. graden tillkommer vid

flygförvaltningen, avsedd för flygplanbyråns utrustningssektion (jfr I. 1 g i det föregående). Ämbetsverket tillstyrker, att två beställningar för flygdirektör av 2. graden, avsedda för chefer för motorbyråns motorsektion 1 och 2 omvandlas till beställningar för flygdirektör av 1. graden. Ånyo framförda förslag om inrättande av en tjänst för förste flygläkare i Ao 23 vid försökscentralen biträdes liksom inrättande av en beställning för alternativt överstelöjtnant eller major vid underrättelsecentralen. Vidare tillstyrkes, att en förrådsman i Ae 7 överföres från flygförvaltningen till flygstaben (jfr I. 7 c i det föregående). Civildförvaltningen räknar vidare med bifall till flygvapenchefens och flygförvaltningens förslag om inrättande av en tjänst vid flygförvaltningen i Bo 1 för chef för systemplaneringen i utbyte mot en beställning för flygdirektör av 1. graden vid flygvapnet (jfr I. 9 ovan).

Förslag av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga

Vid anmälan av armétygförvaltningens avlöningsanslag i det föregående har redovisats ett av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga, efter samråd med riksräkenskapsverket, avgivet förslag avseende formerna för handläggningen av kamerala ärenden inom armétygförvaltningen och flygförvaltningen. För närmare kännedom om de sakkunnigas mera principiella överväganden m. m. torde få hänvisas till denna redogörelse.

Av skrivelsen inhämtas följande beträffande nuvarande ordning för handläggning av kamerala ärendena inom flygförvaltningen. (Här bortses från verksamheten vid de delar av flygförvaltningen som är förlagda till Arboga och Malmslätt.)

Granskning av leverantörräkningar och därmed sammanhängande frågor ävensom dispositionsbokföring, betalningsutfallsberäkningar och därmed sammanhängande arbete samt egentliga kassagöromål sker vid inköpsavdelningens räkningsssektion. Vid administrativa byråns personalkontor ombesörjes övriga delar av här ifrågavarande verksamhet, d. v. s. samma verksamhet som vid armétygförvaltningens motsvarande arbetsenhet. Vid räkningsssektionen finnes sedan ett par år tillbaka en cardatypeanläggning för bland annat hålkortsmässig framställning av vissa för dispositionsbokföring och betalningsutfallsövervakning erforderliga handlingar samt för utskrift av postgiroutbetalningskort m. m. Räkningsssektionen fungerar enligt beslut av 1957 års riksdag även som kassa för tredje flygeskaderstaben och flygkrigshögskolan intill tidpunkten för eskaderstabens flyttning från förvaltningsbyggnaderna på Gärdet och intill dess flygkrigshögskolan uppgår i den beslutade gemensamma krigshögskolan.

Sammansättningen av flygförvaltningens personalorganisation för kamerala uppgifter framgår av följande sammanställning.

Lönegrad	T j ä n s t	Inköpsavdelningens räkningssektion	Administrativa byråns personalkontor	Summa
Ao, Ae 21	Kamrerare	1	—	1
17	Assistent	1	1	2
15	Assistent	1	—	1
13	Kontorsskrivare	1	1	2
12	Förste kansliskrivare	1	—	1
10	Kansliskrivare	1	1 ³	4
9	Kontorist	3	1	4
7	Kanslibitråde	4	3	7
r.b.—5, Ao 5	Biträde för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträde).....	10	—	10
	Summa	23	9	32

¹ Varav en övergångsvis ersatt med en revisor i Ao 19 på övergångsstat.

Såsom framgår av redogörelsen under armétygförvaltningens avlöningsanslag föreslår de sakkunniga, att en särskild ekonomisektion, indelad i fyra arbetsgrupper, tillkommer även inom flygförvaltningens administrativa byrå. En byrådirektör i lönegrad A 24 bör vara chef för sektionen. För direkt biträde åt sektionschefen bör vidare avses ett kanslibitråde i A 7. För arbetsgrupperna räknar de sakkunniga med följande tjänster. Härvid förutsätter de sakkunniga, att sektionen skall fungera även som kassa för flygstaben och övergångsvis även för flygkrigshögskolan och tredje flygeskaderstaben.

Gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m.: En assistent i A 15, en förste kansliskrivare i A 12, en kansliskrivare i A 10 (överförd från utländska inköpssektionen), två kontorister i A 9, ett kanslibitråde i A 7 och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål. Förste kansliskrivaren beräknas för den egentliga kassan. En kontorist, ett kanslibitråde och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål avses huvudsakligen för cardatypeanläggningen.

Gruppen för svenska leverantörräkningar: En byråassistent i A 19, en förste kansliskrivare i A 12, två kontorister i A 9, två kanslibiträden i A 7 och fyra biträden för skriv- och kontorsgöromål. Byråassistenten bör såsom sektionschefens närmaste man härjämte biträda denne vid sektionens ledning samt med mera kvalificerade arbetsuppgifter i övrigt.

Gruppen för utländska leverantörräkningar m. m.: En assistent i A 15, en kontorist i A 9, ett kanslibitråde i A 7 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål (ett överfört från utländska inköpssektionen).

Gruppen för granskning av reseräkningar m. m.: En assistent i A 15, en kansliskrivare i A 10 (överförd från personalkontoret) och två kontorister i A 9.

I samband med överförandet av bland annat granskningen av reseräkningar till ekonomisektionen från personalkontoret föreslår de sakkunniga, att tjänsten för assistent i A 17 vid personalkontoret utgår. I stället föreslås en tjänst för kontorsskrivare i A 13 skola tillkomma för att närmast under personalkontorets chef ansvara för avlöningsarbetet.

I förhållande till nuläget innebär de sakkunnigas förslag (bortsett från överflyttning mellan enheter) dels ökning med en byrådirektör i A 24, en byråassistent i A 19, två assistenter i A 15, en förste kansliskrivare i A 12, fyra kontorister i A 9 och ett kanslibitråde i A 7, dels minskning med en kamrerare i A 21, två assistenter i A 17 (därav en vid personalkontoret), en kontorsskrivare i A 13, tre kansliskrivare i A 10 (därav två vid personalkontoret) och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål (därav ett vid inköpsavdelningens expedition). Det förutsattes att den tjänst för assistent i A 15, som avsetts för granskning av reseräkningar m. m., inte tillsattes, så länge nuvarande tjänst för revisor i A 19 kvarstår på övergångsstat och avses för motsvarande arbetsuppgifter.

De sakkunnigas förslag innebär vid genomförd organisation för flygförvaltningens del en årlig kostnadsökning av omkring 13 000 kronor.

Yttranden

Flygförvaltningen hyser den uppfattningen, att ekonomisektionen närmast bör ingå i inköpsavdelningen. Vid en sådan organisation bör emellertid reseräkningsgranskningen alltjämt ske vid personalkontoret. Flygförvaltningen har inte något att erinra mot föreslaget antal tjänster vid ekonomisektionen. Vidkommande de av de sakkunniga föreslagna löneställningarna föreslår ämbetsverket emellertid följande förändringar. I stället för den föreslagna tjänsten i lönegrad A 19, avsedd för gruppen för svenska leverantörräkningar, bör en tjänst i lönegrad A 21 tillkomma. Tjänsten som chef för gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m. bör placeras i lönegrad A 17. En kansliskrivartjänst i A 10 och en kontoristtjänst i A 9 vid sistnämnda arbetsgrupp bör vidare med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning utbytas mot tjänster för en förste kansliskrivare i A 12 respektive en kansliskrivare i A 10. En vid samma grupp placerad tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, som avsetts för cardatypeanläggningen, anses böra omvandlas till tjänst för kanslibitråde. Vid gruppen för svenska leverantörräkningar bör vidare i vart fall en av de föreslagna tjänsterna för biträde för skriv- och kontorsgöromål utbytas mot tjänst för kanslibitråde. Vid gruppen för utländska leverantörräkningar föreslås även utbyte av en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål mot tjänst för kanslibitråde. Därest de sakkunnigas förslag att ekonomisektionen anknytes till administrativa byrån bifalles, föreslår flygförvaltningen även, att två av de sakkunniga föreslagna kontoristtjänster i

A 9 placeras i lönegrad A 10. Den föreslagna tjänsten för kontorsskrivare i A 13, avsedd för chef för personalkontorets avlöningsgrupp, anses böra placeras i A 15. Skäl finnes även enligt ämbetsverkets mening för en högre löneplacering än A 24 för chefen för sektionen, men denna fråga anses böra kunna anstå.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker i princip de sakkunnigas förslag.

Försvarets civila tjänstemannaförbund föreslår — såsom anförts i det föregående vid anmälan av armétygförvaltningens avlöningsanslag — vissa ändringar i de av de sakkunniga föreslagna personalorganisationerna för ekonomisektionerna inom armétygförvaltningen och flygförvaltningen. Beträffande flygförvaltningen föreslår förbundet följande. Vid gruppen för dispositionsbokföring, kassa m. m. utbytes assistenttjänsten i A 15 mot tjänst i A 17, kansliskrivartjänsten i A 10 mot tjänst i A 12, kontoristtjänsten i A 9 mot tjänst i A 10 och en kontorsbiträdestjänst mot tjänst för kanslibitråde. Vid gruppen för svenska leverantörräkningar utbytes tjänsten för byråassistent i A 19 mot tjänst i A 21, tjänsten för förste kansliskrivare i A 12 mot tjänst i A 15 och en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål mot tjänst för kanslibitråde. Vid gruppen för utländska leverantörräkningar tillkommer likaså ett kanslibitråde i utbyte mot biträde för skriv- och kontorsgöromål. Vid gruppen för granskning av reseräkningar m. m. utbytes assistenttjänsten i A 15 mot tjänst i A 17, kansliskrivartjänsten i A 10 mot tjänst i A 13 och de två kontoristtjänsterna i A 9 mot tjänster i A 10. Vid personalkontoret utbytes slutligen en tjänst för kontorsskrivare i A 13 mot tjänst i A 15 och tre tjänster för kanslibitråde i A 7 mot tjänster för kontorist i A 9.

Departementschefen

Vid min bedömning av personalbehovet för flygförvaltningen för nästa budgetår har jag fäst särskilt avseende vid behovet av fortsatt kvalitativ förstärkning av den tekniska personalen. Strävandena bör emellertid inriktas på en kvalitativ förstärkning inom oförändrad eller sänkt kostnadsram. Utrymmet för en antalsmässig utökning av särskilt den tekniska personalen är däremot strängt begränsat.

Vad först angår flygplanavdelningen har jag intet att invända mot att en kemisk sektion inrättas inom vapenbyrån genom ianspråktagande av befintliga tjänster. Ej heller har jag något att invända mot att nuvarande bomb- och raketsektion framdeles benämnes ammunitionssektion. Förslaget om inrättande av en särskild bombröjningssektion kan jag inte biträda. I fråga om de av flygförvaltningen för flygplanavdelningen föreslagna nya tjänsterna tillstyrker jag inrättande av tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23 vid flygplanbyrån och för en byråingenjör i Ae 19 vid motorbyrån. Flygplanbyråns ritkontor bör i enlighet med flygförvaltningens

förslag förstärkas med tjänster för en byråingenjör i Ae 19 och två ingenjörer i Ae 15, varvid tre ingenjörbiträden i Ae 12 och en tekniker i Ae 10 kan utgå. Jag förutsätter vidare, att ett ingenjörbiträde i Ae 12 utgår vid vapenbyrån. Beträffande flygplanavdelningens försökscentral föreslår jag inrättande av tjänster för två förste byråingenjörer i Ae 23 och två ingenjörbiträden i Ae 12, de två sistnämnda tjänsterna i utbyte mot kollektivavtalsanställda.

För elektroavdelningen tillstyrker jag inrättandet av en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 för kontrollfrågor. I övrigt föreslår jag, att radarbyrån förstärkes med en byrådirektör i Ae 26 samt luftbevakningsbyrån med en byrådirektör i Ae 24 och en förste byråingenjör i Ae 23. Tjänster för ett ingenjörbiträde i Ae 12, fyra tekniker i Ae 10 (radarbyrån) och ett tekniskt biträde i Ae 7 (radiobyrån) bör vidare i enlighet med flygförvaltningens förslag tillkomma i utbyte mot sex kollektivavtalsanställda. Jag föreslår slutligen, att tjänster för en ingenjör i Ae 17 och en ingenjör i Ae 15 indrages vid elektroavdelningen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma vid vilka enheter dessa tjänster skall utgå.

Vad angår underhållsavdelningen tillstyrker jag nya tjänster för en byrådirektör i Ae 26 och en byråingenjör i Ae 21 vid driftbyrån samt för en byråingenjör i Ae 21 vid centralsektionen. Jag biträder vidare flygförvaltningens förslag till personalförändringar vid hålkortscentralen i Arboga. I enlighet härmed bör tjänster tillkomma för en byråintendent i Ae 21, en assistent i Ae 17, fem chefsoperatörer i Ae 13, en kontorsskrivare i Ae 13, en tekniker i Ae 10 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Tjänster för en byråassistent i Ae 19, en byråingenjör i Ae 19, ett ingenjörbiträde i Ae 12, två operatörer i Ae 9, fyra kanslibiträden i Ae 7 och fem operatörer i Ae 7 kan härvid indragas. Jag tillstyrker vidare, att en expeditionsvakt i Ag 7 tillkommer vid underhållsavdelningen.

Jag förutsätter, att två ingenjörbiträden i Ae 12 i enlighet med flygförvaltningens förslag utgår vid driftbyrån.

Jag har slutligen intet att erinra mot att befintliga tjänster vid avdelningen för förste driftingenjör, förste driftintendent, driftassistent och driftingenjör framdeles benämnas förste byråingenjör, förste byråintendent, byråassistent respektive byråingenjör.

För inköpsavdelningen anser jag mig inte böra tillstyrka flygförvaltningens förslag till nya tjänster.

Vad angår normaliebyrån biträder jag den föreslagna förstärkningen av försvarets klassifikationscentral med tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23, en ingenjör i Ae 17, en biträdande ingenjör i Ae 13 och en tekniker i Ae 10. För normaliebyrån i övrigt föreslår jag en ny tjänst för byråintendent i Ae 21.

För administrativa byrån föreslår jag inrättande av tjänster för

en kontorist i Ae 9 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Jag tillstyrker vidare, att en tjänst för förrådsman i Ae 7 överföres till flygstaben.

Jag räknar inte med några personalförändringar vid underrättelsecentralen för nästa budgetår.

Jag föreslår, att en tjänst för byråchef i Be 1 inrättas för systemplaneringen. En beställning vid flygvapnet för flygdirektör av 1. graden i Ao 26 bör härvid indragas. Jag framlägger förslag härom framdeles vid anmälan av flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Jag tillstyrker vidare, att en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 tillkommer vid systemplaneringen.

Jag har i det föregående under arméintendenturförvaltningens anstalters avlöningsanslag erinrat om att den vid flygvapnets centralförråd för intendenturmateriel i Västerås bedrivna verksamheten enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1960 skall inordnas i arméns centrala intendenturförråd från och med den 1 juli 1961. Till följd härav kan vid flygförvaltningens intendenturbyrå redovisade tjänster för en förrådsförman i Ao 9, fyra förrådsmän i Ae 7, ett kanslibiträde i Ae 7 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål utgå. Vidare kan en beställning för förvaltare i Ao 17 vid flygvapnet indragas. Jag återkommer till denna fråga framdeles vid anmälan av flygvapnets allmänna avlöningsanslag.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttningar av tjänster för två flygdirektörer av 2. graden eller byrådirektörer i Ao 24 till flygdirektörer av 1. graden eller byrådirektörer i Ao 26, en flygingenjör av 1. graden eller förste byråingenjör i Ae 23 till flygdirektör av 2. graden eller byrådirektör i Ao 24, en förste byråintendent i Ao 23 till byrådirektör i Ao 24, en byråingenjör i Ao 19 till Ao 21, ett tekniskt biträde i Ae 5 till Ae 7 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång till kanslibiträde i Ae 7, varjämte jag förutsätter, att benämningen av tjänsten för chef för centralplaneringen i Bo 1 ändras till byråchef och att en tjänst för byråassistent i Ao 19 ändras till tjänst för byråingenjör i samma lönegrad.

Till de av chefen för flygvapnet framförda förslagen rörande förändringar i fråga om militära och civilmilitära beställningar torde jag få återkomma i samband med att slutligt förslag framlägges beträffande flygvapnets allmänna avlöningsanslag.

I det föregående har jag redogjort för ett av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga i samråd med riksräkenskapsverket avgivet förslag rörande handläggningen av kamerala ärenden inom armétygförvaltningen. Vid anmälan av armétygförvaltningens avlöningsanslag har jag biträtt de sakkunnigas förslag att en särskild ekonomisektion skall organiseras inom armétygförvaltningens administrativa byrå. Jag föreslår i likhet med de

sakkunniga, att en särskild ekonomisektion med angivna arbetsuppgifter tillkommer jämväl inom flygförvaltningens administrativa byrå. Jag ansluter mig i huvudsak till den av de sakkunniga föreslagna personalorganisationen för sektionen. Jag anser emellertid, att två föreslagna biträdes-tjänster bör utbytas mot tjänster för kanslibitråde i A 7 (en för svenska och en för utländska leverantörräkningar) samt att en för reseräknings-granskning beräknad kontoristtjänst bör utbytas mot kansliskrivare i A 10. Vid personalkontoret bör vidare tre tjänster för kontorist i A 9, avsedda för avlöningsuträkning, tillkomma i utbyte mot tjänster i A 7. I enlighet härmed bör tjänster tillkomma vid flygförvaltningen för en byrådirektör i Ae 24, en byråassistent i Ae 19, två assistenter i Ae 15, en förste kansliskrivare i Ae 12 och sex kontorister i Ae 9. Samtidigt bör följande tjänster utgå, nämligen för en kamrerare i Ao 21, två assistenter — en i Ao 17 och en i Ae 17 — en kontorsskrivare i Ao 13, två kansliskrivare — en i Ao 10 och en i Ae 10 — samt fem biträden för skriv- och kontorsgöromål. Indragningen av ordinarie tjänster torde ej kunna ske omedelbart. Möjlighet bör föreligga att föra sådan tjänst på övergångsstat. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder för genomförande av ifrågavarande personalförändringar.

Jag vill i förevarande sammanhang även anmäla av flygförvaltningen i en till försvarsdepartementet den 7 november 1960 inkommen skrivelse framlagt förslag rörande organisationsförändringar m. m. i fråga om handläggningen av på ämbetsverket ankommande ärenden rörande bland annat robotar. Enligt förslaget skall den för närvarande fristående robotbyrån inlemmas i flygplanavdelningen. Huvuddelen av byrån — expedition, centralsektion, militärsektion, projektsektioner, konstruktionssektion, styrsektion och motorsektion — skall härvid inom flygplanavdelningen bilda en särskild byrå. Övriga enheter — utprovningsssektion, mätsektion och försöksplatser — föreslås ingå i en särskild försöksplanering inom flygplanavdelningen. I anslutning härtill föreslår flygförvaltningen vidare dels inrättande av nya tjänster för en förste byråingenjör i Ae 23 och en byråingenjör i Ae 21, dels ock vissa lönegradsuppflyttningar.

Ifrågavarande ärende har remitterats till 1956 års försvarsförvaltnings-sakkunniga för yttrande. Då remissbehandlingen inte är avslutad, räknar jag inte med att för årets riksdag framlägga förslag till ändrad organisation av robotbyrån. Jag kan till följd härav inte heller tillstyrka de föreslagna tjänsterna och lönegradsuppflyttningarna. Jag förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t äger besluta om vidtagande försöksvis av sådana organisationsförändringar som kan visa sig ändamålsenliga och lämpliga och därvid föreskriva provisoriska åtgärder inom ramen för gällande personalorganisation.

Som omnämnts redan i det föregående bör från och med nästa budgetår avlöningskostnaderna för viss personal inom flygförvaltningen överföras

från sakanslag till avlöningsanslag. Till följd härav beräknar jag under förevarande anslag medel för avlöningar till 95 innehavare av befattningar för tjänstemannapersonal som för närvarande avlönas över förrådstitel. Avlöningskostnaderna för dessa tjänster beräknar jag för nästa budgetår till i runt tal 1 300 000 kronor, med vilket belopp flygvapnets anslag till drift och underhåll av flygmateriel m. m. kan minskas. Den kollektivavtalsanställda personalen vid förrådsbyrån utgöres av 57 helårsarbetare. Jämväl avlöningskostnaderna — beräknade till 675 000 kronor — för denna personal bör överföras till förevarande anslag från anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. Slutligen bör under anslaget medel beräknas för avlöningar till kollektivavtalsanställd personal vid flygplanavdelningens försökscentral. Denna personal utgöres — efter den minskning som förutsatts i det föregående — av 119 helårsarbetare. Jag beräknar ifrågavarande avlöningskostnader till i runt tal 1 300 000 kronor, med vilket belopp flygvapnets anslag till anskaffning av flygmateriel m. m. kan minskas. Sistnämnda anslag kan även minskas med belopp motsvarande avlöningskostnaderna för sex kollektivavtalsanställda arbetare vid elektroavdelningen, vilka i enlighet med vad som föreslagits i det föregående skall ersättas med tjänstemän.

Avlöningskostnader för kollektivavtalsanställd personal, som enligt vad som nu sagts skall överföras till förevarande anslag, bör redovisas under en särskild anslagspost Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löne-reglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 31 576 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 4 550 000 (+ 40 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 118 000 (\pm 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 880 (\pm 0) kronor;

Avlöningar till tillfälligt anställd personal 748 000 (\pm 0) kronor;

Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal 1 975 000 (+ 1 975 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 17 260 000 (+ 1 680 000) kronor;

Rörligt tillägg 6 487 120 (+ 2 861 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 430 000 (+ 20 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 6 576 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i anslutning till inrättandet av den föreslagna ekonomisektionen vidtaga erforderliga övergångsåtgärder;

c) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 550 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	118 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 880
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	748 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 975 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	17 260 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 487 120
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	430 000
	Summa kronor 31 576 000

d) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 31 576 000 kronor.

[25] 21. **Flygförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 345 000	1 397 955
1960/61 (statsliggaren s. 190)	1 400 000	
1961/62 (förslag)	1 485 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 4 310 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård	7 000	
2. Bränsle		7 000
3. Anståndstraktamenten (överföring från annat anslag)	15 000	
4. Höjda löner m. m.	18 000	

	Ökning	Minskning
5. Personalökning m. m.	55 000	
6. Prishöjningar	3 000	
7. Allmän varuskatt	22 000	
8. Nyanskaffning av kontorsmaskiner m. m.	40 000	
9. Inredning m. m. av nya lokaler för flygbokför- rådet	60 000	
10. Språkkurser	5 000	
11. Engångsutgift för telefonväxel 1960/61		8 000
12. Hålkorts- och datamaskiner (överföring från annat anslag)	4 100 000	
	4 325 000	15 000
		+ 4 310 000

Motiv

1. Anslagsposten till sjukvård bör med hänsyn till belastningen under föregående budgetår uppräknas med 7 000 kronor.

2. På grund av belastningen anses bränsleposten kunna minskas med 7 000 kronor.

3. Beloppet — 15 000 kronor — hänför sig till kostnader för traktementen vid anstånd med omstationering för personal med avlöning från flygförvaltningens avlöningsanslag. Dessa kostnader har tidigare belastat anslag under flygvapnet men utgår numera från flygförvaltningens omkostnadsanslag. Då flygförvaltningen ännu saknar erfarenhet för beräkning av dessa kostnader föreslås härjämte, att anslagsposten till reseersättningar icke längre skall maximeras.

4. På grund av inträffade och förutsedda lönestegringar väntas kostnaderna för städning öka med 18 000 kronor. Den avtalsmässiga reduceringen under månader med fem dagars arbetsvecka beräknas emellertid medföra minskade städkostnader om 6 000 kronor. En fortsatt övergång från tidavtal till prisavtal väntas innebära en ytterligare besparing med 6 000 kronor. Nettoökningen av kostnaderna för städning beräknas således till (18 000 — 6 000 — 6 000 =) 6 000 kronor. För höjda ersättningar för golvboning och fönsterputsning beräknas 2 000 kronor samt för vakttjänst slutligen 10 000 kronor.

5. Till följd av personalökning beräknas kostnaderna för skrivmateriel m. m. öka med 4 000 kronor, för telefon med 10 000 kronor, för möbler m. m. med 40 000 kronor och för städning med 1 000 kronor.

6. För prishöjningar å möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. beräknas 3 000 kronor.

7. Den allmänna varuskatten väntas medföra kostnadsökningar på 22 000 kronor under förevarande anslag.

8. Beloppet, som avses för nyanskaffningar av kontorsmaskiner m. m., erfordras för att kompensera eftersläpningar främst till följd av tidigare personalökningar.

9. Flygbokförrådet, som för närvarande har lokaler i Svea artilleriregementes f. d. etablissement, avses skola flyttas till nya lokaler i Solvalla. För inredning av de nya lokalerna och för förrådets flyttning beräknas 60 000 kronor.

10. Beloppet hänför sig till inköp av grammofonspråkkurser jämte tillbehör.

11. Engångskostnaderna för utbyggnad av telefonväxeln i flygförvaltningens ämbetsbyggnad under budgetåret 1960/61 har uppgått till 8 000 kronor.

12. Kostnaderna för hålkorts- och datamaskinanläggningarna vid flygförvaltningens hålkortscentral i Arboga har hittills bestritts från sakan-slag, medan kostnaderna för inköpsavdelningens hålkortsutrustning bestritts från förevarande anslag. Flygförvaltningen föreslår, att medel för bestridande av kostnaderna för hålkortscentralen från och med nästa budgetår anvisas under förevarande anslag.

Kostnaderna för hålkortscentralens anläggningar beräknas för nästa budgetår till 4 100 000 kronor, varav 1 800 000 kronor utgör grundhyra enligt tecknade kontrakt, 900 000 kronor skifthyra, 900 000 kronor importkostnader, 300 000 kronor kostnader för magnetband, hålkort m. m. och 200 000 kronor allmän varuskatt. Av dessa kostnader är importkostnaderna, 900 000 kronor, av engångsnatur.

Departementschefen

Jag anser, att kostnaderna för hålkorts- och datamaskinanläggningarna vid flygförvaltningens hålkortscentral i Arboga bör redovisas under ett särskilt reservationsanslag. Jag framlägger förslag härom i det följande.

För egen del föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 1 485 000 kronor, innebärande en höjning med 85 000 kronor. Vid anslagsberäkningen beaktar jag inträffade löne- och prisstegringar. Jag beräknar även medel för personalökning och för anståndstraktamenten. Med hänsyn till belastningen bör vidare sjukvårdsposten uppräknas med 35 000 kronor, medan bränsleposten bör kunna minskas med 15 000 kronor av samma anledning. Vid anslagsavvägningen har jag vidare beaktat, att kostnader för nya lokaler skall rymmas inom ramen för anslaget.

Jag anser mig inte böra biträda förslaget att anslagsposten till reseersättningar inte längre skall vara maximerad.

Till den av flygförvaltningen anmälda frågan om lokaler för bokförråd torde jag få återkomma i annat sammanhang.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 485 000 kronor.

[26] 22. **Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.**

	Anslag
1961/62 (förslag)	4 100 000

Såsom jag anført i det föregående bör kostnaderna för flygförvaltningens hålkorts- och databehandlingsmaskiner vid hålkortscentralen i Arboga bestridas av ett särskilt reservationsanslag. Anslaget bör benämnas Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m. Medelsbehovet under anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 4 100 000 kronor. Av detta belopp utgör 900 000 kronor engångsutgifter.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGSDIREKTION

[27] 23. **Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar.** 24. **Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader.**

Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med 214 000 kronor respektive 18 000 kronor.

1960 års försvarsledningsutredning har den 22 december 1960 avgivit betänkande rörande krigsmaktens högsta ledning. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Jag räknar med att beredningen av ärendet skall kunna avslutas i sådan tid att förslag i ämnet kan föreläggas 1961 års riksdag. Då det inte är uteslutet, att förvaltningsdirektionens anslag till avlöningar och omkostnader kan komma att påverkas av ställningstagandet till utredningens förslag, bör slutlig ställning inte nu tagas till dessa anslag. I statsverkspropositionen bör anslagen därför upptagas med allenast beräknade belopp. Försvarets förvaltningsdirektion (skr. ^{25/8} 1960) har beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 296 000 kronor för förvaltningsdirektionens avlöningar och 24 000 kronor för direktionens omkostnader. Äskandena innebär höjningar av för innevarande budgetår för motsvarande ändamål anvisade medel med 82 000 kronor respektive 6 000 kronor. För egen del räknar jag med 242 000 kronor för avlöningar och 20 000 kronor för omkostnader.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

a) till *Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar* ett förslagsanslag av 242 000 kronor;

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader* ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

C. Försvarskrafterna

FÖRSVARSSTABEN

[28] 1. Försvarsstaben: **Avlöningar.** 2. Försvarsstaben: **Omkostnader.** 3. Försvarsstaben: **Övningar.** Dessa anslag är för innevarande budgetår upptagna med respektive 17 040 000 kronor, 3 380 000 kronor och 77 000 kronor.

Som förut nämnts räknar jag med att förslag på grundval av ett av 1960 års försvarsledningsutredning avgivet betänkande rörande krigsmaktens högsta ledning skall kunna avlämnas till 1961 års riksdag. Vidare har försvarsattachéutredningen 1960 den 8 november 1960 överlämnat betänkande med förslag angående försvarsattachéorganisationen. Även detta betänkande remissbehandlas för närvarande och beredningen bör kunna avslutas i sådan tid att förslag i ämnet kan föreläggas 1961 års riksdag. Då försvarsstabens förenämnda anslag kan komma att påverkas av ställningstagandena till utredningarnas förslag, bör slutlig ställning icke nu tagas till dessa anslag. Anslagen bör därför i statsverkspropositionen upptagas med allenast beräknade belopp. Försvarsstabschefen och försvarets radioanstalt (skr. ^{12/8} resp. ^{10/8} 1960) har beräknat medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till sammanlagt 19 321 500 kronor för avlöningar, 3 652 000 kronor för omkostnader och 92 000 kronor för övningar. För egen del räknar jag med 19 485 000 kronor för avlöningar samt med åskade belopp för övriga ändamål.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

a) till *Försvarsstaben: Avlöningar* ett förslagsanslag av 19 485 000 kronor;

b) till *Försvarsstaben: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 652 000 kronor;

c) till *Försvarsstaben: Övningar* ett reservationsanslag av 92 000 kronor.

[29] 4. Försvarsstaben: **Anskaffning av krigskartor**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	400 000	427 125	7 052
1960/61 (statsliggaren s. 195)	450 000		
1961/62 (förslag)	700 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Chefen för försvarsstaben hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår beräknas till 835 000 kronor, men med hänsyn till den anslagsram, som av överbefälhavaren tilldelats försvarsstaben, anser sig försvarsstabschefen böra begränsa äskandet till 700 000 kronor. Angående den närmare beräkningen av äskandet torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Jag biträder försvarsstabschefens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

[30] 5. **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 961 000 kronor.

Försvarsstabschefen och försvarets radioanstalt har för nästa budgetår äskat sammanlagt 2 061 000 kronor under förevarande anslagsrubrik. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 28 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* beräkna ett reservationsanslag av 2 061 000 kronor.

ARMÉN**AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL****[31] 6. Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	239 500 000	248 600 718
1960/61 (statsliggaren s. 196)	246 000 000	
1961/62 (beräknat belopp) ...	279 400 000	

Försvarets civilförvaltning (skr. ²⁰/₈ 1960) har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid armén, marinen och flygvapnet, berörande försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Med hänsyn till dessa förslag och med beaktande av automatiska kostnadsförändringar under nämnda anslag har ämbetsverket föreslagit, att anslagen skall uppföras med följande belopp, nämligen 277 200 000 kronor för armén, 103 865 000 kronor för marinen och 139 550 000 kronor för flygvapnet. Vissa av de framställda förslagen erfordrar ytterligare överväganden. Härtill kommer att bland annat 1960 års försvarsledningsutrednings förslag rörande krigsmaktens högsta ledning kan medföra förändringar som påverkar försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag.

Vidare bör här anmälas, att överbefälhavaren med skrivelse den 24 oktober 1960 har ingivit förslag rörande en gemensam krigshögskola. I det följande återkommer jag med förslag om beräkning av preliminära anslag för denna utbildningsanstalt. I samband med tillkomsten av den gemensamma krigshögskolan skall försvarsgrenarnas nuvarande högskolor, arméns krigshögskola, sjökrigshögskolan och flygkrigshögskolan, utgå ur organisationen. En fullständigare bestämning av återverkningarna på personalstaterna för försvarsgrenarna med hänsyn härtill bör ske i samband med att anslagen till avlöningar till aktiv personal m. fl. slutligt äskas. Vid beräkning av medelsbehovet under ifrågakommande anslag för försvarsgrenarna bör emellertid hänsyn icke tagas till medelsbehovet för nyssnämnda högskolor. I enlighet härmed bör minskningar ske på vissa anslag under försvarsgrenarna enligt följande.

<i>Armén:</i>	Minskning
Avlöningar till aktiv personal m. fl.	900 000
Reseersättningar m. m.	330 000
Bränsle m. m.	30 000
Övriga expenser m. m.	30 000
Telefon m. m.	10 000

	Minskning
Inventarier m. m.	15 000
Övningar m. m.	450 000

Marinen:

Avlöningar till aktiv personal m. fl.	600 000
Reseersättningar m. m.	30 000
Bränsle m. m.	15 000
Telefon m. m.	5 000
Övriga expenser m. m.	10 000
Övningar m. m.	100 000

Flygvapnet:

Avlöningar till aktiv personal m. fl.	400 000
Reseersättningar m. m.	160 000
Övriga expenser m. m.	5 000
Övningar m. m.	50 000

Summa kronor 3 140 000

Av nyss angivna skäl är jag icke beredd att taga slutlig ställning till försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag, vilka därför i statsverkspropositionen torde få upptagas med allenast beräknade belopp. Därvid räknar jag med följande anslagsbelopp, nämligen för armén 279 400 000 kronor, för marinen 106 800 000 kronor och för flygvapnet 137 600 000 kronor. Jag har härvid även tagit hänsyn till tidigare omnämnda överföringar av avlöningskostnader från sakanslag. Till marinens och flygvapnets anslag återkommer jag i det följande. I detta sammanhang hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén:*
Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 279 400 000 kronor.

[32] 7. Armén: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 650 000	1 473 492
1960/61 (statsliggaren s. 205)	1 600 000	
1961/62 (förslag)	1 500 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår med hänsyn till belastningen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket räknar därvid med bifall till förslag av chefen för armén att övergångsvis få utbyta 11 beställningar för major mot beställningar för kapten (jfr prop. 1960: 110, 10—1307 60 *Bihang till riksdagens protokoll 1961. 1 saml. Nr 1. Bil. 6.*

s. 71). För egen del är jag icke beredd att tillstyrka arméchefens förslag. Anslaget för nästa budgetår beräknar jag med beaktande av lönehöjningar och anslagsbelastningen m. m. under sistförflutet budgetår till 1 500 000 kronor, innebärande en minskning med 100 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[33] 8. **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	7 650 000	8 048 788
1960/61 (statsliggaren s. 206)	8 200 000	
1961/62 (förslag)	6 500 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 2 200 000 kronor.

Enligt beslut av 1960 års riksdag (jfr prop. 1960: 110, s. 42) bestrides kostnaderna för avlöningar åt viss frivilligt tjänstgörande personal, vilka tidigare belastat försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till personal i reserv och till värnpliktiga, från och med innevarande budgetår från försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag. Ifrågakvarande kostnadsöverföring har emellertid icke beaktats vid anslagsberäkningarna för budgetåret 1960/61 (se nämnda prop.). Åtgärden beräknas medföra en kostnadsminskning under förevarande anslag av 2 600 000 kronor.

Merkostnaderna till följd av beslutade lönehöjningar uppgår enligt civilförvaltningens beräkningar till 400 000 kronor under förevarande anslag.

För egen del föreslår jag med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60, att anslagsminskningen begränsas till 1 700 000 kronor. Därvid räknar jag även med att kostnaderna för de premier för reservofficerarnas tjänstgöring, som beslutats av 1960 års riksdag (prop. 1960: 109, s. 137), skall bestridas från förevarande anslag.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

[34] 9. Armén: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	55 000	39 817
1960/61 (statsliggaren s. 207)	55 000	
1961/62 (förslag)	85 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer — i anslutning till förslag av chefen för armén samt efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen — att anslaget höjes med 45 000 kronor. Härav avses 23 000 kronor för särskild orientering av arméns rekryteringsofficerare om den ändrade utbildningsgången till befäl m. m. Återstående 22 000 kronor utgör medel för rekrytering av civilmilitär teknisk personal. Arméchefen har bland annat anfört, att rekryteringen av personal till tygtekniska kåren har berett stora svårigheter och att avgångarna under utbildningen varit av stor omfattning.

I skrivelse den 26 oktober 1960 föreslår civilförvaltningen, att försvarsgrenarnas anslag till rekryteringskostnader sammanföres till ett gemensamt förslagsanslag, benämnt Allmänna rekryteringskostnader.

För egen del föreslår jag, att medel för försvarsgrenarnas allmänna rekryteringskostnader fortsättningsvis anvisas på sätt hittills skett. Förevarande anslag bör med hänsyn till medelförbrukningen under budgetåret 1959/60 uppföras med 85 000 kronor. Höjningen begränsas således till 30 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[35] 10. Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	12 500 000	12 790 625
1960/61 (statsliggaren s. 208)	13 125 000	
1961/62 (förslag)	14 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 360 000 kronor. Ökningen betingas huvudsakligen av beslutade lönehöjningar för åren 1960 och 1961. Civilförvaltningen räknar med oförändrat antal förrådsarbetare m. fl. vid förbanden eller 1 175 man. Vidare föreslår ämbetsverket att personalreserven för eldningstjänst beräknas till högst 21 man, innebärande en minskning med fyra man. Minskningen motsvaras av en ökning under marinens motsvarande anslag. Personalreserven, som är gemensam för samtliga försvarsgrenar, har nämligen regelbundet måst an-

litas för att täcka marinens normalbehov av arbetsmånader i eldnings-tjänst.

För egen del föreslår jag med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60, att anslagshöjningen begränsas till 875 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[36] 11. *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	52 800 000	54 329 574
1960/61 (statsliggaren s. 208)	52 500 000	
1961/62 (förslag)	53 600 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 700 000 kronor.

Chefen för armén beräknar antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén under nästa budgetår till cirka 14 100 000 dagar. Dessa fördelar sig med cirka 11 300 000 dagar på första tjänstgöring, med 2 400 000 dagar på repetitionsövningar, med 180 000 dagar på befälsövningar samt med cirka 220 000 dagar på tjänstgöring för blivande instruktörsaspiranter. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar överstiger med 275 000 dagar det antal, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 196).

Civilförvaltningen beräknar medelsbehovet för penningbidrag m. m. under nästa budgetår med utgångspunkt i förenämnda antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga till 46 800 000 kronor. På grundval av från chefen för armén lämnade uppgifter angående antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för premier till 6 600 000 kronor. Kostnaderna för inkvarteringsersättningar beräknas med beaktande av medelsförbrukningen för ändamålet under budgetåret 1959/60 till 900 000 kronor. Den i det föregående under anslaget till avlöningar till personal i arméns reserver m. fl. nämnda överföringen av avlöningskostnaderna för viss frivilligt tjänstgörande personal till de allmänna avlöningsanslagen medför enligt civilförvaltningens beräkningar en kostnadsminskning under förevarande anslag av 1 100 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar m. m. till värnpliktiga beräknas således till (46 800 000 + 6 600 000 + 900 000 — 1 100 000 =) 53 200 000 kronor.

Departementschefen

Inledningsvis har jag upptagit fråga om avkortning av tiden för repetitionsövningarna vid armén och kustartilleriet. Jag har därvid föreslagit en avkortning med fem dagar per övning, vilket innebär att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén nedgår med ca 375 000. Antalet tjänstgöringsdagar vid armén kommer därvid att minska med cirka 100 000 i förhållande till vad som beräknades för innevarande budgetår. De i anledning av ifrågavarande åtgärder uppkommande besparingarna beräknar jag för arméns del till 2 400 000 kronor, varav 1 400 000 kronor under förevarande anslag och 1 000 000 kronor under anslaget Armén: Mathållning.

Trots den nu angivna nedgången av antalet tjänstgöringsdagar är — med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1959/60 — en höjning av anslaget erforderlig. Vidare bör medel beräknas under detta anslag för de premier för reservofficerarnas grundutbildning såsom värnpliktiga, vilka beslutats av 1960 års riksdag (se prop. 1960: 109, s. 137). På grund härav samt med beaktande av förenämnda överföring av vissa kostnader till annat anslag m. m. föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med 53 600 000 kronor, innebärande en höjning med 1 100 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 53 600 000 kronor.

SJUKVÅRD**[37] 12. Armén: Sjukvård**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 900 000	3 269 134
1960/61 (statsliggaren s. 209)	3 200 000	
1961/62 (förslag)	3 300 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. För egen del föreslår jag med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M.M.

[38] 13. Armén: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	17 350 000	15 538 449
1960/61 (statsliggaren s. 213)	17 000 000	
1961/62 (förslag)	10 420 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal elever och kurser	500 000	
2. Ändrade kommenderingsförhållanden		50 000
3. Krigsorganisatoriska förändringar		25 000
4. Fredsorganisatoriska förändringar m. m.	175 000	
5. Överföring till annat anslag		50 000
6. Frivilligt tjänstgörande personal	100 000	
7. Upphävande av militärtaxan	400 000	
8. Omräkning med hänsyn till anslagsbelastningen		1 050 000
	<u>1 175 000</u>	<u>1 175 000</u>
		± 0

Motiv

1. I sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår anför chefen för armén, att genomförandet av den nya befälsordningen vid armén och utfyllnad av befälskårernas vakanser medför ökad verksamhet vid vissa utbildningsanstalter beträffande såväl antalet elever som antalet kurser. Merkostnaden härför beräknar arméchefen till 500 000 kronor. Civilförvaltningen räknar med detta belopp.

2. Till följd av ändrade principer för fastställande av stationeringsorter vid kommendering av lärare till vissa utbildningsanstalter uppkommer vissa besparingar. Dessa beräknas av arméchefen och civilförvaltningen till 50 000 kronor.

3. För genomförande av vissa krigsorganisatoriska förändringar har tidigare beräknats 75 000 kronor under förevarande anslag. För nästa budgetår räknar arméchefen och civilförvaltningen med 50 000 kronor för ändamålet, innebärande en minskning med 25 000 kronor.

4. Av beloppet, 175 000 kronor, avser 35 000 kronor kostnader för resor och traktamenten till personal som kommenderas till arméstaben för arbete med fältutrustningslistor, 50 000 kronor kostnader för resor m. m. för

lokala företagsnämnder samt återstoden, 90 000 kronor, huvudsakligen kostnader för traktamenten i samband med omskolning och omkommande av personal i anslutning till av riksdagen beslutade organisationsförändringar.

5. Vid repetitionsövningar hösten 1961 kommer inom VII. militärområdet nytt förfarande att tillämpas beträffande de värnpliktigas in- och uttryckning. Kostnader, av arméchefen och civilförvaltningen beräknade till 50 000 kronor, kommer därvid att överföras från förevarande anslag till arméns övningsanslag.

6. Resekostnader för värnpliktig personal, som frivilligt tjänstgör i krigsbefattningar, beräknar arméchefen och civilförvaltningen till 100 000 kronor. Medel har icke tidigare särskilt äskats för ändamålet.

7. I anslutning till upphävandet av den s.k. militärtaxan har avtal träffats den 20 maj 1960 mellan försvarets civilförvaltning och järnvägsstyrelsen samt svenska järnvägsföreningen angående avgifter m. m. för transporter på järnväg för försvaret. Avtalet gäller från och med den 1 juli 1960. De avgifter som numera erlägges för ifrågavarande transporter beräknas medföra en kostnadsökning under förevarande anslag av 400 000 kronor.

Genom beslut av 1960 års riksdag (prop. 1960: 110, s. 16) har en för försvaret gemensam musikorganisation inrättats. Medel för avlöningskostnaderna för organisationen har anvisats under ett särskilt anslag, Militärmusiken: Avlöningar. Övriga kostnader för musikorganisationen bestrides under innevarande budgetår från försvarsgrenarnas anslag. I anslutning till hemställan från organisationsnämnden för militärmusiken och under hänvisning till civilförvaltningens och riksräkenskapsverkets tidigare intagna ståndpunkt i frågan (prop. 1960: 110, s. 14) framhåller civilförvaltningen i äskandena för nästa budgetår, att särskilda anslag bör tillkomma för kostnaderna för militärmusikens resor och materiel. För resekostnaderna bör enligt civilförvaltningen uppföras ett anslag, benämnt Militärmusiken: Resekostnader m. m., å 310 000 kronor.

I skrivelse den 6 september 1960 föreslår civilförvaltningen — efter att ha inhämtat yttranden från chefen för försvarsstaben och försvarsgrenscheferna — att medel för de värnpliktigas m. fl. fria resor m. m. jämlikt 3 och 10 §§ värnpliktsavlöningskungörelsen från och med budgetåret 1961/62 anvisas under ett för försvarsgrenarna gemensamt anslag. Ifrågavarande kostnader har tidigare bestritts, såvitt avser de inskrivningskyldigas m. fl. resor, från anslaget Inskrivningskostnader och i övrigt från försvarsgrenarnas anslag till reseersättningar m. m. Till stöd för förslaget

anför civilförvaltningen, bland annat, att systemet för debitering och redovisning m. m. av kostnaderna för de värnpliktigas resor visserligen möjliggjort en i huvudsak exakt fördelning av kostnaderna försvarsgrenarna emellan men att mycken arbetstid måst ägnas åt denna fördelning, framför allt hos civilförvaltningen men även hos respektive trafikföretag. Olägenheterna härmed är enligt ämbetsverket betydande. Den arbetstid, som inom civilförvaltningen ägnats åt att åstadkomma en rättvisande fördelning, uppskattas till lågt räknat 900 arbetstimmar för år.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande över civilförvaltningens förslag förklarat sig icke ha något att erinra mot att ett särskilt anslag anvisas för ifrågakostnader.

Departementschefen

Civilförvaltningen föreslår, att särskilda anslag anvisas för kostnaderna för militärmusikens resor m. m. och materiel. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag. Jag återkommer härtill i det följande.

Vidare föreslår civilförvaltningen, att medel anvisas under ett särskilt för försvarsgrenarna gemensamt anslag för de värnpliktigas m. fl. fria resor m. m. jämlikt 3 och 10 §§ värnpliktsavlöningskungörelsen. Förslaget tillstyrkes av riksräkenskapsverket. Förslaget innebär en väsentlig förenkling av redovisningssystemet. Kungl. Maj:t har därför genom beslut den 21 oktober 1960 förordnat att för innevarande budgetår samtliga ifrågakostnader skall redovisas under arméns anslag till reseersättningar m. m. För nästa budgetår föreslår jag, att för ändamålet anvisas ett särskilt anslag, som i riksstaten bör uppföras bland för försvaret gemensamma ändamål. I det följande återkommer jag till denna fråga.

Medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår har civilförvaltningen beräknat till oförändrat 17 000 000 kronor. Ämbetsverket har därvid icke beaktat förenämnda kostnadsöverföringar till andra anslag. Vid bifall till förslagen om uppförande av nya anslag för militärmusikens resor m. m. och de värnpliktigas m. fl. fria resor m. m. samt om medel icke beräknas för krigshögskolans resor (jfr arméns allmänna avlöningsanslag i det föregående), uppkommer under arméns anslag till reseersättningar m. m. en kostnadsminskning, som jag uppskattar till 6 580 000 kronor. Med beaktande härav och då vad civilförvaltningen anfört i övrigt ej givit mig anledning till erinran, föreslår jag, att anslaget minskas med detta belopp.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 10 420 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[39] 14. Armén: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	18 000 000	17 150 348
1960/61 (statsliggaren s. 216)	18 000 000	
1961/62 (förslag)	18 600 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 420 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Prissänkning på bränsle		360 000
2. Allmän varuskatt	40 000	
3. Ökat antal tjänstgöringsdagar	40 000	
4. Nya el-kontrakt m. m.	700 000	
	<u>780 000</u>	<u>360 000</u>
		+ 420 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen motsvarar 2 % av anslaget för innevarande budgetår och avser enligt vad arméintendenturförvaltningen angivit anpassning till prisläget i maj 1960.

2. Införandet av den allmänna varuskatten medför en ökning av kostnaderna för renhållningsmateriel m. m. av 40 000 kronor.

3. Kostnaderna i övrigt för renhållning beräknar arméintendenturförvaltningen med utgångspunkt i det för budgetåret 1961/62 beräknade antalet tjänstgöringsdagar, vilket beräknas överstiga antalet dagar för innevarande budgetår med 160 000 dagar. Med en dagskostnad av 22,5 öre uppkommer en kostnadsökning av i runt tal 40 000 kronor.

4. Utgifterna för elektrisk energi och vatten beräknas öka på grund av dels nya kontrakt med höjda el- och vattentaxor, dels ock ökad förbrukning föranledd av att vissa skyddade nyanläggningar uppvärms med elenergi. Kostnadsökningen beräknas uppgå till minst 700 000 kronor.

Departementschefen

Med beaktande av, bland annat, inträffade prisförändringar, den under år 1960 genomförda höjningen av städlönerna samt då hänsyn icke tages till medelsbehovet för krigshögskolan beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 18 600 000 kronor, innebärande en höjning med 600 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 18 600 000 kronor.

[40] 15. **Armén: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 010 000	2 009 846
1960/61 (statsliggaren s. 217)	2 100 000	
1961/62 (förslag)	1 990 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Löpande utgifter	98 000	
2. Växelanläggningar	155 000	143 000
	<hr/> 253 000	143 000
		+ 110 000

Motiv

1. Till följd av televäxelbeståndets utbyggnad beräknas abonnemangsavgifterna komma att öka med 42 000 kronor. Därutöver räknar arméintendenturförvaltningen med en ökning av 56 000 kronor för löpande utgifter.

2. I äskandena för budgetåret 1959/60 föreslog arméintendenturförvaltningen anskaffning av en för Linköpings garnison gemensam växelbordsanläggning (prop. 1959: 1, bil. 6, s. 164). På grund av ovissheten om den framtida organisationen av Linköpings garnison bifölls inte förslaget. I äskandena för nästa budgetår föreslår ämbetsverket ånyo anskaffning av ifrågavarande garnisonsväxel. Kostnaderna beräknas enligt prisläget i maj 1960 till 155 000 kronor.

Av anslaget för innevarande budgetår har 143 000 kronor beräknats för vissa växelanläggningar (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 202). Medelsanvisning i dessa hänseenden erfordras icke för nästa budgetår.

Departementschefen

Enär beslut ännu icke föreligger om den framtida förläggningen av Svea artilleriregemente och därmed ovisshet ännu råder om den framtida organisationen av Linköpings garnison, är jag icke heller nu beredd tillstyrka förslaget om en för garnisonen gemensam växelbordsanläggning. Jag förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t skall äga medgiva att beställning av ifrågavarande anläggning får ske, därest detta är aktuellt sedan beslut fattats om nämnda regementes förläggning.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar jag till 1 990 000 kronor, innebärande en minskning med 110 000 kronor. Därvid beaktar jag den under arméns allmänna avlöningsanslag angivna kostnadsminskningen under förevarande anslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 990 000 kronor.

[41] 16. **Armén: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 065 000	1 029 030	69 517
1960/61 (statsliggaren s. 217)	1 090 000		
1961/62 (förslag)	1 105 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 73 000 kronor på grund av prishöjningar samt införandet av allmän varuskatt.

Departementschefen

I enlighet med förslag av marinförvaltningen förutsätter jag att expens-kostnader, beräknade till 7 000 kronor, för Karlskrona samt Göteborgs och Bohus—Hallands försvarsområden överföres från förevarande anslag till marinens anslag till övriga expenser m. m. Jag återkommer härtill vid anmälan av marinens motsvarande anslag. Med hänsyn till det anförda samt med beaktande av prisförändringar m. m. samt då medel för krigshögskolan icke upptages under förevarande anslag beräknar jag medelsbehovet under anslaget till 1 105 000 kronor, innebärande en höjning med 15 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 105 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

[42] 17. **Armén: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	42 700 000	46 414 600
1960/61 (statsliggaren s. 218)	44 600 000	
1961/62 (förslag)	46 800 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 3 800 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	798 100	
2. Höjd dagskostnad	2 824 500	
3. Höjt pålägg för försålda portioner m. m.		274 100
4. Omräkning	500 000	
	4 122 600	274 100
	+ 3 848 500	
	Avrundat 3 800 000	

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

1960/61	Tjänstgöringsdagar 1961/62	ökning	För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kronor
13 220 000	13 450 000	230 000	3,47	798 100

I äskandena för innevarande budgetår räknade arméintendenturförvaltningen med en dagskostnad av tre kronor 50 öre. Efter förslag i 1960 års statsverksproposition har emellertid avlöningskostnader till ett belopp av 400 000 kronor överförts från förevarande anslag till anslaget Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar. Denna överföring motsvarar en minskning av dagskostnaden med tre öre.

2. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar 1961/62	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
	1960/61	1961/62	ökning	
13 450 000	3,47	3,68	0,21	2 824 500

Av den för budgetåret 1960/61 beräknade dagskostnaden, tre kronor 47 öre, utgör tre kronor 7 öre normalportionskostnad och 40 öre övriga mathållningskostnader. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen normalportionspriset till tre kronor 28 öre, motsvarande medeltalet mellan vinterstatens genomsnittsvärde enligt prisläget den 1 maj 1960 och sommarstatens värde vid samma tidpunkt. I genomsnitt för hela budgetåret 1959/60 har normalportionspriset uppgått till tre kronor 17 öre. Övriga mathållningskostnader beräknas för budgetåret 1961/62 till 40 öre för dag. Beräkningen härav grundas dels på tillgänglig statistik för budgetåren 1957/59, dels ock förenämnda överföring av vissa avlöningskostnader från förevarande anslag till annat anslag.

3. Under förevarande anslag redovisas inkomsten av försäljning av portioner till enskilda (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 204). Priserna på försålda portioner har varit föremål för översyn, i syfte bland annat att tillse att pensionskostnader beaktas vid prissättningen. Pålägget på råvarukostnaderna beräknas numera till cirka 60 % av dessa kostnader mot tidigare 45 %. Nettoinkomsten under förevarande anslag kommer därmed att uppgå till en krona 97 öre per portion. Försäljningen under nästa budgetår beräknas till 530 000 portioner, vilket innebär en minskning med 40 000 portioner jämfört med beräkningarna för innevarande budgetår. Med nu angivna utgångspunkter kommer den sammanlagda nettointäkten att uppgå till $(530\,000 \times 1,97 =)$ 1 044 100 kronor, innebärande en ökning med 274 100 kronor i förhållande till motsvarande beräkningar för innevarande budgetår.

4. Beloppet motsvarar skillnaden mellan arméintendenturförvaltningens äskande för budgetåret 1960/61 — sedan därifrån avräknats 400 000 kronor som enligt vad förut sagts överförts till annat anslag — och för samma budgetår beviljat anslag.

Departementschefen

Arméintendenturförvaltningen har vid beräkning av förevarande anslag utgått från att antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår ökar. Vid bifall till mitt förslag i det föregående om avkortning av tiden för repetitionsövningarna vid armén med fem dagar per övning kommer antalet tjänstgöringsdagar i stället att minska (jfr anslaget Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga). Den härvid uppkommande kostnadsbesparingen under förevarande anslag beräknar jag till 1 000 000 kronor. Vidare har jag i det föregående under avsnittet B. Centrala förvaltningsmyndigheter föreslagit, att vissa avlöningskostnader överföres från sakanslag till avlöningsanslag. Vid bifall till förslaget uppkommer en kostnadsminskning under arméns mathållningsanslag med 200 000 kronor.

Trots nu angivna kostnadsminskningar under förevarande anslag torde med hänsyn till prishöjningarna m. m. en betydande ökning av anslaget vara ofrånkomlig. Jag beräknar medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 46 800 000 kronor, innebärande en höjning med 2 200 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 46 800 000 kronor.

[43] 18. **Armén: Furagering**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 500 000	1 489 011
1960/61 (statsliggaren s. 219)	1 500 000	
1961/62 (förslag)	2 100 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kronor.

	Ökning
1. Ökat antal underhållsdagar	56 000
2. Höjda dagskostnader m. m.	522 050
	<u>578 050</u>
	Avrundat 600 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

	Underhållsdagar		ökning	För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1960/61	1961/62			
Ridhästar (stat 1) ...	189 000	189 000	—	3,85	—
Remonter och drag- hästar (stat 2) ...	208 000	222 000	14 000	4,00	<u>56 000</u>
					56 000

2. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Underhållsdagar 1961/62	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
		1960/61	1961/62	ökning	
Ridhästar (stat 1)	189 000	3,85	5,00	1,15	217 350
Remonter och draghästar (stat 2)	222 000	4,00	5,35	1,35	<u>299 700</u>
					517 050

Arméintendenturförvaltningen beräknar normalrationspriset för nästa budgetår efter prisläget den 1 maj 1960 till fyra kronor 95 öre för stat 1 och fem kronor 30 öre för stat 2. Under budgetåret 1959/60 har normalrationspriset uppgått till genomsnittligen fyra kronor 42 öre för stat 1 och 4 kronor 66 öre för stat 2. De höga priserna beror i första hand på det dåliga skördeutfallet under år 1959, särskilt vad beträffar havre. Att anslagsbelastningen likväl kunnat hållas inom ramen för anvisat anslag för budgetåret 1959/60 beror på att arméintendenturförvaltningen delvis tillgodosett behoven genom lagerförbrukning. — Övriga furageringskostnader beräknas till oförändrat fem öre per underhållsdag.

Utöver nämnda kostnadsökning å 517 050 kronor räknar arméintendenturförvaltningen med en merkostnad av 5 000 kronor för hundföda. Den sammanlagda kostnadsökningen beräknas således under förevarande punkt till 522 050 kronor.

Departementschefen

Jag biträder arméintendenturförvaltningens förslag och hemställer således — under erinran om att anslagshöjningen utgör 600 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Furagering* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[44] 19. Armén: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 52 000 000	50 214 717	27 432 249
1960/61 (statsliggaren s. 220)	51 300 000		
1961/62 (förslag)	51 375 000		

¹ Härutöver har 741 000 kronor överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Förslag till riktlinjer för materielanskaffning

År 1958 har antagits riktlinjer för täckande av brister i samt komplettering av krigsutrustningen av beklädnadsmateriel m. m. under budgetåren 1958/66. Enligt dessa riktlinjer skall under angivna tid verkställas anskaffningar till ett värde av 129 miljoner kronor (prop. 1958: 110, s. 345). Av de för budgetåren 1958/61 anvisade anslagen har sammanlagt 38,8 miljoner kronor beräknats för bristtäckning m. m. enligt riktlinjerna. Riksdagen har därjämte bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåren 1958/61 medgiva utläggandet av beställningar av beklädnadsmateriel för bristtäckning inom en sammanlagd kostnadsram av 59 miljoner kronor. Betalningsutfallet på dessa beställningar har förutsatts skola fördelas med 15 miljoner kronor på ett vart av budgetåren 1959/62 samt med 14 miljoner kronor på budgetåret 1962/63.

I äskandena för nästa budgetår anmäler *arméintendenturförvaltningen*, att ämbetsverket i samråd med chefen för armén överarbetat nuvarande materielplan, och hemställer, att riktlinjer för anskaffningsverksamheten,

såvitt avser beklädnad m. m., under de närmaste sju åren måtte fastställas enligt följande plan. Beloppen (miljoner kronor) har beräknats enligt prisläget i maj 1960.

61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	Summa
17,5	18,6	19,5	19,5	20,0	20,6	20,6	136,3

Medelsäskanden

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 3 275 000 kronor.

1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	550 000
2. Bristtäckning m. m. enligt antagna riktlinjer	100 000
3. Prishöjningar å materiel för bristtäckning m. m.	900 000
4. Prishöjningar i övrigt m. m.	1 725 000
	3 275 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda:

	1960/61	Tjänstgöringsdagar 1961/62	ökning resp. minskning	För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Värnpliktiga m. fl.	13 949 000	14 201 000	+ 252 000	2,45	+ 617 400
Icke-ordinarie furirer m. fl.	885 000	843 200	— 41 800	1,55	— 64 790
					+ 552 610
					Avrundat 550 000

Icke-ordinarie furirer m. fl. erlägger en ersättning av 90 öre per tjänstgöringsdag för lån av beklädnad. I äskandena för innevarande budgetår framhöll arméintendenturförvaltningen, att dagskostnadsbeloppet 2 kronor 45 öre framräknats med beaktande av ifrågavarande inkomster, varför samma dagskostnader borde tillämpas för icke-ordinarie furirer m. fl. som för värnpliktiga (prop. 1960:1, bil. 6, s. 207). Ämbetsverket framför i äskandena för nästa budgetår ånyo denna uppfattning men av besparings-skäl räknar ämbetsverket för budgetåret 1961/62 med en dagskostnad av endast en krona 55 öre för icke-ordinarie furirer m. fl. Därvid utgår ämbetsverket från att anslaget för innevarande budgetår beräknats efter en dagskostnad för sistnämnda personalkategorier av enahanda belopp, en krona 55 öre.

2 och 3. Enligt antagna riktlinjer för bristtäckning m. m. i fråga om beklädnadsmateriel utgör årskvoten för budgetåret 1961/62 16,6 miljoner

kronor, vilket i förhållande till årskvoten för innevarande budgetår innebär en ökning med 100 000 kronor.

Omräknad till prisläget i maj 1960 utgör årskvoten för budgetåret 1961/62 enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar 17,5 miljoner kronor. Ökningen, 900 000 kronor, motsvarar prishöjningar å 1,3 % samt varuskatt å 4,2 %.

Huvuddelen av det äskade beloppet, 17,5 miljoner kronor, åtgår för att likvidera beställningar, vilka utlagts med stöd av det för budgetåret 1959/60 lämnade beställningsbemyndigandet å 15 miljoner kronor.

4. Av anslaget för innevarande budgetår har för löpande verksamhet beräknats 34,8 miljoner kronor. För nästa budgetår uppgår motsvarande medelsbehov, beräknat efter prisläget i maj 1959, till 35,35 miljoner kronor. Ökningen betingas av de under punkten 1 redovisade förändringarna av antalet tjänstgöringsdagar. Omräknat till prisläget i maj 1960 utgör ifrågasvarande medelsbehov för nästa budgetår enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar 37,075 miljoner kronor, därvid tillägg gjorts för dels prishöjningar å 1,3 %, dels ock varuskatt å 4,2 %. Varuskatten beräknas utgå å 84 % av de löpande utgifterna. Den av prishöjningar m. m. föranledda kostnadsökningen utgör således, såvitt nu är i fråga, (37,075 — 35,35 =) 1,725 miljoner kronor.

Arméintendenturförvaltningen hemställer slutligen om bemyndigande att lägga ut beställningar å materiel enligt förenämnda riktlinjer inom ramen för ett belopp av 18 miljoner kronor utöver anvisade medel.

Departementschefen

Nu gällande riktlinjer för anskaffningsverksamheten, såvitt avser arméns beklädnad m. m., fastställdes av 1958 års B-riksdag och avser budgetåren 1958/66. Arméintendenturförvaltningen har i äskandena för nästa budgetår framlagt en omarbetad plan för ifrågasvarande anskaffningar, avseende budgetåren 1961/68. I anslutning till ett liknande förslag för innevarande budgetår anförde jag, att jag icke fann skäl att i fråga om intendenturmateriel övergå till samma anslagsteknik som för tygmateriel och att jag därför icke var beredd att föreslå något utsträckande i tiden av anskaffningsprogrammen för, bland annat, beklädnadsmateriel (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 26). Jag finner icke skäl att nu frånga denna ståndpunkt.

Jag har i och för sig intet att erinra mot det äskade anslagsbeloppet. Mitt förslag i det föregående (avsnittet B. Centrala förvaltningsmyndigheter) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag innebär emellertid en kostnadsminskning under förevarande anslag av 3 200 000 kronor. Anslaget bör således uppföras med 51 375 000 kronor, innebärande en höjning med 75 000 kronor. Av anslaget bör 17 500 000 kronor avses för bristtäckning. Beloppet motsvarar den enligt antagna

riktlinjer för budgetåret fastställda årskvoten, omräknad till prisläget i maj 1960. Av sistnämnda belopp åtgår huvuddelen för betalningsutfall å tidigare lämnade beställningsbemyndiganden. Vidare hör av anslaget för nästa budgetår 3 600 000 kronor beräknas för likvidering av beställningar av tyger för permissionsuniform för armén (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 208).

Arméintendenturförvaltningen har hemställt om beställningsbemyndigande om 18 miljoner kronor utöver anslaget för utläggande av beställningar å materiel som avses skola anskaffas enligt förut nämnda riktlinjer. Betalningsutfallet förutsättes för hela beloppet under budgetåret 1963/64. För egen del anser jag mig böra förordna ett dylikt bemyndigande om 15 miljoner kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 51 375 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å beklädnadsmateriel må utläggas inom en kostnadsram av 15 000 000 kronor.

[45] 20. *Armén: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	5 500 000	4 830 189	2 112 225
1960/61 (statsliggaren s. 222)	5 900 000		
1961/62 (förslag)	6 900 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 675 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	44 000
2. Omräkning	26 000
3. Engångsanskaffning av inventarier	1 125 000
4. Bristtäckning	—
5. Prishöjningar m. m.	480 000
	1 675 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar			För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1960/61	1961/62	ökning		
Inventarier	14 092 000	14 275 400	183 400	0,09	16 506
Förplägnadsmateriel					
för personal	14 289 000	14 541 000	252 000	0,10	25 200
för hästar	397 000	411 000	14 000	0,01	140
för hundar	—	165 000	165 000	0,01	1 650
					+ 43 496
					Avrundat 44 000

I äskandena för innevarande budgetår har antalet underhållsdagar för hundar inte beaktats.

2. Med de under punkten 1 angivna antalen tjänstgöringsdagar för budgetåret 1960/61 och för samma budgetår angivna dagskostnader skulle medelsbehovet för ifrågavarande inventarier och förplägnadsmateriel under innevarande budgetår uppgå till 2 701 000 kronor. Arméintendenturförvaltningen utgår emellertid från att av det beviljade anslaget endast 2 675 000 kronor kan avses för ändamålet. Skillnaden utgör 26 000 kronor.

3. Av anslaget för innevarande budgetår utnyttjas sammanlagt 1 035 000 kronor för engångsanskaffning av inventarier enligt följande: möbler för lektionssalar 60 000 kronor, madrasser av ny typ 100 000 kronor, vissa filter 200 000 kronor, inventarier i samband med vissa förbandsförflyttningar 345 000 kronor, inventarier till ny kasern 130 000 kronor och inventarier till viss uppehållsplats 200 000 kronor.

Arméintendenturförvaltningen beräknar medelsbehovet för engångsanskaffning av inventarier under nästa budgetår enligt prisläget i maj 1959 till 2 160 000 kronor, innebärande en höjning med 1 125 000 kronor.

Det för nästa budgetår beräknade beloppet avses för möbler för lektionssalar (200 000 kronor), vissa filter (200 000 kronor), madrasser och kuddar (300 000 kronor), inventarier föranledda av flyttningen av infanteriets kadettskola och Göteborgs luftvärnskår (183 000 kronor), inventarier för nyorganisation och utbyggnad av vissa förband m. m., bland annat Skånska pansarregementet och Norrbottens pansarbataljon (460 000 kronor), snabbtelefonanläggningar till vissa förband (totala kostnaden 635 000 kronor, av vilka nu äskas 150 000 kronor), säkerhetsskåp, inventarier till viss uppehållsplats samt till ny kasernbyggnad vid Wendes artilleriregemente (sammanlagt 318 000 kronor), standardhöjning av inventarier i vaktlokaler och dagbefälsrum (200 000 kronor), roterande kortregister till

vissa truppregistreringsmyndigheter (totala kostnaden 600 000 kronor, av vilka nu äskas 150 000 kronor).

4. Av anslaget för innevarande budgetår avses 1 215 000 kronor för förplägnadsmateriel för fältbruk. Arméintendenturförvaltningen räknar efter prisläget i maj 1959 med samma belopp för ändamålet under nästa budgetår. Beloppet avses helt för ny materiel för köttthanteringen i fält (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 211). Anskaffningen av denna materiel påbörjas under innevarande budgetår. Det därefter återstående medelsbehovet uppgår till 4 280 000 kronor, räknat efter prisläget i maj 1960.

5. De under punkterna 1—4 redovisade medelsbehoven för nästa budgetår har beräknats efter prisläget i maj 1959. Det totala medelsbehovet under anslaget utgör enligt nämnda prisläge (5 900 000 + 44 000 + 26 000 + 1 125 000 =) i runt tal 7 095 000 kronor. Omräknat till prisläget i maj 1960 utgör det totala medelsbehovet enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar 7 575 000 kronor. Skillnaden, 480 000 kronor, fördelar sig med 243 000 kronor på inventarier och förplägnadsmateriel i allmänhet, 145 000 kronor på engångsanskaffning av inventarier, 85 000 kronor på förplägnadsmateriel för fältbruk samt 7 000 kronor på musikmateriel. Kostnadsfördyringarna utgör enligt ämbetsverket dels prishöjningar å 2,8 %, dels ock varuskatt å 4,2 %. Varuskatten beräknas i princip utgå å 91 % av kostnaderna.

För att erhålla möjligheter att göra anskaffningen av förplägnadsmateriel för fältbruk på fördelaktigaste sätt hemställer arméintendenturförvaltningen om bemyndigande att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 2 140 000 kronor utöver anslaget. Betalningsutfall förutsättes äga rum under budgetåret 1962/63.

Arméintendenturförvaltningen föreslår ånyo (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 7), att riktlinjer fastställs för anskaffning under de närmaste budgetåren av krigsförplägnadsmateriel. De föreslagna riktlinjerna avser anskaffningar under budgetåren 1961/68 till ett sammanlagt värde av 9 775 000 kronor enligt prisläget i maj 1960.

Departementschefen

Jag är alltjämt icke beredd tillstyrka, att riktlinjer fastställs för anskaffning av krigsförplägnadsmateriel (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 26).

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 6 900 000 kronor, innebarande en höjning med 1 000 000 kronor. Därvid förutsätter jag, att kostnaderna under anslaget för musikmateriel överföres till ett särskilt anslag (jfr arméns anslag till reseersättningar m. m.). Jag återkommer härtill i det följande. Vidare räknar jag — till följd av mitt förslag i det föregående (avsnittet B. Centrala förvaltningsmyndigheter) om överföring av

vissa avlöningkostnader från sakanslag till avlöningsanslag — med en kostnadsminskning under förevarande anslag av 80 000 kronor. Därjämte torde vid anvisande av särskilda medel för en gemensam krigshögskola uppkomma en ytterligare kostnadsminskning under anslaget av 15 000 kronor (jfr arméns allmänna avlöningsanslag).

Av förevarande anslag bör för anskaffning av madrasser och kuddar av ny typ avses minst det för ändamålet äskade beloppet, 300 000 kronor. Vidare räknar jag i enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag med 200 000 kronor för standardhöjning av inventarier i vaktlokaler och dagbefälsrum samt likaledes 200 000 kronor för anskaffning av vissa filter, för vilka medel förskotterats från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 210). För anskaffning av förplägnadsmateriel för fältbruk bör kunna avses cirka 1 300 000 kronor. I övrigt tar jag icke nu ställning till hur anslaget bör fördelas på skilda ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom vid utfärdande av dispositionsföreskrifter för anslaget.

I anslutning till arméintendenturförvaltningens begäran om beställningsbemyndigande för anskaffning av förplägnadsmateriel för fältbruk förordar jag ett dylikt bemyndigande om 1 500 000 kronor utöver anslaget. Vidare föreslår jag, att beställningar av madrasser och kuddar av ny typ får utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor utöver anslaget.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 6 900 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å förplägnadsmateriel för fältbruk samt å madrasser och kuddar av ny typ må utläggas inom en kostnadsram av sammanlagt 3 000 000 kronor.

[46] 21. **Armén: Tvätt**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	4 000 000	4 161 029
1960/61 (statsliggaren s. 224)	3 900 000	
1961/62 (förslag)	4 060 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	69 195	
2. Överflyttning av tvätt till försvarets fabriksstyrelses anstalter m. m.	217 049	
3. Omständligare förfarande vid tvätt av ny fältuniform	227 000	
4. Prishöjningar	150 000	
5. Omräkning		62 300
6. Avrundning		944
	663 244	63 244
	+ 600 000	

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. beräknas öka med 252 000. Tvättmängden per tjänstgöringsdag utgör genomsnittligt 0,5 kg vattentvätt och 0,1 kg kemisk tvätt. Under innevarande budgetår är vattentvätten fördelad med 58,5 % på försvarets fabriksverks anstalter och 41,5 % på arméintendenturförvaltningens tvättinrättningar. Den kemiska tvätten utföres helt vid fabriksverkets anstalter. Tvättkostnaden per kg har för innevarande budgetår beräknats till 27,3 öre för vattentvätt vid ämbetsverkets tvättinrättningar, 54 öre för vattentvätt vid fabriksverkets tvätterier och 60 öre för kemisk tvätt. Med nu angivna utgångspunkter medför ökningen av antalet tjänstgöringsdagar en merkostnad med angivet belopp.

2. Såsom förut nämnts fördelas vattentvätten under innevarande budgetår med 58,5 % på försvarets fabriksverks tvätterier och 41,5 % på arméintendenturförvaltningens tvättinrättningar. För nästa budgetår räknar ämbetsverket med en överflyttning av 10,5 % av vattentvätten från sistnämnda inrättningar till fabriksverkets tvätterier. Till följd av den ändrade fördelningen av vattentvätten uppkommer vid de tvättmängder och priser, som angivits i det föregående, en kostnadsökning med 199 049 kronor. Vidare beräknas den tvätt, som utföres åt civila kunder, komma att minska, vilket medför ett inkomstbortfall å netto cirka 18 000 kronor. Den sammanlagda merkostnaden under förevarande punkt uppgår således till 217 049 kronor.

3. Under år 1960 har äldre typer av överdragskläder ersatts med bättre utrustning, fältuniform m/59. Den nya utrustningen kräver ett omständligare tvättförfarande än tidigare brukat. Priset på denna tvätt beräknas komma att per kg överstiga priset på annan vattentvätt vid fabriksverkets anläggningar med en krona 8 öre. Ifrågasvarande tvättbehov beräknas uppgå till 210 000 kg, vilket med angivna priser medför en kostnadsökning av 227 000 kronor.

4. Det totala medelsbehovet under anslaget enligt prisläget i maj 1959 uppgår enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar till i runt tal

4 350 000 kronor. Genom tillägg av dels 2,8 % för prishöjningar, dels ock — å 14 % av tvättkostnaderna — 4,2 % för varuskatt framräknar arméintendenturförvaltningen medelsbehovet enligt prisläget i maj 1960 till 4 500 000 kronor. Den av prishöjningar och varuskatt föranledda kostnadsökningen utgör således 150 000 kronor.

5. Beloppet motsvarar vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår samt för budgetåret 1961/62 gjorda avrundningar.

Departementschefen

För egen del beräknar jag medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 4 060 000 kronor, innebärande en höjning med 160 000 kronor. Jag förutsätter därvid i anslutning till förslag i det föregående (avsnittet B. Centrala förvaltningsmyndigheter) att avlöningskostnader om 740 000 kronor överföres från förevarande anslag till avlöningsanslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 4 060 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[47] 22. Armén: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	34 500 000	33 447 093	4 212 649
1960/61 (statsliggaren s. 225)	36 500 000		
1961/62 (förslag)	38 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i runt tal 1 500 000 kronor bundna.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 3 020 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	420 000	
2. Organisations- och metodförsök	700 000	
3. Fortsatt motorisering	1 350 000	
4. Ökat antal elever vid utbildningsanstalter	130 000	
5. Utökad kursverksamhet	875 000	
6. Prishöjningar	605 000	

	Ökning	Minskning
7. Minskade kostnader för flygverksamheten		
a) artilleriflygning		100 000
b) målflygning		75 000
8. Arméfälttjänstövning anordnas ej		800 000
9. Omräkning		85 000
	4 080 000	1 060 000
		+ 3 020 000

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar beräknas öka med i runt tal 210 000, vilket enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar medför en kostnadsökning med angivet belopp.

2. Den successiva revideringen av krigsorganisationen kräver omfattande försöksverksamhet av såväl teknisk som taktisk natur. Kostnaderna för tekniska försök (materieförsök) bestrides från anslag till materielanskaffning. Organisations- och metodförsök, vilka erfordras för att klarlägga materielens lämpligaste inordning och utnyttjande i krigsförbanden, anslutes till ordinarie utbildning, varför kostnaderna för desamma belastar förevarande anslag. Med hänsyn till den stigande omfattningen av ifrågasvarande försöksverksamhet är det — om försöken skall kunna drivas i paritet med nyssnämnda materieförsök — enligt arméintendenturförvaltningen nödvändigt med en anslagsuppräknning av 700 000 kronor.

3. Den ökade motoriseringen och övergången till tyngre fordon nödvändiggör enligt ämbetsverket en uppräknning av medelsbehovet med 1 100 000 kronor för ökad drivmedelsförbrukning och med 250 000 kronor för ersättning för markskador.

4. Med hänsyn till dels nuvarande vakanser i befälskårerna, dels onormalt stora pensionsavgångar under åren 1965—1970 har rekryteringen ökats. Antalet elever vid de fasta utbildningsanstalterna, främst krigsskolan och arméns underofficersskola, kommer på grund härav att bli större under nästa budgetår. Merkostnaderna under förevarande anslag beräknas till 130 000 kronor.

5. Förutom den utbildning i pansarvärnsrobottjänst som för närvarande pågår planlägges utbildning på luftvärnsrobotvapen. Kostnaderna för denna utbildning har beräknats till 75 000 kronor. I samband med införande av det år 1960 beslutade befälsutbildningssystemet erfordras övergångsarrangeringar för vissa kategorier aktivt befäl, bland annat anordnande av kompletteringskurser för vissa underofficerare. Medelsbehovet för dessa kurser har för nästa budgetår uppskattats till 700 000 kronor. För omskolning vid pansartrupperna och pansarinfanteriet till nya vapen- och stridsfordonstyper beräknas vidare merkostnader om 50 000 kronor uppkomma. Slutligen anmäler ämbetsverket, att utökningen av signaltruppernas organisation, vilken innebär en förstärkning av truppslagets befälskårer, kommer

att ske genom omskolning av personal vid i första hand artilleriet och luftvärnet. Kostnaderna för denna omskolning har angivits till 50 000 kronor.

Den av arméintendenturförvaltningen anmälda ökningen av medelsbehovet för kursverksamhet utgör således (75 000 + 700 000 + 50 000 + 50 000 =) 875 000 kronor.

6. Arméintendenturförvaltningen anser, att anslaget med hänsyn till mellan maj 1959 och maj 1960 inträffade prisförändringar bör höjas med 605 000 kronor, varav 215 000 kronor för kostnadsökningar på grund av allmän varuskatt.

7 a. Genom pågående utbildning av artilleriflygpersonal samt tillkomst inom armén av artilleriflygplan kan ifrågasvarande verksamhet i större utsträckning drivas i egen regi. Härigenom åstadkommes en kostnadsminskning under förevarande anslag av 100 000 kronor.

7 b. Indragningen av Karlsborgs och Östgöta luftvärnsregementen får till följd att antalet målflygningstimmar minskar. Detta medför en kostnadsbesparing av 75 000 kronor.

8. Under budgetåret 1961/62 avses icke några centralt anordnade fälttjänstövningar äga rum. Härigenom uppstår en kostnadsbesparing om 800 000 kronor.

9. För att inom arméns kostnadsram erhålla utrymme för en ökning av hemvärnets övningsanslag har förevarande anslag nedräknats med angivet belopp.

Departementschefen

Arméintendenturförvaltningen synes icke ha beaktat den sänkning av drivmedelspriserna som skett mellan maj 1959 och maj 1960. Till följd härav bör enligt mina beräkningar det av ämbetsverket äskade anslagsbeloppet kunna reduceras med i runt tal 900 000 kronor. Därjämte torde vid anvisande av särskilda medel för en gemensam krigshögskola (jfr arméns allmänna avlöningsanslag) en kostnadsminskning av cirka 450 000 kronor uppkomma under förevarande anslag. Anslaget för nästa budgetår skulle på grund härav vid bifall till arméintendenturförvaltningens förslag i övrigt behöva uppföras med, avrundat, 38 000 000 kronor. Jag förutsätter emellertid att merkostnaderna till följd av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960 skall inrymmas inom anslagsbeloppet. En viss reduktion av de av arméintendenturförvaltningen anmälda ökningarna av medelsbehovet synes därför ofrånkomlig.

Aberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 1 500 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 000 kronor.

[48] 23. **Armén: Ökning av drivmedelslagringen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	100	—	4 176 704
1960/61 (statsliggaren s. 226)	100		
1961/62 (förslag)	1 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden.

Arméintendenturförvaltningen föreslår, att anslaget — då någon utbyggnad av lagringsutrymmen icke beräknas ske under nästa budgetår — uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag biträder förslaget att anslaget jämväl för budgetåret 1961/62 upptages med allenast ett formellt belopp. Detta bör emellertid bestämmas till 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[49] 24. **Armén: Drivmedelsförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 700 000	2 698 657
1960/61 (statsliggaren s. 226)	1 800 000	
1961/62 (förslag)	2 000 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 227 000 kronor.

Efter hand som förbanden tillförts ytterligare distributionsmateriel har underhållskostnaderna stigit. Kostnadsökningen var enligt ämbetsverket under föregående budgetår av sådan omfattning att den icke kunde rymmas inom given anslagsram. På grund härav har underhåll av väsentlig betydelse måst skjutas på framtiden. Medelsbehovet under nästa budgetår för underhåll av distributionsmateriel m. m. ökas enligt ämbetsverket med 240 000 kronor, men ämbetsverket föreslår likväl, att anslagsuppräknningen begränsas till 200 000 kronor, varav 180 000 kronor för omgalvanisering av fat. Vidare föreslår arméintendenturförvaltningen, att anslaget höjes med 27 000 kronor till följd av prisstegringar m. m.

Departementschefen

För att tillgodose behovet av ökat underhåll av distributionsmateriel bör en viss uppräknning av anslaget komma till stånd. Vidare bör vid anslagsberäkningen hänsyn tagas till att transportkostnaderna torde komma att öka på grund av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960. Jag

anser mig emellertid icke kunna föreslå, att anslaget för nästa budgetår upptages med högre belopp än 2 000 000 kronor, vilket innebär en höjning med 200 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

[50] 25. **Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	3 250 000	2 810 010	3 055 050
1960/61 (statsliggaren s. 227)	3 000 000		
1961/62 (förslag)	3 250 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 210 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i huvudsak bunden genom utlagda beställningar.

Enligt riksdagens medgivanden har för budgetåren 1956/58, utöver beviljade anslag, beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig fått utläggas inom en kostnadsram av 9 000 000 kronor. Medel för likvidering av dessa bemyndiganden har inräknats i de för budgetåren 1957/61 beviljade anslagen.

År 1958 har antagits riktlinjer för anskaffningen av drivmedelsutrustning för krigsorganisationen under budgetåren 1958/66. Anskaffning av drivmedelsmateriel skall enligt dessa ske till en sammanlagd kostnad av 22 miljoner kronor (prop. 1958: 110, s. 345).

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 269 000 kronor.

Av anslaget för innevarande budgetår avses 2 800 000 kronor för distributionsmateriel för krigsbruk. För nästa budgetår beräknas för ifrågavarande ändamål ett belopp av 2 700 000 (— 100 000) kronor. Detta belopp motsvarar årskvoten för budgetåret 1961/62 enligt nyssnämnda riktlinjer. *Arméintendenturförvaltningen* föreslår vidare, att förevarande anslag med hänsyn till inträffade prisförändringar uppräknas med sammanlagt 369 000 kronor, varav 344 000 kronor hänför sig till distributionsmateriel för krigsbruk och 25 000 kronor till materiel för fredstjänsten.

Arméintendenturförvaltningen hemställer vidare om bemyndigande att utöver anslaget utlägga beställningar av distributionsmateriel ingående i krigsutrustningen inom en kostnadsram av 2 000 000 kronor med betalningsutfall under budgetåret 1963/64. Ett sådant bemyndigande skulle enligt ämbetsverket möjliggöra fördelaktigare anskaffningar i fråga om priser och leveranstider.

Slutligen anmäler arméintendenturförvaltningen, att ämbetsverket i samråd med chefen för armén överarbetat nuvarande intendenturmaterielplan, och hemställer, att riktlinjer för anskaffningsverksamheten, såvitt avser drivmedelsutrustning för krigsbruk, under de närmaste sju åren måtte fastställas enligt följande plan. Beloppen (miljoner kronor) har angivits i avrundade tal och beräknats enligt prisläget i maj 1960.

61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	Summa
3,1	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4	24,0

Årskvoten för budgetåret 1961/62 i den föreslagna planen motsvarar den enligt tidigare antagna riktlinjer för sagda budgetår fastställda kvoten, omräknad till prisläget i maj 1960, medan däremot envar av årskvoterna för budgetåren 1962/66 har uppräknats med — i fasta priser — 0,4 miljon kronor.

Departementschefen

Såsom jag anförde i det föregående (jfr anslaget Armén: Beklädnad m. m.) kan jag icke tillstyrka något utsträckande i tiden av anskaffningsprogrammet för här ifrågasvarande materiel. Jag är icke heller nu beredd att föreslå någon ökning av årskvoterna för budgetåren 1962/66 i nu gällande anskaffningsplan.

Arméns fortlöpande motorisering och de av taktiken betingade ökade kraven på förbandens rörlighet och utspridning har enligt vad som upplysts medfört, att bristerna i fråga om drivmedelsutrustning för krigsorganisationen alltjämt är av stor omfattning. Bland annat har enligt vad jag inhämtat behovet av distributionsmateriel (biltankar och tankkärror) för vissa stridande förband ökat kraftigt. Med hänsyn härtill finner jag det angeläget att — inom ramen för gällande riktlinjer rörande anskaffning av ifrågasvarande distributionsmateriel — vidtaga sådana åtgärder som kan underlätta täckande av föreliggande brister. För nästa budgetår bör därför utöver anslaget ett relativt stort beställningsbemyndigande medgivnas. Härigenom torde genom utläggande av större beställningar i ett sammanhang ekonomiskt fördelaktigare villkor kunna erhållas. Vidare bör den föreslagna åtgärden medföra, att bristtäckningen kan ske snabbare. På nu anförda skäl föreslår jag att anslaget för budgetåret 1961/62 uppföres med 3 250 000 kronor samt att bemyndigande lämnas att därutöver utlagga beställningar inom en kostnadsram av 4 000 000 kronor. Av anslaget bör i runt tal 3 050 000 kronor kunna avses för materiel för krigsorganisationen. Beträffande beställningsverksamheten förutsätter jag, att denna anordnas på sådant sätt att betalningsutfallet fördelas i huvudsak jämnt på budgetåren 1962/64. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl.

Maj:t att i vanlig ordning besluta om anskaffningsverksamhetens inriktning.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 250 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 3 250 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig må utläggas inom en kostnadsram av 4 000 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

[51] 26. *Armén: Remontering*

	Anslag	Nettoinkomst	Behållning
1959/60	100	18 209	2 698 477
1960/61 (statsliggaren s. 227)	100		
1961/62 (förslag)	1 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i runt tal 600 000 kronor bundna.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskad remontering av ackordhästar		99 000
2. Högre hästpriser m. m.		
a) Stam- och ackorddraghästar	37 000	
b) Ackordridhästar	14 000	
3. Minskad utrangering av hästar	200 000	
4. Minskat antal ackordhästar	96 000	
5. Ökade omkostnader för remontuppköp	7 475	
6. Omräkning	173 175	
7. Reservationsmedelsförbrukning		428 650
	527 650	527 650
	± 0	

Motiv

1. Från och med innevarande budgetår har antalet stamdraghästar minskats på grund av omläggning av anspannsutbildningen (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 218). Enligt beslut av Kungl. Maj:t skall antalet dylika hästar uppgå till 308, innebärande en minskning med 50 hästar. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t medgivit, att högst 30 övertaliga stamdraghästar må överföras till ackordhästar. Med hänsyn härtill beräknar arméintendenturförvaltningen för nästa budgetår erforderlig remontering av ackordrid- och ackorddraghästar till 20 (—10) respektive 110 (—20) hästar. Om medelinköpspriset beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 3 300 kronor, minskar kostnaderna under anslaget med $[(10 + 20) \times 3\,300 =]$ 99 000 kronor.

2. Under innevarande budgetår har medelinköpspriset för kallblodiga hästar beräknats till 3 300 kronor. Arméintendenturförvaltningen anser — med hänsyn till att hästpriserna visar stigande tendens — att medelinköpspriset för budgetåret 1961/62 icke bör beräknas lägre än till 3 500 kronor för ackorddraghästar och till 3 800 kronor för stamdraghästar. Med beaktande av under punkt 1 angiven minskning av remonteringen utgör inköpsbehovet 30 stamdraghästar samt $(130 - 20 =)$ 110 ackorddraghästar. De höjda hästpriserna beräknas således för ifrågavarande slag av hästar medföra en kostnadsökning av $[30 \times (3\,800 - 3\,300) + 110 \times (3\,500 - 3\,300) =]$ 37 000 kronor.

För ackordridhästar beräknas inköpspriset öka från 3 300 till 4 000 kronor per häst. Enligt vad som under hand inhämtats har arméintendenturförvaltningen — då det visat sig praktiskt taget omöjligt att inköpa för ridbruk dresserade kallblodiga hästar — till det för kallblodshästar fastställda priset inköpt något inridna varmblodiga hästar. Med hänsyn till det pris som kunnat erläggas har emellertid dessa hästar varit av mindre god kvalitet. För möjliggörande av inköp av varmblodiga ridhästar av bättre kvalitet samt eventuellt även av lämpliga kallblodiga hästar har inköpspriset för ackordridhästar höjts avsevärt mer än för draghästar. Med beaktande av under föregående punkt angiven minskning av remonteringen från 30 till 20 hästar ökar medelsbehovet för inköp av ackordridhästar således med $[20 \times (4\,000 - 3\,300) =]$ 14 000 kronor.

3. Under nästa budgetår beräknas 100 stamhästar och 200 ackordhästar komma att utrangeras, vilket innebär en minskning med 200 ackordhästar. Då slaktpriset beräknas till oförändrat 1 000 kronor per ackordhäst, minskar inkomsterna under förevarande anslag med $(200 \times 1\,000 =)$ 200 000 kronor.

4. Antalet ackordhästar beräknas minska från 3 000 till 2 000. Då ackordavgiften beräknas till oförändrat 96 kronor per häst, minskar inkomsterna under anslaget med $[(3\,000 - 2\,000) \times 96 =]$ 96 000 kronor.

5. Kostnaderna för transporter, resor m. m. i samband med remont-

uppköp har beräknats till 250 (+ 115) kronor per remont. Då antalet årligen inköpta remonter angivits till oförändrat 65 ökar medelsbehovet med $(65 \times 115 =)$ 7 475 kronor.

6. Som omräkningspost upptages det belopp, varmed utgifterna under innevarande budgetår beräknas överstiga inkomsterna, minskat med anslaget, 100 kronor.

Departementschefen

Riksdagen godkände 1955 ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om begränsning av arméns hästbestånd (SU 128, rskr. 300). Beslutet innebar, bland annat, att remontering av varmblodiga ackordridhästar icke vidare skulle äga rum. I avsaknad av närmare utredning av frågan huruvida det är nödvändigt att för fredsutbildningen avse varmblodiga ackordridhästar är jag icke beredd tillstyrka, att medelinköpspriset för nämnda ackordhästar fastställs till högre belopp än för ackorddraghästar. I övrigt anser jag mig kunna godtaga vad arméintendenturförvaltningen föreslagit. Jag räknar således med att anslaget jämväl för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp, vilket dock bör fastställas till 1 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Remontering* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[52] 27. Armén: Uttagning av hästar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	75 000	63 633
1960/61 (statsliggaren s. 229)	75 000	
1961/62 (förslag)	70 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag anser emellertid att anslaget med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren bör kunna uppföras med 70 000 kronor, vilket innebär en minskning med 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[53] 28. Armén: Veterinärvård

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	80 000	82 697	44 534
1960/61 (statsliggaren s. 229)	80 000		
1961/62 (förslag)	65 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 ett belopp av i runt tal 20 000 kronor bundet.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 15 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal underhållsdagar för hästar	1 400	
2. Modernisering m. m. av djurläkemedel	5 000	
3. Engångsanskaffning av materiel för skoning avslutad		20 000
4. Reservationsmedelsförbrukning		1 400
	<hr/> 6 400	<hr/> 21 400
		— 15 000

Motiv

1. Antalet underhållsdagar för hästar beräknas för budgetåret 1961/62 till 411 000, eller 14 000 fler än för innevarande budgetår beräknade 397 000 dagar. Dagskostnaden för underhållsdag beräknas till oförändrat 10 öre, varför medelsbehovet ökar med $(14\ 000 \times 0,1 =)$ 1 400 kronor.

2. I anslutning till pågående översyn av arméns djurläkemedel bör enligt arméintendenturförvaltningen viss modernisering av denna utrustning komma till stånd. Medelsbehovet ökar på grund härav med angivet belopp.

3. Av anslaget för innevarande budgetår beräknas ett belopp av 20 000 kronor användas för engångsanskaffning av viss materiel för skoning (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 220).

Departementschefen

Jag tillstyrker arméintendenturförvaltningens förslag och hemställer alltså — under erinran om att anslaget sänkes med 15 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[54] 29. **Armén: Hundväsendet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	160 000	50 792	13 828
1960/61 (statsliggaren s. 230)	71 000		
1961/62 (förslag)	71 000		

¹ Härutöver har 9 000 kronor överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av arméintendenturförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 71 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

[55] 30. *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 355 000 000	369 428 437	7 496 272
1960/61 (statsliggaren s. 230)	351 000 000		
1961/62 (förslag)	317 000 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 2 100 000 kronor.

Armétygförvaltningen (arméförvaltningen) har för budgetåren 1947/60 bemyndigats att beställa tygmateriel m. m. för 3 313,950 miljoner kronor, häri icke inräknade medel, som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln för budgetåren 1954/58 och från anslaget Reglering av prisstegringar för budgetåret 1959/60. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har anvisats tillhopa 2 666,690 miljoner kronor. I sistnämnda belopp har inräknats ett belopp av 2,940 miljoner kronor, som ställts till förfogande enligt beslut av Kungl. Maj:t den 16 maj 1957. Den 30 juni 1960 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (3 313,950 — 2 666,690 =) 647,260 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 445 miljoner kronor, medan 351 miljoner kronor anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1961 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av (647,260 + 445,0 — 351,0 =) 741,260 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1960 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 486 miljoner kronor, häri inräknat ett bemyndigandebelopp om 75 miljoner kronor som stod till Kungl. Majt:s disposition, icke utnyttjade.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén under budgetåren 1960/67 utgör — frånräknat utnyttjade belopp under tidigare budgetår — (2 647,5 — 21,5 =) 2 626 miljoner kronor i prisläge maj 1959 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 223).

Armétygförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för tygmateriel-anskaffning för budgetåren 1961/68 skall bestämmas till i princip 2 772

miljoner kronor enligt prisläget i maj 1960. Detta innebär således en ökning med $2\,772 - 2\,626 =$) 146 miljoner kronor i förhållande till den för budgetåren 1960/67 godkända kostnadsramen, outnyttjade belopp under tidigare budgetår ej inräknade. Ökningen hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	413,50	351,00
2. Överföring till annat anslag		5,25
3. Återanpassning till kostnadsramen	23,50	
4. Prisstegring	64,93	
5. Avrundning	0,32	
	502,25	356,25
		+ 146,00

1. Årskvoterna för budgetåren 1960/61 och 1967/68 har angivits i prisläget maj 1959.

2. Enligt direktiv från överbefälhavaren förutsättes, att bidrag ej längre skall lämnas av försvarsgrenarna till forskningsverksamhet vid försvarets forskningsanstalt. I anledning härav har kostnadsramen minskats med ($7 \times 0,75 =$) 5,25 miljoner kronor.

3. För anpassning till arméns totala kostnadsram har årskvoterna för budgetåren 1960/67 i den 1960 fastställda kostnadsramen för förevarande anslag minskats med sammanlagt 23,5 miljoner kronor (jfr prop. 1960: I, bil. 6, s. 223).

4. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar höjning i prisläget i maj 1960 med 2,4 % i förhållande till prisläget i maj 1959 i vad avser förevarande anslag, har kostnadsramen uppräknats med angivet belopp.

Enligt den sålunda föreslagna kostnadsramen för budgetåren 1961/68 upptager armétygförvaltningen anslaget för budgetåret 1961/62 till 368 miljoner kronor, innebärande en ökning med 17 miljoner kronor.

För samma budgetår hemställer ämbetsverket om beställningsbemyndigande av 400 miljoner kronor, med fördelning på olika delposter enligt följande (beloppen i miljoner kronor).

1. Komplettering och förnyelse av tygmateriel m. m.	338,5
2. Ammunition för övningar	38,0
3. Forskning och försök	20,0
4. Övriga kostnader	3,5
	Summa 400,0

I särskild skrivelse har armétygförvaltningen lämnat en översikt av beställningsbemyndigandets fördelning på viktigare anskaffningar.

Bemyndigandebeloppet under förenämnda delpost 1 omfattar bland annat viss omsättning av artillerimateriel, anskaffning av eldledningsutrustningar med radar för kanonluftvärnet, miniatyriserad truppradio, medeltunga och lätta helikoptrar, personterrängbilar och stridsammunition.

Departementschefen

Genom beslut den 4 november 1960 har Kungl. Maj:t bemyndigat armétygförvaltningen att för anskaffning av luftvärnsrobot typ Hawk anlita beställningsbemyndiganden under anslaget Flygvapnet: Luftförsvarsrobot. Härvid har bland annat förutsatts, att tillgången på betalningsmedel under förevarande anslag skall minska med sammanlagt 42 miljoner kronor under budgetåren 1961/63. Efter närmare överväganden har jag funnit det lämpligt att nyssnämnda belopp i sin helhet fråndrages årskvoten för budgetåret 1961/62 i arméns tygmaterielplan. På grund härav och med hänsyn till den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för armén föreslår jag, att för anskaffning av tygmateriel m. m. uppföres ett anslag för budgetåret 1961/62 av 317 miljoner kronor samt fastställs en kostnadsram för budgetåren 1961/68 uppgående till 2 684,5 miljoner kronor i enlighet med sammanställningen å s. 179. Härvid har jag förutsatt dels att bidrag till för-

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i miljoner kronor)								Summa
		1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	
<i>1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)</i>										
Årskvoter enligt 1960 års statsverksprop.	21,5	351	360	366	376	381	391	401	—	2 647,5
Justering till prisläge maj 1960	—	—	+ 9	+ 9	+ 9	+ 9	+ 9	+ 9	—	+ 54
Anskaffning av luftvärnsrobot	—	—	— 42	—	—	—	—	—	—	— 42
Överföring av avlöningskostnader	—	—	— 1,1	— 1	— 1	— 1	— 1	— 1	— 1	— 7,1
Anpassning till kostnadsram ¹	—	—	— 8,9	— 10	—	—	—	—	—	— 18,9
Reservationsmedelsförbrukning under budgetåret 1959/60 ²	— 14	—	—	—	—	—	—	—	—	— 14
Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	—	— 351	—	—	—	—	—	—	+ 416	+ 65
<i>1961 års kostnadsram (budgetåren 1961/68) i prisläge maj 1960</i>	7,5	—	317,0	364	384	389	399	409	415	2 684,5

¹ Avser arméns totala kostnadsram.

² Årskvoten för budgetåret 1959/60 355 miljoner kronor. Nettoutgiften för sagda budgetår (sedan hänsyn tagits till bl. a. överföring från anslaget till reglering av prisstegringar) i runt tal 369 miljoner kr.

svarets forskningsanstalt skall i mån av behov alltjämt utgå från anslaget, dels ock — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr armétygförvaltningens avlöningsanslag) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — att avlöningskostnader om i runt tal en miljon kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår. Såsom jag inledningsvis anfört bör årskvoten för budgetåret 1962/63 i kostnadsramen reduceras.

Beställningsbemyndigandet för budgetåret 1961/62 bör i anslutning till den av mig föreslagna kostnadsramen upptagas till 350 miljoner kronor. Anskaffningsverksamhetens inriktning torde i sedvanlig ordning få bestämmas av Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (741,260 + 350 — 317 =) 774,260 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 350 000 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 317 000 000 kronor.

[56] 31. **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	171 000 000	61 206 658	36 575 273
1960/61 (statsliggaren s. 231)	66 590 000		
1961/62 (förslag)	68 700 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 1 680 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i huvudsak bunden genom utlagda beställningar.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 68,700 miljoner kronor, innebärande en ökning med 2,110 miljoner kronor. Ämbetsverket utgår härvid från att förevarande anslag inom den enligt 1958 års försvarsbeslut för armén angivna kostnadsramen bör uppföras med — efter avdrag för till andra anslag överförda avlöningskostnader — 70,2 miljoner kronor. Enär indextalet för anslaget enligt prisläget i maj 1960 utgjorde 103,1 och således stigit med 3,1 % i förhållande till prisläget i maj 1959 (= 100), bör nämnda grundbelopp uppräknas med i avrundat tal 2,1 miljoner kronor. Armétygförvaltningen finner sig emellertid böra begränsa sitt äskande under förevarande anslag till att avse ett belopp av 68,700 miljoner kronor.

Departementschefen

Armétygförvaltningen har föreslagit, att förevarande anslag uppräknas med 2 110 000 kronor. Den föreslagna höjningen uppgår i stort sett till samma belopp som de beräknade kostnadsstegringarna under anslaget. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 68 700 000 kronor.

[57] 32. **Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	4 250 000	3 225 415
1960/61 (statsliggaren s. 231)	4 500 000	
1961/62 (förslag)	4 250 000	

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket har vid anslagsberäkningen utgått från att behovet av förhyrning av fordon under nästa budgetår kommer att bli av samma omfattning som under innevarande budgetår.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen bör en sänkning av anslaget vara möjlig. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 250 000 kronor, vilket innebär en minskning med 250 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 4 250 000 kronor.

[58] 33. **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	160 000	124 478
1960/61 (statsliggaren s. 232)	160 000	
1961/62 (förslag)	160 000	

I enlighet med förslag av armétygförvaltningen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

HEMVÄRNEN

[59] 34. Armén: Hemvärnets avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	655 000	650 433
1960/61 (statsliggaren s. 234)	740 000	
1961/62 (förslag)	960 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 220 000 kronor.

	Ökning
1. 1 chef för hemvärnets stridsskola (major) Ao 24	29 172
2. 1 förrådsman Ae 7	11 760
3. Höjda arvoden till kretshemvärnschefer m. fl.	137 480
4. Löneklassuppflyttningar m. m.	16 008
5. 1960 års löneroglering	25 580
	<hr/> 220 000

Motiv

1. Rikshemvärnschefen föreslår ånyo (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 225) att för chefen för hemvärnets stridsskola inrättas en beställning för major eller kapten i Ao 24 eller Ar 21. Chefen för armén föreslår i sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår, att för ändamålet avses en majorsbeställning. Statens organisationsnämnd har verkställt organisationsundersökningar vid stridsskolan och har därvid funnit, att skolchefen med hänsyn till sina uppgifter och sitt ansvar bör vara regementsofficer på aktiv stat. Civilförvaltningen räknar med att en majorsbeställning uppföres på hemvärnets stat.

2. Vid nämnda organisationsundersökningar vid hemvärnets stridsskola har organisationsnämnden vidare konstaterat behov av en förrådsarbetare i intendenturtjänst vid skolan. Chefen för armén föreslår, att för ändamålet inrättas en tjänst för förrådsman i Ae 7. Civilförvaltningen tillstyrker arméchefens förslag.

3. Rikshemvärnschefen upprepar tidigare framställt förslag om höjda arvoden till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och kompanichefer (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 226). Jämlikt beslut av 1960 års riksdag (se nämnda prop., s. 226) har vissa hemvärnschefer kommit i åtnjutande av arvoden enligt högre arvodesklass än som tidigare var tillämplig beträffande dem. Enligt rikshemvärnschefens förslag bör årsarvoden utgå med följande belopp (inom parentes anges nu gällande belopp),

	Kronor
nämligen	
för kretshemvärnschef	200 (nu 150)
för hemvärnschef	
i hemvärnsområde med högst 50 hemvärnsmän	400 (nu 240)
i hemvärnsområde med högst 100 hemvärnsmän	400 (nu 360)
i hemvärnsområde med 101—150 hemvärnsmän	600 (nu 360)
i hemvärnsområde med över 150 hemvärnsmän	600 (nu 480)
för kompanichef	200 (nu 150)

Civildförvaltningen anser sig böra biträda rikshemvärnschefens förslag och beräknar den till följd av arvodeshöjningen uppkommande kostnadsökningen till 137 480 kronor.

Departementschefen

För chefen för hemvärnets stridsskola bör inrättas en beställning i Ao 24. Vidare bör vid skolan tillkomma en tjänst för förrådsman i Ae 7.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter m. m. som åvilar kretshemvärnscheferna, hemvärnscheferna och kompanicheferna och med beaktande av löneutvecklingen under de senaste åren anser jag, att en omreglering av arvodena åt dessa personalkategorier bör ske. Jag biträder i denna del rikshemvärnschefens förslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga ändringar av hemvärnskungörelsen.

Med beaktande av det nu anförda, löneklassuppflyttningar m. m. samt 1960 års löne reglering beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag till 960 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 132 000 (+ 26 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 74 000 (+ 3 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 643 000 (+ 148 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 36 000 (+ 8 000) kronor;

Rörligt tillägg 72 000 (+ 35 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 000 (\pm 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 220 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring av personalförteckningen för hemvärdet som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdnet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	132 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	74 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	643 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	36 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	72 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
<u>Summa kronor</u>	<u>960 000</u>

c) till *Armén*: *Hemvärdnets avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kronor.

[60] 35. **Armén: Hemvärdnets omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	630 000	625 529
1960/61 (statsliggaren s. 235)	683 000	
1961/62 (förslag)	690 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 17 000 kronor.

Civilförvaltningen tillstyrker av rikshemvärnschefen föreslagen uppräkningsräkning med 4 500 kronor för merkostnader till följd av militärtaxans upphävande. Vidare föreslår ämbetsverket, att anslagsposten till övriga expenser, nu 435 000 kronor, höjes med 12 500 kronor på grund av prisstegringar m. m. Rikshemvärnschefen har föreslagit en uppräkningsräkning av posten med 39 000 kronor, varav 11 000 kronor för egentliga expenser och 28 000 kronor för bidrag till anskaffning av expeditiöns- och förrådslokaler.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 7 000 kronor. Jag räknar därvid med förenämnda belopp av 4 500 kronor för reseersättningar samt med 2 500 kronor för expenser.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén*: *Hemvärdnets omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 690 000 kronor.

[61] 36. **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	475 000	475 000	—
1960/61 (statsliggaren s. 236)	525 000		
1961/62 (förslag)	550 000		

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 36 000 kronor på grund av prisstegringar och införandet av allmän varuskatt. För egen del föreslår jag, att anslaget uppräknas med 25 000 kronor. Jag förutsätter, att bidrag till underhåll av hemvärnets stridsskola liksom tidigare får utgå från anslaget med belopp enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[62] 37. **Armén: Hemvärnets övningar**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 900 000	1 902 208	25 739
1960/61 (statsliggaren s. 236)	2 050 000		
1961/62 (förslag)	2 150 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 118 000 kronor.

	Ökning
1. Krigsspel	50 000
2. Ungdomsutbildning	35 000
3. Prisstegringar m. m.	33 000
	<hr/>
	118 000

Motiv

1. Av anslaget för innevarande budgetår kan enligt arméintendenturförvaltningen 30 000 kronor avses för krigsspel (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 230 och 232). Då denna utbildning bedömes såsom synnerligen viktig, föreslår ämbetsverket en uppräknings av anslaget för detta ändamål med 50 000 kronor.

2. Arméintendenturförvaltningen framhåller, att ungdomsutbildningen inom hemvärdnet ökat i omfattning under senare år och att de medel, som hittills stått till förfogande, icke medgivit, att denna verksamhet kunnat bedrivas i önskvärd omfattning. Ämbetsverket räknar med en höjning av 35 000 kronor för detta ändamål.

3. Enligt arméintendenturförvaltningen bör anslaget uppräknas med 21 300 kronor till följd av prisstegringar och 11 700 kronor på grund av införandet av allmän varuskatt.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Med en ökning av denna storlek bör det vara möjligt att tillgodose medelsbehoven i fråga om krigsspel och ungdomsutbildning i huvudsak i den omfattning som förutsatts i förslagen till medelsäskanden.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Hemvärdnets övningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 150 000 kronor.

[63] 38. *Armén: Hemvärdnets tygmateriel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	14 400 000	4 257 680	190 125
1960/61 (statsliggaren s. 236)	4 400 000		
1961/62 (förslag)	4 510 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 105 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av armétygförvaltningen bör anslaget höjas med 110 000 kronor på grund av prisstegringar. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärdnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 4 510 000 kronor.

MARINEN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[64] 39. **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	90 650 000	92 537 522
1960/61 (statsliggaren s. 237)	93 000 000	
1961/62 (beräknat belopp) ...	106 800 000	

Under återopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 106 800 000 kronor.

[65] 40. **Marinen: Avlöningar till personal å reservstat**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	135 000	125 153
1960/61 (statsliggaren s. 240)	132 000	
1961/62 (förslag)	135 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. För egen del anser jag, att anslaget bör höjas med 3 000 kronor på grund av beslutade lönehöjningar. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

[66] 41. **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 950 000	2 632 339
1960/61 (statsliggaren s. 241)	2 150 000	
1961/62 (förslag)	2 300 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 230 000 kronor. Ämbetsverket räknar därvid med, å ena sidan, en kostnadsökning av 220 000 kronor på grund av beslutade lönehöjningar samt, å andra

sidan, med en kostnadsminskning av 450 000 kronor på grund av den förut nämnda överföringen av avlöningskostnaderna för viss frivilligt tjänstgörande personal till annat anslag (jfr arméns motsvarande anslag). Civilförvaltningen föreslår vidare, att nu utgående stipendium till marinunderingenjör, 3 300 kronor, höjes med cirka 10 % till 3 638 kronor.

För egen del kan jag icke tillstyrka förslaget om höjning av nämnda stipendier. Anslaget för nästa budgetår beräknar jag med beaktande i övrigt av förenämnda kostnadsförändringar samt med hänsyn till anslagsbelastningen till 2 300 000 kronor, innebärande en höjning med 150 000 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

[67] 42. **Marinen: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	70 000	37 950
1960/61 (statsliggaren s. 242)	85 000	
1961/62 (förslag)	85 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Chefen för marinen har föreslagit en höjning av anslaget med 25 000 kronor. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[68] 43. **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 500 000	2 419 119
1960/61 (statsliggaren s. 243)	3 435 000	
1961/62 (förslag)	3 785 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kronor, varav 310 000 kronor hänföres till beslutade lönehöjningar och 40 000 kronor till avlönande av personal i eldningstjänst, motsvarande 46 arbetsmånader. Sistnämnda kostnadsökning motsvaras av minskning under arméns motsvarande anslag (jfr behandlingen i det föregående av

arméns anslag). Antalet förrådsarbetare m. fl. beräknar ämbetsverket till oförändrat 299 man. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 3 785 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[69] 44. Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	10 000 000	10 300 508
1960/61 (statsliggaren s. 243)	11 000 000	
1961/62 (förslag)	11 200 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor.

Chefen för marinen beräknar antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen under nästa budgetår till cirka 2 470 000, varav cirka 1 454 000 dagar vid flottan och cirka 1 016 000 dagar vid kustartilleriet. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar fördelar sig med cirka 2 240 000 dagar på första tjänstgöring (motsvarande) och cirka 230 000 dagar på repetitionsövningar. Antalet tjänstgöringsdagar överstiger med cirka 74 000 dagar det antal, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår.

Med utgångspunkt i nämnda antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för penningbidrag och sjötillägg under nästa budgetår till sammanlagt cirka 10 050 000 kronor. På grund av uppgifter från chefen för marinen angående antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för premier till i runt tal 1 420 000 kronor. För inkvarteringsersättningar räknar ämbetsverket med 30 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således till (10 050 000 + 1 420 000 + 30 000 =) 11 500 000 kronor.

Departementschefen

Förslaget i det föregående (jfr arméns motsvarande anslag) om avkortning av tiden för repetitionsövningarna vid kustartilleriet med fem dagar per övning innebär en minskning av det eljest beräknade antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid marinen under nästa budgetår med 28 575.

Den härmed sammanhängande kostnadsminskningen under förevarande anslag beräknar jag till 100 000 kronor.

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 11 200 000 kronor. Jag anser således, att anslagshöjningen kan begränsas till 200 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 11 200 000 kronor.

SJUKVÅRD

[70] 45. **Marinen: Sjukvård**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	825 000	760 445
1960/61 (statsliggaren s. 243)	960 000	
1961/62 (förslag)	960 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60 minskas med 160 000 kronor. För egen del föreslår jag, att anslaget i avvaktan på närmare erfarenheter av anslagsbelastningen uppföres med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M.M.

[71] 46. **Marinen: Reseersättningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	3 900 000	3 915 769
1960/61 (statsliggaren s. 243)	4 300 000	
1961/62 (förslag)	2 735 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Medel till marinchefens förfogande	80 000	
2. Upphävande av militärtaxan	110 000	
3. Kostnader för lokala företagsnämnder	10 000	
4. Omräkning med hänsyn till anslagsbelastningen		
m. m.		200 000
	200 000	200 000
		± 0

Motiv

1. Chefen för marinen har föreslagit, att de medel som ställes till marinchefens förfogande uppräknas med 80 000 kronor till 1 080 000 kronor mot 1 000 000 kronor för innevarande budgetår. Civilförvaltningen tillstyrker den föreslagna höjningen.

2. Upphävandet av militärtaxan beräknas medföra en kostnadsökning av 110 000 kronor under förevarande anslag.

3. Civilförvaltningen räknar vidare med en merkostnad av 10 000 kronor för de lokala företagsnämndernas resor.

Departementschefen

Jag har i och för sig intet att erinra mot det föreslagna anslagsbeloppet. I det föregående (jfr arméns motsvarande anslag) har jag emellertid förutsett, att kostnaderna för militärmusikens resor m. m. samt de värnpliktigas fria resor m. m. jämlikt 3 och 10 §§ värnpliktsavlöningskungörelsen överföres från försvarsgrenarnas reseanslag till särskilda anslag. De föreslagna åtgärderna medför kostnadsminskningar under förevarande anslag av cirka 1 535 000 kronor. Vidare räknar jag med en kostnadsminskning under detta anslag av 30 000 kronor i anslutning till att särskilda medel anvisas för en gemensam krigshögskola (jfr arméns allmänna avlöningsanslag). Förevarande anslag bör därför minskas med 1 565 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 735 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[72] 47. Marinen: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	7 100 000	7 601 764
1960/61 (statsliggaren s. 244)	7 600 000	
1961/62 (förslag)	7 600 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 100 000 kronor. Därvid räknar ämbetsverket enligt prisläget i maj 1960 med en kostnadsminskning av 152 000 kronor på grund av prissänkningar, motsvarande två procent av anslaget för innevarande budgetår. Den allmänna varuskatten medför enligt ämbetsverkets beräkningar en ökning av renhållningskostnaderna med 22 000 kronor. Vissa rationaliseringar i fråga om städarbetet bedömes medföra en minskning av utgifterna för renhållning med 100 000 kronor. Med beaktande av det nu anförda beräknas minskningen av medelsbehovet till 230 000 kronor. Med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåret 1959/60 föreslår *marinförvaltningen*, att anslagsminskningen begränsas till 100 000 kronor.

Departementschefen

Med beaktande av prisförändringar, höjda städlöner samt bortfallet av kostnaderna för sjökrigshögskolan (jfr arméns allmänna avlöningsanslag) ävensom anslagsbelastningen under sistförflutet budgetår föreslår jag att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 7 600 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 7 600 000 kronor.

[73] 48. **Marinen: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 050 000	1 000 669
1960/61 (statsliggaren s. 244)	1 100 000	
1961/62 (förslag)	1 125 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor. Av beloppet hänför sig 8 000 kronor till abonnemangs- och samtalsavgifter för nya helikopterbaser, 10 000 kronor till utökning av marinens växel inom marinkommando Nord m. m., 4 000 kronor till abonnemangs- och samtalsavgifter avseende telexanläggning vid Hårsfjärdens örlogsdepå, 3 000 kronor till installation och flyttning av telefoner samt 5 000 kronor till fortsatt nyteckning av beredskapsabonnemang m. m. Jag har i och för sig intet att erinra mot *marinförvaltningens* förslag såvitt rör anslagsbeloppets storlek. Om medel icke beräknas för sjökrigshögskolan torde emellertid uppkomma en kostnadsminskning av 5 000 kronor under detta anslag (jfr arméns allmänna avlöningsanslag). Förevarande anslag bör således uppföras med 1 125 000 kronor, innebärande en höjning med 25 000 kronor. Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 125 000 kronor.

[74] 49. **Marinen: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	375 000	371 408	22 439
1960/61 (statsliggaren s. 244)	360 000		
1961/62 (förslag)	380 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 60 000 kronor. Ämbetsverket räknar därvid med 7 000 kronor för ökad annonsering i rekryteringsfrämjande syfte, 10 000 kronor för materiel för snabbkopieringsapparater, 7 000 kronor för expenskostnader vid Karlskrona samt Göteborgs och Bohus—Hallands försvarsområden, vilka kostnader tidigare bestritts från arméns motsvarande anslag, 16 000 kronor för ändringar av krigsförvaltningsplaner m. m. samt 20 000 kronor för prisstegringar och varuskatt.

Departementschefen

För egen del föreslår jag att anslaget uppföres med 380 000 kronor, innebärande en höjning med 20 000 kronor. I enlighet med vad jag anfört i det föregående under arméns motsvarande anslag räknar jag därvid med att nämnda kostnader vid Karlskrona samt Göteborgs och Bohus-Hallands försvarsområden överföres från arméns till marinens anslag till övriga expenser m. m. Vidare räknar jag med en kostnadsminskning under detta anslag av 10 000 kronor i anslutning till att medel ej beräknas för sjökrigshögskolan (jfr arméns allmänna avlöningsanslag).

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 kronor.

MATHÅLLNING[75] 50. **Marinen: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	12 300 000	14 541 642
1960/61 (statsliggaren s. 245)	14 500 000	
1961/62 (förslag)	15 500 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 225 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har — efter närmare uppgifter under hand från marinförvaltningen — beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	329 900	
2. Ändrade grunder för beräkning av dagskostnader	489 250	
3. Prishöjningar	685 100	
4. Försålda portioner		225 000
5. Omräkning		1 500 000
	<hr/> 1 504 250	1 725 000
		— 220 750
	Avrundat	225 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar			För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1960/61	1961/62	ökning		
Landportion	1 866 000	1 951 000	85 000	3,50	297 500
Skeppsportion	769 000	770 000	1 000	4,90	4 900
Mässpennyngar					
officerare	77 000	77 000	—	8,45	—
underofficerare	136 000	136 000	—	8,15	—
högåtsmän, över- furirer	110 000	112 000	2 000	2,75	5 500
furirer, furirs- aspiranter	176 000	186 000	10 000	2,20	22 000
kockar, hovmästare.	90 000	90 000	—	2,75	—
					<hr/> 329 900

2. Marinförvaltningen har översatt grunderna för beräkning av dagskostnaderna. Det har därvid befunnits, att dagskostnaderna för budgetåret 1960/61 borde enligt prisläget i maj 1959 beräknas till tre kronor 65 öre för landportion och fem kronor 10 för skeppsportion eller 15 respektive 20 öre högre kostnad per portion i förhållande till vad som beräknades i åskandena för innevarande budgetår.

Vid beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har marinförvaltningen tidigare i fråga om mässpennyngar räknat med dessas totala belopp såvitt avser officerare och underofficerare, medan ämbetsverket i fråga om mässpennyngar åt övriga personalkategorier endast räknat med

det fasta tillägget. Antalet tjänstgöringsdagar för sistnämnda kategorier har därvid inräknats i antalet dagar för skeppsportion. För nästa budgetår räknar marinförvaltningen endast med det fasta tillägget för samtlig till mässpenningar berättigad personal. Förut angivet antal dagar för skeppsportion under budgetåret 1961/62 bör därvid ökas med 213 000, motsvarande antalet tjänstgöringsdagar för officerare och underofficerare.

Med nu angivna utgångspunkter och med förut angivet antal dagar för landportion under budgetåret 1961/62 uppkommer en kostnadsökning av $(1\,951\,000 \times 0,15 + 983\,000 \times 0,20 =)$ 489 250 kronor.

3. Dagskostnaderna för nästa budgetår beräknar marinförvaltningen enligt prisläget i maj 1960 till tre kronor 85 öre för landportion och fem kronor 40 öre för skeppsportion. Normalportionspriset utgör tre kronor 16 öre. Skeppsportionspriset har beräknats motsvara 149 % av normalportionspriset eller fyra kronor 71 öre. Övriga mathållningskostnader beräknas till 69 öre per portion. Dagskostnaderna överstiger motsvarande, enligt punkten 2 för budgetåret 1960/61 beräknade kostnader med 20 öre för landportion och 30 öre för skeppsportion. Med denna ökning av dagskostnaderna och med de enligt punkten 2 beräknade tjänstgöringsdagarna för nästa budgetår utgör den totala kostnadsökningen till följd av prishöjningar $(1\,951\,000 \times 0,20 + 983\,000 \times 0,30 =)$ 685 100 kronor.

4. Nettoinkomsterna av försålda portioner beräknas till 225 000 kronor. Ifrågakarande intäkter har icke beräknats i äskandena för tidigare budgetår.

5. Beloppet motsvarar skillnaden mellan beviljat och äskat anslag för innevarande budgetår.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen anser jag mig icke kunna godtaga marinförvaltningens anslagsberäkning. Jag föreslår för egen del — med beaktande jämväl av prishöjningar och ändrat antal tjänstgöringsdagar — att anslaget uppföres med 15 500 000 kronor, innebärande en höjning med 1 000 000 kronor. Den minskning av medelsbehovet som uppkommer genom avkortning av repetitionsövningarna vid kustartilleriet (jfr marinens anslag till värnpliktsavlöningar) kan antas bli obetydlig och bör i stort sett inte påverka anslagsbeloppet.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[76] 51. Marinen: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 8 200 000	8 186 233	2 425 791
1960/61 (statsliggaren s. 245)	6 900 000		
1961/62 (förslag)	7 620 000		

¹ Härutöver har 115 000 kronor överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 100 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	119 608	
2. Anskaffning m. m. av viss specialbeklädnad	380 000	
3. Bristtäckning	297 700	
4. Höjda löner	16 000	
5. Omräkning		63 350
6. Prisstegringar m. m.	369 342	
	<u>1 182 650</u>	<u>63 350</u>
	+ 1 119 300	
	Avrundat 1 100 000	

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar		ökning resp. minskning	För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1960/61	1961/62			
Värnpliktiga m. fl. ...	2 462 000	2 527 955	+ 65 955	2,45	+ 161 590
Icke-ordinarie furirer m. fl.	405 000	377 915	— 27 085	1,55	— 41 982
					<u>119 608</u>

2. Beloppet avser beklädnadsutrustning för kvinnlig krigstjänstpersonal (80 000 kronor) och skyddsbeklädnad för därtill berättigad personal (300 000 kronor). Samma äskande framfördes för innevarande budgetår,

men kunde med hänsyn till den ram som avsågs för marinen icke tillstyrkas (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 242).

3. För täckande av brister i fråga om beklädnad m. m. räknar marinförvaltningen för nästa budgetår med 297 700 kronor enligt prisläget i maj 1959. Medel kan icke under innevarande budgetår avses för ändamålet.

4. Beslutade lönehöjningar beräknas öka kostnaderna för avlöning till förrådsarbetare under förevarande anslag med 16 000 kronor.

5. Beloppet utgör skillnaden mellan för innevarande budgetår anvisat anslag — frånsett lönekostnader å 177 000 kronor — och det med beaktande av antalet tjänstgöringsdagar och dagskostnadsbelopp för samma budgetår exakt beräknade medelsbehovet.

6. Med beaktande av nu angivna kostnadsförändringar utgör medelsbehovet för budgetåret 1961/62 i runt tal 7 650 000 kronor, räknat efter prisläget i maj 1959. För omräkning till prisläget i maj 1960 bör enligt marinförvaltningen härtill läggas 1,3 % för prisstegringar samt — å 84 % av kostnaderna — 4,2 % för varuskatt. Den på grund av prishöjningar inklusive varuskatt beräknade kostnadsökningen uppgår därvid till 369 342 kronor.

Departementschefen

Marinförvaltningens förslag om medelsanvisning för bristtäckning kan jag inte tillstyrka. Icke heller kan jag biträda förslaget om anskaffning av beklädnadsutrustning för kvinnlig krigstjänstpersonal. I övrigt godtar jag i huvudsak ämbetsverkets beräkning av medelsbehovet. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med 7 620 000 kronor, innebärande en höjning med 720 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 7 620 000 kronor.

[77] 52. *Marinen: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 500 000	1 410 682	424 488
1960/61 (statsliggaren s. 247)	1 380 000		
1961/62 (förslag)	1 500 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	1 900	
2. Ersättningsanskaffning m. m. av inventarier	218 000	
3. Inventarier för nya lokaler m. m.	186 600	
4. Överföring av vissa kostnader till annat anslag ...		70 000
5. Djupfrysingsmateriel	65 000	
6. Höjda löner	8 900	
7. Prishöjningar m. m.	86 958	
8. Avrundning	2 642	
	<hr/> 570 000	70 000
		+ 500 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda:

	Tjänstgöringsdagar		ökning resp. minskning	För 1960/61 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1960/61	1961/62			
Inventarier	3 251 855	3 161 000	— 90 855	0,09	— 8 177
Förplägnadsmateriel ..	3 080 000	3 170 995	+ 90 995	0,10	+ 9 100
Serviceeffekter och duktyg till fartygs- mässar	500 000	509 790	+ 9 790	0,10	+ 979
					<hr/> + 1 902
					Avrundat 1 900

2. För tillgodoseende av de mest eftersatta behoven i fråga om ersättningsanskaffning och underhåll av inventarier räknar marinförvaltningen för nästa budgetår enligt prisläget i maj 1959 med 500 000 kronor, vilket innebär en ökning med 218 000 kronor i förhållande till vad som kan avses för ändamålet under innevarande budgetår.

3. Av anslaget för budgetåret 1960/61 beräknas 138 400 kronor åtgå för anskaffning av inventarier m. m. för nytillkommande lokaler. För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen motsvarande medelsbehov vid oförändrade priser till 325 000 kronor, innebärande en höjning med 186 600 kronor. Av beloppet, 325 000 kronor, avses cirka 100 000 kronor för vissa lokaler vid Berga örlogsskolor, 90 000 kronor för byggnader för radarteknisk utbildning och 50 000 kronor för viss gemensam uppehållsplats, medan återstoden fördelar sig med smärre belopp på skilda objekt.

4. För anskaffning och underhåll av förplägnadsmateriel vid fasta förplägnadsanstalter och mässar har för innevarande budgetår beräknats 187 000 kronor. I fortsättningen räknar marinförvaltningen med att kostnaderna för köksutrustning till vissa nytillkommande befästningsanläggningar m. m. skall bestridas från anslaget Anskaffning av vapenmateriel

m. m. Till följd härav uppkommer under förevarande anslag en kostnadsminskning av 70 000 kronor.

5. För innevarande budgetår äskade marinförvaltningen 65 000 kronor för fortsatt anskaffning av djupfrysningsmateriel. Medel har emellertid icke kunnat avses för ändamålet. Äskandet upprepas för nästa budgetår.

6. Beslutade lönehöjningar beräknas medföra en kostnadsökning under förevarande anslag av 8 900 kronor.

7. Nu redovisade äskanden innebär ett medelsbehov under anslaget av sammanlagt i runt tal 1 790 000 kronor. Härtill bör enligt marinförvaltningen läggas 2,8 % för prisstegringar samt 4,2 % — å 49 % av kostnaderna — för varuskatt. Prishöjningar inklusive varuskatt beräknas med dessa utgångspunkter medföra en kostnadsökning under anslaget av 86 958 kronor.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 500 000 kronor, innebärande en höjning med 120 000 kronor. Därvid räknar jag med att kostnaderna för köksutrustning till befästningsanläggningar m. m. bestri- des från förevarande anslag. Däremot förutsätter jag, att kostnaderna un- der anslaget för musikmateriel överföres till ett särskilt anslag (jfr arméns anslag till reseersättningar m. m.). Jag återkommer härtill i det följande. Inom den föreslagna anslagsramen bör det vara möjligt att i viss omfatt- ning tillgodose anmälda behov av inventarier m. m. för nytillkommande lo- kaler. Jag räknar med att även kostnaderna, beräknade till 30 000 kronor, för ersättande av inventarier, som förstörts vid brand den 26 juli 1959 vid sjökrigsskolan, skall rymmas inom anslaget.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[78] 53. Marinen: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	900 000	1 051 507
1960/61 (statsliggaren s. 249)	1 175 000	
1961/62 (förslag)	1 130 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 45 000 kronor. Ämbetsverket räknar, å ena sidan, med en minskning å 75 000 kronor, grundad på statistik för de senaste tre budgetåren, samt, å andra sidan, med en ökning å 30 000 kronor, motsvarande prishöjning å 2,8 %. Jag före- slår, att anslaget uppföres med äskat belopp, och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 130 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[79] 54. **Marinen: Övningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 23 000 000	23 577 193	4 807 212
1960/61 (statsliggaren s. 249)	23 000 000		
1961/62 (förslag)	23 300 000		

¹ Därav överfört till statens budgetutjämningsfond 65 000 kronor.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i runt tal 3 500 000 kronor bundna.

Marinförvaltningen (skr. ¹⁰/₈ och ¹⁷/₈ 1960) hemställer, att anslaget höjes med 950 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 hemställde marinförvaltningen att förevarande anslag måtte höjas med 1 145 000 kronor för möjliggörande av ökad övningsverksamhet, främst övnings skjutning med robotar och robotutbildning (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 246—247). Någon uppräknig av anslaget skedde emellertid icke. För att i erforderlig utsträckning kunna tillgodose de föregående år anmälda behoven av utökad övningsverksamhet bör övningsanslaget enligt marinförvaltningen uppräknas med 575 000 kronor. Vidare bör anslaget enligt ämbetsverket höjas med 375 000 kronor till följd av inträffade prisförändringar. Det ökade medelsbehovet utgör således sammanlagt (575 000 + 375 000 =) 950 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till den kostnadsram som jag för nästa budgetår räknar med för marinen föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med 23 300 000 kronor. Härvid har jag förutsatt dels att övningskostnaderna för sjökrigshögskolan icke skall bestridas från detta anslag (jfr arméns allmänna avlöningsanslag), dels ock — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr punkt 5) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — att avlöningskostnader om i runt tal 80 000 kronor icke skall belasta detta anslag från och med nästa budgetår. Vidare har jag beaktat, att vissa merkostnader torde uppkomma under anslaget till följd av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 300 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 23 300 000 kronor.

[80] 55. **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	470 000	429 490
1960/61 (statsliggaren s. 250)	420 000	
1961/62 (förslag)	160 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor. Ämbetsverket har därvid räknat med att utgifterna ökar med 25 000 kronor till följd av löne- och prisstegringar. Vidare beräknas inkomsterna vid utlämning av drivmedel till högre taxa än den som tillämpas för militära myndigheter och institutioner med undantag av försvarets självförsörjande inrättningar komma att nedgå med 25 000 kronor på grund av minskad spännvidd mellan taxorna.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 160 000 kronor. Jag har därvid — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr punkt 5) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — förutsatt, att avlöningskostnader om i runt tal 340 000 kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår. Vidare har jag vid anslagsberäkningen tagit hänsyn till att kostnaderna för transporter torde komma att öka på grund av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960.

Åberopande det anförda får jag — under erinran om att anslaget sänkes med 260 000 kronor — hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[81] 56. **Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	100 000	148 144	55 121
1960/61 (statsliggaren s. 251)	100 000		
1961/62 (förslag)	100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget till följd av prisstegringar höjes med 12 000 kronor. För egen del anser jag emellertid att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[82] 57. *Marinen: Materialförråd m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	605 000	550 233
1960/61 (statsliggaren s. 251)	555 000	
1961/62 (förslag)	295 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

Ämbetsverket har ansett, att anslaget bör uppräknas med (avrundat) 24 000 kronor för löne- och prisstegringar samt med 34 000 kronor för att ökad fryslagring av torrbatterier skall möjliggöras. På grund av minskat materieluttag beräknas inkomsterna vidare minska med 12 000 kronor. Å andra sidan anses avlöningskostnaderna kunna minskas med ytterligare 65 000 kronor till följd av den föregående år beslutade överföringen till avlöningsanslag av avlöningskostnaderna för viss förrådspersonal vid Hemsö och Gotlands kustartilleriförsvar (prop. 1960:1, bil. 6, s. 249). Medelsbehovet under anslaget ökar följaktligen med (24 000 + 34 000 + 12 000 — 65 000 =) 5 000 kronor.

Departementschefen

Vid beräkningen av anslaget för nästa budgetår utgår jag — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr punkt 5) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — från att avlöningskostnader om cirka 280 000 kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår. Med hänsyn härtill och då jag i övrigt godtagger vad marinförvaltningen föreslagit, föreslår jag, att anslaget uppföres med 295 000 kronor, innebärande en minskning med 260 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 295 000 kronor.

[83] 58. *Marinen: Hundbevakningstjänsten*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	10 000	7 310	7 442
1960/61 (statsliggaren s. 252)	10 000		
1961/62 (förslag)	10 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av marinförvaltningen bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.

[84] 59. Marinen: Fartygsbyggnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 94 000 000	99 839 971	1 630 545
1960/61 (statsliggaren s. 252)	88 500 000		
1961/62 (förslag)	92 500 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 700 000 kronor.

För budgetåren 1947/60 har riksdagen medgivit utläggande av beställningar å fartyg m. m. inom en kostnadsram av 1 306,516 miljoner kronor, häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln och från anslaget Reglering av prisstegringar. Såsom betalningsmedel har under samma tid anvisats 1 052,255 miljoner kronor. Härvid har inräknats *dels* ett belopp av 15,8 miljoner kronor, som genom beslut den 5 juni 1959 överförts från reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., *dels* belopp av 0,9 miljon kronor och 2,3 miljoner kronor som genom beslut den 18 juni 1959 och den 5 juni 1959 överförts från anslagsposten 2 till anslagsposten 1 under staten för ifrågavarande anslag. Den 30 juni 1960 var således beställningsbemyndiganden till ett belopp av (1 306,516 — 1 052,255 =) 254,261 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har riksdagen anvisat 88,5 miljoner kronor i betalningsmedel, medan ytterligare bemyndiganden icke medgivits. Där emot har Kungl. Maj:t för nyssnämnda budgetår liksom för budgetåren 1958/60 av riksdagen bemyndigats besluta om ändrat ianspråktagande av tidigare lämnade bemyndiganden. Enligt hittills meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (254,261 — 88,500 =) 165,761 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1960 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 98 miljoner kronor icke utnyttjade.

För anskaffning av fartyg m. m. under budgetåren 1960/67 har riks-

dagen godkänt en kostnadsram av 574,5 miljoner kronor i prisläget maj 1959 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 252).

Marinförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för fartygsbyggnader m. m. för budgetåren 1961/68 upptages till 605,2 miljoner kronor räknat i prisläget maj 1960. Detta innebär således en ökning med (605,2 — 574,5 =) 30,7 miljoner kronor i förhållande till den för budgetåren 1960/67 godkända kostnadsramen. Ökningen hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	95,0	88,5
2. Anpassning till marinens totala kostnadsram	10,0	
3. Prisstegring	14,2	
	119,2	88,5
		+ 30,7

Marinförvaltningen framhåller, att kostnadsramen ansluter till en inriktning enligt marinplan 60 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, punkt 1) och bygger på ett av chefen för marinen avgivet förslag till materielplaner för marinen avseende budgetåren 1961/68. För inhämtande av närmare upplysningar härutinnan torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här må anföras följande.

1. Årskvoterna för budgetåren 1960/61 och 1967/68 har angivits i prisläget maj 1959.

2. Inom den av överbefälhavaren angivna totala kostnadsramen för marinen avseende budgetåret 1961/62 beräknas en ökning av årskvoten för nämnda budgetår med 10 miljoner kronor enligt prisläge maj 1959 vara möjlig.

3. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar en höjning i prisläget i maj 1960 med 2,4 % i förhållande till prisläget i maj 1959 i vad avser förevarande anslag, har kostnadsramen uppräknats med angivet belopp.

Marinförvaltningen hemställer i anslutning till chefens för marinen nyssnämnda förslag till materielplaner, vilket innefattar förslag till anskaffningsplan beträffande förevarande anslag, att beställningsbemyndiganden lämnas för budgetåret 1961/62 till ett belopp av 78 miljoner kronor. Vidare föreslår ämbetsverket, att ett belopp av 92,2 miljoner kronor anvisas i betalningsmedel för budgetåret 1961/62. Av betalningsmedlen anges 78 miljoner kronor erforderliga för att täcka betalningsutfallet på tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Det av *marinförvaltningen* föreslagna beställningsbemyndigandet för nästa budgetår fördelar sig på olika delposter enligt följande (beloppen i miljoner kronor).

1. Ersättningsbyggnad av stridsfartyg	48,0
2. Ombyggnader och moderniseringar	10,0
3. Fartyg och båtar för kustartilleriet	3,0
4. Trängfartyg	2,0
5. Helikoptrar	5,0
6. Skeppsteknisk materiel	3,0
7. Forskning och försök	4,0
8. Justering med hänsyn till prisläget maj 1960	3,0
	78,0

Beträffande de under förenämnda delposter angivna anskaffningarna må här följande nämnas.

1. Ersättningsbyggnaderna förutsättes omfatta fortsättande av 6 jaktubåtar samt påbörjande av 6 torpedbåtar och 6 attackubåtar. För jaktubåtarna, som totalt beräknas kosta 40 miljoner kronor, har ett bemyndigande om 23 miljoner kronor erhållits för innevarande budgetår. Det totala bemyndigandebehovet för torpedbåtarna och attackubåtarna anges till 99 respektive 225 miljoner kronor. För nästa budgetår upptager marinförvaltningen bemyndigandebelopp om 12 miljoner kronor för torpedbåtar, 26 miljoner kronor för attackubåtar samt 10 miljoner kronor för jaktubåtar.

2. Bemyndiganden har bland annat upptagits för påbörjad ombyggnad av 4 jagare av Visbytyp till fregatter samt för påbörjad modernisering av jagaren Småland och vissa torpedbåtar.

3. Bemyndigandebeloppet erfordras för fortsatt anskaffning av bevakningsbåtar, transportbåtar m. m. för kustartilleriet.

5. I bemyndigandeplanen för innevarande budgetår har medel bland annat beräknats för anskaffning av en turbindriven helikopter. Bemyndigandebeloppet för nästa budgetår är enligt vad som inhämtats avsett för anskaffning av ytterligare en turbindriven helikopter samt ett par lätta helikoptrar.

Departementschefen

Inom den totalram jag för nästa budgetår räknar med för marinen synes en uppräknning möjlig av årskvoten budgetåret 1961/62 i den år 1960 godkända kostnadsramen för fartygsbyggnader m. m. vid marinen. Jag föreslår därför, att kostnadsramen för budgetåren 1961/68 fastställs till 607,1 miljoner kronor i enlighet med sammanställningen å s. 206 samt, i anslutning härtill, att förevarande anslag för nästa budgetår upptages till 92,5 miljoner kronor.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår hemställt om beställningsbemyndigande till ett belopp av 78 miljoner kronor. Bemyndigandet för-

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i miljoner kronor)							Summa	
		1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67		1967/68
<i>1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)</i>										
Årskvoter enligt 1960 års statsverksproposition	—	88,5	80	73	77	80	86	90	—	574,5
Justering till prisläge maj 1960	—	—	+ 1,9	+ 2	+ 2	+ 2	+ 2	+ 2	—	+ 11,9
Anpassning till kostnadsram ¹	—	—	+ 10,6	—	—	—	—	—	—	+ 10,6
Reservation från budgetåret 1959/60	+ 1,6	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 1,6
Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	—	-88,5	—	—	—	—	—	—	+ 97	+ 8,5
<i>1961 års kostnadsram (budgetåren 1961/68) i prisläge maj 1960</i>										
	1,6	—	92,5	75	79	82	88	92	97	607,1

¹ Avser marinens totala kostnadsram.

utsättes skola utnyttjas för bland annat påbörjad anskaffning av torpedbåtar och attackubåtar, som kostnadsberäknats till sammanlagt (99 + 225 =) 324 miljoner kronor enligt, såvitt framgår, prisläget i maj 1959. Ett bifall till förslaget skulle innebära, att statsmakterna i realiteten binder sig för anskaffningar till vida större belopp än beställningsbemyndigandet. Enligt min mening bör, när fråga är om sammanhängande anskaffningar, bemyndigandet i princip omfatta totalkostnaderna. Vad beträffar ifrågasvarande fartygsbyggnader, vilka har upptagits i den av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 252—253) fastställda anskaffningsplanen för fartygsbyggnader m. m. för budgetåren 1960/67, synes de, såvitt nu kan bedömas, vara förenliga med den kostnadsram jag föreslagit för budgetåren 1961/68. Beställningsbemyndigandet för nästa budgetår bör därför i anslutning till mitt förenämnda principuttalande avvägas så att det inrymmer — förutom återstående kostnader för den påbörjade anskaffningen av jaktubåtar (17 miljoner kronor enligt prisläget maj 1959) — totalkostnaderna för 6 torpedbåtar och 6 attackubåtar. Det erforderliga bemyndigandet beräknar jag på grund härav till 370 miljoner kronor. Beslut om igångsättande av förenämnda fartygsbyggnader torde — sedan projekteringsarbetet avslutats och mera exakta kostnadsberäkningar utarbetats — få meddelas av Kungl. Maj:t, som därvid även bör få taga ställning till vilka anskaffningar i övrigt som kan rymmas inom det för nästa budgetår föreslagna bemyndigandebeloppet.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (165,761 + 370,0 — 92,5 =) 443,261 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å fartyg m. m. inom en kostnadsram av 370 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 92 500 000 kronor.

[85] 60. **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 77 000 000	71 243 147	5 794 721
1960/61 (statsliggaren s. 254)	67 500 000		
1961/62 (förslag)	71 300 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 450 000 kronor.

Marinförvaltningen har — sedan bemyndiganden om i runt tal 3,083 miljoner kronor indragits enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 februari 1958 — för budgetåren 1947/60 erhållit bemyndiganden att utlägga beställningar till ett belopp av 836,486 miljoner kronor, häri icke inräknade medel som överförts från tolfte huvudtiteln och från anslaget Reglering av prisstegringar. I betalningsmedel har 755,829 miljoner kronor anvisats. Vid utgången av budgetåret 1959/60 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (836,486 — 755,829 =) 80,657 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har anvisats ett beställningsbemyndigande om 67,5 miljoner kronor. Då i betalningsmedel samma belopp anvisats, kommer således vid utgången av innevarande budgetår enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av (80,657 + 67,5 — 67,5 =) 80,657 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1960 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 64 miljoner kronor icke utnyttjade.

För anskaffning av vapenmateriel m. m. under budgetåren 1960/67 har riksdagen godkänt en kostnadsram av 447 miljoner kronor i prisläget maj 1959 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 255).

Marinförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för anskaffning av vapenmateriel m. m. för budgetåren 1961/68 upptages till 471 miljoner kronor räknat i prisläget maj 1960. Bifall till ämbetsverkets förslag skulle således innebära en ökning med (471 — 447 =) 24 miljoner kronor i förhållande till den för budgetåren 1960/67 godkända kostnadsramen. Ökningen hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	73,0	67,5
2. Anpassning till marinens totala kostnadsram	7,5	
3. Prisstegring	11,0	
	91,5	67,5
		+ 24,0

Marinförvaltningen framhåller, att kostnadsramen ansluter till en inriktning enligt marinplan 60 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, punkt 1) och bygger på ett av chefen för marinen avgivet förslag till materielplaner för marinen avseende budgetåren 1961/68. För inhämtande av närmare upplysningar härutinnan torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här må anföras följande.

1. Årskvoterna för budgetåren 1960/61 och 1967/68 har angivits i prisläget maj 1959.

2. Inom den av överbefälhavaren angivna totala kostnadsramen för marinen avseende budgetåret 1961/62 beräknas en ökning av årskvoten för nämnda budgetår med 7,5 miljoner kronor enligt prisläget maj 1959 vara möjlig.

3. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar en höjning i prisläget i maj 1960 med 2,4 % i förhållande till prisläget i maj 1959 i vad avser förevarande anslag, har kostnadsramen uppräknats med angivet belopp.

Marinförvaltningen hemställer i anslutning till chefens för marinen nyssnämnda förslag till materielplaner, vilket innefattar förslag till anskaffningsplan beträffande förevarande anslag, att beställningsbemyndigande lämnas för budgetåret 1961/62 till ett belopp av 79,5 miljoner kronor, varav 31,0 miljoner kronor hänför sig till anskaffningar för flottan och 48,5 miljoner kronor till anskaffningar för kustartilleriet. Vidare föreslår ämbetsverket, att ett belopp av 71,7 miljoner kronor anvisas i betalningsmedel för nästa budgetår. Av betalningsmedlen anges 45 miljoner kronor erforderliga för att täcka betalningsutfallet på tidigare lämnade bemyndiganden.

Det föreslagna beställningsbemyndigandet avses i huvudsak för fortsatt utveckling av sjö- och kustrobotsystem samt anskaffning av viss robotmateriel, för komplettering av tygmateriel och ammunition för tidigare beställda tornbatterier, för täckande av brister i fråga om vapen-(tyg-) materiel och ammunition samt för utveckling och anskaffning av torped-, min-, radar-, radio-, telefon- och fordonsmateriel ävensom för försöksverksamhet m. m.

Departementschefen

Inom den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för marinen synes, liksom beträffande fartygsbyggnader, en uppräknning möjlig av årskvoten för budgetåret 1961/62 i den år 1960 för anskaffning av vapenmateriel m. m. godkända kostnadsramen. Jag föreslår under beaktande härav, att kostnadsramen för budgetåren 1961/68 fastställes till 474 miljoner kronor i enlighet med sammanställningen å s. 209. I anslutning härtill bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 71,3 miljoner kronor. Härvid har såsom framgår av sammanställningen förutsatts, att avlöningskostnader om i runt tal 0,4 miljon kronor skall överföras till avlöningsanslag (jfr i det föregående under punkt 5).

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i miljoner kronor)								Summa
		1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	
<i>1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)</i>										
Årskvoter enligt 1960 års statsverksproposition	—	67,5	62,5	56	60	64	67	70	—	447,7
Justering till prisläge maj 1960	—	—	+1,6	+1,3	+1,4	+1,5	+1,6	+1,7	—	+9,1
Överföring av avlöningskostnader	—	—	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-2,8
Anpassning till kostnadsram ¹	—	—	+7,6	—	—	—	—	—	—	+7,6
Reservation från budgetåret 1959/60	+ 5,8	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 5,8
Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	—	-67,5	—	—	—	—	—	—	+ 74,8	+ 7,3
<i>1961 års kostnadsram (budgetåren 1961/68) i prisläge maj 1960</i>										
	5,8	—	71,3	56,9	61	65,1	68,2	71,3	74,4	474

¹ Avser marinens totala kostnadsram.

Beställningsbemyndigandet för nästa budgetår bör bestämmas till 75 miljoner kronor. Anskaffningsverksamhetens inriktning inom ramen för detta bemyndigande torde liksom tidigare få bestämmas av Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (80,657 + 75,0 — 71,3 =) 84,357 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 75 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 71 300 000 kronor.

[86] 61. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.**

Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 46 000 000 kronor.

Marinförvaltningen (skr. ¹⁰/₈ och ¹⁷/₈ 1960) har för nästa budgetår föreslagit, att anslaget uppföres med 48 400 000 kronor, innebärande en höjning med 2 400 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. 1960: 184) har riksdagen beslutat, att marinverkstäderna i Karlskrona skall organiseras som ett statligt aktieföretag (SU 1960: 206, rskr. 402). I samband härmed har bland annat förutsatts, att ett särskilt avtal av typen ramavtal skall träffas mellan marinförvaltningen och bolaget att gälla under en sjuårsperiod. Enligt detta avtal skall marinen i fortsättningen låta utföra översyns-, underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten vid bolaget till i stort sett den procentuella del av den totala arbetsvolymen för dessa arbeten, vilken i genomsnitt för de senaste fem åren tillförts marinverkstäderna i Karlskrona. Det är självfallet meningen att ramavtalet skall vara så konstruerat att marinen icke kommer att åsamkas oskäliga kostnader. Genom de investeringar syftande till en effektiv och billig drift vid bolaget, för vilka medel beviljats, synes en förbättring av effektiviteten i de marina arbetena kunna komma till stånd.

Enligt min mening är det erforderligt att ytterligare överväga vilka återverkningar här berörda organisationsförändringar kan komma att medföra för beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag. Dylika överväganden, vilka icke har medhunnits före statsverkspropositionens avlåtande, bör kunna verkställas i sådan tid att de kan ligga till grund för beräkningen av marinens anslag till underhåll av fartyg m. m. för budgetåret 1961/62. Nämnade anslag bör därför i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknat belopp. På grundval av marinförvaltningens anslagsäskanden beräknar jag anslaget preliminärt till 42 300 000 kronor, innebärande en minskning med 3 700 000 kronor. Jag har därvid — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr avsnittet B. Centrala förvaltningsmyndigheter) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — förutsatt, att avlöningskostnader om i runt tal 5 700 000 kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budget-

året 1961/62 till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* beräkna ett reservationsanslag av 42 300 000 kronor.

[87] 62. *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	600 000	885 588	277
1960/61 (statsliggaren s. 255)	600 000		
1961/62 (förslag)	500 000		

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

Den stora eftersläpning som sedan flera år föreligger beträffande de maskinella utrustningarna m. m. vid örlogsvarven, marinverkstäderna, kustartilleriets verkstäder samt marinens baser kommer enligt *marinförvaltningen* att bli ytterligare accentuerad av den tekniska utvecklingen samt övergången inom marinen till nya materieltyper. Speciella och mera omfattande anordningar och utrustningar för skötsel, intrimning och service anses sålunda erforderliga i större utsträckning icke bara vid varven och verkstäderna utan även vid marinens baser för fartyg och helikoptrar samt försöksanläggningar för robot. För genomförande av en sådan teknisk rationalisering vid marinens anläggningar att driftkostnaderna icke hålles vid en alltför hög nivå erfordras enligt ämbetsverket ett anslag av något över en miljon kronor. Med hänsyn till utrymmet inom marinens kostnadsram anser sig ämbetsverket endast böra föreslå en anslagsuppräknig med 25 000 kronor för kostnadsökningar på grund av löne- och prisstegringar.

Departementschefen

Till följd av riksdagens beslut att marinverkstäderna i Karlskrona skall ombildas till ett statligt aktiebolag (SU 1960: 206, rskr. 402) minskar medelsbehovet under förevarande anslag. Med hänsyn till vad *marinförvaltningen* anfört beträffande behovet att genomföra teknisk rationalisering vid marinens övriga anläggningar anser jag mig likväl böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 500 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD**[88] 63. Marinen: Bidrag till sjövärnskåren**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	330 000	306 564	36 060
1960/61 (statsliggaren s. 256)	330 000		
1961/62 (förslag)	330 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

FLYGVAPNET

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[89] 64. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	113 000 000	118 904 573
1960/61 (statsliggaren s. 256)	121 800 000	
1961/62 (beräknat belopp) ...	137 600 000	

Under återopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 137 600 000 kronor.

[90] 65. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	40 000	35 323
1960/61 (statsliggaren s. 260)	35 000	
1961/62 (förslag)	40 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen uppföres med oförändrat belopp. För egen del föreslår jag, att anslaget bland annat med hänsyn till beslutade lönehöjningar uppräknas med 5 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[91] 66. Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 900 000	2 001 365
1960/61 (statsliggaren s. 260)	1 930 000	
1961/62 (förslag)	1 530 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 400 000 kronor. Ämbetsverket räknar därvid med, å ena sidan, en merkostnad av

200 000 kronor på grund av beslutade lönehöjningar samt, å andra sidan, en minskning med 600 000 kronor med anledning av förenämnda (jfr arméns motsvarande anslag) överföring av avlöningskostnaderna för viss frivilligt tjänstgörande personal till annat anslag. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 530 000 kronor.

[92] 67. **Flygvapnet: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	160 000	166 398
1960/61 (statsliggaren s. 261)	270 000	
1961/62 (förslag)	250 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, efter samråd med försvarets socialbyrå i vad gäller kostnader för underbefälsrekryteringen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Chefen för flygvapnet har i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1961/62 i fråga om underbefäl (fältflygare, trupputbildare och signaller) räknat med sammanlagt 1 935 anställningsprövande, av vilka 295 beräknas bli anställda. Anslaget har för innevarande budgetår beräknats med beaktande av, såvitt nu är i fråga, 1 870 anställningsprövande och 285 nyanställda (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 262). Vidare utgår chefen för flygvapnet från att oförändrat 650 ynglingar inkallas till uttagningsprov för anställning såsom officersaspiranter.

Departementschefen

Förevarande anslag har för innevarande budgetår uppräknats med, bland annat, 25 000 kronor för intensivisering av rekryteringsverksamheten i vad avser flygföraraspiranter. Förslaget härom i 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 262) bör ses i samband med det i samma proposition (s. 286) framlagda förslaget om minskning av flygvapnets anslag till understöd åt privatflyget. 1960 års riksdag beslöt emellertid, att någon begränsning av sistnämnda anslag för budgetåret 1960/61 icke skulle ske (jfr SU 1960: 4, s. 99). Med hänsyn till den betydelse för flygvapnets rekrytering m. m. som privatflyget (segelflygverksamheten) anses ha räknar jag icke i fortsättningen med någon minskning av det till denna verksamhet för närvarande utgående statsbidraget. Jag återkommer härtill i det följande vid behandlingen av anslaget Flygvapnet: Understöd åt privatflyget. I konsekvens med det nu anförda borde flygvapnets anslag till

rekryteringskostnader för nästa budgetår minskas med 25 000 kronor. Med hänsyn till den beräknade ökningen av antalet anställningsprövande och nyanställda i fråga om underbefäl föreslår jag emellertid att minskningen begränsas till 20 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[93] 68. **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	240 000	261 876
1960/61 (statsliggaren s. 261)	265 000	
1961/62 (förslag)	300 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 15 000 kronor på grund av beslutade lönehöjningar m. m. För egen del beräknar jag den erforderliga anslagshöjningen till 35 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[94] 69. **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	9 100 000	9 048 501
1960/61 (statsliggaren s. 262)	9 000 000	
1961/62 (förslag)	8 650 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 350 000 kronor.

Chefen för flygvapnet beräknar i sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under samma budgetår till cirka 2 525 000, varav för första tjänstgöring cirka 2 420 000 dagar och för repetitionsövningar 105 000 dagar. Sedermera (skr. ^{2/11} 1960) har chefen för flygvapnet i samband med framläggandet av förslag till vapenövningstabell för flygvapnet 1961—1962 beräknat antalet tjänstgöringsdagar för första tjänstgöringen till ytterligare 35 000 samt

för repetitionsövningar till 23 000 färre än enligt de ursprungliga beräkningarna. Dessa ändringar sammanhänger med en planerad omläggning av inryckningssystemet vid flygvapnet. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar understiger med cirka 28 000 dagar det antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, som ligger till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår.

Civilförvaltningen beräknar medelsbehovet för penningbidrag under nästa budgetår med beaktande av det ursprungligen angivna antalet tjänstgöringsdagar till cirka 7 700 000 kronor. På grundval av uppgifter från chefen för flygvapnet om antalet till premier berättigade värnpliktiga beräknar civilförvaltningen medelsbehovet för premier till i runt tal 400 000 kronor. För flygtillägg m. m. åt värnpliktiga räknar civilförvaltningen med cirka 550 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag beräknas således till $(7\,700\,000 + 400\,000 + 550\,000 =)$ 8 650 000 kronor. Den beräknade anslagsminskningen betingas av — förutom av minskning av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga — den i det föregående under arméns anslag till avlöningar till personal i arméns reserver m. fl. berörda överföringen av avlöningskostnader för viss frivilligt tjänstgörande personal från förevarande anslag till annat anslag.

Departementschefen

Anslaget bör uppföras med äskat belopp. Under erinran om att anslagsminskningen utgör 350 000 kronor får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 8 650 000 kronor.

SJUKVÅRD

[95] 70. *Flygvapnet: Sjukvård*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	650 000	657 850
1960/61 (statsliggaren s. 262)	650 000	
1961/62 (förslag)	650 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M.M.

[96] 71. Flygvapnet: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	5 200 000	5 282 434
1960/61 (statsliggaren s. 262)	5 200 000	
1961/62 (förslag)	4 500 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Utökad utbildningsverksamhet	200 000	
2. Kostnader för lokala företagsnämnder	15 000	
3. Upphävande av militärtaxan	100 000	
4. Omräkning med hänsyn till anslagsbelastningen ...		115 000
	315 000	115 000
	+ 200 000	

Motiv

1. Chefen för flygvapnet har föreslagit en uppräknig av anslaget med 200 000 kronor på grund av fortsatt utbyggnad av luftbevakningen, ökad utbildningsverksamhet genom tillkomsten av flygvapnets stridslednings-skola och bastjänstskolan samt centraliserad utbildning för vissa värnpliktiga m. m. Civilförvaltningen räknar med denna kostnadsökning.

2. Kostnaderna under förevarande anslag för de lokala företagsnämndernas resor m. m. beräknar civilförvaltningen till 15 000 kronor.

3. Upphävandet av militärtaxan medför enligt civilförvaltningens beräkningar en kostnadsökning under detta anslag av 100 000 kronor.

4. Anslagsbelastningen har under budgetåret 1959/60 uppgått till i runt tal 5 280 000 kronor. Härav utgör emellertid cirka 270 000 kronor kostnader, som huvudsakligen är av engångsnatur.

Departementschefen

Jag har i och för sig intet att erinra mot att anslaget uppräknas i huvudsaklig överensstämmelse med äskandet. I det föregående (jfr arméns motsvarande anslag) har jag emellertid förutsatt, att kostnaderna för militärmusikens resor m. m. samt de värnpliktigas fria resor m. m. jämlikt 3 och 10 §§ värnpliktsavlöningskungörelsen i fortsättningen skall bestridas från särskilda anslag. Den därvid uppkommande kostnadsminsk-

ningen under förevarande anslag beräknar jag till cirka 735 000 kronor. Vidare räknar jag med en ytterligare kostnadsminskning under detta anslag av 160 000 kronor i anslutning till att medel för flygkrigshögskolan icke anvisas under anslaget (jfr arméns allmänna avlöningsanslag). Med beaktande av det nu anförda föreslår jag, att anslaget uppföres med 4 500 000 kronor, innebärande en minskning med 700 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[97] 72. Flygvapnet: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	7 500 000	7 677 042
1960/61 (statsliggaren s. 263)	7 500 000	
1961/62 (förslag)	7 800 000	

Flygförvaltningen (skr. ¹²/₈ 1960) hemställer, att anslaget höjes med 450 000 kronor, varav 330 000 kronor på grund av medelsförbrukningen för elenergi under budgetåret 1959/60 samt 120 000 kronor på grund av avtalade lönehöjningar för städpersonalen. För egen del föreslår jag, att anslagshöjningen med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60 begränsas till 300 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 7 800 000 kronor.

[98] 73. Flygvapnet: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 900 000	2 884 672
1960/61 (statsliggaren s. 263)	3 300 000	
1961/62 (förslag)	3 300 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Ämbetsverket föreslår vidare, att anslaget, för närvarande förslagsanslag, uppföres såsom reservationsanslag, och anför till stöd härför bland annat följande.

Medelsförbrukningen avser till övervägande del att ersätta televerket för iordningställande och upplåtande åt flygvapnet av behövliga trådförbindel-

ser. Nya anläggningar och ändring av befintliga installationer erfordras successivt och måste med hänsyn till arbetets omfattning förhandsbeställas på lång sikt. Som följd härav komma beställningar i stor utsträckning att ske under ett år medan fakturering och betalning belastar senare budgetår. Vid beställningens utläggande måste härför erforderliga medel finnas tillgängliga. Den del av dessa medel som ej förbrukats under löpande budgetår återgår emellertid till statskassan vid budgetårets slut. Som följd härav komma beställningar som utläggas under ett budgetår att helt eller delvis betalas av anslag som utgå under följande budgetår. Genom dessa förhållanden försvåras medelsförvaltningen och kan vid nedgång i anslagsbeloppen leda till orimliga konsekvenser så länge anslaget är ett förslagsanslag.

Riksräkenskapsverket förklarar i utlåtande över flygförvaltningens sistnämnda förslag, att ämbetsverket icke vill motsätta sig detsamma.

Departementschefen

Jag biträder flygförvaltningens förslag att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp. Jag anser mig däremot inte böra tillstyrka förslaget om att uppföra anslaget som reservationsanslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

[99] 74. Flygvapnet: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	290 000	323 821	4 213
1960/61 (statsliggaren s. 264)	300 000		
1961/62 (förslag)	320 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor, varav 25 000 kronor på grund av effektivisering av utbildningsverksamheten samt 5 000 kronor på grund av höjning av annonstaxorna. För egen del föreslår jag, att anslagshöjningen begränsas till 20 000 kronor. Därvid beaktar jag den i det föregående (jfr arméns allmänna avlöningsanslag) angivna kostnadsminskningen av 5 000 kronor under förevarande anslag. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 kronor.

MATHÅLLNING

[100] 75. Flygvapnet: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	8 200 000	9 227 778
1960/61 (statsliggaren s. 264)	8 200 000	
1961/62 (förslag)	9 200 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 400 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		127 405
2. Höjd normalportionskostnad	1 186 800	
3. Ökade övriga mathållningskostnader	653 230	
4. Försålda portioner		270 500
5. Omräkning		42 125
	<hr/> 1 840 030	<hr/> 440 030
		+ 1 400 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar			För 1960/61	Summa
1960/61	1961/62	minskning	beräknad normalportionskostnad	kronor
2 801 500	2 760 000	41 500	3,07	127 405

I tjänstgöringsdagarna ingår antalen försålda portioner, uppskattade till 310 000 för budgetåret 1960/61 och 300 000 för budgetåret 1961/62.

2. Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

Tjänstgöringsdagar	Beräknad normalportionskostnad	Summa
1961/62	1960/61 1961/62 ökning	kronor
2 760 000	3,07 3,50 0,43	1 186 800

Vid ingången av budgetåret 1960/61 utgjorde normalportionspriset i medeltal tre kronor 22 öre. Då priserna även därefter visat en stigande tendens anser sig flygförvaltningen för nästa budgetår böra räkna med ett normalportionspris av tre kronor 50 öre.

3. Övriga mathållningskostnader har under budgetåret 1959/60 uppgått till 2 200 000 kronor. Kostnaderna inkluderar, bland annat, ökade kostnader under flygvapenövningen och krigsmaktsövningen hösten 1959. Då någon motsvarande övning icke är planerad för budgetåret 1961/62, beräknar flygförvaltningen för detta budgetår 1 600 000 kronor för övriga mathållningskostnader. För budgetåret 1960/61 har motsvarande kostnader beräknats till 38 öre per tjänstgöringsdag, vilket med 2 491 500 dagar innebär en total kostnad av 946 770 kronor. Kostnadsökningen för nästa budgetår utgör således (1 600 000 — 946 770 =) 653 230 kronor.

4. Under förevarande anslag redovisas inkomsten av försålda portioner. Flygförvaltningen räknar, såsom förut anförts, för nästa budgetår med 300 000 försålda portioner. Bruttoinkomsten per portion beräknas till fem kronor 50 öre, varmed den totala bruttoinkomsten uppgår till (300 000 × 5,50 =) 1 650 000 kronor. Motsvarande inkomster för innevarande budgetår har beräknats efter 310 000 portioner och ett pris av fyra kronor 45 öre per portion till sammanlagt 1 379 500 kronor. Inkomstökningen utgör således (1 650 000 — 1 379 500 =) 270 500 kronor.

5. Beloppet motsvarar i stort sett summan av i äskandena för budgetåren 1960/61 samt 1961/62 gjorda avrundningar.

Departementschefen

Flygförvaltningen har angivit den faktiska normalportionskostnaden den 1 juli 1960 till genomsnittligt tre kronor 22 öre men räknar på grund av en därefter stigande tendens i fråga om livsmedelspriserna för nästa budgetår med en kostnad av tre kronor 50 öre. Då flertalet anslag för budgetåret 1961/62 under fjärde huvudtiteln eljest i princip anslutes till prisläget i maj 1960, bör enligt min mening anslagshöjningen begränsas till 1 000 000 kronor. Jag har därvid även beaktat anslagsbelastningen under budgetåret 1959/60 samt minskningen av antalet tjänstgöringsdagar m. m.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 9 200 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[101] 76. Flygvapnet: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 7 600 000	7 405 220	4 285 296
1960/61 (statsliggaren s. 265)	8 050 000		
1961/62 (förslag)	8 200 000		

¹ Därutöver har 105 000 kronor överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 215 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar m. m.		39 350
2. Ökade dagskostnader	493 660	
3. Minskad utrustning		4 000
4. Ökade reparations- och förråds-kostnader	50 000	
5. Bristtäckning	350 000	
6. Viss ersättningsanskaffning bortfaller		252 000
7. Omräkning		383 670
8. Avrundning	360	
	894 020	679 020
		+ 215 000

Motiv

1. För nästa budgetår beräknar flygförvaltningen antalet tjänstgöringsdagar till (inom parentes anges förändringar i förhållande till innevarande budgetår): för normalbeklädnad 3 027 000 (— 72 500), för skyddsbeklädnad 2 183 000 (+ 300 000), för lottabeklädnad 30 000 (— 4 500) samt för beklädnad åt tekniska biträden 42 000 (+ 5 500). Angivna förändringar medför — om till grund för beräkningen lägges de dagskostnadsbelopp varefter innevarande års anslag beräknats (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 269 o. 270) — att medelsbehovet minskas med 52 350 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar minskar för icke-ordinarie furirer m. fl. och ökar för tekniska biträden. Nettoresultatet härav blir minskade inkomster och därmed ökat medelsbehov av i runt tal 11 000 kronor.

Vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår begränsades förevarande anslag med 147 000 kronor med hänsyn till den anskaffning av yllevor för försvaret, som skett efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 85. För nästa budgetår beräknas anslaget av samma anledning kunna begränsas med 145 000 kronor. Därvid uppkommer under anslaget ett ökat medelsbehov av 2 000 kronor. I enlighet med det anförda upptages såsom minskning under denna punkt ett belopp av (52 350 — 11 000 — 2 000 =) 39 350 kronor.

2. Dagskostnadsbeloppen för normalbeklädnad och för lottabeklädnad beräknas öka med 17 respektive 3 öre till 1 krona 72 öre respektive 1 krona 73 öre. För skyddsbeklädnad beräknas dagskostnadsbeloppet minska med 1 öre till 20 öre. Med det antal tjänstgöringsdagar som för nästa budgetår

beräknas för dessa slag av beklädnadsmateriel uppkommer till följd av angivna förändringar ett ökat medelsbehov av $[(3\,027\,000 \times 0,17) + (30\,000 \times 0,03) - (2\,183\,000 \times 0,01) =]$ 493 660 kronor.

3. Anskaffningskostnaderna för speciell flygbeklädnad beräknas minska med 4 000 kronor till 486 000 kronor på grund av minskad utrustning.

4. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1959/60 beräknar flygförvaltningen reparations- och förrådskostnaderna till 1 225 000 kronor respektive 235 000 kronor, vilket innebär en sammanlagd ökning med 50 000 kronor.

5. Totalkostnaderna för att täcka brister i krigsförråd beräknas av flygförvaltningen till 19 760 000 kronor, varav 750 000 kronor beräknas skola tillgodoses med anlåtande av anslaget för innevarande budgetår. Motsvarande kostnader angavs i medelsäskandena för innevarande budgetår till 25 410 000 kronor, varav 10 570 000 kronor för brister i krigsförråd och 14 840 000 kronor för anskaffning av beklädnadsmateriel enligt 1952 års värnpliktsutrednings förslag. Flygförvaltningen föreslår, att för nästa budgetår ett belopp av 1 100 000 kronor anvisas för engångsanskaffningar, vilket innebär en ökning med 350 000 kronor.

6. Av anslaget för innevarande budgetår avses cirka 252 000 kronor för ersättning av intendenturmateriel, som förstörts vid brand i en flygvapnets depå i Åkarp. Medelsanvisning i förevarande avseende erfordras inte under nästa budgetår.

7. För normalbeklädnad, skyddsbeklädnad, lottabeklädnad samt beklädnad åt tekniska biträden kan av anslaget för innevarande budgetår avses 5 673 000 kronor. Det med hänsyn till tjänstgöringsdagar och godtagna dagskostnadsbelopp exakt beräknade medelsbehovet uppgår emellertid till 5 289 330 kronor. Skillnaden utgör 383 670 kronor.

Departementschefen

Med beaktande av prisstegringar m. m. föreslår jag att anslaget uppföres med 8 200 000 kronor, innebärande en höjning med 150 000 kronor. Därvid räknar jag med att minst 750 000 kronor kan avses för bristtäckning. Vidare vill jag erinra om att de beställningar av ylleveror för flygvapnets behov som utlagts jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 13 februari 1959 kommer att slutligt likvideras under budgetåret 1961/62 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 270).

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 8 200 000 kronor.

[102] 77. Flygvapnet: Inventarier m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 175 000	1 184 999	411 579
1960/61 (statsliggaren s. 266)	1 475 000		
1961/62 (förslag)	1 600 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 761 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		14 495
2. Engångsanskaffningar	776 500	
	<hr/>	<hr/>
	776 500	14 495
		+ 762 005
	Avrundat 761 000	

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar i fråga om inventarier och förplägnadsmateriel beräknas minska med 58 000 respektive 92 750. Då dagskostnaden upptages oförändrat till 9 öre för inventarier och 10 öre för förplägnadsmateriel, uppkommer härvid en kostnadsminskning av $(58\,000 \times 0,09 + 92\,750 \times 0,10 =)$ 14 495 kronor.

2. För engångsanskaffningar har för budgetåret 1960/61 anvisats sammanlagt 575 000 kronor under förevarande anslag. För nästa budgetår beräknar flygförvaltningen motsvarande medelsbehov till 1 351 500 kronor, innebärande en ökning med 776 500 kronor. Av beloppet 1 351 500 kronor hänför sig 1 061 000 kronor till inventarier och 290 500 kronor till förplägnadsmateriel.

Vad beträffar inventarier räknar flygförvaltningen med 76 000 kronor respektive 166 000 kronor för anskaffningar i samband med förflyttningen av förberedande fältflygarskolan och flygvapnets centrala skolor, 70 000 kronor för viss uppehållsplats, 172 000 kronor för viss luftförsvarscentral, 134 000 kronor för övriga anskaffningar för befintliga byggnader samt 443 000 kronor för övriga anskaffningar för nybyggnader.

I fråga om förplägnadsmateriel räknar flygförvaltningen med 22 500 kronor för anskaffningar i samband med förberedande fältflygarskolans förflyttning, 10 000 kronor för anskaffningar till fasta anläggningar inom luftbevaknings- och stridsledningstjänsten, 105 000 kronor för rationalise-

ring av serveringen vid krigsflygskolan, Hallands och Södertörns flygflottiljer samt 153 000 kronor för täckning av brister i krigsförplägnadsmaterielen. Dessa brister har kostnadsberäknats till totalt 1 071 000 kronor och flygförvaltningen föreslår att de skall täckas genom att 153 000 kronor anvisas under ett vart av budgetåren 1961/68.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 600 000 kronor, innebärande en höjning med 125 000 kronor. Jag förutsätter därvid i enlighet med vad som anförts i det föregående (jfr arméns anslag till reseersättningar m. m.), att kostnaderna för musikmateriel under förevarande anslag överföres till annat anslag. Jag återkommer härtill i det följande. För engångsanskaffning av inventarier och förplägnadsmateriel räknar jag med 735 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

[103] 78. Flygvapnet: Tvätt

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	950 000	939 291
1960/61 (statsliggaren s. 266)	950 000	
1961/62 (förslag)	980 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på dels det för budgetåret 1961/62 beräknade antalet tjänstgöringsdagar, vilket ligger cirka två procent lägre än motsvarande antal för innevarande budgetår, dels ock tvättkostnaderna vid försvarets fabriksverks anläggningar, vilka kostnader stigit med cirka fem procent under första hälften av år 1960. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.**[104] 79. Flygvapnet: Övningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	15 500 000	5 426 588	1 195 691
1960/61 (statsliggaren s. 267)	6 000 000		
1961/62 (förslag)	6 750 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 300 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i huvudsak obunden.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 895 000 kronor.

	Ökning
1. Ökade resekostnader	60 000
2. Ökad övningsverksamhet	685 000
3. Anskaffning av flygkarta	70 000
4. Ökad prognosverksamhet	80 000
	<hr/>
	895 000

Motiv

1. På grund av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960 bedömes kostnaderna för resor öka med 5 %. Härför erforderlig anslagsuppräknings beräknas till 60 000 kronor.

2. Enligt direktiv av överbefälhavaren bör ur beredskapssynpunkt viss ökad övningsverksamhet komma till stånd. Flygförvaltningen beräknar kostnaderna härför till angivet belopp. För inhämtande av närmare upplysningar rörande förevarande förslag torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

3. Flygförvaltningen anmäler, att en flygkarta i skala 1:250 000 avses att successivt nyanskaffas. Totalkostnaden härför har beräknats till 400 000 kronor. För nästa budgetår anses det erforderligt med en anslagsuppräknings av 70 000 kronor.

4. I anslaget för innevarande budgetår är enligt flygförvaltningen ett belopp av 100 000 kronor inräknat för utförande medelst matematikmaskin av höjdvinds-, radiak- och allmänna strömningsprognoser för den militära väderlekstjänsten. Kostnaderna för denna prognosverksamhet har emellertid enligt vad som inhämtats numera stigit till 180 000 kronor. Med hänsyn härtill har för nästa budgetår föreslagits en uppräknings av förevarande anslag med 80 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 750 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 750 000 kronor. Vid anslagsberäkningarna har jag förutsatt, att flygkrigshögskolans övningskostnader icke skall bestridas från förevarande anslag (jfr i det föregående under arméns allmänna avlöningsanslag). Inom ramen för det av mig föreslagna anslaget bör en ökning av övningsverksamheten i enlighet med flygförvaltningens förslag kunna komma till stånd.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 6 750 000 kronor.

[105] 80. **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	22 000	12 816	12 596
1960/61 (statsliggaren s. 267)	22 000		
1961/62 (förslag)	28 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 6 000 kronor.

Ämbetsverket anmäler, att ett remonteringsbehov av 36 hundar föreligger för nästa budgetår. Vid beräkningen av nämnda behov har ämbetsverket dels gjort en uppskattning av antalet blivande avgångar bland befintliga hundar, dels ock utgått från att en mindre ökning av antalet hundar (bevakningshundar) skall komma till stånd. Då medelinköpspriset beräknas till 500 kronor för hund och då ett belopp av 10 000 kronor anses erforderligt för stall och dressyrmateriel, transporter och hundsjukvård, utgör medelsbehovet under anslaget sammanlagt [(36 × 500) + 10 000 =] 28 000 (+ 6 000) kronor.

Departementschefen

Jag anser mig böra tillstyrka flygförvaltningens förslag och hemställer alltså, under erinran om att anslaget höjes med 6 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

[106] 81. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 730 000 000	690 337 826	² 117 807 666
1960/61 (statsliggaren s. 268)	733 000 000		
1961/62 (förslag)	733 600 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 6 500 000 kronor.

² Varav 29 560 038 kronor till Kungl. Maj:ts disposition.

För budgetåren 1947/60 har riksdagen medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 5 861,425 miljoner kronor, häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln och från anslaget Reglering av prisstegringar. Såsom betalningsmedel har under samma tid anvisats 4 902,325 miljoner kronor. I angivna belopp har icke inräknats vad som genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 juni 1959 tillförts anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. och statens budgetutjämningsfond, (15,8 + 5,25 =) 21,05 miljoner kronor. Den 30 juni 1960 var alltså enligt då meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av (5 861,425 — 4 902,325 =) 959,1 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har riksdagen medgivit, att beställningar må utläggas inom en kostnadsram av 720 miljoner kronor samt anvisat 733 miljoner kronor i betalningsmedel. Enligt hittills meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1961 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (959,1 + 720 — 733 =) 946,1 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Den 1 september 1960 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 888 miljoner kronor, häri inräknade bemyndiganden om sammanlagt 56,96 miljoner kronor som stod till Kungl. Maj:ts disposition, icke utnyttjade.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för budgetåren 1960/67 uppgår till 5 810 miljoner kronor i prisläge maj 1959 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 277).

Flygförvaltningen hemställer, att kostnadsramen för budgetåren 1961/68 upptages till 6 205 miljoner kronor räknat i prisläge maj 1960. Bifall till ämbetsverkets förslag skulle således innebära en ökning med (6 205 — 5 810 =) 395 miljoner kronor. Sistnämnda belopp hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	950,0	733,0
2. Reservation vid utgången av budgetåret 1957/58	3,3	
3. Outnyttjad del av årskvoten för budgetåret 1959/60	34,2	
4. Överföring till annat anslag		14,0
5. Särskild anskaffning enligt ÖB direktiv	2,0	
6. Omfördelning		14,0
7. Prisstegring	166,5	
	<hr/> 1 156,0	761,0
		+ 395

Vad flygförvaltningen anfört beträffande förslaget till anskaffningsplan för budgetåren 1961/68 är av sådan natur, att en redogörelse härför icke kan lämnas till statsrådsprotokollet. För inhämtande av närmare upplysningar torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här må anföras följande.

1. Årskvoterna för budgetåren 1960/61 och 1967/68 har angivits i prisläget maj 1959.

2. Beloppet har icke medtagits i den för budgetåren 1960/67 fastställda kostnadsramen.

3. Årskvoten för budgetåret 1959/60 uppgår till 730 miljoner kronor och den preliminära nettoutgiften för samma budgetår till 695,8 miljoner kronor. Den icke utnyttjade delen av årskvoten utgör således ($730,0 - 695,8 =$) 34,2 miljoner kronor.

4. Enligt direktiv från överbefälhavaren förutsattes, att bidrag ej längre skall lämnas av försvarsgrenarna till forskningsverksamhet vid försvarets forskningsanstalt. I anledning härav har kostnadsramen minskats med ($7 \times 2,0 =$) 14,0 miljoner kronor.

5. Beloppet avses för viss anskaffning av radiakmateriel.

6. Årskvoten för budgetåret 1961/62 i kostnadsramen har minskats med angivet belopp för att vissa andra ändamål skall kunna tillgodoses inom flygvapnets totala kostnadsram.

7. Med hänsyn till försvarsindex, som utvisar höjning i prisläget i maj 1960 med 2,4 % i förhållande till prisläget i maj 1959 i vad avser förevarande anslag, har kostnadsramen uppräknats med angivet belopp. Häri ingår ett belopp om 6,5 miljoner kronor som under budgetåret 1959/60 tillförts förevarande anslag från anslaget Reglering av prisstegringar.

Flygförvaltningen hemställer för budgetåret 1961/62, att beställningsbemyndiganden lämnas till ett belopp av 740 miljoner kronor och att anslaget uppföres med 756 miljoner kronor.

Det föreslagna beställningsbemyndigandet avses för fortsatt materiel-

anskaffning enligt tidigare angivna riktlinjer samt för forsknings- och försöksverksamhet. Materielanskaffningen avser bland annat flyplan J 35 »Draken» och helikoptrar med tillhörande utrustning, vissa robotar och ammunition, materiel för pågående utbyggnad av stridsledningssystem modell 60 och flygvapnets bassystem.

Departementschefen

Såsom jag inledningsvis anfört bör årskvoterna för budgetåren 1961/62 och 1962/63 i den år 1960 godkända kostnadsramen för anskaffning av flygmateriel m. m. reduceras. Med hänsyn härtill föreslår jag, att kostnadsramen för budgetåren 1961/68 fastställs till 6 142,6 miljoner kronor i enlighet med sammanställningen å s. 230 samt att förevarande anslag för nästa budgetår upptages till 733,6 miljoner kronor. Härvid har jag förutsatt dels att bidrag till försvarets forskningsanstalt skall i mån av behov alltjämt utgå från anslaget, dels ock — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr punkt 24) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — att avlöningskostnader om i runt tal 1,4 miljoner kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår.

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i miljoner kronor)							Summa	
		1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67		1967/68
1960 års kostnadsram (budgetåren 1960/67)										
Årskvoter enligt 1960 års statsverksproposition	53	733	752	788	822	854	888	920	—	5 810
Justering till prisläge maj 1960	—	—	+18	+19	+20	+20	+21	+22	—	+120
Viss anskaffning	—	—	+2	—	—	—	—	—	—	+2
Överföring av avlöningskostnader	—	—	-1,4	-1	-1	-1	-2	-2	-2	-10,4
Anpassning till kostnadsram ¹	—	—	-37	-30	—	—	—	—	—	-67
Reservation från budgetåret 1957/58 ²	+8	—	—	—	—	—	—	—	—	+8
Outnyttjat belopp för budgetåret 1959/60 ³	+40	—	—	—	—	—	—	—	—	+40
Förskjutning av kostnadsramen ett budgetår	—	-733	—	—	—	—	—	—	+973	+240
1961 års kostnadsram (budgetåren 1961/68) i prisläge maj 1960	101	—	733,6	776	841	873	907	940	971	6 142,6

¹ Avser flygvapnets totala kostnadsram.
² Till flygförvaltningens förfogande stående reservation vid utgången av budgetåret 1957/58.
³ Årskvoten för budgetåret 1959/60 730 miljoner kronor. Nettoutgiften för sagda budgetår (sedan hänsyn tagits till bl. a. överföring från anslaget till reglering av prisstegringar) i runt tal 690 miljoner kronor.

Beställningsbemyndigandet för budgetåret 1961/62 bör liksom för innevarande budgetår upptagas till 720 miljoner kronor. Beslut om anskaffningsverksamhetens inriktning torde i sedvanlig ordning få meddelas av Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (946,1 + 720 — 733,6 =) 932,5 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 720 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 733 600 000 kronor.

[107] 82. **Flygvapnet: Luftförsvarsrobot**

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 63 000 000 kronor. I sina medelsäskanden föreslår flygförvaltningen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 60 000 000 kronor. I yttrande över myndigheternas förslag till anslagsäskanden har överbefälhavaren — med hänsyn till att en uppräknings av förevarande anslag beräknas kunna rymmas inom försvarets kostnadsram — föreslagit, att det av flygförvaltningen äskade beloppet höjes med cirka 5 miljoner kronor. Enär beredningen av ärendet icke kan slutföras innan statsverkspropositionen avlåtes, bör anslaget i riksstatförslaget upptagas med allenast beräknat belopp. Anslaget bör härvid, såsom berörts inledningsvis och under arméns tygmaterielanslag, upptagas med ett belopp av 102 600 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1961/62 beräkna ett reservationsanslag av 102 600 000 kronor.

[108] 83. **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	¹ 139 800 000	129 359 370	18 904 096
1960/61 (statsliggaren s. 269)	156 814 000		
1961/62 (förslag)	161 000 000		

¹ Härutöver har anslaget tillförts 2 150 000 kronor från anslaget Reglering av prisstegringar. Vidare har av anslagsbeloppet 3 035 000 kronor överförts till statens budgetutjämningsfond.

Av reservationsbehållningen stod vid utgången av budgetåret 1959/60 ett belopp av i runt tal 9 680 000 kronor till Kungl. Maj:t:s disposition medan återstående del var i det närmaste helt bunden.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 13 198 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ändrade drivmedelspriser		12 075 725
2. Ändrad sammansättning av flygplansbeståndet	12 354 875	
3. Ökad flygtid	2 087 125	
4. Underhåll av ny materiel	3 800 000	
5. Minskad ersättning för reservdelar	3 900 000	
6. Omräkning	3 000 000	
7. Avrundning	131 725	
	25 273 725	12 075 725
		+ 13 198 000

Motiv

1. I förhållande till de drivmedelspriser, på vilka anslagsberäkningen för innevarande budgetår grundats, har priserna sänkts å reabensin (MC 77) från 16 till 12 öre, å motorbensin från 60 till 58 öre samt å dieselbrännolja från 23 till 14 öre per liter. Såvitt avser reamotorolja (ME 52) har priset höjts från 60 till 65 öre per liter. I övrigt har någon förändring av drivmedelspriserna icke ägt rum. Under förutsättning av oförändrad drivmedelsförbrukning nedgår medelsbehovet till följd av angivna prisförändringar med 12 075 725 kronor.

2. Genom beslut den 21 oktober 1960 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att verksamheten under förevarande anslag skall för innevarande budgetår inriktas på ett flygtidsuttag av högst 162 500 flygtimmar.

Den genomsnittliga underhållskostnaden per flygtimme för flygplan- och motormateriel har för budgetåret 1960/61 beräknats till 521 kronor 90 öre. För budgetåret 1961/62 beräknar flygförvaltningen motsvarande kostnad till 569 kronor 40 öre. Som utgångspunkt vid denna beräkning har ämbetsverket haft den faktiska genomsnittskostnaden under budgetåret 1959/60, 440 kronor 10 öre per flygtimme. Beloppet har omräknats med hänsyn till ändrad fördelning av flygtiden på olika flygplantyper. Ifrågavarande underhållskostnader kommer alltså enligt det sagda att öka med (569,40 — 521,90 =) 47 kronor 50 öre. Ökningen beror på ökad övergång till moderna flygplan med mer omfattande och komplicerad utrustning samt prisstegring.

Den genomsnittliga drivmedelskostnaden per flygtimme kan för innevarande budgetår med ledning av staten för anslaget beräknas till 236 kronor 92 öre under förutsättning att priset på reabensin beräknas till 12 öre för liter. Med den drivmedelsförbrukning flygförvaltningen förutsätter för nästa budgetår blir motsvarande kostnad 265 kronor 45 öre, d. v. s. en ökning med 28 kronor 53 öre. Ökningen föranledes av att flygtidsuttagets fördelning på olika flygplantyper ändras, därvid fortsatt övergång sker till mer bränslekrävande flygplantyper.

Enligt vad nyss anförts kan medelsbehovet för underhåll och drivmedel vid oförändrad flygtid beräknas öka med $[162\,500 \times (47,50 + 28,53) =]$ 12 354 875 kronor.

3. Flygtiden under innevarande budgetår har, som förut nämnts, angivits till högst 162 500 flygtimmar. Detta flygtidsuttag ligger under vad chefen för flygvapnet ur utbildnings- och övningssynpunkt ansett behövt.

Chefen för flygvapnet har för nästa budgetår angivit det med hänsyn till flygvapnets krigsduglighet och flygsäkerheten lägsta möjliga flygtidsuttaget till 165 000 timmar, vilket innebär en ökning med 2 500 timmar. Denna flygtid motsvarar cirka 95 % av det på gällande normer grundade behovet. För att så långt möjligt begränsa verkningarna av det alltjämt kvarstående underskottet av flygtid avser flygvapenchefen att införa vissa restriktioner beträffande den äldre personalens flygning med nyare flygplantyper trots att detta beräknas medföra försämrade användbarhet av denna personal. Vidare kommer behovet av ökad flygtid på nya flygplantyper att hållas tillbaka genom införande av simulatorer i utbildningen.

Den ökade flygtiden medför, med utgångspunkt i förut angivna genomsnittskostnadsbelopp för flygplan- och motormateriel, 569 kronor 40 öre, samt för drivmedel, 265 kronor 45 öre, merkostnader med $[2\,500 \times (569,40 + 265,45) =]$ 2 087 125 kronor.

4. Av beloppet hänför sig 3 400 000 kronor till de ökade underhållskostnader som beräknas uppkomma i samband med stridsledningsorganisationens utökning samt 400 000 kronor till underhåll av nytillkommande robotmateriel (luftförsvarsrobotar och flygburna robotar).

5. Som ersättning för reservdelar tillföres förevarande anslag årligen visst belopp från anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. Beloppet utgör innevarande budgetår 15 000 000 kronor. För nästa budgetår beräknas beloppet däremot till 11 100 000 kronor, innebärande en minskning och därmed ett ökat medelsbehov under förevarande anslag med 3 900 000 kronor.

6. För innevarande budgetår har medelsbehovet till 3 000 000 kronor förutsatts skola tillgodoses genom reservationsmedelsförbrukning.

Departementschefen

Inom den kostnadsram jag för nästa budgetår räknar med för flygvapnet bör förevarande anslag uppföras med 161 miljoner kronor, varjämte i övrigt föreliggande medelsbehov bör kunna tillgodoses genom reservationsmedelsförbrukning. Vid anslagsberäkningen har jag — i anslutning till mitt förslag i det föregående (jfr punkterna 5 och 24) om överföring av vissa avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag — utgått från att avlöningskostnader uppgående till i avrundat tal 4 miljoner kronor icke skall belasta anslaget från och med nästa budgetår. Vidare minskar medelsbehovet under anslaget till följd av att kostnaderna för flygförvaltningens hålkortscentral i Arboga förutsatts skola bestridas från ett särskilt anslag.

I enlighet med flygförvaltningens förslag räknar jag vidare med att anslaget skall tillgodoföras ett belopp av 11,1 miljoner kronor för reservdelar. Av anslaget bör 5 miljoner kronor i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår utnyttjas för omställning av verkstadsdriften.

Under i det föregående angivna förutsättningar bedömer jag, att det under nästa budgetår bör bli möjligt att ta ut den flygtid av 165 000 timmar som chefen för flygvapnet ansett erforderlig med hänsyn till krigsduglighet och flygsäkerhet. I förhållande till det flygtidsuttag som förutsatts för innevarande budgetår — 162 500 timmar — ökar flygtiden således med 2 500 timmar.

Under erinran om att anslaget ökas med 4 186 000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel*
m. m. för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av
161 000 000 kronor.

[109] 84. *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	7 750 000	7 462 352
1960/61 (statsliggaren s. 270)	8 200 000	
1961/62 (förslag)	9 650 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 448 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har denna ökning uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning
1. Högre transportkostnader	120 000
2. Ökad transportmängd	1 248 000
3. Omräkning	80 000
	1 448 000

Motiv

1. Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår har förutsatts, att den drivmedelskvantitet som skall transporteras icke kommer att överstiga 300 000 m³. Vidare har genomsnittskostnaden per transporterad kubikmeter beräknats till 25 kronor 60 öre. För nästa budgetår uppskattar flygförvaltningen — som förutsätter att ökade transportkostnader uppkommer till följd av att militärtaxan upphävs — motsvarande kostnad till 26 kronor. Under förutsättning av oförändrad transportmängd skulle alltså medelsbehovet i förhållande till innevarande budgetår öka med $[300\ 000 \times (26,00 - 25,60) =]$ 120 000 kronor.

2. Transportmängden under innevarande budgetår har som nyss nämnts uppskattats till högst 300 000 m³. Under nästa budgetår beräknas emellertid transportmängden till följd av ökad flygtid och fortsatt övergång till mera bränslekrävande flygplantyper stiga till 348 000 m³. Härigenom ökar medelsbehovet med $[(348\ 000 - 300\ 000) \times 26,00 =]$ 1 248 000 kronor.

3. Beloppet utgör skillnaden mellan för budgetåret 1960/61 på grund av förutsatt drivmedelskvantitet och transportkostnad beräknat medelsbehov och med hänsyn till belastningen m. m. beviljat anslag.

Departementschefen

Med hänsyn till den flygtid med vilken jag räknat vid anmälan av anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. i det föregående torde det vara nödvändigt att uppräknat förevarande anslag enligt flygförvaltningens förslag. Anslagsbeloppet bör emellertid avrundas till 9 650 000 kronor, innebärande en ökning med 1 450 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 9 650 000 kronor.

[110] 85. Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 250 000	984 911	3 845 716
1960/61 (statsliggaren s. 271)	2 300 000		
1961/62 (förslag)	2 150 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget ²Reglering av ³prisstegringar 160 000 kronor.¹

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i runt tal 2 500 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget sänkes med 115 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Ökad drivmedelsförbrukning	55 000	
2. Drivmedelsutrustning för berghangarer		300 000
3. Cisterner på flygplatser	262 500	
4. Järnvägstransportmateriel		131 500
5. Avrundning		1 000
	317 500	432 500
		— 115 000

Motiv

Flygförvaltningen redogör i särskild skrivelse närmare för medelsbehovet under förevarande anslag. För inhämtande av upplysningar härutinnan torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Rörande de särskilda punkterna i det föregående må här anföras följande.

1. Beloppet hänför sig till drivmedelsmateriel i allmänhet. Medelsbehovet härför beräknas med ledning av drivmedelsförbrukningen, vilken för nästa budgetår förutsättes öka. Ökningen har i förestående sammanställning beräknats i förhållande till det belopp (300 000 kronor) som för innevarande budgetår upptagits för drivmedelsmateriel i allmänhet i den av Kungl. Maj:t fastställda planen för anslagets användning.

2. I nyssnämnda dispositionplan har för innevarande budgetår 300 000 kronor upptagits för drivmedelsmateriel för berghangarer. Ytterligare medel för ifrågasvarande ändamål erfordras icke. Medelsbehovet minskar alltså med 300 000 kronor.

3. För cisterner på flygplatser har i dispositionsplanen för innevarande budgetår upptagits 1 050 000 kronor. Med hänsyn till planerad flygfältsutbyggnad under de närmaste budgetåren beräknas medelsbehovet för ifrågasvarande ändmål komma att uppgå till sammanlagt 6 072 500 kronor under budgetåren 1961/68. För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 1 312 500 kronor, vilket innebär en ökning med (1 312 500 — 1 050 000 =) 262 500 kronor.

4. För innevarande budgetår har i den av Kungl. Maj:t fastställda dispositionsplanen för anslaget upptagits 650 000 kronor för transportmateriel. *Flygförvaltningen* beräknar det totala medelsbehovet under budgetåren 1961/68 för järnvägstransportmateriel till 3 630 000 kronor. Medelsanvisningen förutsättes skola ske med jämn fördelning på de olika budgetåren eller med 518 500 kronor på varje budgetår. I förhållande till innevarande budgetår innebär detta en minskning med (650 000 — 518 500 =) 131 500 kronor.

Departementschefen

Flygförvaltningen har föreslagit, att anslaget sänkes med 115 000 kronor. För egen del anser jag att anslaget bör begränsas till 2 150 000 kronor, innebärande en minskning med 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 150 000 kronor.

[111] 86. **Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen**

	Anslag
1960/61 (statsliggaren s. 271)	1 000 000
1961/62 (förslag)	1 000 000

Flygförvaltningen föreslår, under åberopande av en inom ämbetsverket uppgjord plan för ökning av drivmedelslagringen under budgetåren 1961/68, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 023 000 kronor. För inhämtande av närmare upplysningar i ärendet torde få hänvisas till de handlingar som i vanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

För egen del anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör upptagas med 1 000 000 kronor, vilket innebär oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[112] 87. **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	366 000	362 749	3 251
1960/61 (statsliggaren s. 271)	366 000		
1961/62 (förslag)	366 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Från förevarande anslag utgår bidrag till den av svenska aeroklubben ledda segelflygverksamheten.

Luftfartsstyrelsen (skr. ²³/₈ 1960) hemställer, efter samråd med chefen för flygvapnet och sedan svenska aeroklubben avgivit förslag i ämnet, att anslaget höjes med 9 000 kronor till följd av höjning av arvoden till viss instruktörspersonal.

Inom *statens sakrevision* har verkställts viss granskning av dispositionen av förevarande anslag. Därvid har, bland annat, behandlats frågan huruvida segelflygverksamheten framgent skall stödjas av staten. Resultatet av granskningen har sammanställts i en promemoria, varöver *chefen för armén, chefen för flygvapnet, civilförsvarsstyrelsen, luftfartsstyrelsen* och *svenska aeroklubben* avgivit yttranden. Chefen för flygvapnet, som senast vid behandlingen av förevarande fråga för innevarande budgetår framhållit värdet av segelflygverksamheten ur rekryterings- och besparingssynpunkt vid utbildning av flygare inom flygvapnet, understryker i sitt yttrande ånyo denna uppfattning samt hävdar att fortsatt statligt stöd till denna verksamhet bör utgå inom flygvapnets kostnadsram. Civilförsvarsstyrelsen framhåller för sin del, att något särskilt stöd från civilförsvarets sida åt segelflygningen icke synes vara nödvändigt. Luftfartsstyrelsen har framhållit, bland annat, att den centrala ledningen av den statsunderstödda segelflygverksamheten handhafs av aeroklubben på ett effektivt och ekonomiskt rationellt sätt. Ledningen av det statsunderstödda privatflyget bör därför enligt styrelsen även i fortsättningen anföras av klubben.

Sakrevisionen har i anslutning till förenämnda promemoria och däröver avgivna yttranden i skrivelse den 23 september 1960 framhållit, att aeroklubben, vilken sedan år 1944 omhänderhaft ledningen av den statsunderstödda segelflygverksamheten och som — enligt vad som framkommit vid granskningen — utnyttjat och fördelat till förfogande stående medel på ett ändamålsenligt och planmässigt sätt, å senare tid i allt större omfattning anförts trots den inspektionstjänst vad gäller segelflyget, som normalt åvilar luftfartsstyrelsen i dess egenskap av tillsynsmyndighet. Sålunda utövar aeroklubben utan särskild ersättning betydelsefulla uppgifter i vad avser besiktning av segelflygmaterielen och kontroll av dess underhåll. Så länge segelflygverksamhet bedrivs inom landet torde, anför sakrevisionen, ett dylikt tillsynsorgan vara erforderligt. Med hänsyn härtill och med beaktande av vad chefen för flygvapnet anför angående segelflygverksamhetens betydelse ur rekryterings- och utbildningssynpunkt för flygvapnet anser sig sakrevisionen icke böra föreslå någon indragning av ifrågakvarande bidrag.

Departementschefen

Vid behandlingen av förevarande anslag för budgetåret 1960/61 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 285) ansåg jag det tveksamt om statsbidrag i fortsättningen borde utgå till den med anslaget avsedda verksamheten. Med hänsyn till vad sakrevisionen anfört och vad som i övrigt framkommit vid revisionens behandling av denna fråga anser jag mig böra räkna med att statsbidrag även i fortsättningen utgår till den av aeroklubben ledda segelflygverksamheten. Bidraget bör för nästa budgetår utgöra 366 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget uppföres med oförändrat belopp, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 366 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

KRIGSARKIVET

[113] 1. Krigsarkivet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	405 000	381 083
1960/61 (statsliggaren s. 272)	416 000	
1961/62 (förslag)	482 000	

Yrkande

Krigsarkivarien (skr. ²⁴/₈ 1960) hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

	Ökning
1. 1 arkivarie Ae 21 — förste arkivarie Ae 26	4 758
2. Arvode till organisationsföredragande	600
3. Lönegradsuppflyttningar m. m.	21 159
4. Löneklassförändringar m. m.	1 451
5. 1960 års lönereglering	41 807
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	400
	<hr/> 70 175
	Avrundat 70 000

Motiv

1. Såsom chef för den administrativa avdelningen vid krigsarkivet tjänstgör en arkivarie. Tjänsten är placerad i Ae 21. Krigsarkivarien föreslår med hänsyn till arten och omfattningen av de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna, att denna uppflyttas till Ae 26 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 247).

2. Beloppet motsvarar av 1960 års riksdag (jfr prop. 1960: 126, s. 75) medgivet arvode till organisationsföredragande.

3. Kostnaderna för de med anledning av förslag i propositionerna 1960: 109 och 151 beslutade lönegradsuppflyttningarna m. m. beräknar krigsarkivarien till angivet belopp.

Departementschefen

Förslaget om uppflyttning av en tjänst för arkivarie i Ae 21 kan jag icke tillstyrka.

För arvode till organisationsföredragande bör under anslaget anvisas 600 kronor. Beloppet bör i avlöningsstaten uppföras under en ny post, Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Anslaget för budgetåret 1961/62 beräknar jag med beaktande av det anförda samt automatiska kostnadsförändringar m. m. till 482 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 111 000 (+ 5 300) kronor;
 Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 8 300 (+ 700) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 600 (+ 600) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 245 000 (+ 11 200) kronor;

Rörligt tillägg 110 000 (+ 47 900) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 7 100 (+ 300) kronor.

Anslagsökningen utgör 66 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	111 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	245 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	110 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 100
	Summa kronor 482 000

- b) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 482 000 kronor.

[114] 2. Krigsarkivet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	33 000	31 840
1960/61 (statsliggaren s. 273)	33 000	
1961/62 (förslag)	37 000	

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor, varav i runt tal 3 100 kronor på grund av höjda städlöner samt prisstegringar

och varuskatt, 1 000 kronor för ökat antal inspektionsresor samt 800 kronor på grund av vissa nytillkomna bränslekostnader. För egen del föreslår jag att höjningen begränsas till 4 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

[115] 3. **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	2 000	2 357	394
1960/61 (statsliggaren s. 273)	2 000		
1961/62 (förslag)	3 000		

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor, varav 700 kronor på grund av prisstegringar m. m. samt 300 kronor för anskaffning av moderna kartor. Jag biträder förslaget och får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

[116] 4. **Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	49 000	36 730	20 436
1960/61 (statsliggaren s. 273)	100		
1961/62 (förslag)	35 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden men beräknas åtgå under budgetåret 1960/61 för inredning av visst magasin.

Krigsarkivarien hemställer, att anslaget höjes med 34 900 kronor.

Under förevarande anslag har medel anvisats för inredning m. m. av vissa arkivaliemagasin på Solvallaområdet (jfr prop. 1957: 1, bil. 6, s. 192 och 193). Ursprungligen avsåg projektet fem större och tre mindre byggnader. Efter vissa ändrade dispositioner har emellertid två av de större byggnaderna utbytts mot tre mindre. Efter utgången av innevarande budgetår återstår fem byggnader att inreda för ifrågavarande ändamål. Det för budgetåret 1961/62 äskade anslaget, 35 000 kronor, avser inredning av en av dessa byggnader samt transporter av arkivalier till Solvallamagasinen.

Jag biträder krigsarkivariens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

ARMÉMUSEUM

[117] 5. Armémuseum: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	200 000	229 370
1960/61 (statsliggaren s. 273)	245 000	
1961/62 (förslag)	274 000	

Armémusei nämnd (skr. 7/7 1960) hemställer, att anslaget höjes med 22 000 kronor huvudsakligen på grund av 1960 års lönereglering. Nämnden föreslår därjämte, att en tjänst för konserveringsassistent i Ae 11 utbytes mot tjänst för textilföreståndare i Ao 11.

Försvarets civilförvaltning föreslår i yttrande över nämndens äskanden, att anslaget höjes med ytterligare 8 400 kronor. Ämbetsverket räknar icke med någon ändring i fråga om nämnda tjänst för konserveringsassistent.

Departementschefen

Jag föreslår, att för nuvarande innehavaren av tjänsten för konserveringsassistent i Ae 11 inrättas en personlig ordinarie tjänst i lönegrad Ao 11 och med samma tjänstebenenämning. Därvid kan en tjänst för preparator i Ao 9 på övergångsstat indragas.

Anslaget för budgetåret 1961/62 beräknar jag — med beaktande av 1960 års lönereglering m. m. — till 274 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 143 100 (+ 15 000) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 23 500 (+ 4 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 46 500 (— 13 700) kronor;

Rörligt tillägg 57 500 (+ 23 700) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 400 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 29 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för armémuseum som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	143 100
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	23 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	46 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	57 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 400
	Summa kronor 274 000

c) till *Armémuseum*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 274 000 kronor.

[118] 6. *Armémuseum*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	60 000	71 013
1960/61 (statsliggaren s. 274)	60 000	
1961/62 (förslag)	89 000	

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget höjes med 31 600 kronor, varav 28 600 kronor för inredning med montrar m. m. av nya utställnings-salar samt 3 000 kronor för vårdande av statens trofésamling (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 289). Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget. För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med avrundat 29 000 kronor för inredning av nämnda lokaler. Någon ytterligare anslagshöjning kan jag icke tillstyrka. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 89 000 kronor.

[119] 7. **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	15 000	15 000	—
1960/61 (statsliggaren s. 274)	15 000		
1961/62 (förslag)	15 000		

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget höjes med 630 kronor på grund av införandet av allmän varuskatt. Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslagshöjningen avrundas till 600 kronor. För egen del föreslår jag att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

[120] 8. **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	7 950 000	7 743 888
1960/61 (statsliggaren s. 274)	8 659 000	
1961/62 (förslag)	10 400 000	

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt (skr. ¹⁵/₈ 1960) hemställer, att anslaget höjes med 3 927 000 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster	
1 avdelningschef högst Bp eller Br 4	49 596
4 forskningschefer Bp eller Br 3	188 928
10 laboratoriechefer eller laboratorer Bp eller Br 1	428 400
2 laboratorer Bp eller Br 1	85 680
19 laboratoriechefer eller laboratorer högst Ae 26 (därav 10 nu Ag 26 på forskningsanslaget)	630 648
2 byrådirektörer Ae 24	59 856
16 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 24 (därav 10 nu Ag 24 på forskningsanslaget)	483 864
15 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 23 (nu Ag 23 på forskningsanslaget)	426 240

	Ökning
10 forskningsingenjörer Ae 21 (nu Ag 21 på forskningsanslaget)	256 320
2. Lönegradsuppflyttningar	
1 avdelningsdirektör Bp eller Br 1 — forskningschef Bp eller Br 3	4 392
8 laboratoriechefer eller laboratorer högst ABp eller Ar 26 — Bp eller Br 1	32 736
2 laboratorer högst ABp eller Ar 26 — Bp eller Br 1	8 184
3 laboratoriechefer eller laboratorer högst Ae 26 — Be 1	28 944
1 byrådirektör Ae 24 — Ae 26	1 752
1 förste byråsekreterare Ao 23 — byrådirektör Ao 24	1 752
1 förste byråsekreterare Ao 21 — byrådirektör Ao 24	1 680
1 kontorist Ao 9 — kansliskrivare Ao 10	804
3. Ordinariesättningar	
2 kansliskrivare Ae 10, 3 kontorister Ae 9, 2 bilförare Ae 7 samt 4 kanslibiträden Ae 7	—
1 förste kansliskrivare Ae 12, 1 bilförare Ae 7 samt 3 tekniska biträden Ae 7 (samtliga nu på forskningsanslaget)	76 992
4. Arvode till organisationsföredragande	1 200
5. Omräkning	
Löneklassuppflyttningar	55 000
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	100 000
Lönegradsuppflyttningar enligt prop. 1960: 151	40 524
1960 års lönereglering	964 000
	3 927 492
	Avrundat 3 927 000

Motiv

Beträffande den principiella uppläggningsplanen av den femårsplan, som ligger till grund för forskningsverksamhetens inriktning i stort, hänvisar forskningsanstalten till de redogörelser som lämnats i samband med anstaltens äskanden för budgetåren 1959/60 och 1960/61 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 255 samt 1960: 1, bil. 6, s. 293). Några genomgripande förändringar i de allmänna utvecklingstendenserna, som kunnat föranleda väsentliga ändringar i femårsplanens inriktning, har ej skett. Med hänsyn härtill anser sig forskningsanstalten endast böra framhålla några drag i den allmänna militärtekniska utvecklingen. Därvid anför anstalten följande.

Den forskning för militära ändamål, som framför allt stormakterna bedriver, har successivt utvidgats och nått en mycket stor omfattning. Nya vapen tillföres också löpande stormaktsgruppernas stridskrafter.

Inom kärnvapenområdet har visserligen ett snart tvåårigt uppehåll skett i provverksamheten — endast avbrutet av Frankrikes Saharaprov. Intet tyder emellertid på att stormakternas omfattande forskning inom området avtagit eller att tillverkningen av nya kärnvapen inställts. Så länge inte några sådana resultat av de internationella avrustningsansträngningarna framkommit, att risken för kärnvapenkrig i realiteten avtagit, bör föreliggande planer för en intensifierad svensk forskning på kärnvapenområdet i avsikt att följa utvecklingen och studera dessa vapens verkan samt skyddet mot dem fullföljas. Då möjligheterna att få del av stormakternas rön alltfört är mycket begränsade, måste den egna insatsen bli relativt betydande, om erforderliga resultat skall nås inom rimlig tid. Verksamheten på området stöter dock på betydande svårigheter på grund av bristen på kvalificerad personal inom landet och eftersläpningen i utbyggandet av forskningsanstaltens lokalresurser.

Även om kärnvapnen, så länge nuvarande internationella förhållanden råder, måste betraktas som ett potentiellt hot av avgörande betydelse, får såsom forskningsanstalten ofta framhållit, utvecklingen på andra militärtekniska områden ej försummas. Som ett komplement eller ett alternativ till kärnvapnen, som — trots den utveckling som skett mot större variationsmöjligheter — har sina begränsningar ur politiska och militära synpunkter, utvecklar stormakterna bland annat verkansmedel inom de kemiska och biologiska områdena. Forskning på dessa områden måste tillmätas stor betydelse för att våra försvarsmöjligheter ej skall få väsentliga luckor. S. k. »konventionella» vapen vidareutvecklas också i stor omfattning.

Robotvapnen är föremål för en intensiv och intensifierad insats. Det synliga uttrycket härför är dels stormakternas tävlan på rymdraketområdet, dels det ständiga tillförandet av nya robotar till deras stridskrafter. För vår del kan vi räkna med ett relativt begränsat typurval av sådana robotar, som behöver tillföras vårt försvar. Vi måste dock följa utvecklingen och skaffa fram underlag för en bedömning av konsekvenserna av eventuell fientlig insats mot oss av alla förekommande robottyper. Genom att utvecklingsresurserna på robotområdet inom den svenska industrin successivt har stigit har forskningsanstaltens insatser kunnat mera koncentreras till sistnämnda uppgifter. Utbyggandet av forskningsanstaltens resurser på robotområdet har också kunnat minskas i förhållande till tidigare planer till förmån för andra områden.

Inom spaningsområdet har utvecklingen successivt ställt nya krav — resurserna i fråga om medel och motmedel på detta område kan komma att få en vital betydelse vid ett snabbt intensivt angrepp. I detta sammanhang inkommer telemotmedlen som en speciell möjlighet att påverka en angripares insats genom att försvåra såväl hans teletekniska spaning och stridsledning som hans signalförbindelser.

Forskningsanstalten beräknar medelsbehovet för budgetåret 1961/62 under anstaltens samtliga anslag till 56 799 000 kronor. Därvid räknar anstalten med att medel för den löpande forskningsverksamheten icke längre skall tillskjutas från försvarsgrenarna, vilka för innevarande budgetår bidrager med tillsammans 3 240 000 kronor. Då anslagen till anstaltens verksamhet för innevarande budgetår uppgår till ett sammanlagt belopp

av 47 024 000 kronor, erfordras en anslagsökning av (56 799 000 — 47 024 000 =) 9 775 000 kronor. Härav utgör enligt anstaltens beräkningar under de skilda anslagen cirka 2 525 000 kronor automatiska kostnadsökningar, betingade av prisstegringar, 1960 års löne reglering, lönegradsuppflyttningar jämlikt proposition 1960:151 samt löneklassuppflyttningar. Vidare motsvaras 3 240 000 kronor av de tillskott som nu erhålles från försvarsgrenarna. Frånräknas dessa poster kvarstår av ökningen (9 775 000 — 2 525 000 — 3 240 000 =) 4 010 000 kronor.

Rörande anstaltens yrkanden under förevarande anslag torde i övrigt följande få anföras.

1 och 2. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 30 september 1959 har en extra (fjärde) avdelning försöksvis inrättats vid forskningsanstalten. Verksamheten rörande studium av kärnvapnens verkan och skyddet mot dessa vapen har koncentrerats till denna avdelning. Anstalten framhåller, bland annat, att erfarenheten har bestyrkt behovet och dessutom visat ändamålsenligheten av att denna forskning bedrivs inom en särskild avdelning. Anstalten föreslår därför, att en permanent fjärde avdelning inrättas samt att för avdelningschefen inrättas en tjänst i högst Bp eller Br 4.

I anslutning till forskningsanstaltens personaläskanden i övrigt uttalar anstalten, bland annat, att den upprustning av resurserna för vetenskapligt och tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete, som sker inom såväl det enskilda näringslivet som inom den statliga sektorn av vårt samhälle, har i hög grad skärpt konkurrensen om arbetskraften inom alla forskningsanstaltens arbetsområden. Anstalten kämpar med betydande svårigheter då det gäller att rekrytera och behålla personal, framför allt den mest kvalificerade, och det är, anför anstalten, oundgängligen nödvändigt, att anstaltens konkurrenskraft på arbetsmarknaden ökas om verksamheten skall kunna bedrivas rationellt. Forskningsanstalten anser sig därför ånyo nödsakad att föreslå inrättande av ett antal nya högre tjänster. Anstaltens förslag i detta avseende omfattar — jämte omreglering av vissa tjänster — inrättande av 34 nya tjänster. Därvid bortses från 45 forskartjänster som föreslås tillkomma i utbyte mot nu befintliga tjänster under forskningsanslaget.

Genom beslut av 1958 års riksdag (jfr prop. 1958: 110, s. 507) har tillkommit en försöksorganisation för operationsanalys inom försvaret. För den operationsanalytiska verksamheten vid försvarsstaben och försvarsgrensstaberna har vid forskningsanstalten hittills inrättats åtta tjänster. Forskningsantaltens äskande i denna del för budgetåret 1958/59 avsåg tio tjänster, vilket ansågs som ett minimum. För nästa budgetår föreslår anstalten inrättande av återstående två tjänster, i äskandena upptagna såsom laborator i Bp eller Br 1. Vidare föreslår anstalten omreglering av följande för ifrågavarande organisation inrättade tjänster, nämligen för en avdelningsdirektör i Bp eller Br 1 till forskningschef i Bp eller Br 3 samt för två laboratorer i högst ABp eller Ar 26 till Bp eller Br 1.

Av de föreslagna nya tjänsterna för förste forskningsingenjör eller forskningsingenjör i högst Ae 24 motsvaras en av en nu vid armétygförvaltningen inrättad tjänst för byrådirektör i Ae 24, avsedd för befattningshavare med vissa för försvarsgrenarna gemensamma, huvudsakligen ballistiska arbetsuppgifter. Nuvarande innehavare av tjänsten förutsättes även efter överföringen till forskningsanstalten få behålla tjänstebenenämningen byrådirektör.

Beträffande motiveringarna i övrigt för yrkade förändringar i fråga om forskarpersonalen hänvisas till innehållet i en av forskningsanstalten i särskild ordning överlämnad skrivelse, som av sekretesskäl icke bör redovisas i statrådsprotokollet men som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Vid forskningsanstalten finnes inrättad en tjänst för byrådirektör i Ae 24, avsedd för underrättelsetjänst. Anstalten föreslår ånyo att ytterligare två dylika tjänster inrättas (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 296).

Vidare föreslår forskningsanstalten, att en vid anstalten för det för försvaret gemensamma teletekniska laboratoriet inrättad tjänst för byrådirektör i Ae 24 uppflyttas till Ae 26.

Av forskningsanstalten föreslagna utbyten av två tjänster för förste byråsekreterare i Ao 23 respektive Ao 21 mot tjänster för byrådirektör i Ao 24 avser tjänster vid administrativa byrån, den förstnämnda för chefen för kanslisektionen och den sistnämnda för chefen för personalkontoret.

Slutligen upprepar anstalten tidigare framfört förslag om inrättande av en tjänst för kansliskrivare i Ao 10 i utbyte mot en tjänst för kontorist i Ao 9 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 296).

4. Under hänvisning till propositionen 1960: 126 föreslår forskningsanstalten, att arvode till organisationsföredragande inom anstalten må utgå med 1 200 kronor för år.

Departementschefen

Den sedan många år pågående utbyggnaden av forskningsanstaltens organisation bör fortsätta. Sålunda föreslår jag, att vid anstalten inrättas en permanent fjärde avdelning. Till denna avdelning bör forskningen rörande kärnvapnens verkningar samt rörande skyddet mot dylika vapen koncentreras. För avdelningschefen bör inrättas en tjänst i högst Bp eller Br 4.

I anslutning till forskningsanstaltens äskanden i övrigt om nya tjänster föreslår jag, att följande tjänster inrättas vid anstalten, nämligen för fyra forskningschefer i Br 3, fyra laboratoriechefer eller laboratorer i Br 1, två laboratoriechefer eller laboratorer i högst Ae 26, en byrådirektör i Ae 24, en förste forskningsingenjör eller forskningsingenjör i högst Ae 24 samt en förste byråingenjör i Ae 23. Tjänsterna för byrådirektör och förste byråingenjör avses för underrättelsetjänsten vid anstalten. Den föreslagna

tjänsten i högst Ae 24 motsvaras av en nu vid armétygförvaltningen inrättad tjänst för byrådirektör i Ae 24 (jfr anslaget Armétygförvaltningen: Avlöningar). Jag har intet att erinra mot att nuvarande innehavare av sistnämnda tjänst även efter överföringen till forskningsanstalten bibehåller tjänstebenenämningen byrådirektör.

Övriga förslag om nya tjänster kan jag icke tillstyrka. Jag är icke heller beredd att biträda forskningsanstaltens förslag om lönerogleringar, ändrade anställningsformer samt om överföring av tjänster från forskningsanslaget till förevarande anslag.

För arvode till organisationsföredragande bör under anslaget beräknas 1 200 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — merkostnaderna för 1960 års allmänna löneroglering, lönegradsuppflyttningar jämlikt propositionen 1960:151 samt löneklassuppflyttningar. Anslaget beräknar jag till 10 400 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 215 000 (+ 426 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 18 000 (+ 1 300) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 5 665 000 (+ 250 000) kronor;

Rörligt tillägg 2 352 000 (+ 1 058 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 150 000 (+ 5 700) kronor.

Anslagshöjningen utgör 1 741 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som förändras av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 215 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 665 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 352 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	150 000

Summa kronor 10 400 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 10 400 000 kronor.

[121] 9. **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	815 000	851 540
1960/61 (statsliggaren s. 276)	900 000	
1961/62 (förslag)	945 000	

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kronor på grund av den utökade verksamheten vid forskningsanstalten. För egen del föreslår jag, att anslaget uppräknas med ytterligare 30 000 kronor på grund av medelsförbrukningen för sjukvård samt bränsle m. m. under budgetåret 1959/60. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 945 000 kronor.

[122] 10. **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60 ¹	23 600 000	16 931 483	10 036 402
1960/61 (statsliggaren s. 276)	34 665 000		
1961/62 (förslag)	36 000 000		

¹ Härutöver har 200 000 kronor överförts från anslaget Reglering av prisstegringar.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 cirka 7 500 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt hemställer dels om en höjning av anslaget med 4 233 000 kronor, dels ock om bemyndigande att utlägga beställningar på materiel för forskningsändamål intill ett belopp av 2 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Beräkningen av den äskade anslagshöjningen framgår av följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Ökad verksamhet	919 000	
2. Bidrag från försvarsgrensförvaltningarna förut- sattes ej skola utgå	3 240 000	

	Ökning	Minskning
3. 1960 års lönerreglering	1 250 000	
4. Prisstegringar	215 000	
5. Överföring av tjänster till avlöningsanslag		1 391 000
	5 624 000	1 391 000
		+ 4 233 000

Motiv

1 och 2. Till stöd för yrkandena under dessa punkter anför forskningsanstalten, bland annat, följande. Förutom för planerlig utökning av den forskning inom kärnvapenområdet, som innefattar studiet av de olika faktorerna av betydelse för kärnvapnens verkningar samt utveckling av för skyddet mot kärnvapnen erforderliga metoder och utrustning, erfordras jämväl ökade forskningsresurser inom sådana områden som kemisk krigföring, robotvapen och andra konventionella vapen, samband, spaning och stridsledning, telemotmedel samt »human engineering». För dessa ändamål erfordras en uppräknig av anslaget med 4 159 000 kronor, utgörande kostnader för forskar- och biträdespersonal, materielanskaffning och experimentverksamhet samt utnyttjande av specialister och forskningsresurser i övrigt utanför anstalten. I beloppet ingår även medel för operationsanalytisk verksamhet samt för viss gemensam service m. m. Då forskningsanstalten icke längre räknar med särskilda bidrag från försvarsgrensförvaltningarna, vilka under innevarande budgetår tillskjuter sammanlagt 3 240 000 kronor, innebär den föreslagna höjningen en reell uppräknig med endast 919 000 kronor.

4. Det äskade beloppet för prisstegringar, 215 000 kronor, motsvarar en procent av de för innevarande budgetår anvisade medlen för forskningsmateriel m. m.

5. Det under denna punkt upptagna beloppet utgör den beräknade kostnadsminskningen under anslaget vid bifall till de under avlöningsanslaget redovisade förslagen om överförande av vissa tjänster till sistnämnda anslag.

I särskild skrivelse har anstalten närmare redogjort för hur anslaget avses skola användas. Då redogörelse härför icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Med beaktande i huvudsak av medelsbehovet för lönehöjningar och prisstegringar m. m. föreslår jag, att anslaget uppräknas med 1 335 000 kronor. Jag utgår därvid från att anstalten i mån av behov alltjämt skall erhålla bidrag för sin verksamhet från försvarsgrensförvaltningarna (jfr

senast prop. 1960: 1, bil. 6, s. 300). I enlighet med vad jag anfört under anslaget Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar räknar jag icke med bifall till förslaget om överföring av vissa tjänster från förevarande anslag till avlöningsanslaget. Liksom för innevarande budgetår bör medgivande inhämtas till att materielbeställningar utlägges för ett belopp av 2 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 2 500 000 kronor.

[123] 11. **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 075 000	1 840 776	1 466 896
1960/61 (statsliggaren s. 276)	2 800 000		
1961/62 (förslag)	4 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 cirka 100 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 1 600 000 kronor.

För anskaffning av instrument och apparatutrustning, möbler och kontorsutensilier samt verkstadsutrustning m. m. har under förevarande anslag för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 800 000 kronor. Med hänsyn till den starkt ökande verksamheten, speciellt inom kärnvapenområdet, föreslår anstalten en medelsökning för ifrågavarande ändamål med 100 000 kronor.

Under förevarande anslag har för budgetåren 1957/59 anvisats sammanlagt 1 625 000 kronor för inredning och utrustning av nytillkommande lokaler åt forskningsanstalten inom kvarteret Garnisonen i Stockholm (jfr prop. 1957: 1, bil. 6, s. 203 samt prop. 1958: 110, s. 512). Här avses första etappen av pågående utbyggnad av forskningsanstaltens lokaler. Ytterligare nybyggnader (etapp II) inom kvarteret Garnisonen beräknas bli färdigställda under budgetåret 1961/62. För speciell inredning och utrustning av dessa lokaler räknar forskningsanstalten under förevarande anslag med ett medelsbehov av 2 000 000 kronor.

För innevarande budgetår har forskningsanstalten anvisats 2 000 000 kronor för dellikvid avseende databehandlingsmaskin (jfr prop. 1960:1, bil. 6, s. 302). För nästa budgetår räknar anstalten med 1 500 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Därefter återstående betalningsmedel utgör enligt de i nämnda proposition redovisade kostnaderna för maskinen 2 900 000 kronor. Därvid förutsättes, att jämväl medel under anslaget till viss forskningsverksamhet får tagas i anspråk för betalning av maskinen.

Ökningen av medelsbehovet under förevarande anslag utgör enligt vad som nu anföres (100 000 + 2 000 000 — 500 000 =) 1 600 000 kronor.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 4 000 000 kronor. Därvid räknar jag med 1 600 000 kronor för inredning m. m. av de nyttillkommande lokalerna inom kvarteret Garnisonen. I betalningsmedel för databehandlingsmaskinen bör anvisas äskade 1 500 000 kronor. Jag förutsätter, att jämväl anslaget till viss forskningsverksamhet får anlitas för betalning av maskinen. För övriga ändamål under förevarande anslag räknar jag med äskade 900 000 kronor.

Under erinran om att anslagshöjningen utgör 1 200 000 kronor får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

[124] 12. **Försvarshögskolan: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	248 000	252 871
1960/61 (statsliggaren s. 279)	255 000	
1961/62 (förslag)	323 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 68 000 kronor.

	Ökning
1. 1 deltidstjänstgörande civil lärare — heltidsanställd (arvode B 1)	35 340
2. Föreläsare m. fl. (arvoden)	5 000
3. Höjning av timarvoden	5 000

	Ökning
4. Löneklassuppflyttningar m. m.	3 000
5. 1960 års löne reglering	19 700
	68 040
	Avrundat 68 000

Motiv

1. Chefen för försvarshögskolan upprepar tidigare framfört förslag om utbyte av en deltidsanställd civil lärare mot en heltidsanställd civil lärare med arvode motsvarande lön i lönegrad B 1 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 309). Befattningshavaren skulle framför allt företräda den civila sektorn av totalförsvaret.

Civilförvaltningen anser sig alltjämt böra tillstyrka förslaget.

2. Vidare tillstyrker civilförvaltningen förslag av skolchefen om höjning med 5 000 kronor för beredande av ökat utrymme för anställande av föreläsare m. fl.

Chefen för försvarshögskolan upprepar tidigare framfört förslag om inrättande för skolchefen av en beställning i Bo 5 eller Bo 4 i utbyte mot nuvarande beställning i Bo 4 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 310). Civilförvaltningen räknar alltjämt icke med någon jämkning av löneställningen för ifrågavarande beställning.

Civilförvaltningen anser sig icke heller kunna tillstyrka ett av skolchefen ånyo framfört förslag om utbyte av en tjänst för kanslibiträde i Ao 7 mot tjänst för kontorist i Ao 9 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 310).

Departementschefen

För att bereda möjlighet att vid försvarshögskolan på heltid anställa en civil lärare såsom företrädare för den civila sektorn av totalförsvaret bör för arvoden m. m. anvisade medel uppräknas med 35 000 kronor. Vidare räknar jag i enlighet med civilförvaltningens förslag med en ökning av 5 000 kronor för beredande av ökat utrymme för anställande av deltids-tjänstgörande civila lärare m. fl. Under här avsedd anslagspost, Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har 2 400 kronor beräknats för avlöningsförstärkning åt generalmajoren G. A. Westring, att utgå så länge denne kvarstod i beställningen som chef för försvarshögskolan. Westring innehar nu icke längre ifrågavarande beställning. Hänsyn härtill bör tagas vid beräkning av nämnda anslagspost. Denna bör slutligen uppräknas med 5 000 kronor för höjning av timarvodena.

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning i skrivelse den 28 oktober 1960 bör en vid försvarshögskolan inrättad tjänst för kontors-

biträde i Ao 5 utbytas mot en tjänst för biträde för skriv- och kontors-
göromål.

I övrigt räknar jag icke med några personalförändringar vid högskolan.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar
jag — förutom det nu anförda — merkostnaderna för 1960 års löneregle-
ring och löneklassuppflyttningar m. m. Anslaget beräknar jag till 323 000
kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 132 600 (—7 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar
16 400 (\pm 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
Maj:t, 110 000 (+ 43 300) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 11 300 (+ 10 000)
kronor;

Rörligt tillägg 49 700 (+ 21 700) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 000 (\pm 0)
kronor.

Anslagshöjningen utgör 68 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå
riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i per-
sonalförteckningen för försvarshögskolan, som föranledes av
vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan,
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	132 600
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefatt- ningar, <i>förslagsvis</i>	16 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	110 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	11 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>för- slagsvis</i>	3 000
	<hr/>
	Summa kronor 323 000

c) till *Försvarshögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1961/
62 anvisa ett förslagsanslag av 323 000 kronor.

[125] 13. Försvarshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	55 000	51 909
1960/61 (statsliggaren s. 279)	57 000	
1961/62 (förslag)	58 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda städlöner	250
2. Omarbetning av kompendier	1 000
3. Inredning av nya lokaler	28 750
	<hr/>
	30 000

Motiv

2. Chefen för försvarshögskolan framhåller, att en genomgående omarbetning av skolans kompendier erfordras under de närmaste åren. Civilförvaltningen räknar för påbörjande av arbetet under nästa budgetår med 1 000 kronor.

3. Skolchefen återkommer till frågan om anskaffning av inventarier och undervisningsmateriel i samband med skolans flyttning till nya lokaler (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 312) och räknar med att medel för ändamålet erfordras under budgetåret 1961/62. Civilförvaltningen föreslår, att för ifrågavarande anskaffningar anvisas 28 750 kronor.

Departementschefen

Då det ännu är ovisst när försvarshögskolans flyttning till nya lokaler kan komma till stånd, anser jag mig icke nu böra beräkna medel för inredning m. m. av de nya lokalerna. Skulle det framdeles visa sig, att flyttning kan ske under budgetåret 1961/62, bör Kungl. Maj:t i vanlig ordning pröva medelsbehovet härför.

I anslutning till äskandena i övrigt under anslaget föreslår jag en höjning med 1 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Försvarshögskolan: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kronor.

KRIGSHÖGSKOLAN

[126] 14. **Krigshögskolan: Avlöningar.** 15. **Krigshögskolan: Omkostnader.** 16. **Krigshögskolan: Övningar.** Särskilda anslag för ifrågavarande ändamål finnes ej uppförda i riksstaten för innevarande budgetår.

Efter det att Kungl. Maj:t i propositionen 1960:142 framlagt förslag i ämnet, har 1960 års riksdag (SU 130; rskr. 313) fattat principbeslut om att en för krigsmakten gemensam krigshögskola skall inrättas. Kungl. Maj:t har härefter anmodat överbefälhavaren att utarbeta fullständig organisationsplan och kostnadsberäkningar för en dylik skola. Med skrivelse den 24 oktober 1960 har överbefälhavaren efter samråd med försvarsgrenscheferna inkommit med utredningar och förslag i ämnet. Medelsbehoven för den gemensamma krigshögskolan har av överbefälhavaren angivits till 1 867 300 kronor för avlöningar, 1 302 000 kronor för omkostnader och 600 000 kronor för övningar. Överbefälhavarens förslag har remissbehandlats men beredningen av ärendet hinner ej slutföras innan statsverkspropositionen avlåtes. Medelsbehoven kan därför anges endast preliminärt. I riksstatsförslaget bör uppföras för avlöningar 2 100 000 kronor, för omkostnader 1 300 000 kronor och för övningar 600 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

a) till *Krigshögskolan: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor;

b) till *Krigshögskolan: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor;

c) till *Krigshögskolan: Övningar* ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK

[127] 17. **Försvarets läroverk: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 020 000	1 014 556
1960/61 (statsliggaren s. 280)	1 220 000	
1961/62 (förslag)	1 260 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Timarvoden	17 000	
2. Höjda arvoden till bibliotekarie och rektorsbiträde	900	
3. 1960 års löneroglering	82 000	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	3 100	
5. Omräkning		58 000
	103 000	58 000
		+ 45 000

Motiv

1. Styrelsen för försvarets läroverk räknar för nästa budgetår med att undervisningen under 216 lektionstimmar per vecka kommer att bestridas av timlärare. Med utgångspunkt häri och då läsåret beräknas omfatta 30 veckor uppgår medelsbehovet i förevarande hänseende, med ett genomsnittsarvode av 30 kronor för timme, till $(216 \times 30 \times 30 =)$ 194 400 kronor. Därjämte beräknas 590 lektionstimmar åtgå för undervisning i vissa extra kurser. För detta ändamål erfordras $(590 \times 30 =)$ 17 700 kronor. För timarvoden i samband med vissa inträdes- och flyttningsprövningar räknas med 200 kronor. Totalt skulle således för timarvoden under nästa budgetår enligt styrelsens beräkningar erfordras $(194\,400 + 17\,700 + 200 =)$ 212 300 kronor. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 195 000 kronor, varav 19 950 kronor för vissa extra kurser samt för inträdes- och flyttningsprövningar. Ökningen utgör således $(212\,300 - 195\,000 =)$ 17 300 kronor. Av ökningen motsvarar omkring 10 000 kronor kostnader till följd av höjning av timtaxan.

Civildförvaltningen beräknar medelsbehovet för timarvoden under nästa budgetår till avrundat 212 000 kronor.

2. Styrelsen för läroverket upprepar tidigare framfört förslag om uppräkning av arvodena till bibliotekarie och rektorsbiträde vid läroverket från 1 900 kronor respektive 2 800 kronor till 2 300 kronor respektive 3 300 kronor (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 313).

Civildförvaltningen räknar med bifall till förslaget.

Departementschefen

Jag är alltjämt icke beredd att tillstyrka förslaget om höjning av arvodena åt bibliotekarien och rektorsbiträdet vid läroverket.

Mot beräkningen av medelsbehovet för timlärararvoden under nästa budgetår har jag intet att erinra. För ändamålet bör således avses sammanlagt 212 000 kronor, innebärande en höjning med 17 000 kronor.

Anslaget för budgetåret 1961/62 beräknar jag — med beaktande av beslutade lönehöjningar, förenämnda höjning för timlärararvoden m. m. — till 1 260 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 716 000 (— 59 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 700 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 288 000 (+ 18 000) kronor;

Rörligt tillägg 235 400 (+ 82 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 15 900 (— 1 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 40 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	716 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	288 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	235 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	15 900
<u>Summa kronor</u>	<u>1 260 000</u>

b) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 260 000 kronor.

[128] 18. Försvarets läroverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	79 000	76 657
1960/61 (statsliggaren s. 281)	79 000	
1961/62 (förslag)	90 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kronor, varav 10 000 kronor för anskaffning av nya gardiner till läroverkets aula, 2 500 kronor på grund av höjda städlöner m. m. samt 2 500 kronor på grund av införandet av allmän varuskatt m. m. Styrelsen för läroverket har föreslagit en ytterligare höjning med 3 600 kronor för expensutgifter. För egen del föreslår jag, att anslaget uppräknas med 11 000 kronor, varav

6 000 kronor för inköp av gardiner till aulan. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

[129] 19. Försvarets brevskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	169 000	173 904
1960/61 (statsliggaren s. 281)	179 000	
1961/62 (förslag)	231 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor, varav 18 000 kronor för 1960 års lönereglering samt 2 000 kronor för löneklassupflyttningar m. m.

Chefen för brevskolan upprepar tidigare framfört förslag om inrättande av en beställning för överstelöjtnant eller major, avsedd för skolchefen, i utbyte mot nuvarande majorsbeställning (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 316). Civilförvaltningen räknar alltjämt icke med ändrad löneställning för befattningen.

Skolchefen upprepar jämväl tidigare framförda förslag om inrättande av följande tjänster vid skolan, nämligen för en civil lärare i Ae 21, för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt för en expeditionsvakt i Ae 7 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 316). I avvaktan på resultatet av pågående översyn av arvodesbestämmelserna för lärare vid vissa militära skolor m. m. är civilförvaltningen alltjämt icke beredd biträda förslaget om inrättande av nämnda lärartjänst. Icke heller tillstyrker ämbetsverket skolchefens förslag om nya tjänster för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt en expeditionsvakt. För utförande av visst expeditionsarbete vid skolan bör enligt civilförvaltningen fortfarande anlitas en ekonomivärnpliktig.

Vidare föreslår chefen för brevskolan, att en vid skolan inrättad tjänst för adjunkt i Ae 21 med hänsyn till de arbetsuppgifter som utföres av befattningshavaren omändras till tjänst för byråintendent i Ae 21. Civilförvaltningen ifrågasätter om icke anledning kan föreligga att närmare överväga frågan rörande den administrativa och förvaltningsmässiga delen av brevskolans verksamhet och anser att — i avvaktan härpå — ställning ej bör tagas till ifrågavarande yrkande.

Civilförvaltningen räknar icke heller i förevarande sammanhang med bifall till ett av skolchefen framfört förslag om inrättande av en personlig tjänst i Ae 21 för en vid skolan anställd adjunkt i Ae 19.

Jämlikt beslut av 1960 års riksdag (jfr prop. 1960:109, s. 96) skall kostnadsfri undervisning i språk, historia och vapenteknik vid brevskolan meddelas de arméofficerare ur 1948—1956 års officerskurser, som önskar förbereda sig för inträde till krigshögskolan. I anslutning härtill föreslår chefen för brevskolan att medel anvisas för ifrågavarande undervisning. Enligt skolchefen bör denna även omfatta ämnet taktik. Kostnaderna, utgörande arvoden och omkostnader, för här avsedd undervisning i samtliga angivna ämnen beräknar skolchefen till 40 000 kronor. Under åberopande av, bland annat, att beslut icke föreligger om formen för ifrågavarande undervisning anser sig civilförvaltningen icke nu böra beräkna medel för ändamålet.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka chefens för brevskolan förslag om nya tjänster eller om ändring av redan befintliga tjänster.

Däremot anser jag i likhet med skolchefen att medel bör beräknas för nästa budgetår för den kostnadsfria undervisning, som skall meddelas vissa officerare som förberedelse för inträdesprov till krigshögskolan. Jag har intet att erinra mot att jämväl undervisningen i taktik göres kostnadsfri för ifrågavarande officerare. För arvoden åt personal, som tages i anspråk för undervisningen, räknar jag under förevarande anslag med sammanlagt 33 500 kronor.

I detta sammanhang vill jag nämna, att Kungl. Maj:t — i anslutning till förut återgivet uttalande av civilförvaltningen — uppdragit åt ämbetsverket att verkställa översyn av den administrativa och förvaltningsmässiga delen av brevskolans verksamhet.

Under åberopande av det anförda samt med beaktande av beslutade lönehöjningar m. m. beräknar jag anslaget för budgetåret 1961/62 till 231 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 60 000 (± 0) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 100 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 35 420 (+ 33 500) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 88 500 (+ 500) kronor;

Rörligt tillägg 44 000 (+ 18 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 2 980 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 52 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	60 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	35 420
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	88 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 980
	Summa kronor 231 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 231 000 kronor.

[130] 20. **Försvarets brevskola: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	35 000	34 988
1960/61 (statsliggaren s. 282)	35 000	
1961/62 (förslag)	44 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kronor på grund av införandet av allmän varuskatt m. m. För egen del föreslår jag, att anslaget uppräknas med 9 000 kronor, varav cirka 7 000 kronor för omkostnader i samband med den undervisning som enligt vad som anförts under föregående anslag kommer att meddelas vissa officerare kostnadsfritt. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarets brevskola*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD

[131] 21. **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	486 000	513 878
1960/61 (statsliggaren s. 282)	525 000	
1961/62 (förslag)	600 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 75 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Extra förrådspersonal	12 000	
2. Löneklassuppflyttningar m. m.	6 000	
3. 1960 års löneroglering	60 400	
4. Uppbördsmedel		3 700
5. Folkpensionsavgifter	300	
	78 700	3 700
		+ 75 000

Motiv

1. Genom ökade krav på bland annat beredskapsmässig uppläggning av läkemedel samt till följd av större läkemedelsuppbörd och krav på snabbare omsättning av mindre lagringsbeständiga läkemedel är enligt sjukvårdsstyrelsen viss arbetskraftsförstärkning erforderlig vid sjukvårdsförråd och läkemedelscentraler. Med hänsyn till att det framtida personalbehovet och dess fördelning på olika centrala anstalter för sjukvårdsmateriel icke nu kan överblickas anses personalförstärkning tills vidare böra ske genom anställande av extra arbetskraft. För nästa budgetår beräknas ifrågavarande behov till 12 arbetsmånader för anställande av förrådspersonal.

Civilförvaltningen har icke något att erinra mot att medel beräknas för anställande av tillfällig arbetskraft för de ändamål sjukvårdsstyrelsen angivit. Kostnaderna för nämnda arbetskraft, vilken enligt civilförvaltningen bör utgöras av kollektivavtalsanställda arbetare, föreslås skola bestridas av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 12 000 kronor för tillfälligt anställande av personal vid sjukvårdsförråd och läkemedelscentraler.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag i övrigt 1960 års löneroglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 600 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 45 800 (\pm 0) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 54 600 (\pm 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 32 500 (+ 300) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 365 300 (+ 17 300) kronor;

Rörligt tillägg 133 000 (+ 61 100) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 7 800 (± 0) kronor.

Inkomstposten Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och apoteksbiträde vid läkemedelscentralen i Boden upptages med 39 000 (+ 3 700) kronor.

Anslagshöjningen utgör 75 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	45 800
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	54 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	365 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	133 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 800
Summa kronor	639 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och apoteksbiträde vid läkemedelscentralen i Boden	39 000
Nettoutgift kronor	600 000

b) till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[132] 22. Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	105 000	108 916
1960/61 (statsliggaren s. 284)	105 000	
1961/62 (förslag)	115 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Sjukvårdsstyrelsen har i sina anslagsäskanden utgått från att sjukvårdsförrådet i Örebro under senare delen av innevarande budgetår kommer att flyttas till den nybyggnad för centralförråd för sjukvårdsmateriel inom III. militärområdet, varom beslut fattats (jfr prop. 1960: 1, bil. 26, s. 12). Med anledning härav beräknas kostnaderna för bränsle, expenser och vakttjänst öka med cirka 9 000 kronor. Vidare bör enligt ämbetsverket medel beräknas under förevarande anslag för vissa expensutgifter för sjukvårdsförrådet i Boden, vilka tidigare bestritts från andra anslag.

Departementschefen

I likhet med sjukvårdsstyrelsen räknar jag med en ökning av utgifterna under anslaget med 10 000 kronor. Jag tager icke nu ställning till hur anslaget bör fördelas på olika ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom vid fastställande av stat för anslaget. Jag räknar emellertid med att det inom ramen för nu föreslaget anslag är nödvändigt att för annat än av sjukvårdsstyrelsen angivet ändamål uppräknas bränsleposten med minst 1 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN

[133] 23. **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** 24. **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med 213 000 kronor respektive 60 000 kronor.

I skrivelse den 16 december 1960 har försvarets sjukvårdsstyrelse, i samråd med försvarets civilförvaltning, föreslagit, att verksamheten vid garnisonssjukhuset i Sollefteå skall upphöra med utgången av september 1961 samt hemställt om godkännande av ett av ämbetsverken med landstinget i Västernorrlands län träffat preliminärt avtal angående vissa med nedläggandet av garnisonssjukhuset sammanhängande frågor. Enär beredningen av ärendet icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlåtes, bör förevarande anslag i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknade belopp av oförändrad storlek.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budget-
 året 1961/62 beräkna

a) till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* ett förslagsanslag
 av 213 000 kronor;

b) till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* ett förslags-
 anslag av 60 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET

[134] 25. Militärapoteket: Avlöningar

Anslag	1959/60	1960/61 (statsl. s. 288)	1961/62 (förslag)
Utgifter	833 000	886 000	1 080 000
Inkomster	278 000	298 000	360 000
	<u>Nettoanslag</u> 555 000	588 000	720 000
Utfall			
Utgifter	852 843		
Inkomster	<u>311 690</u>		
	Nettoutgift 541 153		

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av
 chefen för militärapoteket, att anslaget höjes med 121 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 farm. kand. Ag 13 (halvtidstjänstgöring)	8 478	
1 förste apoteksbiträde Ag 9	13 788	
1 förste apoteksbiträde Ag 7	12 444	
1 ekonomibiträde Ae 2/3	9 612	
1 apoteksbiträde i reglerad befordringsgång	10 116	
2. Lönereglerng		
1 apoteksbiträde i regl. befordringsgång — förste apoteksbiträde Ae 7	1 464	
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	18 946	
4. 1960 års lönereglerng	84 352	
5. Folkpensionsavgifter	1 800	
6. Överskott på förrådstitel		40 000
	<u>161 000</u>	40 000
	+ 121 000	

Motiv

1. Chefen för militärapoteket framhåller, att det med nuvarande personal (2 apotekare och 1 kontorist) icke är möjligt att handlägga alla aktuella frågor rörande försvarets läkemedelsförsörjning i fred och krig. Arbetsuppgifterna på detta område har ökat i takt med den allt större betydelse som inom krigsmakten tillmätts nämnda frågor under senare år. Vidare anlitar civila beredskapsmyndigheter i stor utsträckning apotekets personal som experter i frågor rörande beredskapslagring och omsättning av läkemedel. För nästa budgetår föreslås därför en tjänst för apotekare i Ag 19 tillkomma för här avsedda arbetsuppgifter.

Verksamheten vid militärapoteket, vilket fungerar som sjukhusapotek vid Karolinska sjukhuset, har — främst på grund av sjukhusets utbyggnad — ökat starkt under de senaste åren. För nästa budgetår förutses vidare nya krav på läkemedelsleveranser till sjukhuset i samband med att en alkoholklinik och nya avdelningar vid thoraxkliniken tillkommer. Chefen för militärapoteket finner det med anledning härav nödvändigt, att personalen vid apotekets utlämnings-, förråds- och sterilavdelningar förstärkes. Sålunda föreslås, att en halvtidstjänstgörande receptarie i Ag 13, avsedd för tillredning av recept samt service gentemot Karolinska sjukhuset m. fl. institutioner, tillkommer. Vidare erfordras på grund av det ökade expeditjonsarbetet vid apotekets huvudförråd av läkemedel en ny tjänst för förrådsmästare i Ae 12. Innehavaren av tjänsten avses i första hand skola leda verksamheten vid huvudförrådet men anses tills vidare även kunna tilldelas arbetsuppgifter sammanhängande med omsättning av läkemedel vid de militära förråden.

Vid apotekets sterilavdelning, vilken utvidgats i samband med ombyggnaden av apotekets lokaler, finnes numera tekniska möjligheter för tillverkning av samtliga typer och hela behovet av sterila läkemedelsberedningar för krigsmakten, Karolinska sjukhuset och Karolinska institutet. Härjämte bör avdelningen enligt apotekschefen erhålla resurser för att kunna ge den ökade service som erfordras för den vetenskapliga verksamheten vid försvarets forskningsanstalt och Karolinska institutet. Personalen vid sterilavdelningen, som nu utgöres av en apotekare, en halvtidstjänstgörande farmacie kandidat samt två apoteksbiträden, föreslås utökad med ett förste apoteksbiträde i Ag 9, avsedd för skötsel av avdelningens komplicerade apparatutrustning, ett förste apoteksbiträde i Ag 7 och ett ekonomibiträde i Ae 2/3.

Slutligen bör enligt apotekschefen ytterligare ett apoteksbiträde i reglerad befordringsgång tillkomma vid militärapoteket för arbetsuppgifter avseende signaturskrivning, dekoktpiller- och pulverberedning m. m.

Civilförvaltningen anser det erforderligt att en viss utbyggnad av militärapotekets personaluppsättning kommer till stånd med hänsyn till de

på apoteket ankommande, alltmer växande arbetsuppgifterna. Personalökningen bör emellertid enligt ämbetsverket kunna ske i långsammare takt än vad chefen för militärapoteket förutsätter. För nästkommande budgetår föreslår civilförvaltningen, att apoteket tillföres ytterligare en halvtidstjänst för farmacie kandidat i Ag 13, två tjänster för förste apoteksbiträde, av vilka en i Ag 9 och en i Ag 7, samt tjänster för ett ekonomibiträde i Ae 2/3 och ett apoteksbiträde i reglerad befordringsgång.

2. Chefen för militärapoteket har upprepat tidigare framfört förslag att tjänsten som chef för apoteket uppflyttas från lönegrad Bp 1 till Bp 3 (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 326). Vidare föreslår apotekschefen, att en tjänst för förrådsförman i Ae 9, avsedd för förrådet för glasvaror och annat läkemedelsemballage, samt en tjänst för apoteksbiträde i reglerad befordringsgång vid apotekets inläggningsavdelning med hänsyn till arten och omfattningen av de med respektive tjänster förenade arbetsuppgifterna utbytes mot tjänster för förste förrådsförman i Ae 10 respektive förste apoteksbiträde i Ae 7.

Civilförvaltningen, som anser att frågan om apotekschefens löneställning bör prövas i annat sammanhang, tillstyrker endast förslaget om lönegradsuppflyttning av apoteksbiträdet i reglerad befordringsgång.

6. Försäljningen till Karolinska sjukhuset förväntas öka. Till följd härav beräknas inkomsterna under förevarande anslag stiga med angivet belopp.

Yttrande

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, som den 1 november 1960 avgivit utlåtande såvitt avser frågan om inrättande vid militärapoteket av en tjänst för apotekare i Ag 19, framhåller, att ifrågavarande apotekare enligt vad sjukvårdsberedskapsnämnden inhämtat avses få till uppgift att bland annat bereda sådana inom den militära sektorn uppkommande läkemedelsförsörjningsfrågor som har avseende jämväl å behovet för civilbefolkningen och som därför är av största intresse även för sjukvårdsberedskapsnämnden såsom det centrala planläggningsorganet för den allmänt civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation. Med hänsyn härtill och med beaktande av belastningen å militärapotekets chef och personal i övrigt av rena fredsuppgifter tillstyrker sjukvårdsberedskapsnämnden att ifrågavarande apotekartjänst inrättas.

Departementschefen

Med hänsyn till vad chefen för militärapoteket och medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd anfört anser jag mig böra tillstyrka, att en tjänst för apotekare i Ag 19 tillkommer för handläggning av ärenden rörande läkemedelsförsörjningen. Vidare bör på grund av apotekets ökade verksamhet, vilken främst sammanhänger med utbyggnaden av Karolinska

sjukhuset, tjänster tillkomma för en halvtidstjänstgörande receptarie (farm. kand.) i Ag 13, 2 förste apoteksbiträden, varav ett i Ag 9 och ett i Ag 7, ett apoteksbiträde i reglerad befordringsgång samt ett ekonomi-biträde i Ae 2/3.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av en tjänst för apoteksbiträde i reglerad befordringsgång till förste apoteksbiträde i Ae 7. I övrigt räknar jag för nästkommande budgetår icke med några personalförändringar vid apoteket.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löneroglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. På grund av ökad läkemedelsförsäljning räknar jag med att inkomsterna under anslaget stiger med 62 000 kronor. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 720 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 63 200 (— 5 000) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 15 000 (+ 8 600) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 746 000 (+78 000) kronor;

Rörligt tillägg 240 000 (+ 110 800) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 15 800 (+ 1 600) kronor.

Inkomstposten Överskott på förrådstitel 360 000 (+ 62 000) kronor.

Anslagshöjningen utgör 132 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 200
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	15 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	746 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	240 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	15 800

Summa kronor 1 080 000

Särskilda uppbördsmedel

Överskott på förrådstitel	360 000
Nettoutgift kronor	720 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1961/62
 anvisa ett förslagsanslag av 720 000 kronor.

[135] 26. *Militärapoteket*: *Omkostnader*

Anslag	1959/60	1960/61 (statsl. s. 289)	1961/62 (förslag)
Utgifter	104 000	110 000	116 000
Inkomster	56 000	62 000	72 000
Nettoanslag	48 000	48 000	44 000
Utfall			
Utgifter	108 219		
Inkomster	62 131		
Nettoutgift	46 088		

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, med anledning av förslag av chefen för *militärapoteket*, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 48 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Telefonabonnemang	2 000	
2. Inbindning av böcker	1 000	
3. Höjda priser	1 000	
4. Överskott på förrådstitel		4 000
	4 000	4 000
	± 0	

Motiv

1. Kostnaderna för apotekets telefonväxel har stigit till följd av nyttillkomna linjer och anknytningar.

2. För inbindning av uppslagsverk och tidskrifter erfordras ytterligare medel sedan *militärapoteket* numera erhållit särskild bibliotekslokal och arkiv.

4. Inkomsterna förväntas stiga till följd av ökade leveranser till *Karolinska sjukhuset*.

Departementschefen

Sjukvårdsstyrelsen har under anslaget räknat med ökning av medelsbehovet om sammanlagt 4 000 kronor. Med hänsyn till att inkomsterna be-

räknas öka med samma belopp genom överskott på förrådstiteln har ämbetsverket emellertid föreslagit oförändrad medelsanvisning.

För egen del räknar jag — under beaktande av de av sjukvårdsstyrelsen anmälda utgiftsökningarna samt belastningen å anslaget under föregående budgetår — med utgifter om sammanlagt 116 000 kronor, innebärande en ökning med 6 000 kronor. Å andra sidan räknar jag med att inkomsterna kommer att öka med 10 000 kronor och således uppgå till 72 000 kronor. Jag föreslår därför att anslaget för nästa budgetår upptages med (116 000 — 72 000 =) 44 000 kronor, vilket innebär en minskning med 4 000 kronor. Jag tager icke nu ställning till hur anslaget bör fördelas på olika ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom vid fastställande av stat för anslaget. Det torde emellertid bli nödvändigt att inom ramen för nu föreslaget anslag uppräknas bränsleposten med minst 1 000 kronor.

Under budgetåren 1958/61 har sammanlagt 150 000 kronor anvisats under ett särskilt anslag, Militärapoteket: Engångsanskaffning av viss utrustning m. m., för inredning m. m. av Militärapotekets nya lokaler. Det anvisade beloppet överensstämmer med vad som ursprungligen beräknats åtgå för ändamålet. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har sjukvårdsstyrelsen emellertid anmält, att det med hänsyn till inträffade prisstegringar erfordras ytterligare 18 000 kronor för att ifrågavarande inventarieanskaffning skall kunna fullföljas. Ämbetsverket har därför hemställt, att nämnda belopp för nästa budgetår anvisas under anslaget till engångsanskaffning av viss utrustning m. m. Enligt min mening bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om kompensation för de av sjukvårdsstyrelsen under förenämnda anslag anmälda prisstegringarna i samband med att prisreglering verkställs å de för innevarande budgetår anvisade anslagen under fjärde huvudtiteln. Jag avstyrker således i detta sammanhang att medel för nästa budgetår anvisas under anslaget till engångsanskaffning av viss utrustning m. m.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD

[136] 27. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 950 000	2 044 491
1960/61 (statsliggaren s. 290)	2 055 000	
1961/62 (förslag)	2 272 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 215 000 kronor, varav 15 000 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. och 200 000 kronor för höjda löner.

Sjukvårdsstyrelsen upprepar sina senast föregående år framförda förslag om inrättande av två tjänster för försvarstandläkare i Ae 16 och om ordinariesättning av de extra ordinarie tjänsterna för en försvarsövertandläkare, sju förste försvarstandläkare och 40 försvarstandläkare (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 330).

Med hänsyn till den ställning statsmakterna hittills tagit till framlagda förslag om ändringar beträffande försvarstandläkarorganisationen anser civilförvaltningen sig icke beredd att biträda sjukvårdsstyrelsens yrkanden i berörda hänseenden.

Departementschefen

Vid anmälan av förevarande anslagsfråga i 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 330—331) uttalades, att frågan huruvida i nuvarande läge en särskild tandvårdsorganisation vid försvaret kunde anses motiverad, borde prövas, i första hand av 1959 års besparingsutredning för försvaret. I avvaktan på resultatet av en sådan prövning är jag icke beredd förorda några personalförändringar beträffande tandvårdsorganisationen.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter och av riksdagen beslutad särskild ersättning till vissa tandsköterskor (jfr prop. 1960: 178). Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 2 272 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till icke-ordinarie personal 1 755 000 (+ 27 000) kronor;

Rörligt tillägg 485 000 (+ 190 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 32 000 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 217 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 755 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	485 000
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 000

Summa kronor 2 272 000

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 272 000 kronor.

[137] 28. **Försvarets tandvård: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	280 000	260 299
1960/61 (statsliggaren s. 291)	280 000	
1961/62 (förslag)	280 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

Ämbetsverket framhåller, att den ökade omfattningen av verksamheten vid försvarets tandpolikliniker medfört högre materielkostnader. Vidare anføres, att större delen av de dyrbarare inventarierna vid tandpoliklinikerna — operationsstolar, röntgenapparater, operationsbelysningar och borrhäskiner — använts under 15 till 20 år och därför är så försliten att utbyte mot ny materiel är nödvändigt. Ett dylikt utbyte beräknas kunna ske inom ramen för en anslagshöjning av 45 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

[138] 29. **Militärpsykologiska institutet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	381 000	365 504
1960/61 (statsliggaren s. 291)	395 000	
1961/62 (förslag)	465 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 76 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar m. m.	
1 militärpsykolog Ae 24	31 512
2. Arvoden för forskningsuppdrag m. m.	15 000

	Ökning
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	748
4. 1960 års lönereglering	28 240
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	500
	<hr/>
	76 000

Motiv

1. Militäröverpsykologen föreslår, att från och med nästa budgetår skall tillkomma två nya psykologtjänster i Ao 24, av vilka en för psykologiska och pedagogiska arbetsuppgifter sammanhängande med personalplaneringen på längre sikt och en för handhavande av socialpsykologiska undersökningar m. m. inom krigsmakten. En av dessa tjänster var upptagen i medelsäskandena för budgetåret 1960/61 (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 332). Vidare föreslås att en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A 16, avsedd för handhavande av institutets arkiv m. m., och en för handsekreterare åt militäröverpsykologen avsedd kanslibiträdestjänst i Ae 7 tillkommer.

Militäröverpsykologen föreslår ånyo, enligt av överbefälhavaren meddelat direktiv, att tjänsten för militäröverpsykolog uppflyttas från B 1 till B 3 samt återkommer jämväl till frågan om höjd löneställning för övrig psykologpersonal (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 332—333). Nu föreslås — sedan vissa löneställningsförändringar vidtagits från och med innevarande budgetår (jfr prop. 1960: 151, s. 55) — följande lönegradsuppflyttningar: en förste militärpsykolog A 24—A 26, två militärpsykologer A 23—A 24, en militärpsykolog A 21—A 24 och två amanuenser i reglerad befordringsgång — biträdande militärpsykologer A 21. Såvitt avser höjd löneställning för övrig personal har militäröverpsykologen dels upprepat förslaget att utbyta den för diarieföring m. m. avsedda kanslibiträdestjänsten i A 7 mot en tjänst för kontorist i A 9, dels ock föreslagit, att den för chef för tillämpningssektionen avsedda regementsofficersbeställningen i Ao 24 utbytes mot en dylik beställning i alternativt Ao 26 eller Ao 24.

Militäröverpsykologen föreslår slutligen i likhet med föregående år, att huvuddelen av institutets personal erhåller ordinarie anställningsform.

Civildförvaltningen, som tidigare förordat en etappvis utbyggnad av institutet, anser sig med hänsyn till den ställning statsmakterna hittills tagit till förslag av chefen för institutet endast böra räkna med att en tjänst för militärpsykolog tillkommer för nästa budgetår. På grund av uppbyggnaden av den nuvarande personaluppsättningen föreslår ämbetsverket, att denna tjänst hänföres till lönegrad Ae 24. De av militäröverpsykologen föreslagna lönegradsuppflyttningarna anser civildförvaltningen sig icke böra räkna med i detta sammanhang. Icke heller är ämbetsverket berett att nu biträda militäröverpsykologens förslag om ordinariesättning av vissa tjänster vid institutet.

2. Militäröverpsykologen föreslår, att arvodesposten uppräknas med 5 000

kronor för att institutet skall kunna utnyttja enskilda forskare vid universitet m. m. för fullgörande av vissa forsknings- och utredningsuppgifter.

För bearbetning och uppföljning av undersökningsdata avser institutet att utnyttja den av försvarets forskningsanstalt inköpta databehandlingsmaskinen (IBM 7090). Härför beräknas kostnader om 10 000 kronor uppkomma.

Civiltjänstningen vill inte motsätta sig att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för nyssnämnda ändamål uppräknas med sammanlagt 15 000 kronor.

Överbefälhavaren (skr. 28/10 1960) har hemställt, att befattningen som föreståndare för militärpsykologiska institutet från och med nästa budgetår placeras i högst lönegrad Br 3 samt att innehavare av nämnda befattning, vilken av sakkunniga bedömes ha kompetens i likhet med vad som kräves för professur i ämnena psykologi eller pedagogik, benämnes professor och föreståndare.

Departementschefen

Arbetsuppgifterna inom det militärpsykologiska verksamhetsfältet har ökat under de senare åren. Bland annat har det till följd av den starka tekniska utvecklingen inom krigsmakten uppstått anpassnings- och utbildningsproblem som kräver psykologisk belysning. Med hänsyn till ökningen av arbetsuppgifterna anser jag mig böra föreslå, att personalen vid institutet från och med nästa budgetår utökas med en militärpsykolog i Ae 23. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar bör uppräknas med 5 000 kronor för att utomstående experter i större utsträckning skall kunna utnyttjas för forsknings- och utredningsuppgifter. I övrigt föreslår jag i enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning i skrivelse den 28 oktober 1960 att en kontorsbiträdetsjänst i Ao 5 utbytes mot tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Jag föreslår vidare, att löneställningen för militäröverpsykologen höjes från Be 1 till Be 3.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. För nästa budgetår beräknar jag anslaget till 465 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 26 000 (— 10 000) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 9 200 (+ 1 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 105 000 (+ 5 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 240 000 (+ 38 000) kronor;

Rörligt tillägg 80 000 (+ 36 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 800 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 70 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för militärpsykologiska institutet som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	105 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	240 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 800
	Summa kronor 465 000

c) till *Militärpsykologiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kronor.

[139] 30. Militärpsykologiska institutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	117 000	123 390
1960/61 (statsliggaren s. 292)	120 000	
1961/62 (förslag)	124 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av militäröverpsykologen, att anslaget höjes med 4 000 kronor.

Militäröverpsykologen har föreslagit, att anslagsposten till expenser med hänsyn till den allmänna varuskatten uppräknas med 3 000 kronor. Vidare bör enligt militäröverpsykologen anslagsposten till publikationstryck höjas med 4 000 kronor till följd av värnpliktskontingentens ökning och höjda tryckningskostnader.

Civilförvaltningen är icke beredd att för nyssnämnda ändamål tillstyrka större uppräknig av ifrågavarande anslagsposter än med 1 500 kronor för vardera, vilket närmast motsvarar ökade kostnader på grund av allmän varuskatt. Med hänsyn till belastningen anser ämbetsverket att expensposten därjämte bör höjas med 1 000 kronor för utgifter avseende bränsle, lyse och vatten. Den sammanlagda anslagsökningen utgör således (1 500 + 1 500 + 1 000 =) 4 000 kronor.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, under erinran om att anslaget höjes med 4 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärpsykologiska institutet: Omkostnader för budgetåret 1961/62* anvisa ett förslagsanslag av 124 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

[140] 31. Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	808 000	812 351
1960/61 (statsliggaren s. 292)	894 000	
1961/62 (förslag)	1 004 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. ^{29/8} och ^{28/10} 1960) hemställer, med anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget höjes med 126 000 kronor. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 pensionerad underofficer A:17 (expeditionsunderofficer)	7 978	
1 kontorist Ae 9	13 788	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	10 116	
2. Lönergleringar m. m.		
1 kansliskrivare Ao 10 — förste kansliskrivare Ae 12	1 860	
1 tekniskt biträde Ae 7 — tekniker Ae 9	1 344	

	Ökning	Minskning
1 kanslibitråde Ae 7 — kontorist Ae 9	768	
1 kontorsbiträde Ao 5 — biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	—	
3. Tillfällig skrivpersonal	30 000	
4. Löneklassförändringar m. m.		1 500
5. 1960 års lönereglering	82 440	
6. Folkpensionsavgifter	900	
7. Omräkning		21 694
	149 194	23 194
		+ 126 000

Motiv

1. Chefen för centrala värnpliktsbyrån föreslår ånyo, att en arvodesbefattning för pensionerad underofficer tillkommer för handläggning av uppskovsärenden (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 335—336). Civilförvaltningen har alltjämt intet att erinra mot förslaget.

För mobiliseringsgruppen vid värnpliktsbyråns truppregister, vilken hittills skötts av en mot särskilt arvode anställd pensionerad underofficer, bör enligt chefen för byrån tillkomma en tjänst för kontorist i Ae 9. Civilförvaltningen biträder förslaget.

Sedan värnpliktsbyrån numera erhållit fjärrskrivare har det enligt chefen för byrån visat sig, att befattningarna som växeltelefonist och fjärrskriftsoperatris icke kan förenas. En tjänst för fjärrskriftsoperatris i Ae 7 föreslås därför tillkomma från och med nästa budgetår. Civilförvaltningen förordar, att för ändamålet avses en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

2. Chefen för centrala värnpliktsbyrån hemställer, att de tre vid byrån befintliga arvodesbefattningarna för pensionerad officer i A: 24 uppflyttas till A: 27, vilket är den lönegrad som gäller för byråns övriga två arvodesbefattningar. Civilförvaltningen kan icke biträda detta yrkande.

I likhet med föregående år föreslår chefen för värnpliktsbyrån att tjänsterna för en biträdande ingenjör i Ae 13 och en kansliskrivare i Ao 10 omvandlas till tjänster för verkmästare i Ae 14 respektive förste kansliskrivare i Ao 12 (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 336). Civilförvaltningen, som alltjämt icke är beredd tillstyrka den föreslagna omvandlingen av ingenjörstjänsten, finner sig numera kunna förorda förbättrad löneställning för kansliskrivartjänsten. Ämbetsverket föreslår, att en tjänst i Ae 12 tillkommer samt att tjänsten i Ao 10, vilken bör indragas vid vakans, icke får utnyttjas för förordnande.

Från och med innevarande budgetår har en tjänst för tekniskt biträde i Ae 7 inrättats vid värnpliktsbyrån för handhavande av byråns mikro-

och reprofotograferingsanläggningar (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 336—337). Chefen för värnpliktsbyrån, som föregående år begärde en tjänst i Ae 10 för ändamålet, föreslår, att den nyinrättade tjänsten från och med nästa budgetår inplaceras i nämnda lönegrad med tjänstebestämmelsen tekniker. Civilförvaltningen anser liksom tidigare att en teknikertjänst i Ae 9 bör avses för ifrågavarande arbetsuppgifter.

Chefen för värnpliktsbyrån upprepar tidigare förslag att utbyta tre tjänster för kanslibitråde i Ae 7, avsedda för expeditionen, skrivcentralen och tekniska detaljens materielförråd, mot kontoristtjänster i Ae 9 (prop. 1960: 1, bil. 6, s. 336). Civilförvaltningen tillstyrker alltjämt, att den vid tekniska detaljens materielförråd placerade kanslibiträdets tjänsten omvandlas till tjänst för kontorist. De övriga förslagen anser civilförvaltningen icke heller nu böra genomföras.

Chefens för värnpliktsbyrån förslag att utbyta en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång, avsedd för truppregistrets stamkortsgrupp, mot tjänst för kanslibitråde i Ae 7 anser civilförvaltningen sig icke böra räkna med i förevarande sammanhang. Ämbetsverket är icke heller nu berett biträda ett förslag om ordinariesättning av en kontoristtjänst och fyra kanslibiträdets tjänster vid värnpliktsbyrån.

Civilförvaltningen föreslår slutligen, att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5, vilken beräknas icke kunna besättas med formellt kompetent innehavare vid ingången av nästkommande budgetår, utbytes mot tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

3. På grund av den allt större vikt som under senare år tillmätts frågor rörande krigsmaktens personaltillgång har värnpliktsbyrån ansetts böra erhålla resurser för att kunna tillmötesgå de krav på ökad service som ställes från staber, förband och statliga utredningar. En förutsättning för en sådan utökad service är att en snabbare uppdatering av byråns centrala register kommer till stånd. Genom övergång i större utsträckning till hålkortsmässig bearbetning samt genom utnyttjande av den datamaskin (typ IBM 1401) som skall tillkomma vid civilförvaltningen anses erforderlig effektivisering av byråns centrala register kunna ske. För att effektiviseringen skall kunna genomföras är det enligt chefen för värnpliktsbyrån nödvändigt, att nuvarande arbetsbalans vid byråns statistikdetalj nedbringas. Härför erfordras en temporär personalförstärkning med tre biträden för skriv- och kontorsgöromål under två år. Efter genomförd effektivisering beräknas en personalbesparing med — i förhållande till nuläget — två skrivbiträden kunna göras.

Chefen för värnpliktsbyrån framhåller vidare, att anståndsärenden avseende repetitionsövningar ökat kraftigt under senare år. För att icke expeditionsgöromålen skall eftersättas erfordras tills vidare ett extra biträde för skriv- och kontorsgöromål vid byråns expedition.

Civilförvaltningen har för nu berörda ändamål beräknat ett belopp av 30 000 kronor under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

7. Med hänsyn till belastningen å anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar har civilförvaltningen räknat med att anslaget kan minskas med angivet belopp.

Departementschefen

Jag föreslår, att en tjänst för kontorist i Ae 9 tillkommer för mobiliseringsgruppen vid värnpliktsbyråns truppregister. Härvid bör en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas. I anledning av anmälda behov av skrivbiträdespersonal räknar jag vidare medel för tillfälligt anställande av högst fyra biträden.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för utbyte av en tjänst för tekniskt biträde i Ae 7 mot tjänst för tekniker i Ae 9. I övrigt kan jag icke tillstyrka några personalförändringar m. m. vid centrala värnpliktsbyrån.

Vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års lönereglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 1 004 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 312 000 (— 13 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 77 000 (± 0) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 960 (± 0) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 376 000 (+31 000) kronor;

Rörligt tillägg 225 000 (+ 92 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 13 040 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 110 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	312 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	77 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	960
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	376 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	225 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	13 040
	Summa kronor 1 004 000

b) till *Centrala värnpliktsbyrån*: Avlöningar för budget-
året 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 004 000 kronor.

[141] 32. Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	350 000	350 962
1960/61 (statsliggaren s. 293)	367 000	
1961/62 (förslag)	412 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, med anledning av förslag av
chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget höjes med 45 000 kronor.
Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade för-
ändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvårdskostnader	500	
2. Anskaffning av hålkortsmaskiner m. m.	41 500	7 000
3. Höjda städlöner	1 400	
4. Ökade telefonkostnader	1 000	
5. Prishöjningar	7 800	
6. Avrundning		200
	52 200	7 200
		+ 45 000

Motiv

1. Med hänsyn till belastningen bör anslaget enligt civilförvaltningen
uppräknas med 500 kronor för angivet ändamål.

2. För den effektivisering av värnpliktsbyråns centrala register som an-
setts nödvändig (jfr i det föregående under värnpliktsbyråns avlönings-

anslag) erfordras enligt chefen för byrån en anslagsuppräknig av i runt tal 89 000 kronor, varav 17 000 kronor för förstärkning av maskinparken med två stansmaskiner och en kontrollstansmaskin samt tillfälligt en stans- och en kontrollstansmaskin, 13 500 kronor för anskaffning av magnetisk tape för den datamaskinella bearbetningen, 55 000 kronor för ersättning till civilförvaltningen för utnyttjande av ämbetsverkets datamaskin samt cirka 3 500 kronor med hänsyn till varuskatten. Till följd av att övergång skett till hålkortsmässig registrering av beviljade uppskov erfordras vidare enligt chefen för värnpliktsbyrån viss tillfällig förstärkning av maskinparken m. m. Kostnaderna härför har beräknats till avrundat 10 000 kronor, varav cirka 400 kronor avser varuskatt.

Civilförvaltningen, som framhåller att värnpliktsbyrån icke behöver utge ersättning för vid ämbetsverket utförda hålkortsbearbetningar m. m., tillstyrker förenämnda av chefen för värnpliktsbyrån föreslagna anskaffning av nya hålkortsmaskiner m. m. Med hänsyn till nyinstallationerna beräknar civilförvaltningen ett belopp av 1 400 kronor för varuskatt. Enligt ämbetsverkets förslag uppkommer således för ifrågavarande ändamål ett ökat medelsbehov av (17 000 + 13 500 + 9 600 + 1 400 =) 41 500 kronor, varav cirka 34 000 kronor utgör engångskostnader. Civilförvaltningen synes emellertid vid anslagsberäkningen ha tagit hänsyn till att ett belopp av 7 000 kronor av innevarande års anslag hänför sig till engångskostnader (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 339).

3. I enlighet med chefens för värnpliktsbyrån förslag anser civilförvaltningen att anslaget bör uppräknas med 1 400 kronor för angivet ändamål.

4. Chefen för värnpliktsbyrån hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kronor till följd av ökade telefonkostnader. Civilförvaltningen tillstyrker för ändamålet en höjning med 1 000 kronor.

5. Till följd av allmän varuskatt och prishöjningar i övrigt anser civilförvaltningen det erforderligt med en anslagsuppräknig av 7 800 kronor, varav 100 kronor hänför sig till publikationstryck och återstoden till expenser m. m. För här avsedda ändamål har chefen för värnpliktsbyrån beräknat sammanlagt i runt tal 18 800 kronor.

Chefen för värnpliktsbyrån har härutöver föreslagit uppräknig av anslaget för dels höjda resekostnader, dels ock anskaffning av en för örlogsflottans truppregister avsedd hålkortsmaskin (översättare) i utbyte mot en av äldre modell. Dessa förslag har icke tillstyrkts av civilförvaltningen.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att anslaget uppföres med av civilförvaltningen föreslaget belopp och hemställer alltså, under erinran om anslagshöjningen 45 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budget-
året 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 412 000 kronor.

MILITÄRMUSIKEN

[142] 33. **Militärmusiken: Avlöningar**

	Anslag
1960/61 (statsliggaren s. 293)	9 800 000
1961/62 (förslag)	10 300 000

Vid 1960 års riksdag beslöts vissa förändringar beträffande försvarets musikorganisation (SU 1960: 114, rskr. 291). Beslutet innebar i huvudsak att arméns, marinens och flygvapnets musikorganisationer skulle sammanföras till en för försvaret gemensam organisation samt att en musikår skulle indragas. Vidare må här nämnas att fastställandet av en gemensam pensionsålder för musikpersonalen innebar höjd pensionsålder för flertalet militärmusiker. Genomförandet av organisationsförändringarna pågår för närvarande.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 890 000 kronor.

Civilförvaltningen framhåller, att ämbetsverket med hänsyn till kommande personalförändringar och med beaktande av vakansläget inom försvarets musikorganisation icke funnit det möjligt att göra någon exaktare avvägning av anslaget för budgetåret 1961/62. Vid oförändrad personalorganisation behöver anslaget enligt ämbetsverket höjas med 890 000 kronor till följd av 1960 års löneroglering.

Departementschefen

Med hänsyn till vakansläget inom försvarets musikorganisation under hösten 1960 anser jag det möjligt att begränsa anslagshöjningen i förhållande till vad civilförvaltningen föreslagit. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages till 10 300 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 5 800 000 (± 0) kronor;

Avlöningar till icke-ordinarie personal 2 040 000 (— 350 000) kronor;

Rörligt tillägg 2 300 000 (+ 850 000) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 160 000 (± 0) kronor.

Anslagshöjningen utgör 500 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärmusiken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 800 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 040 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 300 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	160 000
	<hr/>
	Summa kronor 10 300 000

b) till *Militärmusiken: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 10 300 000 kronor.

[143] 34. **Militärmusiken: Reseersättningar m. m.**

	Anslag
1961/62 (förslag)	320 000

Rese- och traktamentskostnaderna för de militära musikkårerna bestri- des nu från försvarsgrenarnas reseanslag. Såsom jag anfört i det före- gående vid anmälan av anslaget *Armén: Reseersättningar m. m.* bör medel för bestridande av nyssnämnda kostnader från och med nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag. Med hänsyn till erfarenheterna av me- delsbehovet för ifrågavarande ändamål under de senaste budgetåren och med beaktande av den kostnadsökning som torde uppkomma till följd av att militärtaxan upphävts från och med den 1 juli 1960 föreslår jag, att anslaget, som torde få benämnas *Militärmusiken: Reseersättningar m. m.*, för nästa budgetår uppföres med 320 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Reseersättningar m. m.* för budget- året 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

[144] 35. **Militärmusiken: Materiel**

	Anslag
1961/62 (förslag)	140 000

Kostnader för anskaffning och underhåll av musikinstrument m. m. för de militära musikkårerna bestri- des nu av medel under försvarsgrenar-

nas anslag till inventarier m. m. För innevarande budgetår utgör för nyssnämnda ändamål beräknade medel sammanlagt 138 000 kronor, varav 100 000 kronor beräknats under arméns, 18 000 kronor under marinens och 20 000 kronor under flygvapnets inventarieanslag. Såsom jag anfört i det föregående (jfr anslaget Armén: Reseersättningar m. m.) bör kostnaderna för anskaffning och underhåll av musikmateriel från och med nästa budgetår bestridas från ett särskilt anslag. Vid beräkningen av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål bör hänsyn tagas dels till att en musikkår skall indragas under innevarande budgetår, dels ock till inträffade prisstegringar. Med hänsyn härtill föreslår jag att anslaget, vilket torde få benämnas Militärmusiken: Materiel, för nästa budgetår uppföres med 140 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Materiel* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

ANSKAFFNING AV VISS MATERIEL M. M.

[145] 36. Sjukvårdsmateriel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 800 000	2 307 298	592 323
1960/61 (statsliggaren s. 294)	1 775 000		
1961/62 (förslag)	1 775 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 bunden genom utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas enligt ämbetsverket efter samma grunder som för innevarande budgetår (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 339). För fredssjukvårdsmateriel beräknas medelsbehovet således efter ett belopp av 2,4 öre för tjänstgöringsdag och för krigssjukvårdsmateriel efter följande procentsatser av materielvärdena, nämligen 1,6 för armén och marinens, 2,4 för flygvapnet och 0,33 för centrala förråd. På grundval av ett beräknat antal av 31 294 000 tjänstgöringsdagar för personal, berättigad till fri öppen sjukvård på kronans bekostnad, bedömes medelsbehovet för budgetåret 1961/62 uppgå till 751 056 kronor för fredssjukvårdsmateriel. För krigssjukvårdsmateriel beräknas 1 096 000 kronor. Sjukvårdsstyrelsen beräknar alltså det sammanlagda medelsbehovet till (751 056 + 1 096 000 =) 1 847 056 kronor eller avrundat 1 850 000 kronor, vilket innebär en ökning

med 75 000 kronor i förhållande till anslaget för innevarande budgetår. Med hänsyn till de av överbefälhavaren lämnade direktiven för budgetarbetet anser ämbetsverket sig emellertid icke böra föreslå någon anslagshöjning.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget i enlighet med sjukvårdsstyrelsens förslag för nästa budgetår uppföres med 1 775 000 kronor, vilket innebär oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 775 000 kronor.

[146] 37. Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	2 500 000	1 522 413	2 268 595
1960/61 (statsliggaren s. 295)	2 750 000		
1961/62 (förslag)	3 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i hudsak bunden genom utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor till 3 000 000 kronor.

Sjukvårdsstyrelsen framhåller, att den fortgående anpassningen av de stridande enheternas organisation och taktik till vapenteknikens utveckling m. m. medfört ökat behov av uppdelning av de lägre enheternas sjukvårdsutrustning samtidigt som kravet på ett från medicinsk synpunkt tillfredsställande omhändertagande av krigsskadade kvarstår. Det anses därför ytterst angeläget, att materielanskaffningen i görligaste mån sker i takt med de ändringar som vidtages i organisation och uppträdande samt att den påbörjade upprustningen inom sjukvårdsmaterielområdet fullföljes. Vidare framhålles, att åtskillig äldre sjukvårdsmateriel på grund av den medicinska och tekniska utvecklingen icke längre kan anses fylla de krav som bör ställas på modern sjukvårdsutrustning.

För de närmaste sju åren erfordras enligt sjukvårdsstyrelsen ett årligt anslag av i runt tal 3 000 000 kronor enligt prisläget i april 1960 för att täcka bristerna i utrustnings- och ersättningsbehoven enligt nu gällande krigsorganisation. Därutöver bör enligt ämbetsverket för budgetåret 1961/62 beräknas cirka 200 000 kronor för anskaffning av materiel för 1 500 vårdplatser, avsedda för masskadade. Det sammanlagda medelsbehovet för nyssnämnda budgetår utgör således i runt tal 3 200 000 kronor. Med hänsyn till

överbefälhavarens direktiv anser sig sjukvårdsstyrelsen likväl icke böra äska mer än 3 000 000 kronor för budgetåret 1961/62. Av nämnda belopp är 300 000 kronor avsedda för slutlig likvidering av kostnaderna för viss anskaffning av filter (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 341).

De anskaffningar som i första hand bör ske för nästa budgetår omfattar enligt sjukvårdsstyrelsen följande materiel m. m., nämligen förbandsmateriel och bårar, dextran, antibiotika, kemoterapeutika, injektorer samt motmedel mot nervgas, utrustning för brigadförbandens och kustartilleriets sjukvårdsenheter, blodtjänstutrustning, vattenreningsutrustning, syrgas- och narkosutrustning samt materiel för vård av masskador.

Departementschefen

I likhet med sjukvårdsstyrelsen anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör höjas med 250 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[147] 38. Vissa signalförbindelser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 815 000	7 118 098	1 220 117
1960/61 (statsliggaren s. 295)	9 750 000		
1961/62 (förslag)	10 000 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget Reglering av prisstegringar 125 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Från och med budgetåret 1955/56 tillämpas beträffande förevarande anslag ett system med beställningsbemyndiganden av samma slag som tillämpas beträffande försvarsgrenarnas anslag till anskaffning av tygmateriel (motsvarande). De av riksdagen för budgetåren 1955/60 medgivna bemyndigandena uppgår till sammanlagt 41 175 000 kronor, häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln och anslaget till reglering av prisstegringar. Vidare har riksdagen för budgetåren 1952/55 medgivit, att utöver anvisade anslag beställningar fått utläggas till en kostnad av sammanlagt 13 000 000 kronor. För att bestrida kostnader för ifrågavarande beställningar har till och med budgetåret 1959/60 anvisats tillhopa 38 000 000 kronor. Den 30 juni 1960 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (41 175 000 + 13 000 000 — 38 000 000 =) 16 175 000 kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndigande till ett belopp av 13 000 000 kronor lämnats, medan 9 750 000 kronor anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1961 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av $(16\,175\,000 + 13\,000\,000 - 9\,750\,000 =)$ 19 425 000 kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Chefen för försvarsstaben framlägger i medelsäskandena för nästa budgetår en plan rörande medelsbehovet under anslaget för budgetåren 1961/68. Kostnaden för de i planen upptagna materielanskaffningarna m. m. uppgår till sammanlagt 71 500 000 kronor. Den framlagda planen avser bland annat utbyggnad av fasta radiolänkförbindelser, anskaffning av operativa signalförbindelser och komplettering av krigstelegrafnätet. Medel har vidare beräknats för fortsatt utbyggnad av signalanläggningar för fullträffsäkra uppehållsplatser i enlighet med generalplanen för dessa, fortsatt anskaffning av kryptomateriel, underhåll m. m.

För nästa budgetår hemställer försvarsstabschefen dels om bemyndigande att utlägga beställningar på materiel m. m. inom en kostnadsram av 9 975 000 kronor, dels om ett anslag på 10 000 000 kronor. Av sistnämnda belopp avser 6 650 000 kronor beräknat betalningsutfall på tidigare lämnade bemyndiganden.

Ärendet är av den natur att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

I enlighet med försvarsstabschefens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 10 000 000 kronor. Kostnadsramen för beställningsbemyndigandet bör enligt min mening bestämmas till 9 500 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit kommer den 30 juni 1962 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(19\,425\,000 + 9\,500\,000 - 10\,000\,000 =)$ 18 925 000 kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 250 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av signalmateriel m. m. inom en kostnadsram av 9 500 000 kronor;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

[148] 39. **Anskaffning av taggtråd**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	100 000	113 925	25 088
1960/61 (statsliggaren s. 296)	100 000		
1961/62 (förslag)	100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 obunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget, i enlighet med av överbefälhavaren meddelade direktiv, uppföres med oförändrat 100 000 kronor.

Ärendet är av sådan natur att en närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Anskaffning av taggtråd* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[149] 40. **Järnvägskrigsbromateriel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	13 000 000	745 624	4 286 081
1960/61 (statsliggaren s. 296)	3 000 000		
1961/62 (förslag)	3 000 000		

¹ Därutöver överfört från anslaget *Reglering av prisstegringar* 190 000 kronor.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i runt tal 250 000 kronor bundna.

I enlighet med riksdagens medgivande har under budgetåret 1959/60 tillstånd lämnats armétygförvaltningen att utlägga beställningar av järnvägskrigsbromateriel inom en kostnadsram av 12 000 000 kronor. Härvid har förutsatts, att betalningsutfallet skulle fördelas i huvudsak jämnt på budgetåren 1959/63.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

FAMILJEBIDRAG

[150] 41. Familjebidrag

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	34 000 000	32 414 645
1960/61 (statsliggaren s. 296)	35 000 000	
1961/62 (förslag)	34 500 000	

Försvarets *civilförvaltning* hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket, som samrått med försvarets socialbyrå och chefen för armén, utgår vid sina beräkningar från att familjebidragskostnaderna per man och dag uppgår till, under första tjänstgöring (motsvarande) en krona 40 öre samt under repetitionsövning sju kronor 15 öre. För innevarande budgetår beräknades motsvarande dagskostnader till respektive en krona 25 öre och sex kronor 50 öre. Uppräkningen sammanhänger med den av 1960 års riksdag beslutade höjningen av familjepenningens maximibelopp med 20 % (L2U 7, rskr. 137). Med beaktande av uppgifter från försvarsgrenscheferna om antalet tjänstgöringsdagar och dessas fördelning på olika slag av tjänstgöring uppskattar *civilförvaltningen* kostnaderna för familjebidrag vid nu gällande bestämmelser till i runt tal 43 275 000 kronor, varav omkring 20 735 000 kronor för värnpliktiga inkallade till repetitionsövningar. Då övriga utgifter under anslaget beräknas uppgå till oförändrat 225 000 kronor, skulle anslaget behöva uppföras med 43 500 000 kronor. Med beaktande av anslagsbelastningen under föregående budgetår och i avvaktan på erfarenhet av medelsförbrukningen under innevarande budgetår, för vilket anslaget höjts med 1 000 000 kronor, föreslår *civilförvaltningen*, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 35 000 000 kronor.

Departementschefen

Med det antal tjänstgöringsdagar *civilförvaltningen* räknar med skulle förevarande anslag med hänsyn till den år 1960 beslutade höjningen av familjepenningens maximibelopp enligt mina beräkningar behöva upptagas till 37 000 000 kronor. Till följd av förutsatt avkortning av tiden för repetitionsövningarna vid armén och kustartilleriet under nästa budgetår synes emellertid anslaget kunna begränsas till 34 500 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag -- under erinran om att anslaget sänkes med 500 000 kronor -- att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Familjebidrag* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 34 500 000 kronor.

PERSONALVÅRDSVERKSAMHET M. M.

[151] 42. **Försvarets personalvård: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	980 000	844 507
1960/61 (statsliggaren s. 297)	1 005 000	
1961/62 (förslag)	1 220 000	

Yrkande

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, hemställer, att anslaget höjes med 234 600 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Nya tjänster		
1 personalkonsulent Ae 19	23 124	
1 personalkonsulent Ae 17	20 856	
1 kapten Ar 21	29 928	
2. Lönerogleringar		
1 förste byråsekreterare Ae 23 — byrådirektör Ae 24	1 500	
1 studierektor Ae 23 — Ae 24	1 500	
1 bibliotekskonsulent Ae 21 — Ae 23	2 700	
1 byråassistent Ae 19 — byråsekreterare Ae 21	2 600	
3. Ordinariesättningar		
1 kontorist Ae 9 — Ao 9	—	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträde Ao 5	—	
4. Omräkning m. m.	78 300	
5. 1960 års löneroglering m. m.	74 800	
6. Avrundning		708
	<hr/>	
	235 308	708
		+ 234 600

Motiv

1. Till propositionen 1959: 110 (s. 3 ff.) anmäldes ett av försvarets personalvårdsutredning 1958 framlagt betänkande med principförslag till ny personalvårdsorganisation inom krigsmakten. I förenämnda betänkande föreslog utredningen inrättande av, bland annat, en tjänst för stabskonsulent i Ae 21 och en tjänst för förbandskonsulent i Ae 17 för kurativ verksamhet för tjänstemän vid högre staber, utbildningsanstalter och centrala förvaltningar m. m. i Stockholm. Förslaget vann inte bifall. I äskandena

för nästa budgetår framhålles, bland annat, att över 6 000 anställda vid de centrala staberna och förvaltningarna i Stockholm saknar tillgång till personalkonsulent. Då försvarets personalvårdsorganisation icke är så dimensionerad, att den kan biträda i den personalvårdande verksamheten för stabernas och förvaltningarnas personal, är denna personal försatt i ett vida sämre läge än regionalt och lokalt tjänstgörande personal. Uppgifterna för ifrågakvarande konsulenter skulle främst vara att i enskilda fall lämna råd och hjälp, t. ex. i ekonomiska frågor, vid sjukdom, i familjespörsmål och i bostadsfrågor. Det anses angeläget att väl kvalificerade innehavare av dessa tjänster erhålles. De bör förutom erforderlig teoretisk utbildning, examen från socialinstitut eller motsvarande, ha grundlig erfarenhet av social verksamhet eller personaltjänstarbete. För att vinna överensstämmelse med löneställningen för konsulenter inom, bland annat, försvarets personalvårdsorganisation föreslås att konsulenterna placeras i 19 respektive 17 lönegraden.

Chefen för försvarsstaben hemställer ånyo, att en kaptensbeställning inrättas vid personalvårdsbyrån för planläggning och genomförande av utbildningsverksamheten (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 346).

2. Förslagen till lönegradsplacering har i huvudsak tidigare framförts och anmäles nu såsom s. k. B-frågor (jfr prop. 1959: 110, s. 5—7, och prop. 1960: 1, bil. 6, s. 346).

3. Förslaget om ordinariesättning av tjänsten för kontorist i Ae 9 innebär upprepning av tidigare framfört förslag (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 346).

4. Av beloppet under denna punkt avser 45 000 kronor kostnader för vikariatsersättningar, löneklassuppflyttningar samt anställande av tillfällig extra personal. Återstoden, 33 300 kronor, har i huvudsak framräknats vid exaktberäkning av lönekostnaderna för hittills inrättade tjänster.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker förslaget om ordinariesättning av kontoristtjänsten i Ae 9 och tjänsten för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Förslagen om inrättande av en kaptensbeställning samt om löne regleringar anser sig civilförvaltningen icke kunna tillstyrka med hänsyn till att berörda tjänster så nyligen prövats och i avvaktan på att erfarenheter vinnes om personalvårdens nya organisation. Därest de båda personalkonsulenttjänsterna anses bära tillkomma från och med nästa budgetår föreslår ämbetsverket att kostnaderna för desamma beräknas under förevarande anslag.

Departementschefen

Jag tillstyrker inrättande av två tjänster för personalvårdsverksamhet vid centrala staber och förvaltningar i Stockholm. Jag anser emellertid, att båda tjänsterna bör placeras i lönegrad Ae 17 med tjänstebenenämningen konsulent. Vidare tillstyrker jag, att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. I övrigt anser jag mig alltjämt icke böra räkna med några tjänsteförändringar vid personalvårdsbyrån.

För ersättningar åt medhjälpare inom den lokala personalvårdsorganisationen beräknar jag ett till 66 000 kronor höjt belopp.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget beaktar jag — förutom tidigare nämnda personalförändringar m. m. — 1960 års löne reglering, löneklassuppflyttningar m. m. samt belastningen på olika anslagsposter. Anslaget beräknar jag till 1 220 000 kronor enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 65 000 (+ 13 700) kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 23 000 (+ 13 300) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 156 000 (+ 6 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 719 000 (+ 66 000) kronor;

Rörligt tillägg 241 000 (+ 114 200) kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 16 000 (+ 1 800) kronor.

Anslagshöjningen utgör 215 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försvarets personalvård, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	23 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	156 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	719 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	241 000

6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	16 000
	<hr/> Summa kronor 1 220 000

c) till *Försvarets personalvård: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 220 000 kronor.

[152] 43. **Försvarets personalvård: Omkostnader**

	Anslag
1960/61 (statsliggaren s. 299)	200 000
1961/62 (förslag)	250 000

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, hemställer, att anslaget uppräknas med 70 000 kronor, avseende reseersättningar.

I äskandena erinras om att medel för reseersättningar till lärare m. fl. och elever i samband med deltagande i personalvårdsutbildning ävensom till personalvårdsbyråns personal samt personal i regional och lokal organisation tidigare belastat bland annat försvarsgrenarnas anslag till reseersättningar m. m. och att nämnda resekostnader för innevarande budgetår överförts till förevarande anslag (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 348 ff.). Förslagen uppräknig av anslaget anses icke innebära någon faktisk ökning jämfört med motsvarande kostnader för budgetåret 1960/61 utan anses nödvändigöra en minskning av, bland annat, tidigare regional och lokal utbildnings- och serviceverksamhet.

Försvarets civilförvaltning finner det tveksamt med hänsyn till att anslaget är nyuppfört i riksstaten för innevarande budgetår och att erfarenhet icke kunnat vinnas om tilldelade medels användning, om en så betydande uppräknig för reseersättningar redan nu bör äga rum. Den verksamhet, varför medlen är avsedda, måste, anför ämbetsverket, helt naturligt bli synnerligen kostnadskrävande genom att personal från långt avlägsna orter för utbildning m. m. måste dragas samman under i vissa fall ganska lång tid. Civilförvaltningen vill därför ej motsätta sig en uppräknig men ifrågasätter, om ej denna i avvaktan på ytterligare erfarenhet i fråga om belastning m. m. kan begränsas till 50 000 kronor.

Departementschefen

I likhet med försvarets civilförvaltning anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör höjas med 50 000 kronor för reseersättningar.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets personalvård: Omkostnader* för budget-
året 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[153] 44. **Soldathemsverksamhet**

	Anslag
1960/61 (statsliggaren s. 299)	180 000
1961/62 (förslag)	180 000

Från detta anslag utgår bidrag till soldathemsverksamhet, Drottning Victorias örlogshem i Stockholm och Militärhemmet i Karlskrona.

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, hemställer, i avvaktan på förslag av försvarets personalvårdsutredning angående själavårdsverksamheten inom krigsmakten, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Försvarets civilförvaltning har i yttrande biträtt chefens för försvarsstaben hemställan.

Departementschefen

Försvarets personalvårdsutredning har numera framlagt förslag rörande själavårdsverksamheten inom krigsmakten. Beredningen av ärendet är emellertid inte slutförd och jag är därför icke nu beredd att taga ställning till detsamma. Som chefen för försvarsstaben föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Soldathemsverksamhet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

[154] 45. **Fritidsundervisning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	270 000	264 050	22 397
1960/61 (statsliggaren s. 300)	320 000		
1961/62 (förslag)	340 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Yrkande

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

	Ökning
1. Fritidsundervisning	20 000
2. Lån och bidrag till värnpliktiga i brådskande fall	5 000
	25 000

Motiv

1. För att undervisningen skall kunna fortgå i hittillsvarande omfattning och inriktning anses en uppräknig med 12 % av lärararvodena, som fastställdes 1958, ofrånkomlig.

2. Till följd av att den utbyggda personalvårdsorganisationen trätt i funktion har för ifrågavarande ändamål anvisade medel kommit att utnyttjas i större omfattning än tidigare, vilket föranleder ökat medelsbehov.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning framhåller, att de av chefen för försvarsstaben redovisade kostnadsökningarna för fritidsundervisning är av automatisk karaktär. Skall omfattningen av fritidsundervisningen kunna bibehållas, bör därför en höjning med 20 000 kronor äga rum. Även föreslagen höjning av medel till lån och bidrag tillstyrkes av ämbetsverket.

Departementschefen

I likhet med chefen för försvarsstaben och civilförvaltningen föreslår jag, att bidraget till fritidsundervisning ökas med 20 000 kronor. Däremot kan jag icke biträda förslaget om ytterligare medel för lån och bidrag till värnpliktiga.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsundervisning m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[155] 46. Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	2 525 000	2 551 360	67 965
1960/61 (statsliggaren s. 301)	2 550 000		
1961/62 (förslag)	2 630 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 ett belopp av 27 556 kronor bundet.

Från detta anslag utgår bidrag till Centralförbundet för befälsutbildning med anslutna organisationer och till Frivilliga motorcykelkåren.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 90 000 kronor.

Centralförbundet för befälsutbildning begär anslagshöjning med 175 000 kronor. Av beloppet avser 140 000 kronor i huvudsak täckning för under senare år inträffade kostnadsfördyringar för hemortsutbildning och lägerkursverksamhet ävensom ökade kostnader för dagarvoden och instruktörsvoden. Äskandet i denna del innebär en upprepning av tidigare framställd begäran om anslagshöjning (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 354). Återstoden, 35 000 kronor, avser resetraktamenten och portionsersättningar vid centrala lägerkurser. Enligt förbundet bör värnpliktigt befäl m. fl. komma i åtnjutande av denna förmån som redan är tillförsäkrad hemvärnsmännen.

Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund anhåller, att bidraget ökas med 179 394 kronor, varav 15 000 kronor på grund av ökade administrationskostnader och återstoden för utbildning.

Övriga till centralförbundet anslutna organisationer och Frivilliga motorcykelkåren hemställer om oförändrade bidrag.

Överbefälhavaren tillstyrker en uppräknig av anslaget med 90 000 kronor. Med hänsyn till att Frivilliga automobilkårens verksamhet så gott som helt förlorat sin betydelse för militära ändamål föreslår överbefälhavaren att bidraget till kåren minskas med 5 000 kronor. Överbefälhavaren föreslår anslagshöjningar till Centralförbundet för befälsutbildning med 71 000 kronor för anordnande av kurser militärområdesvis och försvarsområdesvis och till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund med 24 000 kronor för utbildning.

Civilförvaltningen har intet att erinra mot överbefälhavarens förslag.

Departementschefen

Det beslut i befälsordningsfrågan, som fattats av 1960 års riksdag, innebär, bland annat, införande av två särskilda obligatoriska befälsövningar om vardera 15 dagar för värnpliktiga officerare och underofficerare. Såsom jag anfört vid anmälan av denna fråga till propositionen 1960: 109 (s. 118) kommer införandet av särskilda obligatoriska befälsövningar att medföra att frivillig repetitionsutbildning ej blir aktuell för huvuddelen av nämnda befälskategorier och att den frivilliga befälsutbildningen för dessa huvudsakligen kan inriktas på befodringsutbildning. Dock bör möjlighet till frivillig repetitionsutbildning även i fortsättningen stå öppen för sådan befälspersonal som på grund av olika omständigheter, t. ex. uppskov, ej kommer att inkallas till och fullgöra särskilda befälsövningar.

Den frivilliga befälsutbildningsrörelsen har särskild betydelse för att vidmakthålla och höja den personella kvaliteten i krigsorganisationen särskilt inom armén, där huvuddelen av befälet i krigsorganisationen icke är fast

anställd. Det bör därför tillses att befälsutbildningsrörelsen har erforderliga resurser för att fortsätta den verksamhet som icke påverkas av införandet av de obligatoriska särskilda befälsövningarna.

Vid förevarande anslagsfrågas beredning inom försvarsdepartementet har under hand inhämtats, att de särskilda befälsövningarna ej torde kunna påbörjas förrän under 1962. Den frivilliga repetitionsutbildningen under budgetåret 1961/62 kommer således icke att röna nämnvärt inflytande av de särskilda befälsövningarna. Eftersom de särskilda befälsövningarna endast berör värnpliktiga officerare och underofficerare, kvarstår behovet av repetitionsutbildningsmöjligheter för värnpliktigt underbefäl. Frivillig repetitionsutbildning kan beräknas bli aktuell för allt större antal underbefälsutbildade. Denna ökning kommer enligt centralförbundets mening mer än väl att uppväga det bortfall som framdeles kan bli en följd av de särskilda befälsövningarna.

Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 2 630 000 kronor. Därvid räknar jag med en höjning av bidraget till befälsutbildningsrörelsen med 71 000 kronor och till Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund med 24 000 kronor. Då frivilliga automobilkårens verksamhet i huvudsak saknar militär betydelse, anser jag att bidrag till kåren i fortsättningen icke bör utgå från anslag under fjärde huvudtiteln. Detta innebär en kostnadsminskning under anslaget med 15 000 kronor. Anslagshöjningen utgör således 80 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 2 630 000 kronor.

[156] 47. **Lottaorganisationen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	750 000	785 634	67 962
1960/61 (statsliggaren s. 302)	930 000		
1961/62 (förslag)	930 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 ett belopp av 28 123 kronor bundet.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges Lottakårer har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till avrundat 2 058 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 1 128 000 kronor. Av ökningen avser 56 000 kronor administration och upplysningsverksam-

het, 831 599 kronor utbildningskostnader och 240 619 kronor förnödenheter och materiel. Överstyrelsen grundar sina beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår på uppgifter från försvarsgrenscheferna. Därvid har hänsyn tagits endast till kostnader för utbildning av A-lottor. Vid beräkning av utbildningsbehovet för nästa budgetår har bristen på A-lottor förutsatts täckas på 10 år i stället för på 4 år enligt tidigare motsvarande beräkningar.

Överbefälhavaren framhåller, att stora brister på A-personal fortfarande föreligger och att behov föreligger av vidare- och repetitionsutbildning av den personal, som tidigare erhållit utbildning. Överbefälhavaren anser det därför nödvändigt att anslaget ökas och tillstyrker en höjning med 100 000 kronor, varav 70 200 kronor för utbildningskostnader och 29 800 kronor för förnödenheter och materiel.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av förevarande anslag utan föreslår, att det uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 930 000 kronor.

[157] 48. **Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	60 000	59 000	3 186
1960/61 (statsliggaren s. 303)	70 000		
1961/62 (förslag)	80 000		

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Överstyrelsen för Svenska röda korset hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 175 185 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 105 185 kronor. Av ökningen avser 98 192 kronor egentliga utbildningskostnader och 6 993 kronor naturaförmåner för krigsfrivillig A-personal och hjälpsystrar. Överstyrelsen framhåller, att såsom underlag för kostnadsberäkningarna använts av chefen för armén utfärdade anvisningar. Röda korset har enligt överstyrelsen ökat sin utbildningsfrekvens beträffande A-personal genom att utnyttja egna medel. Överstyrelsen anser sig nu icke, utan väsentligt men för röda korsets sociala och humanitära verksamhet, i ytterligare utsträckning kunna ta insamlade medel i anspråk för utbildning för det militära försvaret.

Överbefälhavaren tillstyrker en höjning av anslaget i vad gäller egentliga utbildningskostnader med 10 000 kronor.

Civiltförvaltningen tillstyrker den av överbefälhavaren föreslagna uppräknin-
 ningen.

Departementschefen

I likhet med civiltförvaltningen föreslår jag, att anslaget höjes med 10 000
 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
 att till *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret
 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[158] 49. **Frivilliga djursjukvården i krig**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	15 000	15 000	1 200
1960/61 (statsliggaren s. 303)	15 000		
1961/62 (förslag)	15 000		

Försvarets civiltförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oför-
 ändrat belopp.

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer, att anslaget höjes
 med 30 000 kronor under åberopande, bland annat, av att föreningen under
 senare år icke beretts kompensation för automatiska kostnadsstegringar.
 Av höjningen avses 27 000 kronor för utbildningskostnader och 3 000 kro-
 nor för förnödenheter och materiel m. m.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.
 Civiltförvaltningen biträder överbefälhavarens förslag.

Departementschefen

Som civiltförvaltningen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat
 belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
 att till *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret
 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[159] 50. **Frivilliga skytteväsendet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	1 750 000	1 702 261	222 046
1960/61 (statsliggaren s. 303)	1 750 000		
1961/62 (förslag)	1 800 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin
 helhet bunden.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 1 705 000 kronor för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, varav 350 000 kronor för underhåll av skjutbanor. För Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet disponeras 35 000 kronor respektive 10 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 107 000 kronor.

Skytteförbundens överstyrelse hemställer, att statsbidraget för nästa budgetår ökas med 212 790 kronor. Överstyrelsen framhåller, att medelsanvisningen till skytterörelsen icke ökat sedan budgetåret 1952/53 utom vad beträffar underhåll av skjutbanor, för vilket ändamål anslaget höjdes med 125 000 kronor för budgetåret 1959/60 (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, s. 307), och att den äskade höjningen endast motsvarar de senaste årens allmänna pridfördyringar. Av den föreslagna höjningen belöper 9 500 kronor på överstyrelsens administrationskostnader, 2 000 kronor på reseersättningar åt Kungl. Maj:ts ombud i skytteförbundens styrelser, 176 290 kronor på ökat bidrag till skytteföreningarna, sistnämnda belopp avsett att möjliggöra att bidraget per anslagsberättigande skytt höjes beträffande civila föreningar från 4 kronor 50 öre till 5 kronor 50 öre för gevärsskytt och beträffande militära föreningar från 1 krona 50 öre till 2 kronor samt 25 000 kronor på förbättrat underhåll av skjutbanor. Svenska pistolskytteförbundet hemställer om höjning av bidraget med 79 500 kronor. Förbundet framhåller, att bidrag till anslagsberättigande skyttar utgör det väsentligaste och i regel enda ekonomiska stöd, som under en följd av år har lämnats skytteföreningarna. Till följd av medelsbrist har förbundet dock under 1959 och 1960 icke kunnat lämna bidrag till föreningarna. Av den begärda höjningen hänför sig 66 000 kronor till sagda bidrag. Svenska sportskytteförbundet hemställer om oförändrat bidrag.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget höjes med 100 000 kronor för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, varav 210 kronor för överstyrelsen, 49 790 kronor för skytteföreningarna och 50 000 kronor för skjutbanors underhåll. Överbefälhavaren framhåller, att underhållet av skjutbanor under en följd av år varit eftersatt och att automatvapenskjutningen utsätter banorna för allt starkare förslitning. På grund härav och med hänsyn till den omständigheten, att tillgången på skjutbanor är av största betydelse för hemvärnets och frivilliga befälsutbildningsrörelsens verksamhet, erfordras enligt överbefälhavaren en kraftig uppräknig av bidraget till skjutbanors underhåll. Överbefälhavaren räknar med oförändrat bidrag till pistolskytteförbundet.

Av den av civilförvaltningen föreslagna anslagshöjningen, som helt hänför sig till den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, avses 50 000 kronor för skytteföreningarna, 50 000 kronor för skjutbanors un-

derhåll samt 7 000 kronor för löneökningar för överstyrelsens kanslipersonal.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kronor med hänsyn till lönehöjningar åt överstyrelsens kanslipersonal och för att möjliggöra förbättrat underhåll av skjutbanor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga skytteväsendet* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor.

[160] 51. **Understöd åt vissa föreningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	53 000	53 000
1960/61 (statsliggaren s. 305)	53 000	
1961/62 (förslag)	53 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket finner, i enlighet med vad chefen för marinen i skrivelse till ämbetsverket ånyo föreslagit, att en höjning av bidraget till förhyrande av lokaler är väl motiverad (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 359). Utgivaren av *Artilleri-Tidskrift* har likaledes i skrivelse till ämbetsverket föreslagit höjning av bidraget till utgivande av tidskriften med 2 000 kronor. Civilförvaltningen anser sig emellertid icke kunna förorda någon medelsuppräknig för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen

Som civilförvaltningen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 53 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL

[161] 52. **Inskrivningskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 250 000	1 269 319
1960/61 (statsliggaren s. 306)	1 350 000	
1961/62 (förslag)	1 300 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. I anslutning till ämbetsverkets i det föregående redovisade förslag om överföring av kostnaderna för, bland annat, de inskrivnings-skyldigas fria resor m. m. jämlikt värnpliktsavlöningskungörelsen till annat anslag (jfr anslaget Armén: Resersättningar m. m.) framhåller civilförvaltningen, att ifrågavarande kostnader under förevarande anslag uppgår till relativt obetydliga belopp, exempelvis för tiden oktober 1958—september 1959 22 000 kronor. Ämbetsverket anser därför, att anslaget ej bör minskas med anledning av överföringen.

Departementschefen

I det föregående har jag föreslagit, att medel för, bland annat, de inskrivningsskyldigas fria resor m. m. jämlikt värnpliktsavlöningskungörelsen från och med nästa budgetår anvisas under ett särskilt anslag, Resersättningar till värnpliktiga m. fl. Nedgången i medelsbehovet under förevarande anslag till följd härav kan emellertid antagas bli obetydlig. Vid beräkningen av anslaget för inskrivningskostnader bör hänsyn vidare tagas till att anslaget för innevarande budgetår uppräknats med 50 000 kronor för betalning av identitetsbrickor (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 360). Med beaktande av det anförda och av anslagsbelastningen under föregående budgetår föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår minskas med 50 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

[162] 53. Vissa specialundersökningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	440 000	494 290
1960/61 (statsliggaren s. 307)	540 000	
1961/62 (förslag)	540 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket erinrar om att föredragande departementschefen vid anmälan av förevarande anslag till propositionen 1960: 1 (bil. 6, s. 361) uttalade, att kostnadsutvecklingen beträffande skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. ingav betänkligheter samt att ämbetsverket därför borde närmare undersöka förutsättningarna för en ändring i kostnadsbesparande riktning av det vid skärmbildsundersökningarna tillämpade systemet. Styrelsen meddelar, att vid verkställd utredning i saken

framkommit, att orsaken till kostnadsstegringen närmast är att söka i organisatoriska bristfälligheter i undersökningarnas utförande vid förbanden och i den omständigheten att undersökningarna i allt för stor omfattning utförts vid vederbörande dispensär, där taxorna höjts. Styrelsen framhåller, att, sedan viss av styrelsen begärd utredning förebragts, kommer ämbetsverket att utfärda anvisningar i ämnet till förbandscheferna, eventuellt också att åvägbringa en kontroll av undersökningarnas organisation antingen militärområdesvis eller i styrelsens regi. Vidkommande undersökningar vid dispensär ämnar styrelsen därom utfärda restriktiva bestämmelser. Slutligen framhåller ämbetsverket, att den påtalade kostnadsökningen icke har något samband med det s. k. 2-plansförfarandet vid undersökningar av förevarande slag.

Departementschefen.

Den av sjukvårdsstyrelsen utförda undersökningen beträffande kostnaderna för skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. synes visa, att kostnaderna kan nedbringas. Jag förutsätter, att sjukvårdsstyrelsen snarast vidtager erforderliga åtgärder för att begränsa kostnaderna. Vidkommande anslaget för nästa budgetår kan jag biträda sjukvårdsstyrelsens förslag. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

[163] 54. **Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.**

	Anslag
1961/62 (förslag)	8 000 000

Kostnaderna för de värnpliktigas och inskrivningsskyldigas m. fl. fria resor m. m. jämlikt 3 och 10 §§ värnpliktsavlöningskungörelsen har tidigare bestritts från försvarsgrenarnas anslag till reseersättningar m. m. samt från anslaget till inskrivningskostnader. I det föregående (jfr arméns anslag till reseersättningar m. m.) har jag föreslagit att medel för ifrågavarande ändamål från och med budgetåret 1961/62 anvisas under ett särskilt för försvarsgrenarna gemensamt anslag. Detta bör — med beaktande av medelförbrukningen för ändamålet under sistförflutet budgetår, upphävandet av militärtaxan m. m. — beräknas till 8 000 000 kronor för nästa budgetår. Anslaget bör uppföras såsom förslagsanslag.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor.

[164] 55. **Underbefälsrekrytering**

	Anslag
1961/62 (förslag)	115 000

Under anslaget Försvarets socialbyrå: Omkostnader har för budgetåret 1960/61 anvisats 112 000 kronor för annonsering och annan upplysningsverksamhet för underbefälsrekryteringen. Kungl. Maj:t har i samband med beslut om nedläggande av försvarets socialbyrå med utgången av mars 1961 föreskrivit, att den vid byrån bedrivna rekryteringsverksamheten skall överföras till försvarsgrenscheferna (inspektören för kustartilleriet) i vad denna verksamhet angår den egna försvarsgrenen (kustartilleriet), dock att försvarets civilförvaltning skall äga vissa samordnande och granskande uppgifter i vad avser den med rekryteringen förenade upplysningsverksamheten.

Civilförvaltningen (skr. ^{20/10} 1960) föreslår, att medel för ifrågavarande upplysningsverksamhet från och med budgetåret 1961/62 anvisas under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Speciella rekryteringskostnader. För nästa budgetår bör enligt ämbetsverket för ändamålet anvisas 115 000 kronor. För egen del föreslår jag, att medel för här avsedd verksamhet anvisas under ett förslagsvis betecknat anslag med benämningen Underbefälsrekrytering. Jag har intet att erinra mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Anslaget bör icke få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I enlighet med det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underbefälsrekrytering* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[165] 56. **Vissa civilanställningsåtgärder**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 1 000 000	1 1 364 043
1960/61 (statsliggaren s. 278)	1 960 000	
1961/62 (förslag)	1 500 000	

¹ Avser anslaget Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.

Under anslaget Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder har hittills anvisats medel för *dels* avskedspremier till manskap jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947 med bestämmelser för underlättande av fast anställt manskaps övergång till civil verksamhet, *dels* civilanställningsförsäkring jämlikt samma kungörelse, *dels* tjänstepremier till avgående fält-

flygare och flygnavigatörer enligt kungörelsen den 20 september 1957 med bestämmelser för underlättande av fältflygares och flygnavigatörers övergång till civil verksamhet, dels viss utbildning i civilanställningssyfte för på aktiv stat kvarstående underbefäl, dels ock stipendier till visst avgånget underbefäl vid yrkesutbildning jämlikt förenämnda kungörelse den 30 juni 1947. Större delen av utgifterna under anslaget har under senare budgetår utgjort kostnader för tjänstepremier till avgående fältflygare och flygnavigatörer.

Vid socialbyråns nedläggande med utgången av mars 1961 kommer samtliga ärenden rörande civilanställningsförmåner och civilanställningsutbildning att överföras från socialbyrån till försvarets civilförvaltning. Medel för ifrågavarande civilanställningsåtgärder bör liksom hittills anvisas under ett särskilt förslagsanslag. Civilförvaltningen (skr. 20/10 1960) föreslår, att för ändamålet anvisas 1 585 000 kronor för nästa budgetår. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 1 500 000 kronor, innebärande en höjning med 540 000 kronor jämfört med motsvarande anslag för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[166] 57. Vidareutbildning av viss civil personal

	Anslag
1961/62 (förslag)	250 000

I 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 17 ff.) lämnades en redogörelse för en inom försvarsdepartementet verkställd utredning angående civil medverkan inom försvarets verksamhet m. m. I utredningen betonades vikten av en mera långsiktig personalplanering och erinrades om att tekniska omskolnings- och vidareutbildningsfrågor till följd av utvecklingens gång blir av växande betydelse. För egen del underströk jag betydelsen av vidareutbildning och omskolning av personal, främst sådan med arbetsuppgifter av teknisk natur, och anmälde min avsikt att ägna frågan fortsatt uppmärksamhet.

Genom brev den 26 februari 1960 bemyndigade Kungl. Maj:t flygförvaltningen att under budgetåren 1959/60 och 1960/61 inom en kostnadsram av 50 000 kronor för vardera budgetåret dels i egen regi anordna vidareutbildning för teknisk personal, dels ock utgiva bidrag till korrespondenskurser i tekniska ämnen för sådan personal, allt under förutsättning att utbildningen direkt syftar till att göra personalen skickad att lösa de arbetsupp-

gifter av speciell natur, som förekommer inom förvaltningens verksamhetsområde. Genom brev den 3 juni 1960 bemyndigade Kungl. Maj:t sedermera även armétygförvaltningen, marinförvaltningen och försvarets forskningsanstalt att försöksvis under budgetåret 1960/61 inom en kostnadsram av högst 50 000 kronor för varje myndighet under samma förutsättningar som föreskrivits för flygförvaltningen i egen regi anordna vidareutbildning för teknisk personal samt utgiva bidrag till korrespondensundervisning i tekniska ämnen för sådan personal. Med verksamheten sammanhängande kostnader skall enligt vad som angivits i berörda beslut bestridas från vederbörliga till myndigheternas förfogande stående anslag för anskaffning eller underhåll av materiel eller — i vad avser forskningsanstalten — från anslaget till viss forskningsverksamhet. Bestämmelser rörande ersättning till lärare vid kurser i berörda ämbetsverks egen regi skall likaså enligt vad som föreskrivits i angivna beslut meddelas av vederbörande myndighet i samråd med försvarets civilförvaltning.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har berörda myndigheter upptagit frågan om vidareutbildning m. m. till behandling.

Försvarets civilförvaltning anmäler, att ämbetsverket har för avsikt att under innevarande budgetår anordna viss utbildning av personal vid ämbetsverket. Sannolikt kommer även utbildning att anordnas nästa budgetår. Civilförvaltningen förutsätter, att kostnaderna får bestridas från ämbetsverkets avlönings- och omkostnadsanslag.

Fortifikationsförvaltningen förutsätter, att det liksom hittills skall vara möjligt att med anlitanade av vederbörligt sakanslag låta personal bevista i andras regi anordnade kurser m. m. När det gäller anordnande av kurser i egen regi samt bidrag till korrespondenskurser m. m. föreslår fortifikationsförvaltningen, att ämbetsverket i likhet med de tygförvaltande verken erhåller bemyndigande att anordna vidareutbildning av teknisk personal. Detta bemyndigande bör emellertid även omfatta vidareutbildning av administrativ personal. För utbildningsverksamheten beräknas för nästa budgetår ett belopp av tillhoppa 35 000 kronor, varav 15 000 kronor föreslås skola bestridas från avlöningsanslaget, 10 000 kronor från sakanslag och 10 000 kronor från omkostnadsanslaget.

Armétygförvaltningen finner det angeläget att — såsom under innevarande budgetår — jämväl under budgetåret 1961/62 vidareutbildning m. m. av teknisk personal skall kunna anordnas. I fråga om sättet för kostnadernas bestridande förordar ämbetsverket, att dessa kostnader även fortsättningsvis får bestridas av anskaffnings- och underhållsanslag. Därest emellertid ifrågavarande kostnader av principiella skäl anses böra bestridas från andra anslag föreslås, att de i så fall får belasta den anslagspost under verkets avlöningsanslag från vilken vederbörandes avlöning bestrides.

Arméintendenturförvaltningen föreslår, att kostnader för vidareutbildning av teknisk personal och personal verksam inom det tekniska området, vilka kostnader hittills bestridits av sakanslag, framdeles skall upptagas under verkets omkostnadsanslag. Arméintendenturförvaltningen beräknar för ändamålet 9 600 kronor under budgetåret 1961/62.

Marinförvaltningen finner, i likhet med arméintendenturförvaltningen, att kostnader för ifrågavarande verksamhet framdeles bör anvisas under omkostnadsanslaget. Ämbetsverket beräknar härför ett belopp av 50 000 kronor.

Flygförvaltningen anför, att huvuddelen av kostnaderna för verksamheten utgöres av arvoden till kurslärare. Återstående kostnader avser utgifter för materiel för laborationer och annan förbrukningsmateriel, utskrift av kompendier, tillfällig förhyrning av laboratorielokaler, elkraft m. m. Vissa av kostnaderna kan sålunda hänföras till avlönings- och omkostnadsanslag, andra till sakanslag. För enkelhetens skull föreslår ämbetsverket, att samtliga kostnader får utgå från sakanslag. Till övervägande del avser verksamheten vidare enligt flygförvaltningen sådan utbildning som erfordras för att personalen skall kunna bemästra tekniska problem i samband med projektering m. m. av ny flygmateriel. Härigenom finns större anknytning till anslaget till anskaffning av flygmateriel än till anslagen till luftförsvarsrobot och till drift och underhåll av flygmateriel m. m. Med hänsyn härtill finner ämbetsverket det mest ändamålsenligt att kostnaderna för utbildningen i dess helhet belastar förstnämnda anslag.

Flygförvaltningen upplyser vidare, att lärarkrafterna för verksamheten huvudsakligen hämtas utanför flygförvaltningen, varigenom deras anlitande utgör en variant av sättet att tillgodose förvaltningens behov av specialkunskaper genom anlitande av utomstående expertis.

Flygförvaltningen finner slutligen den i egen regi anordnade vidareutbildningen för teknisk personal vara av stort värde och önskar även framdeles få bedriva sådan utbildning.

Försvarets forskningsanstalt föreslår, att kostnaderna för utbildningsverksamheten skall bestridas av omkostnadsanslaget, därest så av principiella skäl anses nödvändigt. Anstalten beräknar 50 000 kronor för verksamheten under nästa budgetår.

Departementschefen

Den tekniska utvecklingen medför behov av högt kvalificerad personal. Med hänsyn härtill och till önskemålet att på mest rationella sätt utnyttja tillgänglig arbetskraft fäster jag stor vikt vid frågorna om vidareutbildning och omskolning av teknisk personal inom försvaret och anser, att dessa frågor bör ägnas ökad uppmärksamhet. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t medgivit en provisorisk reglering i fråga om vidareutbildning av teknisk

personal vid armétygförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen och försvarets forskningsanstalt enligt förenämnda bestämmelser den 26 februari och den 3 juni 1960. Jag finner det lämpligt och betydelsefullt, att denna verksamhet numera erhåller fastare former.

Uppkommande behov av arbetskraft inom ett område bör i första hand tillgodoses med personal som kan frigöras inom andra områden. Härvid bör enligt min mening ägnas ökad uppmärksamhet åt möjligheterna att till bristområden inom en förvaltnings verksamhetsområde överföra personal från annan myndighet inom försvaret, där personal kan frigöras. Jag anser det även här vara ett väsentligt intresse att möjlighet finnes att omskola ifrågavarande personal för de nya arbetsuppgifterna. Jag bedömer det som angeläget att dessa möjligheter utvidgas.

Enligt den provisoriska regleringen har vidareutbildning och omskolning begränsats till personal som är verksam inom det tekniska området. Jag anser emellertid, att även annan civil förvaltningspersonal — administrativ, kameral eller liknande — vid militära förvaltningsmyndigheter i fall av behov bör komma i åtnjutande av dylik utbildning.

Myndigheterna bör hålla varandra orienterade om pågående eller planerad utbildning. Det kan även ifrågakomma att anordna gemensam utbildning eller omskolning för personal från två eller flera myndigheter.

Jag anser alltså, att medel även framdeles bör ställas till förfogande för anordnande av vidareutbildning m. m. Förutsättningen härför bör vara att utbildningen direkt syftar till att göra personalen skickad att lösa de arbetsuppgifter av speciell natur, som förekommer inom vederbörande verksamhetsområde. I fråga om kurser som anordnas av försvarets centrala förvaltningsmyndigheter och av försvarets forskningsanstalt bör medel anvisas för bestridande av erforderliga lärararvoden, kostnader för läroböcker och undervisningsmateriel samt med verksamheten i övrigt förenade omkostnader. Möjlighet bör även finnas för förenämnda myndigheter att under angiven förutsättning även utbetala avgifter för eller bidrag till korrespondenskurser eller andra enskilda kurser m. m.

Medel för ifrågavarande utbildningsverksamhet bör från och med nästa budgetår anvisas under ett gemensamt reservationsanslag, benämnt Vidareutbildning av viss civil personal. Medelsbehovet under anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 250 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om disposition av ifrågavarande anslagsmedel.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vidareutbildning av viss civil personal* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[167] 58. **Försvarsupplysning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	210 000	207 853	19 622
1960/61 (statsliggaren s. 307)	180 000		
1961/62 (förslag)	206 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 till i runt tal 15 000 kronor bunden.

Chefen för försvarsstaben, som hört försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kronor, varav för ökad upplaga av tidskriften Arménytt 4 000 kronor och för ökad omfattning av varje nummer av tidskriften Marinytt 10 000 kronor. Den föreslagna anslagshöjningen motiveras med att det med för innevarande budgetår anvisade medel icke varit möjligt att öka tidskrifternas omfattning så att bortfallet av tidskriften Kontakt med krigsmakten (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 362) helt kunnat kompenseras. I annat sammanhang (skr. 29/9 1960) föreslår chefen för försvarsstaben, att för tidskriften Marinytt avses ytterligare 8 400 kronor. Det skulle därmed bli möjligt att öka antalet nummer av tidskriften.

Chefen för flygvapnet (skr. 10/10 1960) erinrar om att föredragande departementschefen enligt 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 362) vid anmälan av förevarande anslag uttalat, att det borde undersökas huruvida icke i kostnadsbesparande syfte upplagan av tidskriften Vårdkasen skulle kunna begränsas. Chefen för flygvapnet framhåller i anledning härav, att det är angeläget att tidskriften, som huvudsakligen tilldelas krigsplacerad luftbevakningspersonal, när samtlig personal av denna kategori och att företagen undersökning givit vid handen att en begränsning av upplagans storlek icke är möjlig utan att syftet med tidskriften förfelas. I förevarande sammanhang hemställer chefen för flygvapnet, att för utgivande av Vårdkasen anvisade medel, 5 000 kronor, höjes till 7 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning, som avgivit utlåtande över försvarsstabschefens ursprungliga äskande, anser en höjning av anslaget med 14 000 kronor väl hög och föreslår, att densamma begränsas till 6 à 7 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår med anledning av myndigheternas förslag, att anslaget höjes med sammanlagt 26 000 kronor. Jag förutsätter härvid, att jämväl utgifterna för tidskriften Flygvapennytt skall bestridas från förevarande anslag. Inom ramen för tillgängliga anslagsmedel bör en utjämning ske så att utgivning och utdelning av tidskrifterna Arménytt, Marinytt och Flygvapennytt kan ske efter enhetliga grunder. Närmare reglering här-

utinnan bör ske enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. För tidskriften Vårdkasen beräknar jag oförändrat belopp, 5 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 206 000 kronor.

[168] 59. **Försvarsfilm**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	460 000	475 169	11 539
1960/61 (statsliggaren s. 308)	485 000		
1961/62 (förslag)	530 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet bunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget, såvitt det avser militär undervisningsfilm, höjes med 45 000 kronor.

Försvarsgrenscheferna har på grund av inträffade prishöjningar m. m. likaledes föreslagit en uppräkningsdel i förevarande del med tillhoppa 45 000 kronor, varav för arméns behov 16 000 kronor, för marinens behov 13 000 kronor och för flygvapnets behov 16 000 kronor.

Civilförvaltningen anser det ur utbildningssynpunkt alltjämt (jfr prop. 1960: 1, bil. 6, s. 363) angeläget att åstadkomma möjligheter både för en ökad filmproduktion och för ett vidmakthållande av den tidigare produktionens omfattning och kvalitet. Ämbetsverket tillstyrker därför försvarsgrenschefernas förslag.

Chefen för försvarsstaben hemställer, att anslagsposten till upplysnings- och propagandafilm upptages med oförändrat belopp, 18 000 kronor.

Departementschefen

Förevarande anslag bör uppräknas med 45 000 kronor med hänsyn till ökade framställningskostnader för militär undervisningsfilm. Vad beträffar upplysnings- och propagandafilm räknar jag med oförändrad medelstilldelning. Anslaget bör således uppföras med 530 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsfilm* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 530 000 kronor.

[169] 60. Publikations- och blanketryck

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 680 000	2 735 605
1960/61 (statsliggaren s. 309)	2 680 000	
1961/62 (förslag)	2 780 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget, såvitt det avser blanketryck, höjes med 100 000 kronor med hänsyn till ökade framställningskostnader, bland annat, till följd av allmänna varuskatten.

Departementschefen

Jag tillstyrker civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, under erinran om att anslaget höjes med 100 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Publikations- och blanketryck* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 2 780 000 kronor.

E. Diverse**[170] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	73 000	73 000
1960/61 (statsliggaren s. 309)	102 000	
1961/62 (förslag)	32 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom an-
fört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

[171] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	353 000	389 607
1960/61 (statsliggaren s. 309)	359 000	
1961/62 (förslag)	410 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom an-
fört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 410 000 kronor.

[172] 3. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	¹ 182 215 000	³ 84 652 973
1960/61 (statsliggaren s. 232, 256 o. 271)	² 93 508 000	
1961/62 (beräknat belopp)	103 300 000	

¹ Därav 41 174 000 kronor för arméns, 13 476 000 kronor för marinens och 27 565 000 kronor för flygvapnets delfond.

² Därav 47 980 000 kronor för arméns, 14 770 000 kronor för marinens och 30 758 000 kronor för flygvapnets delfond.

³ Av nettoutgiften hänför sig 43 515 301 kronor till arméns, 13 652 921 kronor till marinens och 27 484 751 kronor till flygvapnets delfond.

Fortifikationsförvaltningen har avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62. Vid utarbetandet av förslaget har ämbetsverket, i enlighet med av Kungl. Maj:t erhållet uppdrag, utgått från den förutsättningen att arméns, marinens och flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond från och med nästa budgetår sammanföres till en för försvarsgrenarna gemensam delfond. Jag avser att vid anmälan senare denna dag av anslag å kapitalbudgeten för nästa budgetår föreslå, att en dylik gemensam delfond, preliminärt benämnd kasernbyggnaders delfond, inrättas. I anslutning härtill bör medel för ersättning till nämnda delfond anvisas under ett å fjärde huvudtiteln, avsnitt E. Diverse, uppfört anslag.

Enär prövningen i övrigt av förslaget till stat för fastighetsfonden icke kan slutföras innan statsverkspropositionen avläses, torde jag få framdeles i särskild ordning anmäla frågan om proposition i ämnet. Med hänsyn härtill bör anslagen till ersättning till fastighetsfonden i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknade belopp. Anslagen kan härvid preliminärt beräknas till 103 300 000 kronor för kasernbyggnaders delfond och 29 020 000 kronor för befästningars delfond. Jag återkommer under följande punkt till hemställen beträffande det sistnämnda anslaget och hemställer i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond* för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 103 300 000 kronor.

[173] 4. **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	23 472 000	23 396 423
1960/61 (statsliggaren s. 309)	25 687 000	
1961/62 (beräknat belopp)	29 020 000	

Under åberopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond* för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 29 020 000 kronor.

[174] 5. **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 500 000	1 500 000
1960/61 (statsliggaren s. 310)	1 500 000	
1961/62 (förslag)	1 500 000	

Från detta anslag utgår gottgörelse till försvarets fabriksfond för inom fabriksverket uppkommande kostnader för vidmakthållande i fred av de nytillverkande fabrikernas krigsberedskap. Enligt för innevarande budgetår fastställd stat användes anslaget för täckande av tomgångsförluster vid vissa överdimensionerade produktionsavdelningar, kostnader för undanställda maskiner, som är avsedda för driften under beredskaps- och krigstillstånd, samt kostnader för ammunitionereservfabrik.

Försvarets fabriksstyrelse (skr. ¹⁵/₈ 1960) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Styrelsen framhåller, att medelsbehovet i stort sett är beroende av arbetsbeläggningen vid fabrikerna. Såvitt styrelsen nu kan bedöma bör anslaget för budgetåret 1961/62 upptagas med oförändrat 1 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag biträder fabriksstyrelsens förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[175] 6. **Ersättning för automobilskatt**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	6 080 000	6 275 530
1960/61 (statsliggaren s. 310)	6 700 000	
1961/62 (förslag)	6 800 000	

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på antalet skattepliktiga fordon av olika slag, som antages vara i krigsmaktens ägo under år 1961, och den beräknade genomsnittliga användningstiden för dessa fordon. Ökningen av medelsbehovet hänför sig till höjt genomsnittsskattebelopp för bil och beräknad ökning av antalet fordon.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 6 800 000 kronor.

[176] 7. **Ersättning för rustning och rotering**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	15 000	13 122
1960/61 (statsliggaren s. 310)	15 000	
1961/62 (förslag)	15 000	

Anslaget bör jämväl för budgetåret 1961/62 uppföras med 15 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[177] 8. **Resestipendier**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	15 000	11 565	7 355
1960/61 (statsliggaren s. 310)	15 000		
1961/62 (förslag)	15 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[178] 9. **Vissa nämnder m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	190 000	174 019
1960/61 (statsliggaren s. 311)	225 000	
1961/62 (förslag)	225 000	

Från anslaget bestrides under innevarande budgetår kostnader för inskrivningsrådet, riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, försvarets skaderegleringsnämnd, försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd, försvarets centrala arbetarskyddsnämnd, försvarets skolnämnd, sakkunniga för rådgivning i publicitetsfrågor, försvarets fastighetsnämnd, försvarets personalnämnd, försvarets centrala företagsnämnd samt den socialdelegation, som jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 15 september 1960

skall finnas inrättad vid försvarets civilförvaltning från och med den 1 april 1961 (jfr SP 1960, bil. 6, s. 306).

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Med hänsyn till anslagsbelastningen torde nämligen en uppräknig av anslaget på grund av de relativt ringa kostnaderna för socialdelegationen — uppskattningsvis cirka 5 000 kronor för budgetår — ej vara erforderlig.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[179] 10. **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1959/60	25 000	26 822	4 648
1960/61 (statsliggaren s. 311)	25 000		
1961/62 (förslag)	25 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1959/60 i sin helhet obunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket anger medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1961/62 för planmässigt bedriven utredningsverksamhet inom fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen till 335 000 kronor, varav 200 000 kronor för utredningar inom fortifikationsförvaltningens och 135 000 kronor för utredningar inom flygförvaltningens verksamhetsområde, men anser sig med hänsyn till de av överbefälhavaren lämnade direktiven för budgetarbetet icke böra föreslå någon höjning.

Jag vill erinra om att vid den översyn av fortifikationsförvaltningen som förutskickades vid anmälan av 1960 års statsverksproposition (bil. 6, s. 123) och som numera igångsatts skall enligt direktiven uppmärksammas bland annat frågor rörande utnyttjandet av förevarande anslag. I avbidan på resultaten av översynen kan jag biträda fortifikationsförvaltningens förslag beträffande medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.